

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2025

Report on the socio-economic situation of Łódzkie Voivodship 2025

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Łodzi. Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Łódź. Łódzkie Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Iwona Bednarska, Angelika Boncler, Anna Gierlich, Magdalena Hochman, Włodzimierz Janek, Agnieszka Jaworska, Izabela Kaleta, Mateusz Kusztelak, Aleksandra Krupińska, Jolanta Maniewska, Aneta Matysiak, Joanna Szmerka

Kierujący

Supervisor

Katarzyna Szkopiecka

Prace redakcyjne

Editorial work

Aleksandra Krupińska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Buczek-Toboła

Aleksandra Krupińska

ISSN 2084-7041

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://lodz.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Łodzi przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego”. Publikacja, która jest kompleksowym opracowaniem analitycznym, odnosi się do wyzwań opisanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Zakres tematyczny opracowania obejmuje problematykę z zakresu środowiska, społeczeństwa, gospodarki oraz finansów jednostek samorządu terytorialnego. Układ tematyczny publikacji pozwala na skuteczną identyfikację potrzeb rozwojowych województwa łódzkiego i stanowi wsparcie dla analiz dokonywanych w celu monitorowania realizacji założeń polityki regionalnej.

Wydawnictwo zawiera charakterystykę procesów zachodzących na terenie województwa łódzkiego w 2024 r. oraz w latach wcześniejszych. W celu uchwycenia zachodzących w regionie zmian, analizowane zagadnienia zaprezentowano w ujęciu dynamicznym od 2015 r. oraz w odniesieniu do przeciętnych wielkości w kraju. Analizy dokonano także w różnych przekrojach terytorialnych, co umożliwiło prezentację różnicowania w rozwoju społecznym i gospodarczym województwa. Wybrane zjawiska i zaobserwowane tendencje wzbogacono tablicami szczegółowymi dla województwa oraz ilustracjami graficznymi w formie wykresów i kartogramów. Podstawową część Raportu uzupełniają tablice zawierające przegląd ważniejszych danych dla województwa łódzkiego, Łodzi oraz pozostałych miast na prawach powiatu.

W tegorocznej edycji publikacji po raz pierwszy uwzględniono – w formie Aneksu – wybrane informacje na temat Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zdefiniowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary (gminy) zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których funkcjonują specjalne instrumenty wsparcia rozwojowego.

Szeroki zakres danych dla obszarów funkcjonalnych (w tym OSI) znajduje się również w dedykowanym module pn. Obszary funkcjonalne w Banku Danych Lokalnych (pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) oraz w kolejnej edycji publikacji Głównego Urzędu Statystycznego „Rozwój regionalny Polski – raport analityczny 2024”.

Przekazując aktualne wydanie Raportu mamy nadzieję, że będzie ono użytecznym źródłem wiedzy w zakresie bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Preface

The Statistical Office in Łódź provides you the next edition of the annual "Report on the socio-economic situation of Łódzkie Voivodship". This publication is a comprehensive analytical study referring to the challenges described in the National Strategy of Regional Development 2030.

The thematic scope of the study includes issues relating to the environment, society, economy and finances of local government units. The thematic layout of the publication allows for the effective identification of the development needs of Łódzkie Voivodship and supports regional analyses carried out in order to monitor the implementation of public policy assumptions.

The publication includes characteristic of the processes taking place in Łódzkie Voivodship in 2024, as well as in previous years. In order to capture the changes taking place in the region, the analyzed issues are presented in dynamic terms since 2015 and in relation to the average figures in the country. The analysis was made in various territorial sections, which enabled the presentation of differences in the social and economic development of the voivodship. Selected phenomena and observed trends, was enriched with detailed tables for the voivodship and graphic illustrations in the form of charts and cartograms. The basic part of the Report has been supplemented with tables providing an overview of the more important data for the Łódzkie Voivodship, Łódź and other cities with powiat status.

This year's edition of the publication for the first time is enriched – in the form of an Annex – with selected information on the Areas of Strategic Intervention (ASI), defined in the National Strategy for Regional Development 2030 as areas (municipalities) at risk of permanent marginalization and cities losing their socio-economic functions, for which special development support instruments are in place.

A wide range of data for functional areas (including ASI) can also be found in a dedicated module entitled Functional areas in the Local Data Bank (at <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) and in the next edition of the Statistic Poland Office's publication entitled "Regional development of Poland – analytical report 2024".

By handing over the current edition of the Report, we hope that it will be a useful source of knowledge regarding current changes in the socio-economic situation of the voivodship.

Director
of the Statistical Office
in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Spis treści	5
Contents	
Spis tablic	8
List of tables	
Spis wykresów	11
List of charts	
Spis map	16
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	20
Symbols	
Ważniejsze skróty	20
Abbreviations	
Synteza	21
Executive summary	
Rozdział 1. Województwo łódzkie na tle kraju	35
Chapter 1. Łódzkie voivodship on the background of the country	
Rozdział 2. Województwo łódzkie na tle pozostałych województw	38
Chapter 2. Łódzkie voivodship on the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa łódzkiego	46
Chapter 3. Area and territorial division of Łódzkie voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	48
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia	48
4.1. Ground surface	
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	50
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.3. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza	55
4.3. Pollution and protecting of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	57
4.4. Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	61
4.5. Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	65
4.6. Economic aspects of environmental protection	

Spis treści (cd.)

Contents (cont.)

Rozdział 5. Społeczeństwo	68
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki.....	68
5.1. Human capital	
5.1.1. Demografia.....	68
5.1.1. Demography	
5.1.2. Edukacja	78
5.1.2. Education	
5.1.3. Zasoby pracy	88
5.1.3. Labour resources	
5.2. Jakość życia.....	97
5.2. Quality of life	
5.2.1. Zamożność mieszkańców.....	97
5.2.1. Inhabitant's wealth	
5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny.....	103
5.2.2. Social assistance and family support	
5.2.3. Warunki mieszkaniowe	112
5.2.3. Housing conditions	
5.2.4. Ochrona zdrowia	120
5.2.4. Health care	
5.2.5. Kultura	127
5.2.5. Culture	
5.2.6. Bezpieczeństwo na drogach.....	131
5.2.6. Road safety	
5.2.7. Społeczeństwo informacyjne	133
5.2.7. Information society	
5.2.8. Aktywność społeczna	135
5.2.8. Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka.....	138
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	138
6.1. Gross domestic product	
6.2. Przedsiębiorczość.....	143
6.2. Entrepreneurship	
6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej.....	143
6.2.1. Entities of the national economy	
6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa.....	148
6.2.2. Research and development	
6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	154
6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises	

Spis treści (dok)

Contents (cont.)

6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	156
6.2.4. Financial results of non-financial enterprises	
6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw.....	160
6.2.5. Investment outlays of enterprises	
6.3. Produkcja i usługi.....	163
6.3. Production and services	
6.3.1. Rolnictwo.....	163
6.3.1. Agriculture	
6.3.2. Przemysł	169
6.3.2. Industry	
6.3.3. Budownictwo	175
6.3.3. Construction	
6.3.4. Rynek wewnętrzny	181
6.3.4. Internal market	
6.3.5. Transport.....	183
6.3.5. Transport	
6.3.6. Energia	190
6.3.6. Energy	
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem.....	193
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego.....	193
7.1. Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	196
7.2. Expenditure of local government units	
7.3. Wyniki budżetów jednostek samorządu terytorialnego.....	199
7.3. Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	202
7.4. Projects co-financed by the European funds	
7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja.....	207
7.5. Spatial planning and revitalization	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie łódzkim.....	214
Chapter 8. Selected data on Łódzkie voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Łodzi	220
Chapter 9. Selected data on Łódź	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	224
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	
Aneks. Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji.....	226
Annex. Selected information on the Area of Strategic Intervention	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1.	Wybrane dane	35
Table 1.	Selected data	
Tablica 2.	Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	48
Table 2.	Geodesic area by land use	
Tablica 3.	Zużycie wody według potrzeb (w ciągu roku).....	51
Table 3.	Water consumption by needs (during the year)	
Tablica 4.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	52
Table 4.	Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Tablica 5.	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	56
Table 5.	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
Tablica 6.	Odpady przemysłowe	61
Table 6.	Industrial waste	
Tablica 7.	Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	63
Table 7.	Municipal waste collected separately during the year	
Tablica 8.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2023	66
Table 8.	Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2023	
Tablica 9.	Ludność	69
Table 9.	Population	
Tablica 10.	Wychowanie przedszkolne	80
Table 10.	Pre-primary education	
Tablica 11.	Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny	86
Table 11.	Persons who took or passed matriculation exam	
Tablica 12.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	95
Table 12.	Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by LFS	
Tablica 13.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	99
Table 13.	Average monthly wages and salaries in enterprise sector	
Tablica 14.	Świadczenia społeczne	100
Table 14.	Social benefits	
Tablica 15.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	101
Table 15.	Average monthly available income	
Tablica 16.	Świadczenia pomocy społecznej	103
Table 16.	Social assistance benefits	
Tablica 17.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	105
Table 17.	Beneficiaries of community social assistance	
Tablica 18.	Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	107
Table 18.	„FAMILY 500+” child-support benefit	
Tablica 19.	Świadczenia na rzecz rodziny	108
Table 19.	Benefits to the family	

Spis tablic (cd.)

List of tables (cont.)

Tablica 20.	Żłobki i kluby dziecięce	109
Table 20.	Nurseries and children's clubs	
Tablica 21.	Zasoby mieszkaniowe	112
Table 21.	Dwelling stocks	
Tablica 22.	Wodociągi.....	114
Table 22.	Water supply system	
Tablica 23.	Kanalizacja.....	116
Table 23.	Sewage system	
Tablica 24.	Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	118
Table 24.	Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
Tablica 25.	Placówki opieki zdrowotnej.....	120
Table 25.	Health care facilities	
Tablica 26.	Instytucje kultury.....	128
Table 26.	Cultural institutions	
Tablica 27.	Wypadki drogowe oraz ich skutki	131
Table 27.	Road accidents and their effects	
Tablica 28.	Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	134
Table 28.	Households with access to the Internet at home and Internet users	
Tablica 29.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	136
Table 29.	Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register	
Tablica 30.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	144
Table 30.	Entities of national economy in the REGON register	
Tablica 31.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące).....	148
Table 31.	Intramural expenditure on R&D by source of funds (current prices)	
Tablica 32.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)	151
Table 32.	Intramural expenditure on R&D by origin of funds (current prices)	
Tablica 33.	Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	159
Table 33.	Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	
Tablica 34.	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	162
Table 34.	Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	
Tablica 35.	Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	163
Table 35.	Yields of selected agricultural crops	
Tablica 36.	Przemysł.....	172
Table 36.	Industry	
Tablica 37.	Budownictwo.....	175
Table 37.	Construction	
Tablica 38.	Budownictwo mieszkaniowe	178
Table 38.	Residential construction	

Spis tablic (dok.)

List of tables (cont.)

Tablica 39.	Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	182
Table 39.	Indices of retail sales of goods (current prices)	
Tablica 40.	Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	184
Table 40.	Public roads by type of surface	
Tablica 41.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni	185
Table 41.	Hard surface public roads	
Tablica 42.	Komunikacja miejska	188
Table 42.	Urban transport	
Tablica 43.	Ruch pasażerów w porcie lotniczym	189
Table 43.	Passenger traffic at airport	
Tablica 44.	Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	191
Table 44.	Consumers and consumption of electricity in households	
Tablica 45.	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	194
Table 45.	Revenue of budgets of local government units	
Tablica 46.	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	197
Table 46.	Budget expenditure of local government units	
Tablica 47.	Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	199
Table 47.	Result of budgets of local government units	
Tablica 48.	Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.	201
Table 48.	Debt of local government units in 2023	
Tablica 49.	Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r.	203
Table 49.	The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of December 2024	
Tablica 50.	Obszary zdegradowane w gminach	210
Table 50.	Degraded area in gminas	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2023 r.....	38
Chart 1.	Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2023	
Wykres 2.	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.....	39
Chart 2.	Natural increase per 1000 population in 2024	
Wykres 3.	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.....	39
Chart 3.	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	
Wykres 4.	Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r.....	44
Chart 4.	Net turnover profitability indicator in non- financial enterprises in 2024	
Wykres 5.	Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)	44
Chart 5.	Intramural expenditures on research and development per capita in 2023 (current prices)	
Wykres 6.	Grunty zrekultywowane i zagospodarowane (w ciągu roku)	50
Chart 6.	Land reclaimed and managed (during the year)	
Wykres 7.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	54
Chart 7.	Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Wykres 8.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.	59
Chart 8.	Area of special nature value under legal protection in 2023	
Wykres 9.	Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	62
Chart 9.	Industrial waste generated during the year per capita	
Wykres 10.	Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca.....	62
Chart 10.	Municipal waste collected during the year per capita	
Wykres 11.	Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w okresie 2015–2023 (ceny bieżące)	67
Chart 11.	Outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2023 (current prices)	
Wykres 12.	Liczba ludności	70
Chart 12.	Population	
Wykres 13.	Mediana wieku ludności	72
Chart 13.	Median age of population	
Wykres 14.	Indeks starości	73
Chart 14.	Ageing index	
Wykres 15.	Małżeństwa zawarte na 1000 ludności	74
Chart 15.	Marriages contracted per 1000 population	

Spis wykresów (cd.)

List of charts (cont.)

Wykres 16. Chart 16.	Ruch naturalny ludności Vital statistics of population	75
Wykres 17. Chart 17.	Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności Net migration of population for permanent residence per 1000 population	77
Wykres 18. Chart 18.	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek..... Children in pre-primary establishments by type of establishments	80
Wykres 19. Chart 19.	Ludność według poziomu wykształcenia według BAEL..... Structure of population by level of educational attainment by LFS	81
Wykres 20. Chart 20.	Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych..... Pupils and graduates of primary schools	83
Wykres 21. Chart 21.	Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2023/24 Students of post-primary schools by types of schools in the 2023/24 school year	84
Wykres 22. Chart 22.	Struktura absolwentów szkół zawodowych według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2022/23 Structure of graduates of vocational schools by narrow fields of education in the 2022/23 school year	85
Wykres 23. Chart 23.	Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2022/23 Structure of graduates by broad fields of education in the 2022/23 academic year	87
Wykres 24. Chart 24.	Pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD i płci w 2024 r..... Employed persons in the national economy by selected PKD/NACE sections and sex in 2024	89
Wykres 25. Chart 25.	Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	92
Wykres 26. Chart 26.	Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów..... Activity rate by quarters	95
Wykres 27. Chart 27.	Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw..... Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	99
Wykres 28. Chart 28.	Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r..... Subjective evaluation of material situation of household in 2023	102
Wykres 29. Chart 29.	Rodziny, którym przyznano pomoc według przyczyn..... Number of families with assigning help by reasons	106
Wykres 30. Chart 30.	Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	110
Wykres 31. Chart 31.	Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności..... Doctors and nurses per 10 thousand population	122

Spis wykresów (cd.)

List of charts (cont.)

Wykres 32.	Lekarze specjaliści	123
Chart 32.	Medical specialists	
Wykres 33.	Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć	126
Chart 33.	Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	
Wykres 34.	Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2023 r.	129
Chart 34.	Events organized by culture institutions in 2023	
Wykres 35.	Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy	134
Chart 35.	Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the past 12 months	
Wykres 36.	Osoby korzystające ze stron internetowych lub aplikacji jednostek administracji publicznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy	135
Chart 36.	Individuals using public administration websites or applications during the past 12 months	
Wykres 37.	Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)	139
Chart 37.	Indices of gross domestic product (current prices)	
Wykres 38.	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju	140
Chart 38.	Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value	
Wykres 39.	Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	141
Chart 39.	Gross value added by kind of activity (current prices)	
Wykres 40.	Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)	142
Chart 40.	Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	
Wykres 41.	Podmioty gospodarki narodowej	143
Chart 41.	Entities of the national economy	
Wykres 42.	Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	146
Chart 42.	Entities of the national economy by selected PKD sections	
Wykres 43.	Spółki handlowe według rodzaju kapitału	147
Chart 43.	Commercial companies by type of capital	
Wykres 44.	Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	149
Chart 44.	Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	
Wykres 45.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca	150
Chart 45.	Intramural expenditure on on R&D per capita	
Wykres 46.	Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	152
Chart 46.	Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	

Spis wykresów (cd.)

List of charts (cont.)

Wykres 47.	Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	153
Chart 47.	Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	
Wykres 48.	Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	154
Chart 48.	Enterprises with Internet access	
Wykres 49.	Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	155
Chart 49.	Enterprises receiving orders via computer networks	
Wykres 50.	Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	156
Chart 50.	Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	
Wykres 51.	Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	157
Chart 51.	Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
Wykres 52.	Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	161
Chart 52.	Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	
Wykres 53.	Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2024 r.	164
Chart 53.	Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2024	
Wykres 54.	Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	165
Chart 54.	Cattle density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 55.	Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	166
Chart 55.	Pigs density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 56.	Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	167
Chart 56.	Indices of of total animals for slaughter procurement (in live weight)	
Wykres 57.	Dynamika skupu mleka	167
Chart 57.	Indices of of cows' milk procurement	
Wykres 58.	Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	171
Chart 58.	Indices of sold production of industry (constant prices)	
Wykres 59.	Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego według działów PKD (ceny bieżące)	173
Chart 59.	Sold production of manufacturing production by PKD divisions (current prices)	
Wykres 60.	Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	173
Chart 60.	Indices of average employment in industry	
Wykres 61.	Przeciętne zatrudnienie w przetwórstwie przemysłowym według działów PKD	174
Chart 61.	Average paid employment in manufacturing by PKD divisions	

Spis wykresów (dok.)

List of charts (cont.)

Wykres 62. Chart 62.	Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące).....	176
	Indices of sold production of industry (current prices)	
Wykres 63. Chart 63.	Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące).....	177
	Indices of construction and assembly production (current prices)	
Wykres 64. Chart 64.	Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)	177
	Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)	
Wykres 65. Chart 65.	Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	178
	Indices of average employment in construction	
Wykres 66. Chart 66.	Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania.....	179
	Indices of the number of dwellings completed	
Wykres 67. Chart 67.	Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa.....	179
	Dwellings completed by forms of construction	
Wykres 68. Chart 68.	Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące).....	182
	Indices of retail sales of goods (current prices)	
Wykres 69. Chart 69.	Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	185
	Structure of hard surface public roads	
Wykres 70. Chart 70.	Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.....	187
	National lines of scheduled bus transport in 2023	
Wykres 71. Chart 71.	Ruch pasażerów w porcie lotniczym (przyjazdy i wyjazdy).....	189
	Passenger traffic at airport (arrivals and departures)	
Wykres 72. Chart 72.	Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki.....	190
	Structure of electricity consumption by economy sectors	
Wykres 73. Chart 73.	Wydatki budżetowe według działów w 2023 r.....	199
	Budget expenditure by divisions in 2023	
Wykres 74. Chart 74.	Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.....	200
	Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023	
Wykres 75. Chart 75.	Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich	204
	Grants received by local government units for the implementation of European projects	
Wykres 76. Chart 76.	Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2023 r.....	213
	Structure of revitalisation undertakings planned in revitalisation programme GPR/PR by intervention areas in 2023	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Map 1.	Stężenie pyłów zawieszonych PM ₁₀ , PM _{2,5} i NO ₂ w 2023 r.....38 Concentration of suspended particulates matter PM ₁₀ , PM _{2,5} and NO ₂ in 2023	38
Mapa 2. Map 2.	Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku).....40 Employment rate by LFS in 2024 (annual average)	40
Mapa 3. Map 3.	Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku).....40 Unemployment rate by LFS in 2024 (annual average)	40
Mapa 4. Map 4.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w 2023 r.41 Average monthly available income per capita in households in 2023	41
Mapa 5. Map 5.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.41 Beneficiaries benefiting from social assistance in number of the total population in 2023	41
Mapa 6. Map 6.	Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)42 Dwellings stocks per 1000 population in 2023 (as of 31 December)	42
Mapa 7. Map 7.	Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)42 Out-patient health care units in 2023 (as of 31 December)	42
Mapa 8. Map 8.	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące).....43 Gross domestic product per capita in 2023 (current prices)	43
Mapa 9. Map 9.	Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r.43 Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024	43
Mapa 10. Map 10.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r.....45 Hard surface public road per 100 km ² of total area in 2023	45
Mapa 11. Map11.	Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.....45 Energy from renewable sources in 2023	45
Mapa 12. Map12.	Podział województwa łódzkiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r.46 Division of łódzkie voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024	46
Mapa 13. Map13.	Podział administracyjny województwa łódzkiego w 2024 r.....47 Administrative division of łódzkie voivodship in 2024	47
Mapa 14. Map 14.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r.51 Water consumption for needs of the national economy and population in 2023	51
Mapa 15. Map 15.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.....54 Population connected to wastewater treatment plants in 2023	54
Mapa 16. Map 16.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.58 Area of special nature value under legal protection in 2023	58
Mapa 17. Map 17.	Lesistość w 2023 r.60 Forest cover in 2023	60

Spis map (cd.)

List of maps (cont.)

Mapa 18. Map 18.	Odpady komunalne zebrane w 2023 r..... Municipal waste collected in 2023	64
Mapa 19. Map 19.	Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024 Population changes in 2015–2024	71
Mapa 20. Map 20.	Przyrost naturalny ludności w 2024 r..... Natural increase in 2024	76
Mapa 21. Map 21.	Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r..... Net migration of population for permanent residence in 2024	78
Mapa 22. Map 22.	Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24 Pre-primary education in the 2023/24 school year	81
Mapa 23. Map 23.	Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2023/24 Pupils in primary schools in the 2023/24 school year	83
Mapa 24. Map 24.	Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024	90
Mapa 25. Map 25.	Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r..... Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024	91
Mapa 26. Map 26.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. Registered unemployment rate in 2024	93
Mapa 27. Map 27.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2023 r..... Average monthly gross wages and salaries in 2023	98
Mapa 28. Map 28.	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r. Scope of use of social assistance at domicile in 2023	105
Mapa 29. Map 29.	Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r. Nurseries and children's clubs in 2023	111
Mapa 30. Map 30.	Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r. Housing conditions of population in 2023	113
Mapa 31. Map 31.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2023 r..... Consumption of water from water supply systems in households in 2023	114
Mapa 32. Map 32.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r..... Population connected to sewage system in 2023	117
Mapa 33. Map 33.	Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2023 r. Population connected to the gas supply system in 2023	119
Mapa 34. Map 34.	Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r..... Out-patient health care in 2023	121
Mapa 35. Map 35.	Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r..... Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2023	127

Spis map (cd.)

List of maps (cont.)

Mapa 36.	Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.	130
Map 36.	Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2023	
Mapa 37.	Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.	132
Map 37.	Road safety in 2024	
Mapa 38.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r.	136
Map 38.	Foundations, associations and social organisations entered the REGON register in 2024	
Mapa 39.	Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r.	145
Map 39.	Entities of the national economy in 2024	
Mapa 40.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2023 r.	150
Map 40.	Intramural expenditure on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2023	
Mapa 41.	Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych na działalność B+R według podregionów w 2023 r.	151
Map 41.	Share of external funds in intramural expenditure on R&D by subregions in 2023	
Mapa 42.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące).....	160
Map 42.	Investment outlays in enterprises per capita in 2023 (current prices)	
Mapa 43.	Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2023 r.....	170
Map 43.	Sold production of industry (current prices) in 2023	
Mapa 44.	Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2023 r.	171
Map 44.	Average employment in industry in 2023	
Mapa 45.	Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.	181
Map 45.	Dwellings completed in 2024	
Mapa 46.	Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r.....	186
Map 46.	Improved hard surface communal and district roads in 2023	
Mapa 47.	Drogi dla rowerów w 2023 r.....	186
Map 47.	Bicycle paths in 2023	
Mapa 48.	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r.....	192
Map 48.	Consumption of electricity in households in 2023	
Mapa 49.	Dochody własne budżetów gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2023 r.	195
Maps 49.	Own revenue of budgets of gminas (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2023	

Spis map (dok.)

List of maps (cont.)

Mapa 50.	Dotacje otrzymane przez gminy (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2023 r.	196
Map 50.	Grants received by gminas (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2023	
Mapa 51.	Wydatki inwestycyjne gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	198
Map 51.	Investment expenditure of gminas per capita in 2023	
Mapa 52.	Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2023 r.	202
Map 52.	Debt of gminas in % of revenue in 2023	
Mapa 53.	Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2023 r.	205
Map 53.	Grants received by gminas for the implementation of European project in 2023	
Mapa 54.	Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w 2023 r.	206
Map 54.	Share of the European investment grants in total investment expenditure in 2023	
Mapa 55.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r.	207
Map 55.	Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023	
Mapa 56.	Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.	208
Map 56.	Activity of the gminas in the field of revitalization in 2023	
Mapa 57.	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin w 2023 r.	210
Map 57.	Share of area of degraded area in total areas of gminas in 2023	
Mapa 58.	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.	211
Map 58.	Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2023	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero:	(0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
	(0,0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbrevia- tions	Znaczenie Meaning	Skrót Abbrevia- tions	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc	TJ	teradżul terajoule
mln	million	kWh	kilowatogodzina kilowatt·hour
zł PLN	złoty złoty	GWh	gigawatogodzina gigawatt·hour
szt. pcs	sztuka pieces	r/r y/y	rok do roku year to year
kg	kilogram kilogram	l	litr litre
dt	decytona deciton	hl	hektolitr hectolitre
t	tona tonne	t/r t/y	ton rocznie tonnes per year
mm	milimetr millimetre	pkt	punkt
m	metr metre	p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
km	kilometr kilometre	poz.	pozycja
m ²	metr kwadratowy square metre	Dz. U.	Dziennik Ustaw
m ³	metr sześcienny cubic metre	tabl.	tablica table
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre	ust.	ustęp
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre	itp. etc.	i tym podobne and the like
ha	hektar hectare		
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre		

SYNTEZA

Powierzchnia ziemi w 2023 r.

grunty zrekultywowane	-11,1% r/r
grunty zagospodarowane	+30,6% r/r

W ciągu 2023 roku zrekultywowano mniej gruntów niż w 2022 r., natomiast zwiększyła się powierzchnia gruntów zagospodarowanych.

Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe w 2023 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	-6,8% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia	+3,9% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	+0,3 p. proc. r/r

W 2023 r. w odniesieniu do 2022 r. spadło zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, natomiast zwiększyła się ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych, które wymagają oczyszczania. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł do 71,4%.

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza w 2023 r.

emisja zanieczyszczeń gazowych	-22,6% r/r
emisja zanieczyszczeń pyłowych	-27,1% r/r

W 2023 r. ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzanych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim, również ilość zanieczyszczeń pyłowych obniżyła się.

Ochrona przyrody. Lasy w 2023 r.

powierzchnia obszarów prawnie chronionych	+12 ha r/r
udział w powierzchni ogółem	19,5%
powierzchnia gruntów leśnych	+391ha r/r
lesistość	21,4%

W 2023 r. w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, zwiększyła się powierzchnia obszarów prawnie chronionych, jak i powierzchnia gruntów leśnych. Nie zmieniła się natomiast wartość wskaźnika lesistości.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2023 r.

odpady przemysłowe wytworzone	-36,1% r/r
odpady komunalne zebrane	-0,5% r/r
odpady komunalne zebrane selektywnie	+1,5% r/r

W ciągu 2023 r. zmniejszyła się ilość wytworzonych odpadów przemysłowych, które głównie były unieszkodliwiane we własnym zakresie. W odniesieniu do 2022 r. zebrano mniej odpadów komunalnych, natomiast zwiększyła się liczba odpadów komunalnych zebranych selektywnie.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2023 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	+60,0% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	+47,6% r/r

W 2023 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska były wyższe niż w 2022 r.

W przypadku nakładów na środki trwałe służących gospodarce wodnej również odnotowano wzrost w ujęciu rocznym. Większość tych nakładów sfinansowana była ze środków własnych inwestora.

Ludność w 2024 r.

liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia)	-0,7% r/r
przyrost naturalny	-15195
ogólne saldo migracji stałej	-1400

W 2024 r. kolejny rok z rzędu odnotowano spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji.

Edukacja w roku szkolnym 2023/24

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	-1,5% r/r
uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	-4,7% r/r
uczniowie w szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży	+8,2% r/r
studenci na uczelniach	+0,8% r/r

W roku szkolnym 2023/24 odnotowano zmniejszenie liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym.

Do szkół podstawowych uczęszczało mniej uczniów niż w roku szkolnym 2022/23. Natomiast zwiększyła się liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych. Największą popularnością cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki na uczelniach.

W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim nastąpił wzrost liczby studentów.

Zasoby pracy

pracujący w październiku 2024 r.	-0,2%
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.	5,4%
wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2024 r.	0,0 p. proc.
stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2024 r.	-1,3 p. proc.

W październiku 2024 r. zaobserwowano spadek liczby pracujących w gospodarce narodowej w porównaniu z grudniem 2023 r. Pracujący w województwie łódzkim stanowili 6,6% tej populacji w kraju.

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych; stopa bezrobocia pozostała na tym samym poziomie; urzędy pracy rejestrowały więcej ofert pracy.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2024 r., odnotowano spadek współczynnika aktywności zawodowej oraz stopy bezrobocia w ujęciu rocznym; wskaźnik zatrudnienia pozostał na tym samym poziomie.

Zamożność mieszkańców

przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2024 r. +12,8% r/r

W 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły szybciej niż w roku poprzednim. Przeciętne wynagrodzenie w województwie stanowiło 93,6% średniego wynagrodzenia w kraju.

przeciętna miesięczna emerytura i renta w 2024 r.
ZUS +14,3% r/r
KRUS +14,0% r/r

Przeciętne emerytury i renty wypłacane w 2024 r. były wyższe niż w roku poprzednim, przy czym świadczenia wypłacane przez ZUS rosły minimalnie szybciej niż świadczenia rolników indywidualnych.

dochody gospodarstw domowych w 2023 r. +12,0% r/r

W 2023 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym było wyższy niż rok wcześniej.

udział gospodarstw domowych z dobrą lub raczej dobrą sytuacją materialną w 2023 r. +4,0 p. proc. r/r

W 2023 r. zwiększył się, w ujęciu rocznym, odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą, a zmniejszył się – gospodarstw postrzegających ją jako złą, raczej złą oraz jako przeciętną.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2023 r.

świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” -1,0% r/r

W 2023 r. wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych spadły w relacji do poprzedniego roku i stanowiły 6,0% takich wydatków w Polsce.

beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej +0,6% r/r

W 2023 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej i liczba ich gospodarstw domowych była większa niż rok wcześniej.

żłobki i kluby dziecięce +8,8% r/r
miejsca w żłobkach +7,7% r/r
i klubach dziecięcych

Z roku na rok poprawia się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. W 2023 r. wzrosła liczba placówek i przygotowanych przez nie miejsc (aż 90,7% z nich oferowały żłobki).

Warunki mieszkaniowe w 2023 r.

zasoby mieszkaniowe +1,0% r/r

Wzrost liczby mieszkań w zasobach mieszkaniowych w 2023 r. był mniejszy niż rok wcześniej i mniejszy niż średnio w kraju. Na terenie województwa zlokalizowanych było 6,8% zasobów krajowych.

powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę 32,6 m²

W skali roku zwiększyła się powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 osobę. Nieznacznie zmniejszyła się liczba osób w mieszkaniu.

zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca +1,9% r/r

W 2023 r. odnotowano kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz gazowej (w porównaniu z 2022 r. wzrosła długość sieci oraz przyłączy prowadzących do budynków). Wrosło także zużycie wody z wodociągów przez gospodarstwa domowe i ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, spadło natomiast zużycie gazu z sieci.

zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca -2,3% r/r

Ochrona zdrowia w 2023 r.

kadra medyczna

lekarze	+4,4% r/r
lekarze dentyści	+3,1% r/r
pielęgniarki	+1,3% r/r
położne	+1,8% r/r

podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

porady	+4,5% r/r
--------	-----------

szpitale ogólne

łóżka	+1,7% r/r
-------	-----------

wyjazdy zespołów ratownictwa medycznego

-13,3% r/r

W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła liczba personelu pracującego bezpośrednio z pacjentem. Wśród lekarzy najliczniejszą grupę stanowili specjaliści z zakresu chirurgii, chorób wewnętrznych i medycyny rodzinnej. W 2023 r. zarówno liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i liczba udzielonych porad była większa niż rok wcześniej.

Liczba szpitali ogólnych zwiększyła się o 1 placówkę, dysponowały one większą liczbą łóżek niż rok wcześniej.

W 2023 r. odnotowano mniej niż rok wcześniej wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia, jak i udzielonych przez nich świadczeń zdrowotnych.

Kultura w 2023 r.

liczba placówek bibliotecznych -0,9% r/r

liczba centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic

-1,6% r/r

W 2023 r. liczba placówek bibliotecznych była niższa niż przed rokiem. Zmniejszyła się o 1 placówkę liczba teatrów i instytucji muzycznych w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Również liczba centrów kultury i ośrodków kultury uległa zmniejszeniu o 1 placówkę w porównaniu z 2022 r. Liczba kin stałych pozostała na niezmiennym poziomie w porównaniu z rokiem ubiegłym. Natomiast liczba muzeów łącznie z oddziałami zmniejszyła się o 2,1%.

Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.

wypadki drogowe

+5,0% r/r

Na drogach województwa Policja odnotowała więcej wypadków.

Spółeczeństwo informacyjne w 2024 r.

gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu

94,6%

osoby w wieku 16–74 lata korzystające z usług administracji publicznej

60,3%

Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu był o 1,3 p. proc. niższy niż w kraju.

W porównaniu z 2023 r. zwiększył się o 3,0 p. proc. odsetek osób korzystających z usług administracji publicznej.

Aktywność społeczna w 2024 r.

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne +2,4% r/r

W 2024 r. odnotowano wzrost w skali roku liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Produkt krajowy brutto w 2023 r.

produkt krajowy brutto (ceny bieżące) +9,9% r/r

W 2023 r. według wstępnego szacunku produkt krajowy brutto był wyższy niż w 2022 r. Udział województwa w generowaniu PKB wzrósł i wyniósł 6,0%. Mniej korzystana była natomiast relacja PKB na 1 mieszkańca do średniej unijnej według parytetu siły nabywczej.

Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r.

podmioty gospodarki narodowej +2,3% r/r

W 2024 r. wzrost w skali roku liczby podmiotów gospodarki narodowej był podobny jak w roku poprzednim. Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 74,0% ogółu podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Działalność badawcza i rozwojowa w 2023 r.

nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową +7,5% r/r

pracujący w B+R (w EPC) -3,7% r/r

W 2023 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową były wyższe niż w roku poprzednim. Zmalało rzeczywiste zaangażowanie osób (w EPC) w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach w 2024 r

przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu 98,9%

W 2024 r. dostęp do szerokopasmowego internetu posiadały prawie wszystkie przedsiębiorstwa.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.

wskaźnik rentowności obrotu

brutto +0,4%

netto -0,7%

W 2024 r. wynik finansowy netto badanych przedsiębiorstw był niższy od uzyskanego w 2023 r. Pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.

nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) -1,1% r/r

W 2024 r. nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw były niższe niż w 2023 r. Rozpoczęto mniej nowych inwestycji niż rok wcześniej i ich wartość kosztorysowa była niższa.

Rolnictwo w 2024 r.

bydło -2,3% r/r

W czerwcu 2024 r. odnotowano spadek w skali roku, pogłowia bydła. Wzrosło natomiast pogłowie trzody chlewnej.

trzoda chlewna +7,0% r/r

skup produktów rolnych

Producenci z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu mniej niż w 2023 r. zbóż podstawowych oraz ziemniaków. Mniejsza była również wielkość skupu żywca rzeźnego.

zbóż podstawowych -16,3% r/r

ziemniaków -3,7% r/r

żywiec rzeźny -4,4% r/r

Przemysł w 2024 r.

produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) -3,8% r/r

W 2024 r. w ujęciu rocznym odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu. Zmalało przeciętne zatrudnienie oraz wydajności pracy.

Budownictwo w 2024 r.

produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) -10,1% r/r

W 2024 r. w skali roku odnotowano spadek wartości produkcji sprzedanej budownictwa. Zmniejszyła się wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

produkcja budowlano-montażowa -5,6% r/r

Niższa niż w 2023 r. była również produkcja budowlano-montażowa.

mieszkania oddane do użytkowania +0,6% r/r

W budownictwie mieszkaniowym wzrosła, w ujęciu rocznym, liczba mieszkań oddanych do użytkowania, nowo rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych oraz liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Rynek wewnętrzny w 2024 r.

sprzedaż detaliczna +8,0% r/r

W 2024 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Zmalała natomiast wartość sprzedaży hurtowej.

sprzedaż hurtowa +15,8% r/r

Transport w 2023 r.

drogi publiczne o twardej nawierzchni +0,5% r/r

W 2023 r. zwiększyła się długość dróg publicznych o twardej nawierzchni, a zmniejszyła się długość dróg o nawierzchni gruntowej. Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej stanowiły 94,3% długości dróg o nawierzchni twardej. Drogi o nawierzchni gruntowej stanowiły 16,6% długości dróg publicznych.

przewozy pasażerów komunikacją miejską naziemną +4,4% r/r

przewozy pasażerów w transporcie lotniczym +97,6% r/r

Energia w 2023 r.

produkcja energii elektrycznej	-20,9% r/r
zużycie energii elektrycznej	-8,1% r/r

W 2023 r. produkcja energii elektrycznej była niższa niż przed rokiem i stanowiła 16,8% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w kraju.

Zużycie energii elektrycznej ogółem w 2023 r. było niższe niż w roku poprzednim. W przeliczeniu na 1 mieszkańca zmalało o 7,5% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

dochody ogółem	+7,1% r/r
dochody własne	+3,6% r/r
dotacje z funduszy europejskich	+55,2% r/r

W 2023 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż uzyskane w 2022 r., przy czym zarówno dochody własne jak i dotacje z funduszy europejskich były wyższe niż w roku ubiegłym.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

wydatki ogółem	+13,8% r/r
wydatki inwestycyjne	+71,5% r/r

W 2023 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż zrealizowane w 2022 r., przy czym wydatki inwestycyjne stanowiły 27,6% wydatków ogółem.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

relacja wyniku do dochodów ogółem	-9,4%
zadłużenie	+21,0% r/r
relacja zadłużenia do dochodów ogółem	-11,8%

W 2023 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo deficytem wobec roku ubiegłego. W porównaniu z 2022 rokiem zadłużenie JST wzrosło, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca zadłużenie było wyższe o 21,8%.

Rewitalizacja w 2023 r.

Udział gmin prowadzących działania rewitalizacyjne	-4,5 p. proc. r/r
Powierzchnia obszarów rewitalizacji	-1,0 tys. ha

W 2023 r. działania rewitalizacyjne prowadziły 44 (24,9%) gmin województwa łódzkiego. Wyznaczone obszary zdegradowane zamieszkiwało 447,4 tys. osób. Obszar objęty działaniami rewitalizacyjnymi wynosił 18,0 tys. ha i zmniejszył się w ciągu roku o 5,3%.

EXECUTIVE SUMMARY

Land area in 2023

reclaimed land	-11.1 y/y
managed land	+30.6%y/y

In 2023, less land was reclaimed than in 2022, but the built-up area increased in comparison to the previous year.

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2023

water consumption for needs of the national economy and population	-6.8% y/y
industrial and municipal wastewater requiring treatment	+3.9% y/y
population connected to wastewater treatment plants	+0.3 pp y/y

In relation to 2022, the consumption of water for the needs of the national economy and population was lower, but the amount of industrial and municipal sewage requiring treatment, increased. Compared to 2022, the percentage of the population using sewage treatment plants increased to 71.4%.

Pollution and protection of air in 2023 r

emission of gases pollutants	-22.6% y/y
emission of particulates pollutants	-27.1% y/y

In 2023 the amount of gaseous pollutants, from plants of significant nuisance to air quality, was lower than in the previous year and the amount of particulates was lower.

Nature protection. Forests in 2023

area under legal protection	+12.0 ha y/y
share in total area	19.5%
forest land	+391 ha y/y
forest cover	21.4%

In 2023 in comparison to the value noted the year before, the area under legal protection as well as the forest land area increased. While the forest cover indicator did not change.

Industrial and municipal waste in 2023

industrial waste generated	-36.1% y/y
municipal waste collected	-0.5% y/y
municipal waste collected separately	+1.5% y/y

During the 2023 the amount of industrial waste generated decreased, which was disposed of mainly by producers on their own. Compared to 2022, less municipal waste was collected, while more waste was collected selectively.

Economic aspects of environmental protection in 2023

outlays on fixed assets for environmental protection	+60.0% y/y
outlays on fixed assets for water management	-47.6% y/y

In 2023 outlays on fixed assets for environmental protection were higher than in 2022.

A decrease was observed in case of outlays on fixed assets for water management. Most of these outlays were financed from the investor's own resources.

Population in 2024

number of population (as of 31 December)	-0.7% y/y
natural increase	-15195
total net migration	-1400

In 2024 decline in population was continued. Similarly to the previous year, there was a negative natural increase and negative overall net migration of population for permanent residence.

Education in the 2023/24 school year

children in pre-primary education establishments	-1.5% y/y
pupils in primary schools for children and youth	-4.7% y/y
students in post-primary schools for children and youth	+8.2% y/y
students in higher education institutions	+0.8% y/y

In the 2023/24 school year the decrease in the number of children in pre-primary education was recorded.

There were less students in primary schools. More students attended post-primary schools than in the previous school year. The most popular were those schools that gave the opportunity to pass matriculation exam and thus continue their education in higher education institutions.

In the 2023/24 school year the number of students was bigger than in previous year.

Labour resources

employed persons in October 2024	-0.2%
registered unemployment rate in 2024	5.4%
employment rate by LFS in the fourth quarter of 2024	0.0 pp
unemployment rate by LFS in the fourth quarter of 2024	-1.3 pp

In October 2024, there was a increase in the number of persons employed in the national economy compared to December 2023 r. Employed persons in Łódzkie accounted for 6.6% of this population in the country.

In 2024, there was a decrease in the number of registered unemployed persons on an annual basis; the unemployment rate remained unchanged; labour offices registered more job offers.

According to the results of the Labour Force Survey (LFS) conducted in the fourth quarter of 2024, there was an decrease in activity rate and unemployment rate on an annual basis; employment rate remained unchanged.

Wealth of residents

average monthly gross wages and salaries in 2024	+12.8% y/y	In 2024, the average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in annual terms grew faster than in the previous year. The average wages and salaries in the voivodship accounted for 93.6% of the average wages and salaries in the country.
average monthly retirement and other pensions in 2024		
Social Insurance Institution	+14.3% y/y	The average retirement and other pensions paid in 2024 were higher than in the previous year, whereas the benefits paid by the Social Insurance Institution grew slightly faster than the benefits of farmers.
Agricultural Social Insurance Fund	+14.0% y/y	
household income in 2023	+12.0% y/y	In 2023, the average monthly available income per capita in a household was higher than a year earlier.
share of households with a good or rather good financial situation in 2023	+4.0 pp y/y	In 2023, the percentage of households assessing their financial situation as good or rather good increased in annual terms, and decreased – of households perceiving it as bad, rather bad and average.

Social assistance and family support in 2023

child-raising benefit "Family 500 plus"	-1.0% y/y	In 2023, child-raising benefit payments decreased in relation to the previous year, and accounted for 6.0% of total expenditure in Poland.
beneficiaries of social assistance at domicile	+0.6% y/y	In 2023, the number of beneficiaries of social assistance at domicile and the number of their households was bigger than in the previous year.
nurseries and children's clubs	+8.8% y/y	
places in nurseries and children's clubs	+7.7% y/y	The situation in the area of institutional care for children up to the age of 3 improves year by year. In 2023, the number of facilities and places proposed by them increased (90.7% of places was offered by nurseries).

Living conditions in 2023

dwelling stocks	+1.0% y/y	The increase in the number of dwellings in dwelling stocks in 2023 was lower than a year earlier and lower than the national average. 6.8% of national stocks were located in the voivodship.
useful floor area of a dwelling per person	32.6 m ²	Over the year, the area of a dwelling per person increased. The number of persons in a dwelling dropped slightly.
consumption of water from water supply system in households per capita	+1.9% y/y	In 2023 the development of water supply, sewage and gas infrastructure was noted (compared to 2022, the length of the network and connections leading to buildings increased).
consumptions of gas from gas supply system per capita	-2.3% y/y	Household water consumption from water supply system and the amount of wastewater discharged by sewage system increased, while the gas consumption from the gas supply system decreased.

Health care in 2023

medical personnel		
doctors	+4.4% y/y	In 2023 the number of medical personnel working directly with the patient increased. Among the doctors, most were specialists in the field of surgery, internal medicine and family medicine.
dentists	+3.1% y/y	
nurses	+1.3% y/y	
midwives	+1.8% y/y	
out-patient health care entities	+2.0% y/y	In 2023, the number of out-patient health care entities as well as number of consultations provided by this institutions was larger than in 2022.
consultations	+4.5% y/y	
general hospitals	+1.6% y/y	The number of general hospitals was bigger then in the year before, also the number of beds at their disposal increased.
beds	+1.7% y/y	
calls to the occurrence places of emergency rescue teams	-13.3% y/y	In 2023, there were less calls to the occurrence places of emergency rescue teams than in the previous year. The teams provided less health care benefits than a year earlier.

Culture in 2023

number of library units	-0.9% y/y	In 2023, the number of library units was lower than in the previous year. The number of theatres and musical institutions decreased by 1 institution compared to the previous year.
number of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres	-1.6% y/y	Also the number of cultural centres and cultural centres decreased by 1 institution compared to 2022. The number of permanent cinemas remained unchanged compared to last year. The number of museums including branches decreased by 2.1%.

Road safety in 2024

road accidents	+5.0% y/y	The Police reported more accidents on the roads of the voivodship.
----------------	-----------	--

Information society in 2024

households with Internet access	94.6%	The percentage of households with Internet access at home was by 1.3 pp lower than in the country. Compared to 2023, the percentage of persons using public administration services increased by 3.0 pp.
persons aged 16–74 using public administration services	60.3%	

Social activity in 2024

foundations, associations and social organizations	+2.4% y/y	In 2024, an annual growth in the number of foundations, associations and social organizations continued.
--	-----------	--

Gross domestic product in 2023

gross domestic product (current prices) +9.9% y/y

According to preliminary estimates in 2023, the gross domestic product was higher than in 2020. The voivodship's share in generating GDP increased and was 6.0%. The ratio of GDP per capita according to purchasing power parity to the EU average has deteriorated.

Entities of the national economy in 2024

entities of the national economy +2.3% y/y

In 2024, the annual growth in the number of entities of the national economy continued, and it was similar to the one in the previous year. The most numerous group of entities according to legal status were natural persons conducting economic activity, i.e. 74.0% of total entities registered in the REGON register.

Research and development in 2023

internal expenditure on research and development +7.5% y/y

persons employed in R&D (in FTE) -3.7% y/y

In 2023 internal expenditure on research and development were higher than in the previous year. The actual involvement of persons (in FTE) in ongoing research and development work has decreased.

Use of information and communication technologies in enterprises in 2024

enterprises with broadband access to the Internet 98.9%

In 2024 almost all enterprises had access to broadband Internet.

Financial results of non-financial enterprises in 2024

turnover profitability rate

gross +0.4%

net -0.7%

In 2024 the net financial results of the surveyed enterprises were lower than in 2023. The cost level indicator as well as gross and net turnover profitability rates deteriorated

Investment outlays of non-financial enterprises in 2024

investment outlays (current prices)	-1.1% y/y	In 2024 investment outlays of the surveyed enterprises were lower than in 2023. Enterprises started less new investments than a year before and estimated value of these investments were lower than earlier.
-------------------------------------	-----------	---

Agriculture in 2024

cattle	-2.3% y/y	In June 2024, an decrease in annual terms in the number of cattle and the increase in the number of pigs were recorded.
pigs	+7.0% y/y	
procurement of agricultural products		Less, than in 2023, basic cereals and potatoes were provided to procurement by producers from the łódzkie voivodship. The purchase volume of poultry was also smaller.
basic cereals	-16.3% y/y	
potatoes	-3.7% y/y	
animal output	-4.4% y/y	

Industry in 2024

sold production of industry (current prices)	-3.8% y/y	There was a decline in the sold production of industry in annual terms. The average employment and labor productivity decreased.
--	-----------	--

Construction in 2024

sold production of construction (current prices)	-10.1% y/y	There was a decline in the sold production of construction in annual terms. Labour productivity, measured by the value of sold production per employee, decreased.
construction and assembly production (current prices)	-5.6% y/y	Construction and assembly production was also lower than in 2023.
dwellings completed	+0.6% y/y	In residential construction in 2024, the number of dwellings completed, the number of dwellings which construction has begun and the number of dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project, was higher than a year before.

Internal market in 2024

retail sales	+8.0% y/y	In 2024, the growth in retail sales, observed for several years, continued. The value of wholesale sales also increased.
wholesale	+15.8% y/y	

Transport in 2023

hard-surfaced public roads	+0.5% y/y
transport of passengers by urban ground transport	+4.4% y/y
transport of passengers in air transport	-97.6% y/y

In 2023, the length of hard-surfaced public roads increased, while the length of unsurfaced roads decreased. The improved hard surface roads accounted for 94.3% of the length of hard-surfaced roads. The unsurfaced roads accounted for 16.6% of the length of public roads.

Energy in 2023

production of electricity	-20.9% y/y
consumption of electricity	-8.1% y/y

In 2023, production of electricity was lower than in the previous year and accounted for 16,8% of total electricity produced in the country.

The consumption of electricity in 2023 was lower than in the previous year. Electricity consumption per capita decreased by 7.5% compared to the previous year.

Revenue of local government units in 2023

total revenue	+7.1% y/y
own revenue	+3.6% y/y
grants from European funds	+55.2% y/y

In 2023, the revenue of local government units was higher than that obtained in 2022, with both own revenues and subsidies from European funds being higher than in the previous year.

Expenditure of local government units in 2023

total expenditure	+13.8% y/y
investment expenditure	+71,5% y/y

In 2023, the total expenditure of local government units was higher than that of 2022, with investment expenditure accounting for 27.6% of total expenditure.

Result of budgets of local government units in 2023

relation of result to total revenue	-9.4%
Indebtedness	+21.0% y/y
relation of indebtedness to total revenue	-11.8%

In 2023, the budgets local government units closed collectively with a deficit compared to the previous year. Compared to 2022, the debt of local government units increased, while the debt per capita increased by 21.8%.

Revitalization in gminas in 2023

Share of municipalities carrying out revitalization activities	-4.5 pp y/y
size of revitalisation area	-1.0 thous. ha

In 2023, 44 (24.9%) of the municipalities in łódzkie voivodship were carrying out revitalization activities. The designated degraded areas were inhabited by 447.4 thousand people. The area covered by revitalization activities amounted to 18.0 thousand hectares and decreased by 5.3% during the year.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo łódzkie na tle kraju

Łódzkie voivodship on the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane
Table 1. Selected data

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2023 (as of 31 December) in %	0,2	0,3
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w 2023 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population during the year in 2023 in hm ³	7921,3	254,7
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2023 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2023 in hm ³	6835,6	104,0
Ścieki komunalne oczyszczane w ciągu roku ogółem w 2023 r. w dam ³ Municipal wastewater treated during the year in 2023 in dam ³	1390700	88830
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w tonach/rok Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2023 in tonnes/year		
gazowych gaseous	172771340	31609089
pyłowych particulates	15994	1127
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2023 r. w % Total area under legal protection in total area in 2023 in %	32,2	19,5
Lesistość w 2023 r. w % Forest cover in 2023 in %	29,6	21,4
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2024 (as of 31 December)	119	129
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. Natural increase per 1000 population in 2024	-4,2	-6,5
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	0,2	-0,6
Przeciętne trwanie życia w 2023 r. (w latach) Life expectancy in 2023 (in years)		
mężczyźni males	74,7	73,2
kobiety females	82,0	81,2

Tabela 1. Wybrane dane (cd.)
Table 1. Selected data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/2024 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2023/2024 school year	961	965
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w 2024 r. w % (przeciętne w roku) Employment rate by LFS ^a in 2024 r. in % (annual average)	56,8	55,0
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w 2024 r. w % (przeciętne w roku) Activity rate by LFS ^a in 2024 in % (annual average)	58,5	56,9
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w 2024 r. w % (przeciętne w roku) Unemployment rate by LFS ^a in 2024 in % (annual average)	2,9	3,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Unemployed persons per 1 job offer in 2024 (as of 31 December)	21	14
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w 2024 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^b in 2024 (in PLN)	8265,92	7734,50
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in 2024 in PLN	3735,81	3511,45
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2023 in PLN	2678,30	2555,46
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^c w 2023 r. % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^c in 2023 in %	14,0	13,2
Współczynnik Giniego ^c w 2023 r. w % Gini coefficient ^c in 2023 in %	27,0	24,4
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2023 in %	3,4	3,4
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2023 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2023 in thousand PLN	3708389	221596
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children in nurseries and children's club per 1,000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)	195	178
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2023 (as of 31 December)	1413	1295
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personel per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December):		
lekarze doctors	37,6	43,1
pielęgniarki nurses	57,4	55,5

a Wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC).
a The survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming from the balances compiled on the basis of the National Census 2021. b Data concern economic entities in which number of employed persons exceeds 9 persons. c Based on data from the European Survey of Income and Living Conditions (EU-SILC).

Tabela 1. Wybrane dane (dok.)

Table 1. Selected data (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Łódzkie
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in general hospitals per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	42,8	48,0
Produkt krajowy brutto ^d (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł Gross domestic product ^d (current prices) per capita in 2023 in PLN	90396	85708
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy in the REGON register per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December):	1415	1236
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	24	12
Personel wewnętrzny w działalności badawczej i rozwojowej na 1000 osób aktywnych zawodowo ^e w 2023 r. Internal R&D personnel per 1,000 economically active persons ^e in 2023	9,4	6,8
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^f w 2024 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^f surveyed in 2024 in %	77,3	78,5
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^f w 2024 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^f in 2024 in %	95,7	99,6
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^f w 2024 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^f in 2024 (previous year=100; current prices)	93,3	98,9
Obsada bydła ^g na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. w szt. Cattle ^g density per 100 ha of agricultural land in 2024 in heads	43,0	43,8
Obsada trzody chlewnej ^g na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. w szt. Pigs ^g density per 100 ha of agricultural land in 2024 in heads	62,0	104,6
Produkcja sprzedana przemysłu ^h (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w 2024 r. w zł Sold production of industry ^h (current prices) per 1 average employed person in industry in 2024 in PLN	851725	826771
Produkcja sprzedana budownictwa ^h (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w 2024 r. w zł Sold production of construction ^h (current prices) per 1 average employed person in construction in 2024 in PLN	977059	1013042
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r. Dwellings completed per 1000 population in 2024	5,3	5,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2023	101,9	118,9
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2023 r. Length of railway lines operated per 100 km ² in 2023	6,3	5,9
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2023 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2023 in %	27,4	10,2

d Wstępny szacunek. e Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie badania aktywności ekonomicznej ludności. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. g Stan w dniu 1 czerwca dla danych dotyczących użytków rolnych. h Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

d Preliminary estimate. e Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey. f Data concern economic entities in which number of employed persons exceeds 49 persons. g The data on agricultural land as of June 1. h Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Rozdział 2

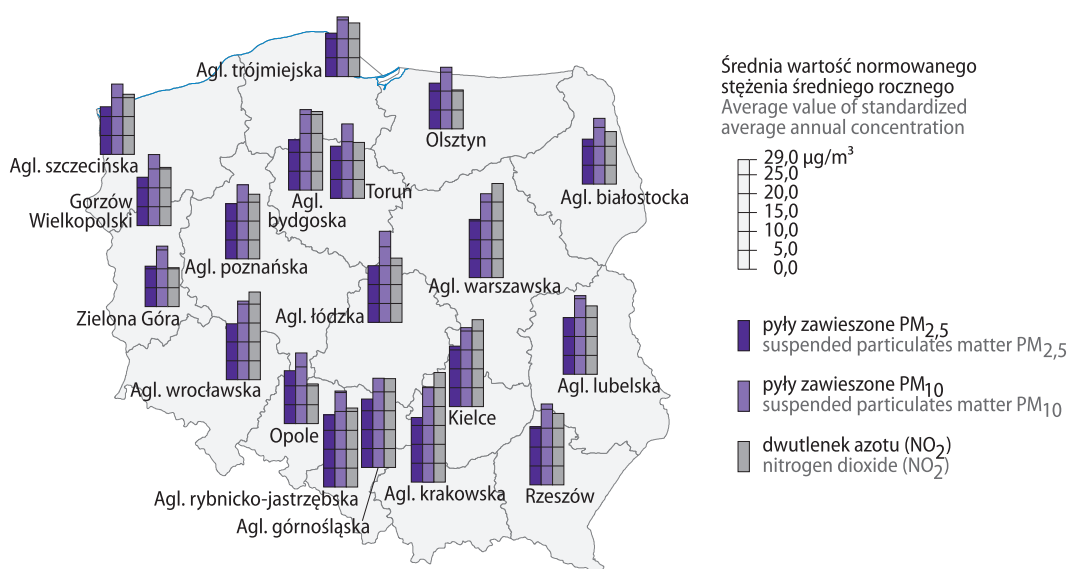
Chapter 2

Województwo łódzkie na tle pozostałych województw

Łódzkie voivodship on the background of the other voivodships

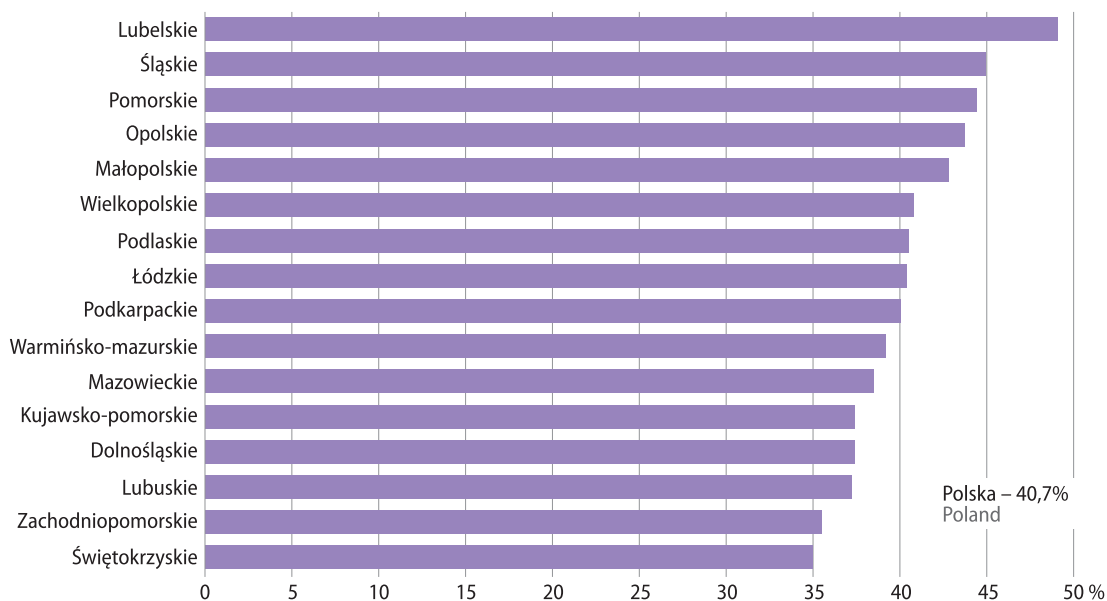
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2023 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2023

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2023 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately during the year in relation to total municipal waste collected in 2023

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.

Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2024

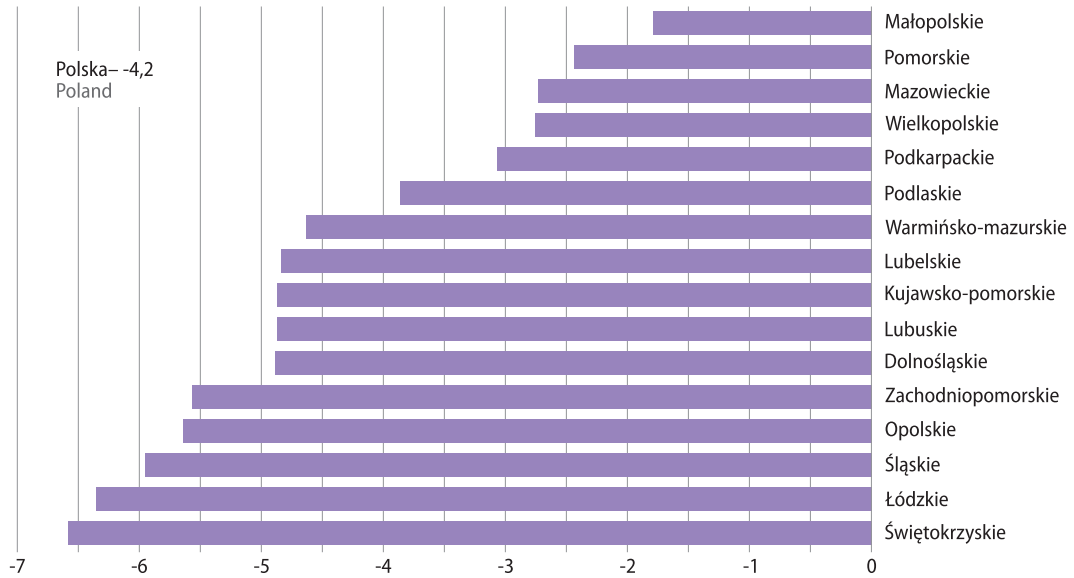
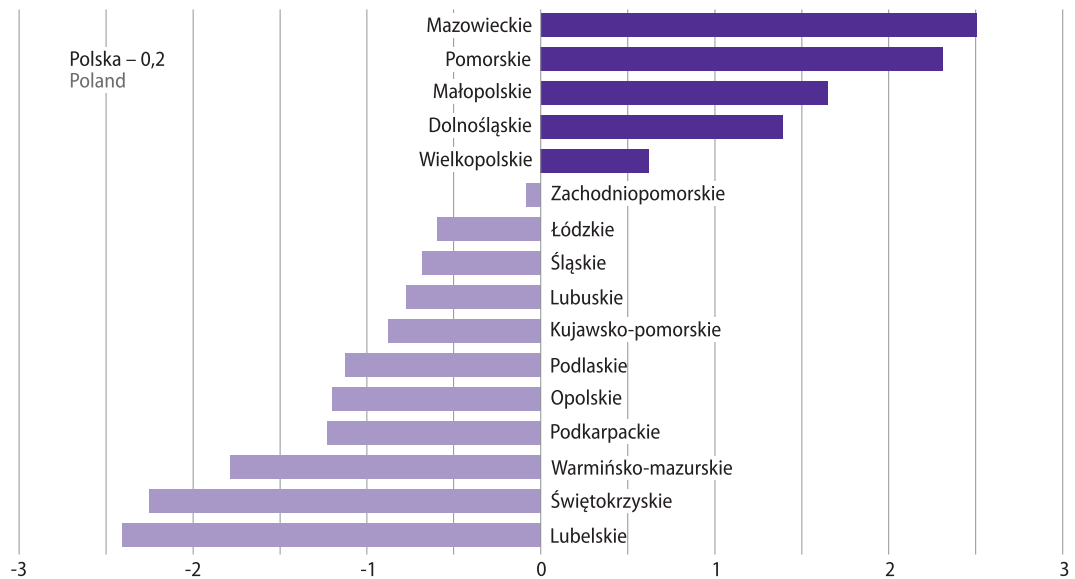
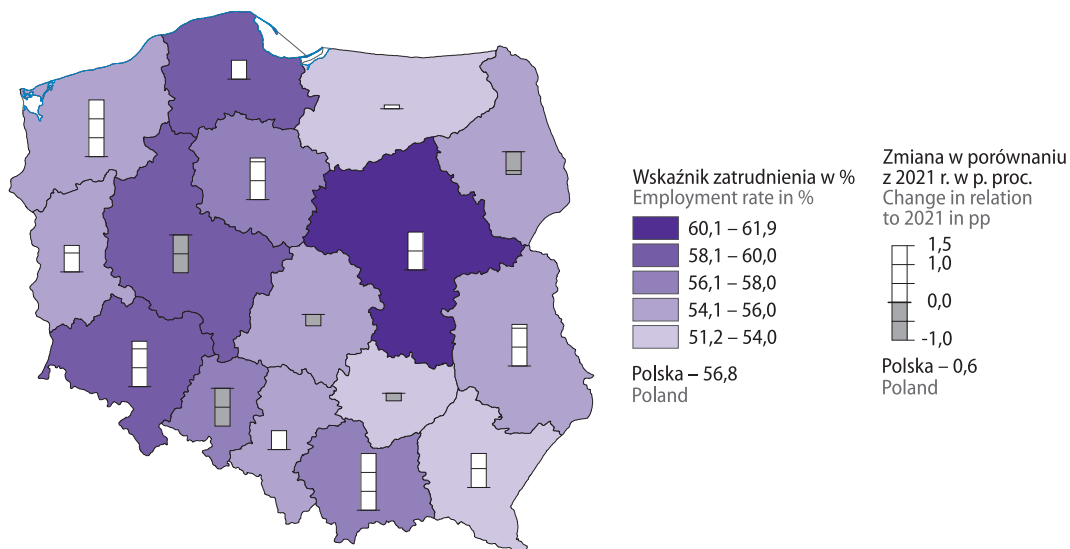
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024

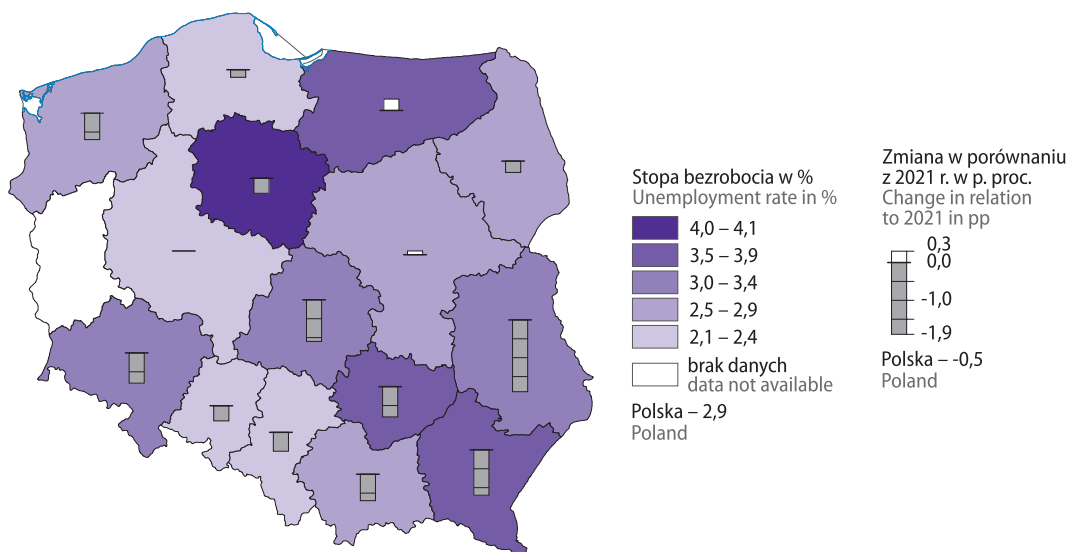
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)

Map 2. Employment rate by LFS in 2024 (annual averages)

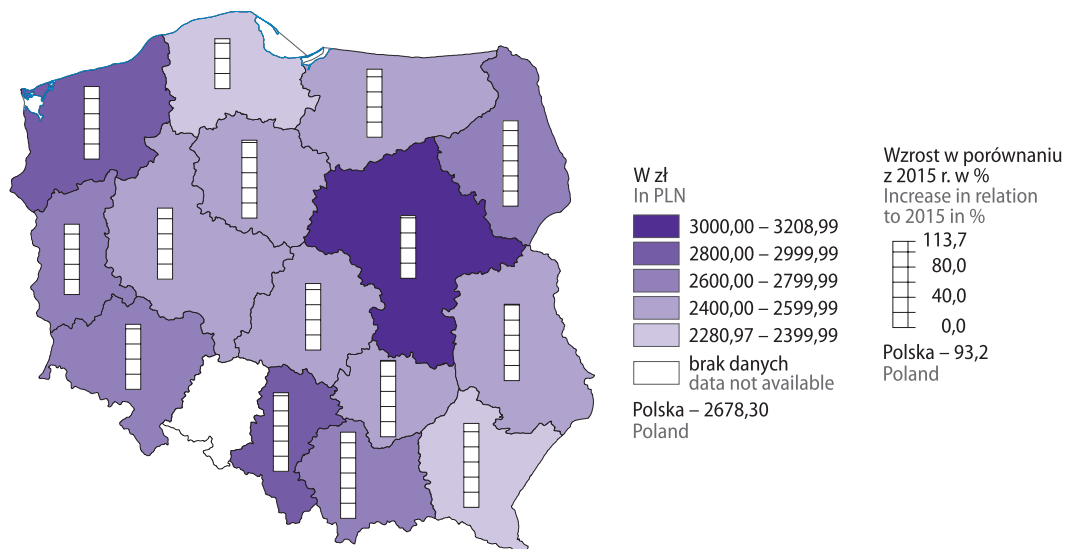
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)

Map 3. Unemployment rate by LFS in 2024 (annual averages)

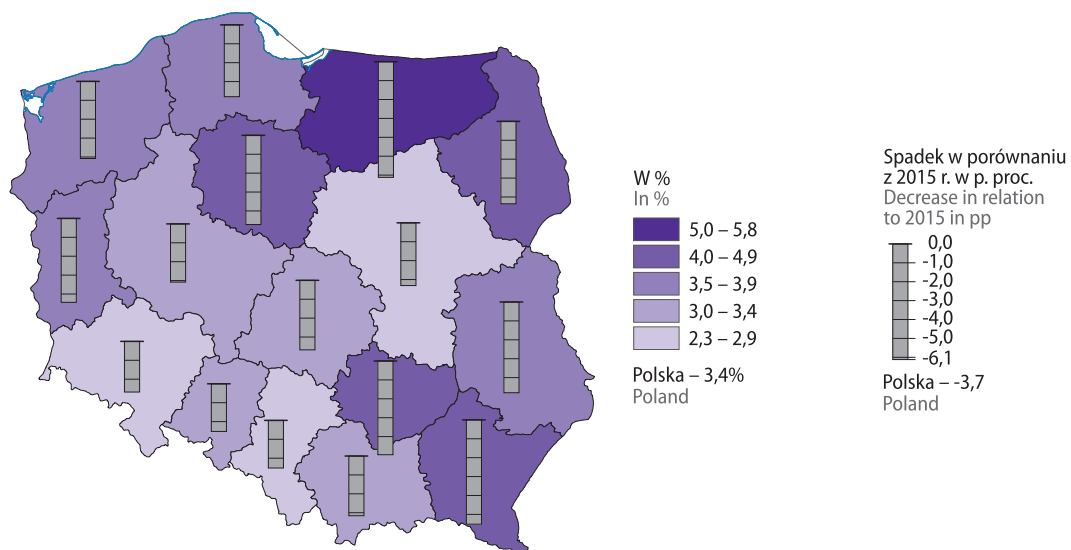

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym w 2023 r.

Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2023

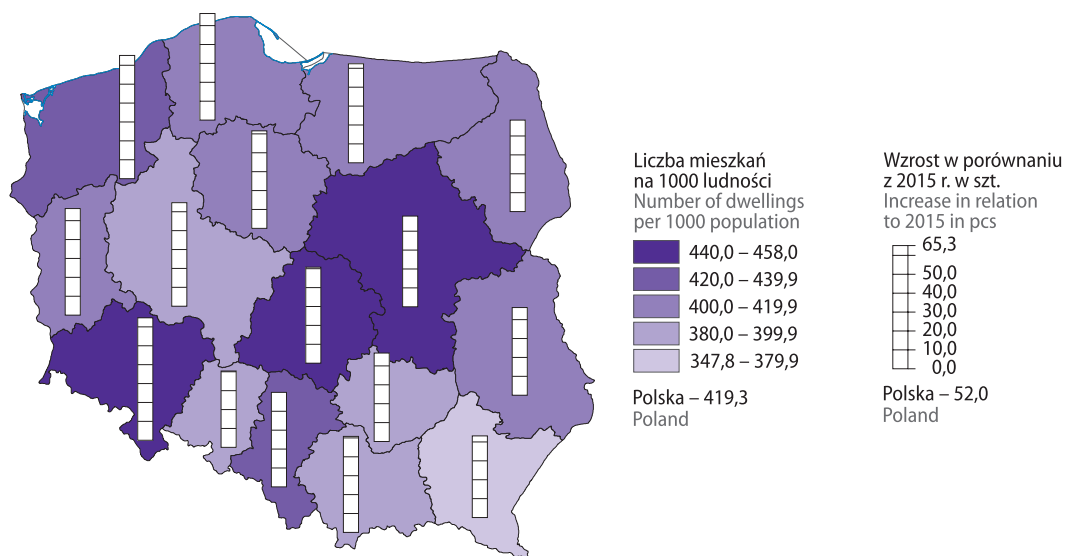
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.

Map 5. Beneficiaries benefiting from social assistance in number of the total population in 2023

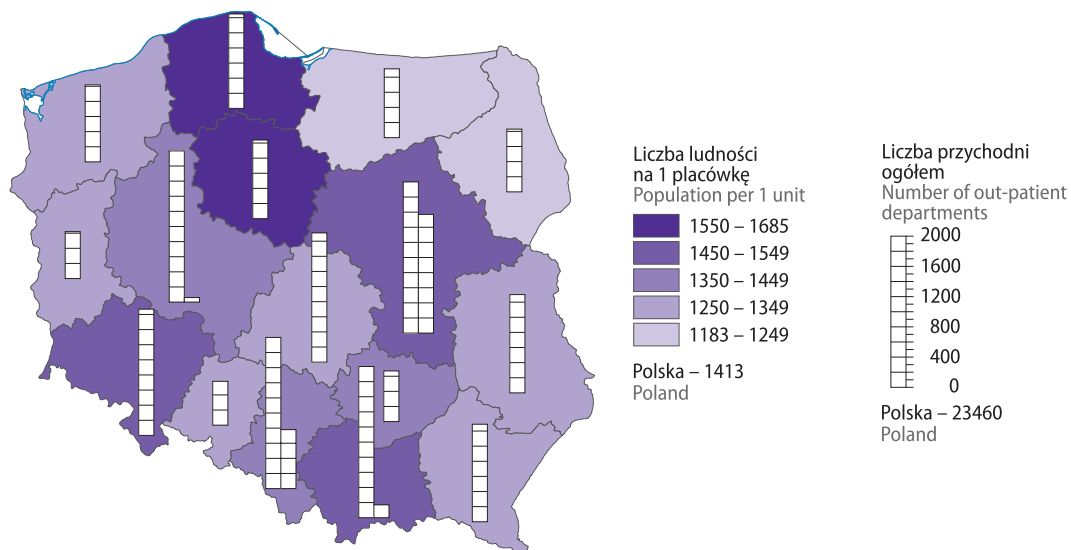
Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

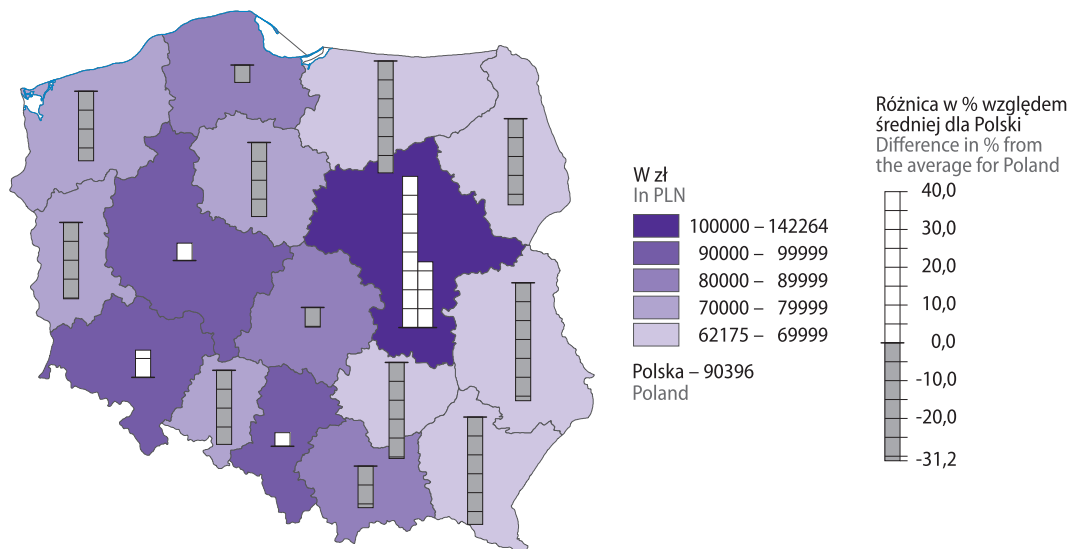
Map 6. Dwellings stocks per 1000 population in 2023 (as of 31 December)

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 7. Out-patient health care units in 2023 (as of 31 December)

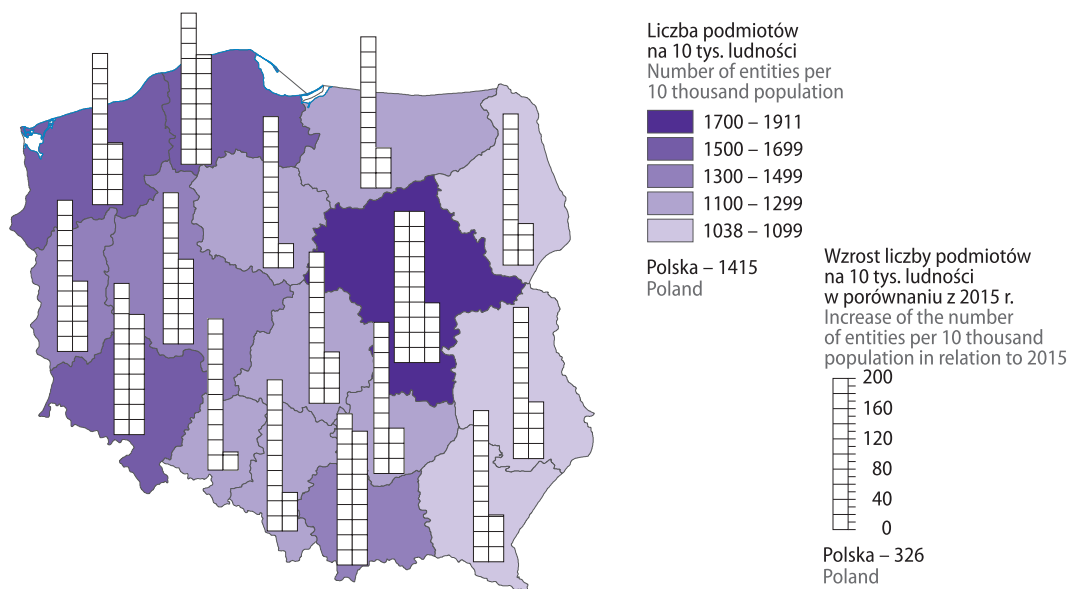

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2023 (current prices)

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r.

Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2024

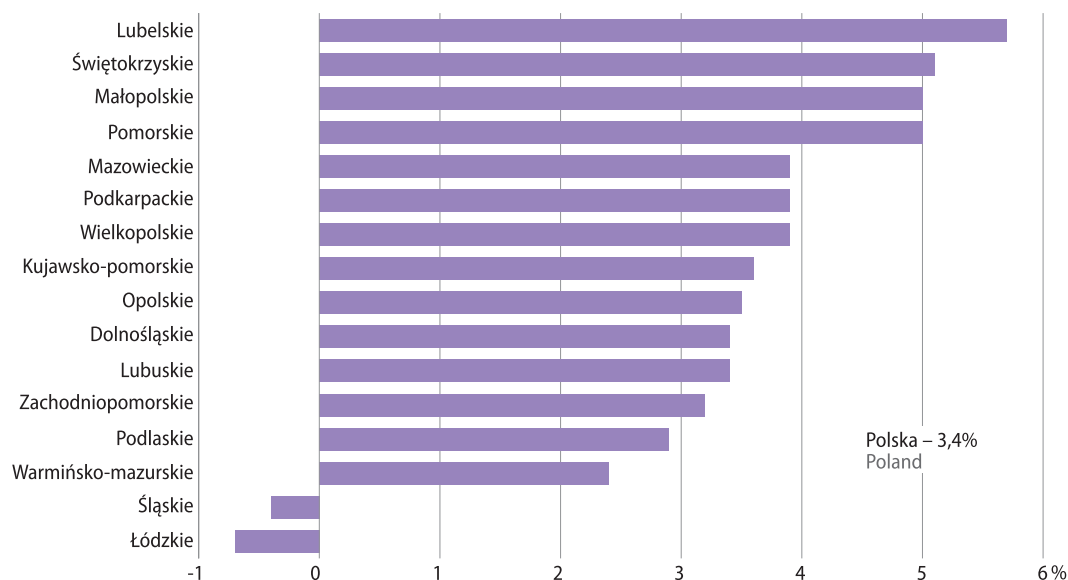
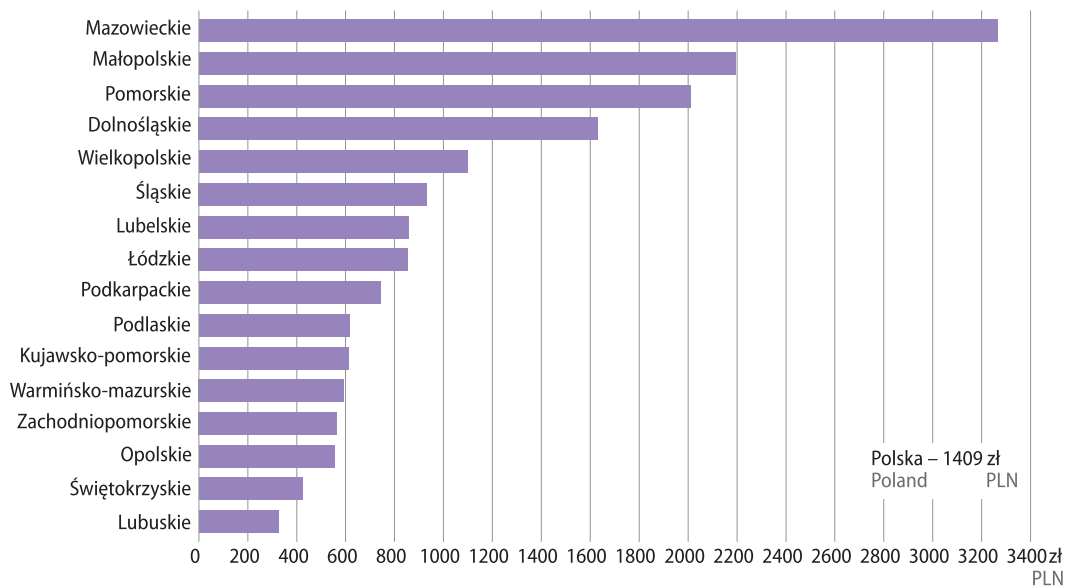
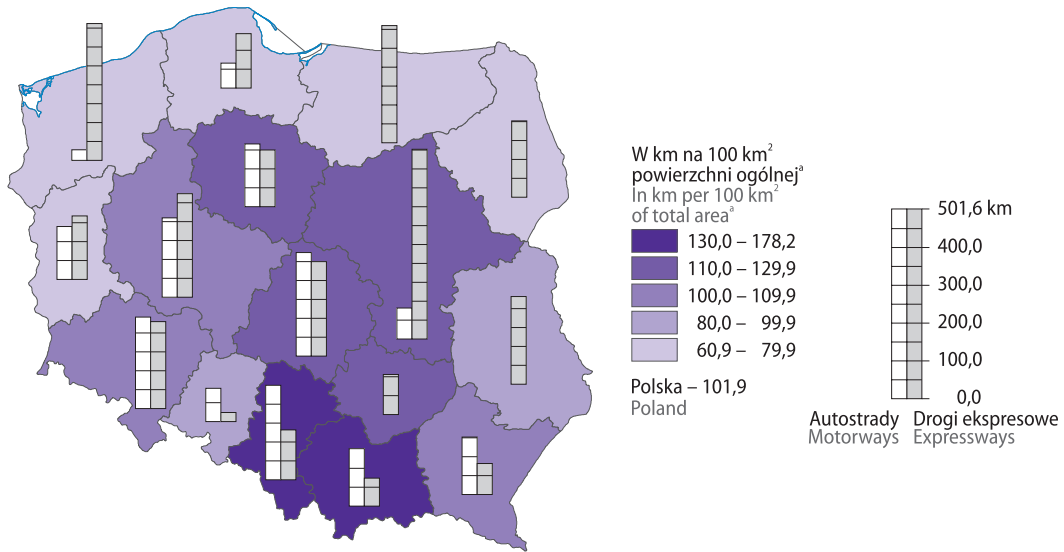
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)

Chart 5. Intramural expenditures on research and development per capita in 2023 (current prices)

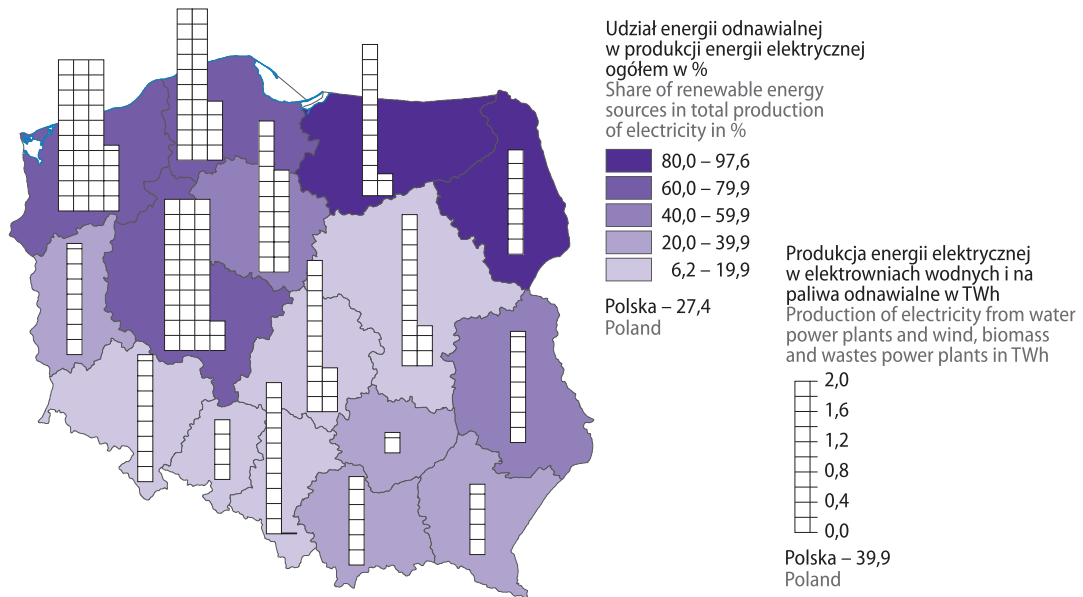

Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2023 r.Map 10. Hard surface public road per 100 km² of total area in 2023

a We wskaźniku uwzględniona jest całkowita powierzchnia jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
a The indicator takes into account the total area of the territorial units, including the area of internal waters.

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2023

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa łódzkiego

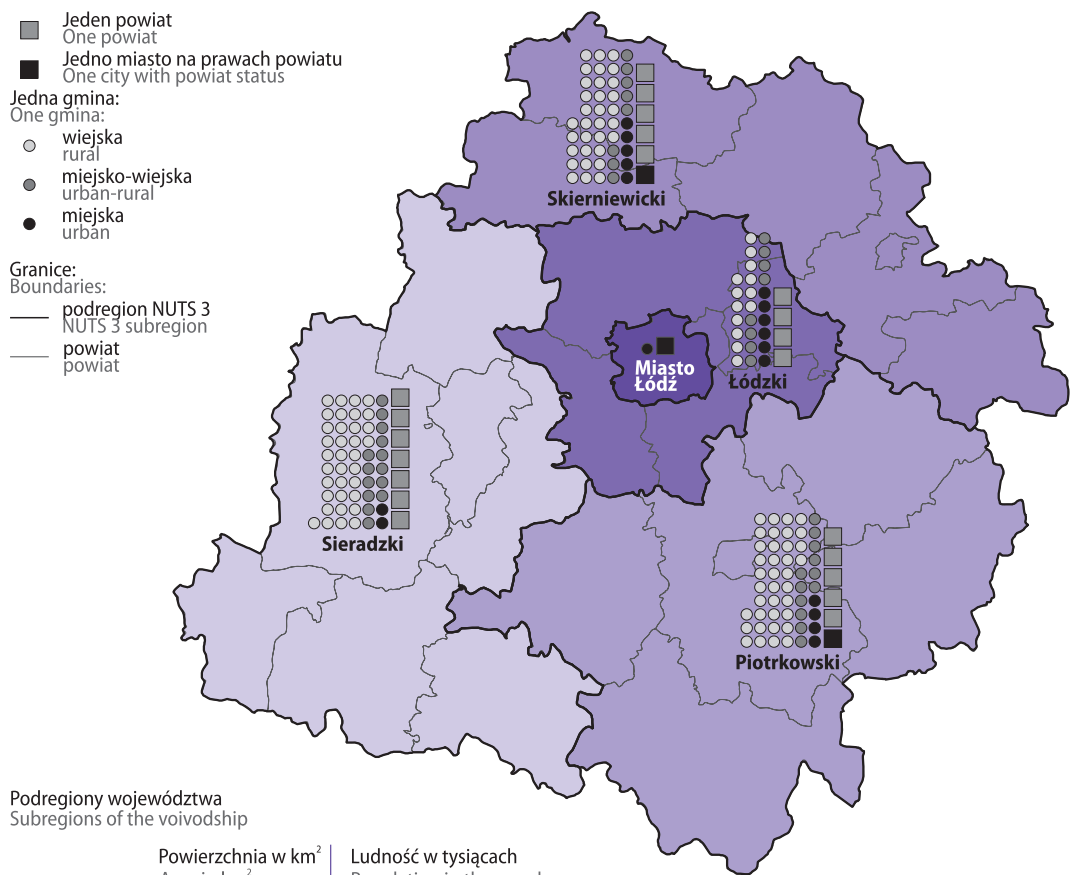
Area and territorial division of łódzkie voivodship

Mapa 12. Podział województwa łódzkiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map12. Division of łódzkie voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024

As of 31 December

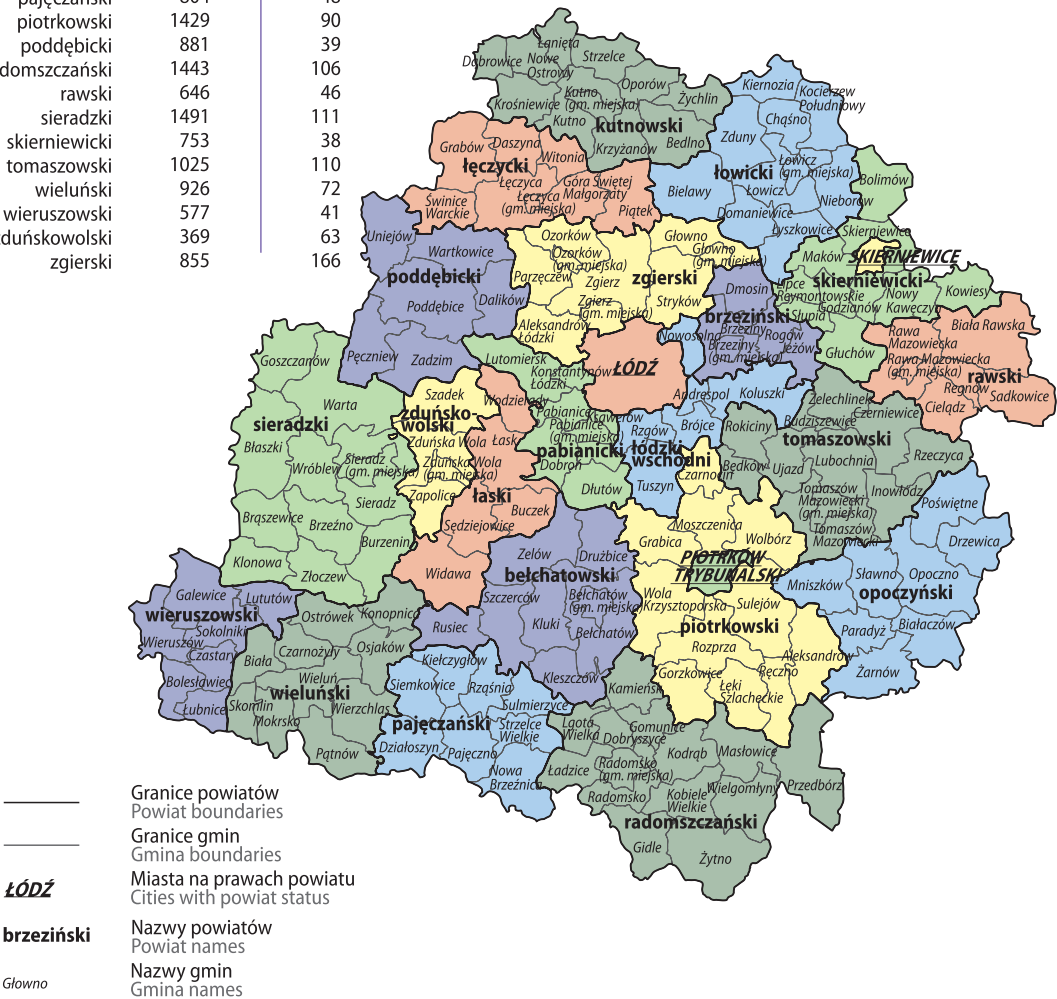
Mapa 13. Podział administracyjny województwa łódzkiego w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map13. Administrative division of łódzkie voivodship in 2024

As of 31 December

Powiaty Powiats			Miasta na prawach powiatu City with powiat status		
	Powierzchnia w km ² Area in km ²	Ludność w tysiącach Population in thousands		Powierzchnia w km ² Area in km ²	Ludność w tysiącach Population in thousands
bełchatowski	968	108	Łódź	293	646
brzeziński	359	30	Piotrków Trybunalski	67	66
kutnowski	887	90	Skiernewice	35	45
łaski	618	48			
łęczycki	773	46			
łowicki	988	73			
łódzki wschodni	500	75			
opoczyński	1040	71			
pabianicki	492	119			
pajęczański	804	48			
piotrkowski	1429	90			
poddębicki	881	39			
radomszczański	1443	106			
rawski	646	46			
sieradzki	1491	111			
skiernewicki	753	38			
tomaszowski	1025	110			
wieluński	926	72			
wieruszowski	577	41			
zduńskowolski	369	63			
zgierski	855	166			

Według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r. województwo łódzkie zajmowało powierzchnię 18219 km², co stanowi 5,8% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r.) mieszkało 2345,9 tys. ludności, tj. 6,3% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 129 osób (piąta lokata w kraju). W miastach mieszkało 61,9% ludności województwa.

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Powierzchnia województwa łódzkiego stanowi 5,8% powierzchni Polski. W 2024 r. grunty rolne zajmowały 70,0% terenu województwa, natomiast grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 21,7%. Powierzchnia gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych w województwie łódzkim w ciągu 9 lat zwiększyła się ponad siedmiokrotnie.

Tabela 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia
Table 2. Geodesic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w ha in ha				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Powierzchnia ogólna Total area	1821895	1821895	1821898	1821898	5,8
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	1284434	1282735 ^a	1276486 ^a	1275194 ^a	6,8
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	402290	395118	395707	395689	4,2
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	11324	12280	13763	12607	1,6
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	101893	111002 ^b	115515 ^b	118091 ^b	6,4
Nie użytki Wasteland	14680	14443	14721	14668	3,2

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji "grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione". b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item "forest land as well as woodland and shrubland" until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Województwo łódzkie znajduje się w centralnej części kraju. Graniczy z sześcioma województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim i kujawsko-pomorskim. Zgodnie z pomiarami dokonаныmi przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, województwo łódzkie w okresie analizy zajmowało powierzchnię 18219 km². Z kolei obszar Polski na przestrzeni minionych lat (od 2015 r.)

zwiększył swoją powierzchnię z 312679 km² do 313933 km² w styczniu 2024 r., co wynika zarówno z zastosowania najnowszych metod pomiarowych, zmian linii brzegowej Polski (ulegającej przeobrażeniom w wyniku erozji), włączeniu Zatoki Puckiej oraz części Zatoki Gdańskiej do morskich wód wewnętrznych, jak również położenia głównego nurtu rzek, wzdłuż których przebiega znaczna część granic Polski.

W strukturze powierzchni województwa łódzkiego w 2024 r. (według stanu na początek stycznia) dominowały użytki rolne, które stanowiły 70,0% powierzchni całego województwa (w 2015 r. – 70,5%, a w 2023 r. – 70,1%). Na ich zmniejszenie wpłynął głównie wzrost udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, z 5,6% w 2015 r. do 6,5% w 2024 r. Odsetek gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych pozostał w analizowanym okresie w zasadzie na niezmienionym poziomie – 21,7%. Udziały pozostałych grup gruntów nie przekroczyły 1% i na przestrzeni dziesięciu badanych lat nie ulegały znaczącym zmianom. Według ewidencji geodezyjnej, w latach 2015–2024 największe zmiany w użytkowaniu gruntów dotyczyły terenów zabudowanych i zurbanizowanych – odnotowano wzrost o 15,9% (o 16,2 tys. ha). W odniesieniu do 2015 r. przyrost zaobserwowano także w grupie gruntów pod wodami powierzchniowymi – wzrost o 11,3% (1,3 tys. ha). W badanym okresie zmniejszył się natomiast areal gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych – o 1,6% (6,6 tys. ha) oraz użytków rolnych – o 0,7% (9,2 tys. ha) i nieużytków – spadek o 0,1%.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

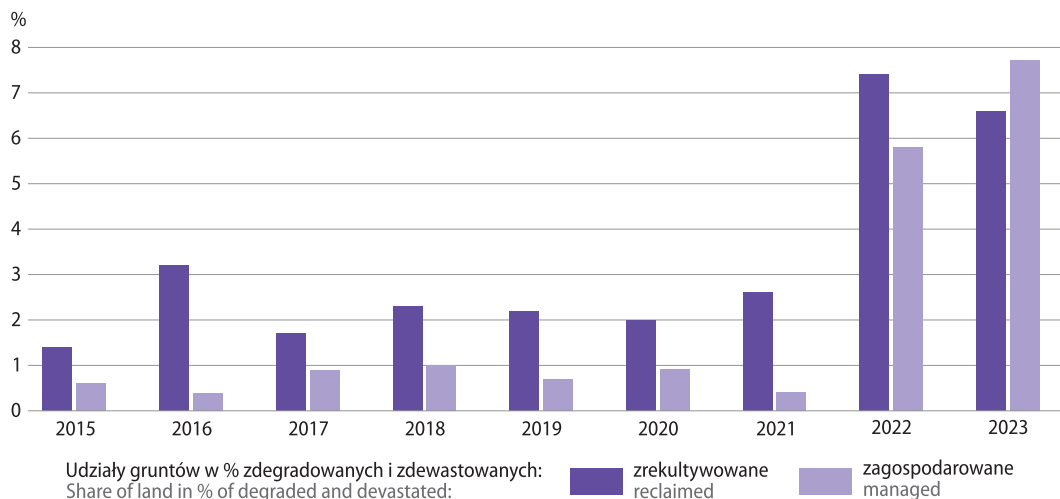
Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Powierzchnia gruntów zdegradowanych na terenie województwa łódzkiego w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się i wyniosła 145 ha. W odniesieniu do 2015 r. zanotowano spadek powierzchni tego typu terenów o 21,2%. Powierzchnia gruntów zdewastowanych zmniejszyła się w ciągu roku o 0,6%, natomiast w porównaniu z 2015 r. nastąpił jej wzrost o 3,0% z 4,7 tys. ha do 4,8 tys. ha. Łączna powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji w całym analizowanym okresie nie przekroczyła 0,3% powierzchni całego województwa.

W 2023 r. w województwie łódzkim zrehabilitowano 328 ha gruntów (wobec 369 ha w 2022 r. i 68 ha w 2015 r.). Powierzchnia gruntów zagospodarowanych zwiększyła się w odniesieniu do roku poprzedniego o 89 ha i wyniosła 380 ha (o 351 ha więcej niż w 2015 r.). Tereny w województwie łódzkim, którym nadano lub przywrócono wartość użytkową lub przyrodniczą oraz te które zostały zagospodarowane, w 2023 r. stanowiły 20,4% gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych na obszarze całego kraju (16,0% w 2022 r. oraz 3,6% w 2015 r.).

Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych i zdewastowanych nie jest zadawalający na obszarze województwa łódzkiego, ale również całej Polski. W 2023 r. udział gruntów zrehabilitowanych stanowił 6,6% ogólnej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie łódzkim oraz 3,8% w skali całego kraju (w 2015 r. udziały te wyniosły odpowiednio 1,4% oraz 2,9%). W przypadku gruntów zagospodarowanych w 2023 r. wskaźniki te wyniosły 7,7% dla województwa łódzkiego oraz 2,0% dla Polski (w 2015 r. odpowiednio 0,6% oraz 1,3%).

Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane (w ciągu roku)
Chart 6. Land reclaimed and managed (during the year)

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W latach 2015–2023 zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zmniejszyło się w województwie łódzkim o 8,3%. W 2023 r. największy udział w zużyciu wody na terenie województwa miała eksploatacja sieci wodociągowej – 45,7%, w tym wykorzystanie sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe stanowiło 35,4%. W badanym okresie nastąpił również wzrost – o 5,3% – ilości odprowadzanych ścieków przemysłowych i komunalnych, które wymagają oczyszczania. Obniżył się jednak udział ilości ścieków oczyszczanych (z 97,0% w 2015 r. do 93,1% w 2023 r.).

Wśród zasobów występujących na ziemi, za jeden z najważniejszych uważa się wodę. Ponieważ bez wody nie jest możliwe funkcjonowanie wszelkich form życia, bardzo ważne stało się zagadnienie racjonalnej gospodarki wodnej. Z tego względu obserwacji podlegają nie tylko informacje dotyczące zużycia wody, ale również zanieczyszczenia akwenów w postaci ścieków przemysłowych i komunalnych, a także oczyszczania wód z niepożądanych substancji, odbywające się w oczyszczalniach ścieków.

W 2023 r. zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie łódzkim wyniosło 254,7 hm³, co stanowiło 3,2% wody zużytej w całym kraju. Zużycie wody w województwie zmniejszyło się w odniesieniu do roku poprzedniego o 6,8% oraz spadło o 8,3% w porównaniu z 2015 r.

Zużycie wody na potrzeby przemysłu w 2023 r. w przypadku województwa łódzkiego wyniosło 32,5% całkowitego zużycia wody w województwie, podczas gdy w skali całego kraju odsetek ten wynosił w tym czasie 68,3%. Jednocześnie, zużycie wody do celów produkcji przemysłowej w województwie w ciągu dziewięciu badanych lat nie przekroczyło 2,0% ilości wody zużytej przez przemysł w Polsce.

W 2023 r. zużycie wody do celów rybactwa na terenie województwa łódzkiego stanowiło 21,8% zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (55,5 hm³). Na przestrzeni analizowanych lat w województwie łódzkim zanotowano zmniejszenie się zużycia wody na ten cel o 1,4% w odniesieniu do 2022 r. i zwiększenie się o 2,0% do 2015 r. Udział zużycia wody na potrzeby rybactwa w województwie w relacji do kraju wzrósł z 5,5% w 2015 r. do 6,7% w 2023 r.

Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb (w ciągu roku)

Table 3. Water consumption by needs (during the year)

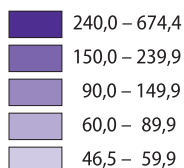
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Ogółem^a Total^a	277,8	253,0	273,2	254,7	3,2
w tym: of which:					
Przemysł Industry	107,4	90,7	101,2	82,8	1,5
Rybacktwob ^b Fishing ^b	54,4	45,2	56,3	55,5	6,7
Gospodarstwa domowe Households	92,7	92,4	89,3	90,3	7,0

a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a Until 2018, includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r.

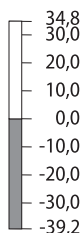
Map 14. Water consumption for needs of the national economy and population in 2023

Na 1 mieszkańca, w m³
Per capita, in m³

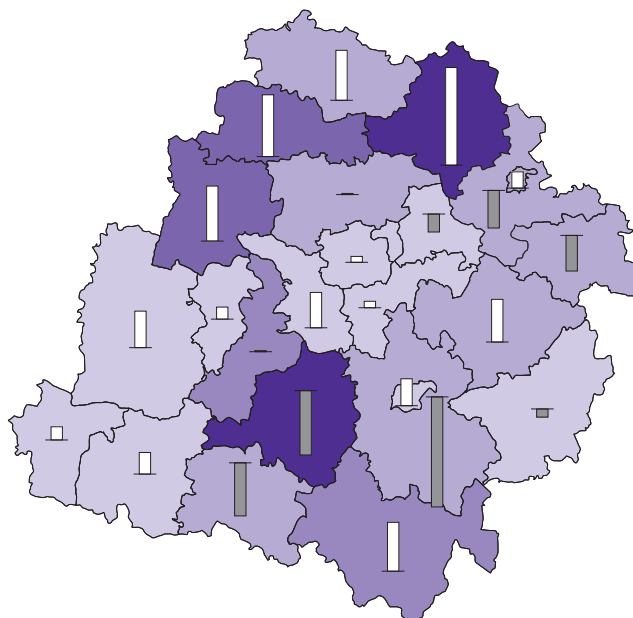

województwo łódzkie – 107,8 m³
Łódzkie Voivodship

Wzrost / Spadek w porównaniu do 2015 w %
Increase / Decrease in relation to 2015 in %

-3,2%
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

W 2023 r. zużycie wody z sieci wodociągowej przez gospodarstwa domowe zwiększyło się o 1,1% w stosunku do roku poprzedniego i zmniejszyło się o 2,7% w odniesieniu do 2015 r. W okresie dziewięciu badanych lat zużycie wody przez gospodarstwa domowe w województwie nie przekroczyło 7,5% ilości wody zużytej na potrzeby gospodarstw na terenie całego kraju.

W latach 2015–2023 łączne zapotrzebowanie na wodę dla gospodarki narodowej i ludności zmniejszyło się o 9,2% (z 304,6 hm³ w 2015 r. do 276,7 hm³ w 2023 r.), natomiast w odniesieniu do roku poprzedniego zanotowano spadek o 6,1%. W analizowanym okresie wielkość poboru wody w województwie łódzkim stanowiła ok. 3% całkowitego poboru wody w kraju.

Największy udział w poborze wody przypadał na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – 50,6% w 2023 r. Pobór wody na ten cel zmniejszył się w analizowanym okresie dziewięciu lat o 2,0% i w 2023 r. wyniósł 140,0 hm³. W ostatnim roku analizy 29,4% zapotrzebowania na wodę przypadało na cele produkcyjne. Pobór wody dla przemysłu zmniejszył się (o 24,3%) z 107,4 hm³ w 2015 r. do 81,3 hm³ w 2023 r. W skali roku nastąpił spadek poboru wody dla przemysłu – o 18,5%.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na cele przemysłowe są wody powierzchniowe. Ich pobór w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 63,2 hm³ i był o 21,3% wyższy niż w roku poprzednim, a jednocześnie o 28,8% mniejszy w porównaniu z 2015 r. W ciągu badanych dziewięciu lat zanotowano spadek poboru wód podziemnych o 3,6% (z 18,3 hm³ w 2015 r. do 17,6 hm³ w 2023 r.). W celu dodatkowego zaopatrzenia przemysłu w wodę, w 2023 r. w województwie łódzkim zakupiono 2,1 hm³ wody, tj. o 1,4% mniej niż w roku poprzednim, ale o 68,2% więcej niż w 2015 r.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i wodami chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Jednym z problemów gospodarki wodnej jest pogarszająca się jakość wody, w stopniu uniemożliwiającej jej naturalne procesy samooczyszczania. Wraz ze wzrostem rozwoju gospodarczego, następuje zwiększenie zagrożenia dla środowiska wodnego w postaci ścieków. W 2023 r. w województwie łódzkim odprowadzono do wód lub do ziemi 103,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Na przestrzeni dziewięciu badanych lat łączna ilość tych ścieków w województwie wzrosła o 5,3%.

Tablica 4. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 4. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	269	268	272	271
Ścieki komunalne odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Municipal wastewater discharged during the year in dam ³	81905	84588	85178	88833
Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku w dam ³ Industrial wastewater discharged during the year in dam ³	16275	11572	14304	14567
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	68,2	70,6	71,1	71,4

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W latach 2015–2023, ilość odprowadzanych ścieków komunalnych zwiększyła się o 8,5% (do 88,8 hm³) i zostały one niemal w całości oczyszczone. W przypadku ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania zanotowano spadek ich ilości o 10,5% (do 14,6 hm³). Znacząco zmniejszył się również stopień ich oczyszczania – z 82,0% w 2015 r. do 50,7% w 2023 r.

Na przestrzeni dziewięciu badanych lat łączna ilość ścieków oczyszczanych w województwie łódzkim wzrosła z 95,2 hm³ do 96,2 hm³. Jednocześnie obniżył się udział tych ścieków w ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczania (z 97,0% w 2015 r. do 93,1% w 2023 r.). Wśród sposobów oczyszczania ścieków dominowały metody oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ich udział w łącznej ilości ścieków oczyszczonych wyniósł 84,0% w 2023 r. (wobec 83,6% w 2022 r. oraz 78,6% w 2015 r.). Analiza danych wskazuje na wypieranie metod zorientowanych na mechaniczne usuwanie zanieczyszczeń. W ostatnim z trzech badanych latów udział tego rodzaju metod mieścił się w przedziale 0,4% – 0,6%, podczas gdy w 2015 r. ukształtował się on na poziomie 8,3%.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W okresie będącym przedmiotem analizy, liczba oczyszczalni ścieków przemysłowych, które działały na terenie województwa łódzkiego, zmniejszyła się z 64 zakładów w 2015 r. do 60 w 2023 r. (spadek o 6,3%). Zmiana ta wpisuje się w ogólną tendencję obserwowaną w całym kraju. W Polsce zanotowano spadek przemysłowych oczyszczalni ścieków z 929 w 2015 r. do 841 w 2023 r. Część z tych oczyszczalni została zlikwidowana wraz z zamknięciem zakładów przemysłowych lub na skutek reorganizacji.

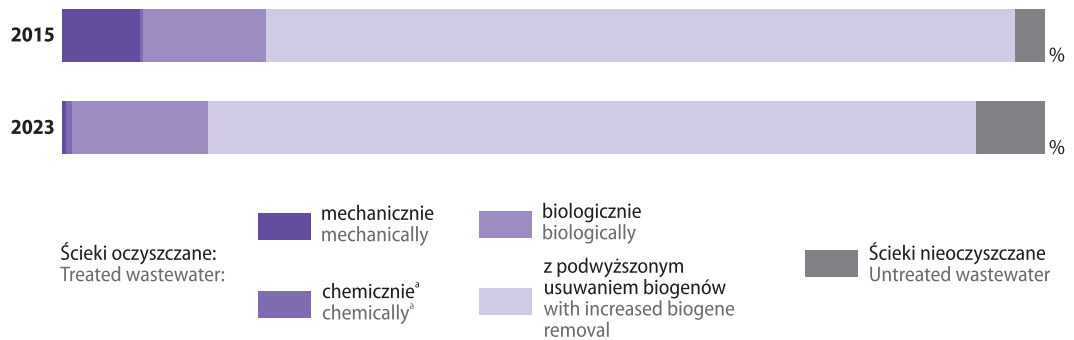
Łączna przepustowość działających oczyszczalni przemysłowych wyniosła w 2023 r. 55607 m³ na dobę (o 4,3% więcej niż w 2015 r.). Wśród oczyszczalni przemysłowych działających na terenie województwa łódzkiego dominowały oczyszczalnie biologiczne (76,7% w 2023 r. i 73,3% w 2022 r. wobec 82,8% w 2015 r.). Jeden z najmniejszych udziałów zanotowano dla przemysłowych oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów (6,7% w 2023 r. wobec 6,7% w 2022 r. oraz 4,7% w 2015 r.).

Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków funkcjonujących w województwie łódzkim w ostatnim roku analizy wyniosła 211 wobec 205 zakładów w 2015 r. (wzrost o 2,9%). W 2023 r. stanowiły one 6,5% oczyszczalni komunalnych działających na terenie całego kraju. Najwięcej oczyszczalni komunalnych, zarówno w województwie, jak i w Polsce, wykorzystywało biologiczne metody oczyszczania ścieków (w 2023 r. udziały te wyniosły odpowiednio 81,5% oraz 74,9%). W 2023 r. w województwie łódzkim, tak jak rok wcześniej, nie funkcjonowała żadna oczyszczalnia mechaniczna, natomiast na terenie całego kraju działało 6 zakładów stosujących mechaniczne sposoby usuwania zanieczyszczeń ze ścieków.

Dane o ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego wzrósł z 68,2% w 2015 r. do 71,4% w 2023 r., natomiast w skali całego kraju w ciągu dziewięciu badanych lat zanotowano wzrost tego wskaźnika z 72,7% do 75,9%. Mieszkańcy województwa obsługiwani przez oczyszczalnie w 2023 r. stanowili 5,9% ludności Polski korzystającej z tego typu urządzeń (5,9% w 2022 r. oraz 6,1% w 2015 r.).

Wykres 7. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 7. Municipal and industrial wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

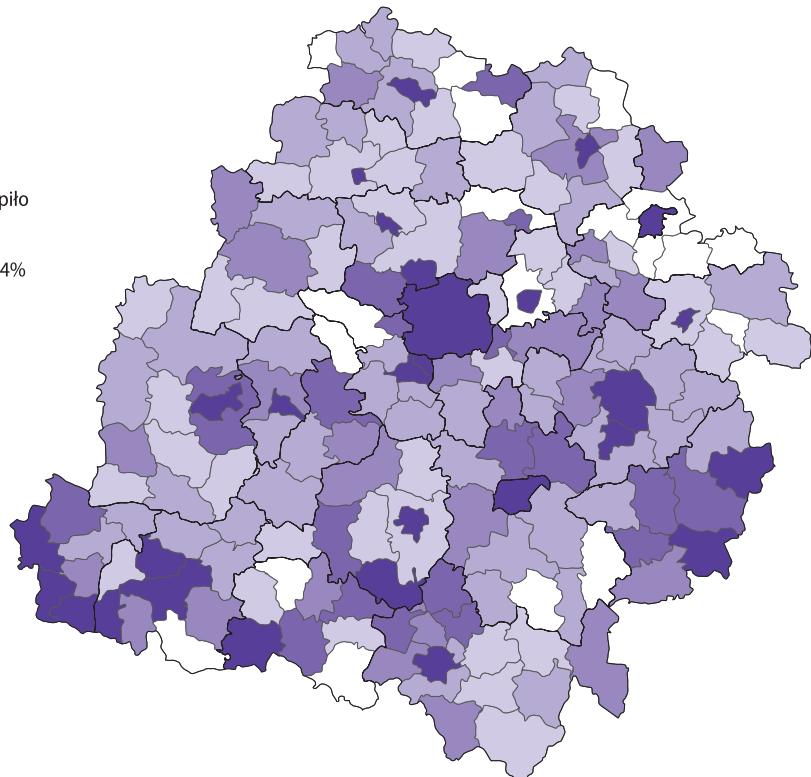
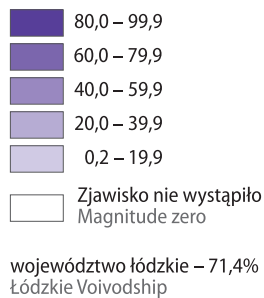

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
 a Data concern only industrial wastewater.

Wśród powiatów województwa łódzkiego oczyszczalnie ścieków w największym stopniu obsługiwały mieszkańców miast na prawach powiatu. W 2023 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyniósł: w Piotrkowie Trybunalskim – 99,2%, w Skierniewicach – 98,9%, a w Łodzi – 98,5%. W pozostałych powiatach największy odsetek odnotowano w powiecie opoczyńskim – 74,0% oraz zduńskowolskim – 73,6%. W ośmiu powiatach mniej niż połowa mieszkańców była obsługiwana przez obiekty służące do oczyszczania ścieków, przy czym najmniejsze wartości wskaźnika zanotowano w powiatach: skierniewickim – 19,4%, poddębickim – 35,1% oraz piotrkowskim i łęczyckim – po 40,1%.

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2023

W % ludności ogółem
 In % of total population

4.3. Zanieczyszczenia i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W latach 2015–2023 w województwie łódzkim spośród zanieczyszczeń gazowych odprowadzanych do atmosfery przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza, wzrost emisji zanotowano w przypadku metanu i podtlenku azotu. Analiza emisji zanieczyszczeń pyłowych pochodzących z punktowych źródeł emisji wskazuje na wzrost ilości zanieczyszczeń krzemowych. Jednocześnie, odnosząc dane do roku poprzedniego, odnotowano spadek emisji niemal wszystkich rodzajów zanieczyszczeń gazowych, także o 27,1% zmniejszyła się emisja zanieczyszczeń pyłowych.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza: substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Jednym ze źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza są tzw. punktowe źródła emisji, czyli zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. Zalicza się do nich wszystkie jednostki organizacyjne (zakłady) o największej w skali kraju emisji zanieczyszczeń powietrza, określonej na podstawie opłat wniesionych za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku, obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku, obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

W 2023 r. wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych w województwie łódzkim zmniejszyła się o 27,1% w odniesieniu do roku poprzedniego i wyniosła 1,1 tys. ton (w porównaniu z 2015 r. zanotowano spadek emisji o 59,6%). Ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzanych do atmosfery z województwa łódzkiego stanowiła 7,0% krajowej emisji (7,7% w 2022 r. oraz 6,3% w 2015 r.). Wśród zanieczyszczeń pyłowych w województwie w 2023 r. 68,0% tworzyły pyły ze spalania paliw (72,6% w 2022 r. oraz 79,9% w 2015 r.). Wielkość ich emisji spadła o 31,8% w stosunku do 2022 r., a w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek emisji o 65,6%. Z kolei pyły cementowo-wapiennicze i z materiałów ogniotrwałych stanowiły 7,2% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych przez zakłady z terenu województwa łódzkiego (4,8% w 2022 r. oraz 4,3% w 2015 r.). Ich ilość zwiększyła się w odniesieniu do 2022 r. o 9,5%, ale w ciągu dziewięciu badanych lat spadła o 33,1%.

W 2023 r. w województwie łódzkim, wartość emisji gazowych zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, obniżyła się w odniesieniu do roku poprzedniego (o 22,6%). Istotny wpływ na ten spadek miało zmniejszenie wielkości odprowadzonego do atmosfery dwutlenku węgla (o 22,6% w porównaniu z 2022 r.). Udział odprowadzanego do powietrza CO₂ we wszystkich latach będących przedmiotem analizy, wynosił nie mniej niż 99,6% zanieczyszczeń gazowych pochodzących z punktowych źródeł emisji. Należy dodatkowo zauważyć, że w 2023 r. emisja dwutlenku węgla z zakładów zlokalizowanych w łódzkim stanowiła 18,3% emisji CO₂ z terenu całego kraju (20,1% w 2022 r. oraz 20,1% w 2015 r.) i był to, podobnie jak w poprzednich latach, najwyższy odsetek spośród wszystkich województw.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	tys. ton/rok thousand of tonnes/year				w odsetkach (Polska=100) in percent (Poland=100)
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	42262,6	35547,4	40817,5	31609,1	18,3
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	84,2	37,6	41,8	31,4	24,3
Tlenki azotu Nitrogen oxides	43,0	27,6	32,2	24,2	16,3
Tlenek węgla Carbon monoxide	25,2	23,8	34,5	28,9	14,7
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	42108,5	35437,0	40706,6	31522,2	18,3
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	2,8	1,6	1,5	1,1	7,0
w tym ze spalania paliw of which from fuel combustion	2,2	1,2	1,1	0,8	9,8

Analiza zanieczyszczeń gazowych w województwie, przeprowadzona bez dwutlenku węgla, pokazuje, że łączna ilość emisji pozostałych substancji, w porównaniu z 2022 r. zmalała o 21,6%, natomiast w ciągu dziewięciu badanych lat zmniejszyła się o 43,6% (z 154,2 tys. ton w 2015 r. do 86,9 tys. ton w 2023 r.). Jednym z głównych zanieczyszczeń gazowych emitowanych do powietrza był dwutlenek siarki (SO_2), którego emisja wykazała podobną tendencję, tj. spadek w odniesieniu do 2022 r. (o 25,0%) oraz spadek w porównaniu z 2015 r. (o 62,7%). Udział SO_2 odprowadzanego z terenu województwa łódzkiego w krajowej emisji wzrósł z 21,5% w 2015 r. do 24,3% w 2023 r. i podobnie jak w przypadku CO_2 był to najwyższy odsetek zanotowany wśród wszystkich województw.

Tlenki azotu należały również do podstawowych zanieczyszczeń, które emitowane były do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w Polsce. Po raz kolejny udział emisji z terenu województwa łódzkiego (16,3%), osiągnął najwyższą pozycję w emisji pochodzącej z zakładów zlokalizowanych na terenie całego kraju. W 2023 r. emisja tego gazu w województwie wyniosła 24,2 tys. ton i była o 24,8% niższa niż w roku poprzednim, zaś w porównaniu z 2015 r. obniżyła się o 43,8%. W przypadku tlenku węgla emisja w województwie łódzkim zmniejszyła się w odniesieniu do 2022 r. (o 16,1%), ale była wyższa niż w 2015 r. (o 14,6%). Udział emisji tego gazu w 2023 r. wyniósł 14,7% krajowej emisji tlenku węgla (13,9% w 2022 r. oraz 7,2% w 2015 r.).

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń. Wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂.

Stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w zakładach szczególnie uciążliwych w województwie łódzkim zwiększył się z 77,4% w 2015 r. do 90,6% w 2023 r. Zmiany te jednak nie miały systematycznego charakteru. W skali całego kraju stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych w 2023 r. wyniósł 74,1%, wobec 58,6% w 2015 r.

W przypadku redukcji zanieczyszczeń pyłowych, od 2016 r. województwo łódzkie charakteryzowało się najwyższymi wartościami tego wskaźnika. Oznacza to, że 100% zanieczyszczeń wytworzonych w województwie zostało zatrzymanych w urządzeniach przeznaczonych do ich redukcji. W skali całego kraju w 2023 r., wskaźnik ten przyjął wartość 99,9%.

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W końcu 2023 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosiła 356,2 tys. ha, co stanowiło 19,5% powierzchni województwa łódzkiego (o 0,1 p. proc. mniej niż w 2015 r.). Dominującą formą obszarów prawnie chronionych były obszary chronionego krajobrazu oraz parki krajobrazowe. Grunty leśne zajmowały powierzchnię 397,6 tys. ha (21,8% powierzchni województwa), w tym lasy 390,2 tys. ha. Lesistość wyniosła 21,4% (wzrost o 0,1 p. proc. wobec 2015 r.).

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w województwie łódzkim w końcu 2023 r. wynosiła 356,2 tys. ha, co stanowiło 19,5% jego powierzchni (podobnie jak w roku poprzednim oraz o 0,2 p. proc. mniej niż w końcu 2015 r.). W skali całego kraju obszary te (10,1 mln ha) zajmowały 32,2% powierzchni (32,3% w poprzednim roku oraz 32,5% w końcu pierwszego z badanych lat).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2023 r.

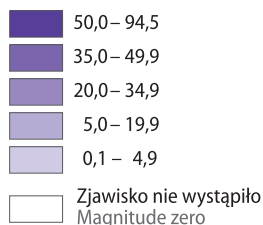
Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection^a in 2023

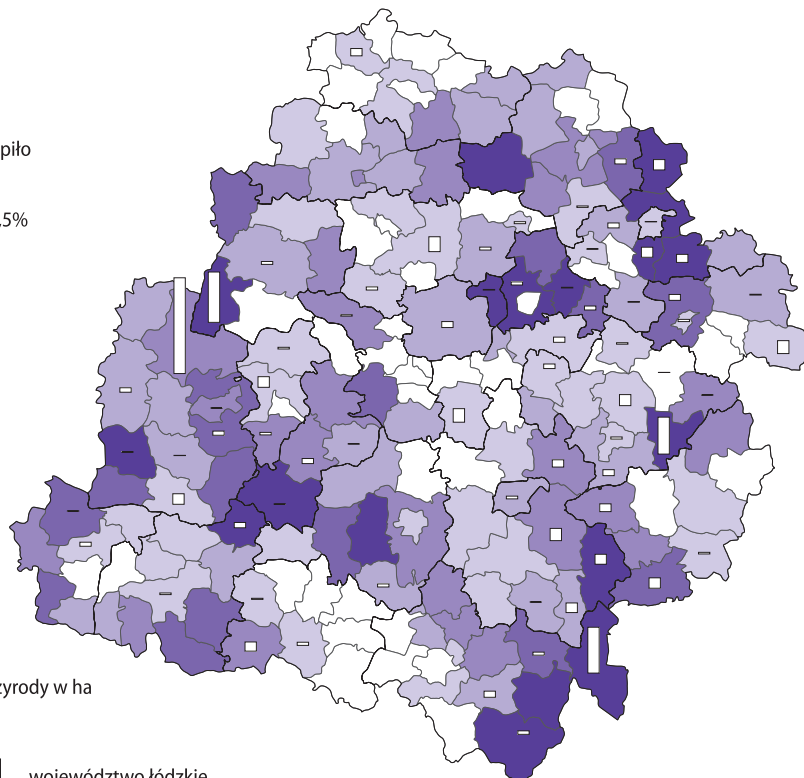
As of 31 December

W % powierzchni ogólnej

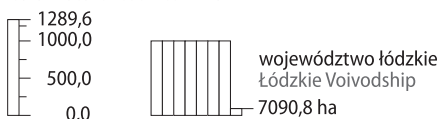
In % of total area

województwo łódzkie – 19,5%
Łódzkie Voivodship

Powierzchnia rezerwatów przyrody w ha
Area of nature reserves in ha

^a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.
^a Including this part of Natura 2000 areas which is located within the legally protected areas.

Zarówno w województwie łódzkim, jak i na terenie całego kraju, w strukturze powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2023 r. dominowały obszary chronionego krajobrazu oraz parki krajobrazowe. W województwie zajmowały one odpowiednio 66,6% i 27,5% ogółu obszarów prawnie chronionych, w Polsce – 68,5% oraz 25,0%.

Do 2023 r. w Polsce utworzono 23 parki narodowe o łącznej powierzchni 315,2 tys. ha, co stanowiło 1,0% powierzchni kraju. Województwo łódzkie nie posiadało tej formy ochrony przyrody na swoim obszarze. Na terenie województwa znajdował się jedynie fragment Kampinoskiego Parku Narodowego o powierzchni 68,3 ha.

W końcu 2023 r., podobnie jak w 2015 r., w województwie łódzkim ustanowionych było 87 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 7,1 tys. ha, co stanowiło 0,4% powierzchni województwa. W stosunku do pierwszego z analizowanych lat ich powierzchnia zmniejszyła się o 4,4%, tj. o 327,9 ha. W kraju w tym czasie ustanowione były 1523 rezerваты przyrody o łącznej powierzchni 173,0 tys. ha, co stanowiło 0,6% powierzchni kraju.

Parki krajobrazowe (Międzyrzecza Warty i Widawki, Sulejowski, Załęczański, Spalski, Bolimowski, Wzniesień Łódzkich oraz Przedborski) zajmowały łącznie 100,1 tys. ha (tj. 5,5% powierzchni województwa).

Od 2015 r. obszar parków krajobrazowych w łódzkim zwiększył się o 1,9%, tj. 1,9 tys. ha, w konsekwencji ich udział w powierzchni ogółem wzrósł o 0,1 p. proc. Parki krajobrazowe (bez otuliny, rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych) w Polsce zajmowały teren 2,5 mln ha (tj. 8,0% powierzchni kraju), z czego 3,9% znajdowało się w obrębie województwa łódzkiego.

Obszary chronionego krajobrazu (bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie obszarów chronionego krajobrazu) o łącznej powierzchni 239,8 tys. ha zajmowały 13,2% obszaru województwa, a w stosunku do 2015 r. ich obszar zmalał o 1,7%, tj. 4,1 tys. ha. Ta forma ochrony krajobrazu obejmowała 22,3% powierzchni Polski, tj. 7,0 mln ha, z której 3,4% mieściło się w województwie łódzkim.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 12,3 tys. ha (o 3,7% większej niż w 2015 r.) zajmowały 0,7% powierzchni województwa. Ta forma ochrony przyrody na terenie całego kraju występowała na obszarze 117,3 tys. ha, z którego 10,5% znajdowało się w granicach województwa łódzkiego.

Obszar objęty europejską siecią Natura 2000 zajmował w 2023 r. w województwie łódzkim 94,1 tys. ha i był o 179,5 ha większy niż w 2015 r. Na specjalne obszary ochrony siedlisk przypadało 53,7 tys. ha (3,0% powierzchni województwa), natomiast pozostałe 40,4 tys. ha to obszary specjalnej ochrony ptaków (2,2%). W Polsce obszary specjalnej ochrony ptaków (5,0 mln ha) stanowiły 15,9% powierzchni kraju, natomiast specjalne obszary ochrony siedlisk (3,5 mln ha) – 11,2%.

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Area of special nature value under legal protection^a in 2023

As of 31 December

Polska
Poland

Województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Parki narodowe^b
National parks^b

Parki krajobrazowe^{bc}
Landscape parks^{bc}

Pozostałe
Others

Rezerваты przyrody^b
Nature reserves^b

Obszary chronionego krajobrazu^c
Protected landscape areas^c

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych) położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including this part of Natura 2000 areas which is located within the legally protected areas. b Excluding protection zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection (documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes) situated in the area of landscape parks and protected landscape areas.

Do zwierząt objętych ochroną występujących w województwie łódzkim należały bobry europejskie oraz wilki. Na przestrzeni analizowanego okresu liczba bobrów europejskich zwiększyła się o połowę, z 3,1 tys. sztuk w 2015 r. do 4,6 tys. sztuk w 2023 r. Bobry zamieszkujące na terenach województwa łódzkiego stanowiły 3,0% populacji tego gatunku w całym kraju. W 2023 r. na terenie województwa łódzkiego ochroną objęte zostały 24 wilki (tyle samo co rok wcześniej), co stanowiło 0,5% wilków chronionych w Polsce. W 2020 r. ich liczba wyniosła 20, zaś w poprzednich latach, według szacunkowych danych stanu liczebnego ważniejszych zwierząt chronionych w Polsce, na terenie łódzkiego nie występowały wilki. W 2015 r. na terenie województwa żyło 10 żubrów, w 2017 r. ich liczba zmniejszyła się do 6 sztuk, natomiast w sześciu ostatnich latach nie odnotowano ani jednego przedstawiciela tego gatunku. W Polsce natomiast ich liczba wzrosła z 1,6 tys. sztuk w 2015 r., do 2,8 tys. sztuk w ostatnim z analizowanych lat.

W końcu 2023 r. grunty leśne zajmowały powierzchnię 398,0 tys. ha (21,8% powierzchni województwa oraz 4,2% powierzchni wszystkich gruntów leśnych w kraju), z tego lasy – 390,2 tys. ha (4,2% powierzchni lasów w Polsce). W stosunku do poprzedniego roku powierzchnia gruntów leśnych zwiększyła się o 390,7 ha, natomiast w odniesieniu do 2015 r. ich obszar był o 2542,2 ha większy. Lasy publiczne stanowiły 65,9% ogólnej powierzchni lasów w województwie, a w zarządzie Lasów Państwowych znajdowało się 63,4% ogólnej powierzchni lasów

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

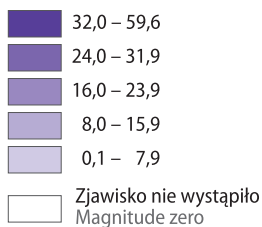
Stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej województwa wzrósł w analizowanych latach o 0,1 p. proc. i osiągnął poziom 21,4%. W przypadku całego kraju w 2023 r. wskaźnik lesistości ukształtował się na poziomie 29,6%.

Wskaźnik lesistości wykazywał duże zróżnicowanie w ujęciu terytorialnym. W 2023 r. najwyższy poziom wskaźnika odnotowano w gminach wiejskich: Inowódz (59,6%), Poświętne (57,5%) i miejsko-wiejskiej Przedbórz (54,8%). Natomiast do najmniej zalesionych gmin należały gmina wiejska Ksawerów (0,1%) oraz gminy miejsko-wiejskie: Dąbrowice (0,3%) i Żychlin (0,4%). Tylko w jednej gminie nie występowały tereny leśne – gminie miejskiej Łęczycy.

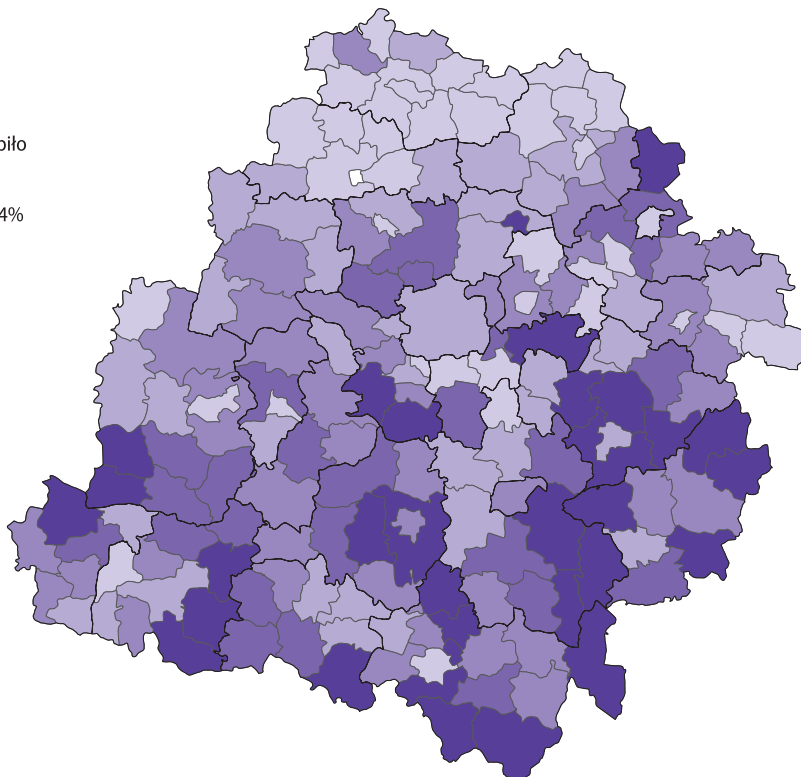
Mapa 17. Lesistość w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 17. Forest cover in 2023
As of 31 December

W %
In %

województwo łódzkie – 21,4%
Łódzkie Voivodship

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W ciągu 2023 r. w województwie łódzkim wytworzono 6,1 mln ton odpadów przemysłowych (tj. o 36,1% mniej w stosunku do poprzedniego roku). Na składowiskach własnych w końcu 2023 r. składowano 147,1 mln ton odpadów (o 3,2% więcej niż w końcu 2022 r.). W 2023 r. zebrano łącznie 844,8 tys. ton odpadów komunalnych (o 4,3 tys. ton mniej w stosunku do roku ubiegłego). Selektywna zbiórka (341,6 tys. ton) stanowiła 40,4% ogólnej masy zebranych odpadów komunalnych. Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadało 144,1 kg odpadów zebranych selektywnie.

W ciągu 2023 r. w województwie łódzkim wytworzono 6118,8 tys. ton odpadów przemysłowych, co stanowiło 5,6% odpadów przemysłowych wytworzonych w Polsce. W odniesieniu do 2022 r. zanotowano spadek ich ilości o 36,1%, a w porównaniu z pierwszym obserwowanym rokiem o 44,1%.

Tablica 6. Odpady przemysłowe

Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023	
	w tysiącach ton in thousand tonnes	w odsetkach (Polska= =100) in percent (Poland= =100)	w tysiącach ton in thousand tonnes		w odsetkach (Polska= =100) in percent (Poland= =100)	
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	10945,6	8,4	7191,7	9580,9	6118,8	5,6
w tym: of which:						
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producers on site	8532,2	32,2	6030,5	7415,8	4591,8	21,4
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	1357,6	1,8	45,6	1594,5	793,6	1,3
magazynowane czasowo temporarily stored	77,5	4,3	205,8	127,7	141,2	13,1
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a (stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled to date (accumulated) ^a (at the end of the year) – total	95051,6	5,7	128929,9	142559,3	147108,3	8,0

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a On own landfills (including heaps and settling ponds).

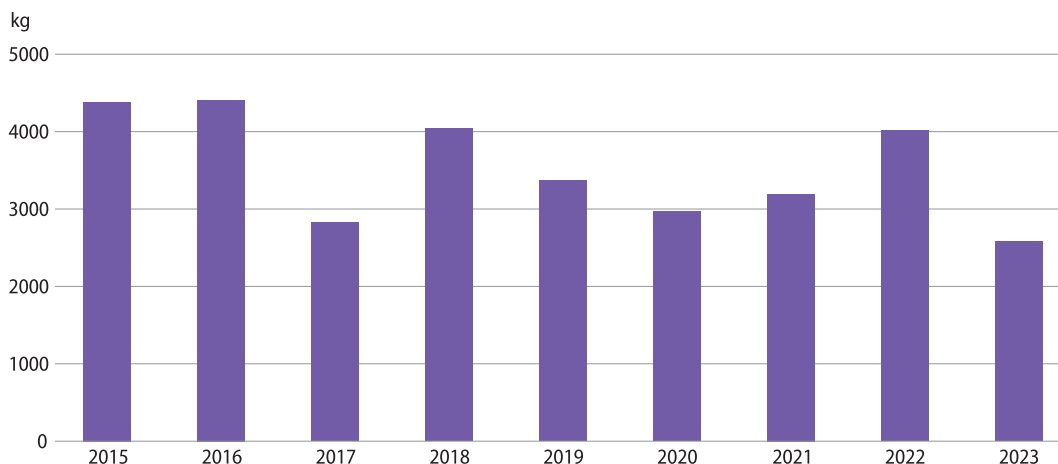
Odpady unieszkodliwione we własnym zakresie przez wytwórcę w województwie łódzkim (4,6 mln ton) stanowiły 21,4% wszystkich odpadów unieszkodliwionych na terenie kraju. Czasowo magazynowano 141,2 tys. ton odpadów (8,0% odpadów magazynowanych w całej Polsce), tj. o 10,6% więcej niż w 2022 r. i o 82,2% więcej w stosunku do 2015 r. Natomiast 0,8 mln ton odpadów przekazano innym odbiorcom (1,3% odpadów przekazanych na terenie całego kraju).

Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych w końcu 2023 r. składowano 147,1 mln ton odpadów (o 3,2% więcej niż w końcu 2022 r. oraz o 54,8% więcej wobec 2015 r.), co stanowiło 8,0% odpadów nagromadzonych na terenie całego kraju.

W 2023 r. na 1 mieszkańca województwa przypadało 2581,4 kg odpadów przemysłowych, tj. o 1434,7 kg mniej niż przed rokiem i o 1800,0 kg mniej niż w 2015 r. W kraju natomiast wskaźnik ten przyjmował mniej zróżnicowane wartości. W ostatnim z analizowanych lat ukształtował się na poziomie 2899,6 kg, co oznacza jego spadek o 141,6 kg w porównaniu z 2022 r. oraz o 506,7 kg wobec w 2015 r.

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca

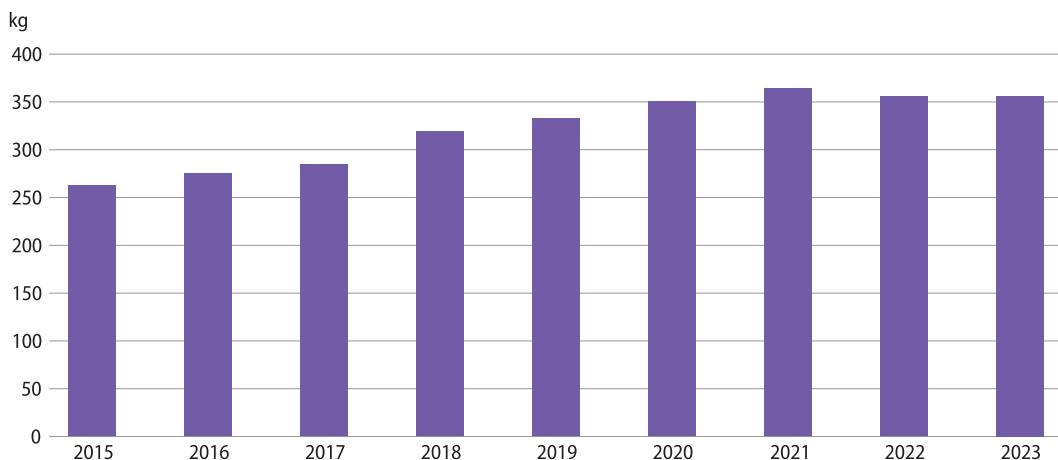
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Wykres 10. Odpady komunalne zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 10. Municipal waste collected during the year per capita

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023			
	Ogółem Total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	Ogółem Total		w tym z gospodarstw domowych of which from households		w tonach in tonnes	w odset- kach (Polska= =100) in percent (Poland= =100)
Ogółem Total w tym: of which:	180110	150624	329082	336464	341643	6,2	294322	5,8
Papier i tektura Paper and card- board	9769	7716	23736	28018	27543	4,8	22150	4,6
Szkło Glass	23852	22508	40897	45512	42726	5,8	40782	5,9
Tworzywa sztuczne Plastics	13159	11358	29314	40035	43198	7,6	40397	7,7
Metale Metals	848	830	253	86	104	2,1	87	2,2
Tekstylia Textiles	67	67	243	228	282	5,5	277	5,5
Zużyte urządzenia elektryczne i elek- troniczne Waste electrical and electronic equipment	905	898	1608	2141	3240	7,9	3234	8,0

W 2023 r. na terenie województwa łódzkiego zebrano łącznie 844,8 tys. ton odpadów komunalnych (stanowiły one 6,3% odpadów zebranych w Polsce), tj. o 4,3 tys. ton mniej w stosunku do roku poprzedniego, ale o 187,2 tys. ton więcej niż w 2015 r. W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa zebrano 356,4 kg odpadów komunalnych (tj. o 0,5 kg więcej niż przed rokiem i o 93,2 kg więcej niż w 2015 r.). W pierwszych czterech analizowanych latach wielkość odpadów komunalnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie była niższa od przeciętnej wartości dla Polski. Trend zjawiska zaczął się zmieniać począwszy od 2019 r. W następnych latach ilość odpadów komunalnych przypadająca na 1 mieszkańca w województwie była wyższa od wartości średniej krajowej, gdzie w 2021 r. przewyższyła o 4,4 kg, a w 2022 r. o 1,1 kg. W roku 2023 wyżej wymieniona wartość była o 0,3 kg mniejsza.

Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w województwie łódzkim systematycznie wzrasta. W 2015 r. selektywna zbiórka stanowiła 27,4% w ogólnej masie zebranych odpadów komunalnych (180,1 tys. ton), w 2022 r. – 39,6% (329,1 tys. ton), natomiast w ostatnim z analizowanych lat – 40,4% (341,6 tys. ton). Na terenie kraju odsetek ten kształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił odpowiednio 23,4%, 37,9% oraz 40,7%. Odpady zebrane w sposób selektywny w łódzkim stanowiły 6,2% zbiórki selektywnej na terytorium całego kraju w 2023 r.

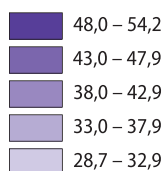
Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadało 144,1 kg odpadów zebranych selektywnie (o 3,1 kg więcej w stosunku do 2022 r. oraz o 72,0 kg więcej niż w 2015 r.), przy średniej dla Polski wynoszącej 145,1 kg (w 2022 r. – 141,7 kg, w 2015 r. – 66,0 kg).

W strukturze odpadów komunalnych zebranych selektywnie w 2023 r. największy udział miały odpady biodegradowalne (131,9 tys. ton) – 38,6% (wobec 38,2% w 2022 r. i 31,9% w 2015 r.), tworzywa sztuczne (43,2 tys. ton) – 12,6% (w 2022 r. – 11,9% i w 2015 r. – 7,3%), szkło (42,7 tys. ton) – 12,5% (w 2022 r. – 13,5% i w 2015 r. – 13,2%), zmieszane odpady opakowaniowe (41,9 tys. ton) – 12,3% (w 2022 r. – 12,8% i w 2015 r. – 27,6%), oraz odpady wielkogabarytowe (37,0 tys. ton) – 10,8% (w 2022 r. – 11,0% i w 2015 r. – 7,4%).

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2023 r.

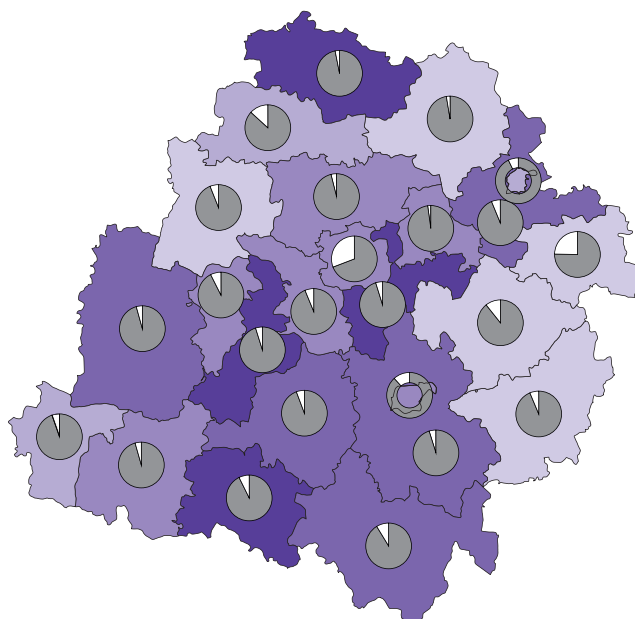
Map 18. Municipal waste collected in 2023

W % ogółu odpadów zebranych
In % of waste collected

województwo łódzkie – 40,4%
Łódzkie Voivodship

W % odpadów zebranych selektywnie z:
In % of waste collected separately from:

W podregionach województwa łódzkiego w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, najwyższy wzrost masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie odnotowano w podregionie miasto Łódź we frakcji tekstylia (58 razy więcej) oraz zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem (2 razy więcej). W podregionie piotrkowskim zaobserwowano wzrost masy odpadów we frakcji metale (prawie o 3 razy w porównaniu z rokiem poprzednim). W 2023 r. w podregionie skierniewickim najwyższy wzrost masy odpadów w skali roku odnotowano we frakcji baterie i akumulatory razem (o 2 razy więcej).

Największy spadek zebranych selektywnie odpadów w skali roku stwierdzono w podregionie miasto Łódź oraz podregionie piotrkowskim we frakcji baterie i akumulatory niebezpieczne (odpowiednio o 64,9% i 60,3%).

Ilość selektywnie zebranych odpadów jest zróżnicowana w poszczególnych powiatach i zależy w dużym stopniu od tego, jak został zorganizowany przez władze lokalne system zbierania tego typu odpadów. Najwyższy odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu całego 2023 r. wystąpił w powiatach: łódzkim wschodnim (54,2%), pączęzańskim (51,0%), kutnowskim (49,4%), łaskim (48,4%) oraz bełchatowskim (47,1%). Najmniejszy odsetek odnotowano w powiatach: poddębickim (28,7%), rawskim (30,0%) oraz łowickim (30,2%).

Wśród odpadów komunalnych zebranych selektywnie na terenie województwa w 2023 r., 86,1% stanowiły odpady z gospodarstw domowych. Pozostałe 13,9% odpadów pochodziło z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji). Największy udział odpadów pochodzących z gospodarstw domowych dotyczył powiatów: brzezińskiego (97,8%), łowickiego (97,4%) i kutnowskiego (96,9%), natomiast najniższy miasta na prawach powiatu Łodzi (69,2%) oraz powiatu rawskiego (75,3%).

Liczba czynnych składowisk odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne, na przestrzeni analizowanych lat, zmniejszyła się z 20 w końcu 2015 r. do 17 na koniec 2023 r. (w kraju funkcjonowały w tym czasie odpowiednio 347 oraz 254 składowiska). Składowiska przyjmujące odpady komunalne zajmowały łączną powierzchnię 117,4 ha, tj. o 7,6 ha mniejszą niż w końcu 2015 r. (w Polsce spadek powierzchni z 1,9 tys. ha do 1,6 tys. ha).

W 2023 r. zlikwidowane zostały 592 dzikie wysypiska tj. o 23,8% więcej niż w roku poprzednim, o łącznej masie odpadów przekraczającej 31,5 tys. ton (prawie 15 razy więcej niż w 2022 r.). Dzikie wysypiska w Łodzi stanowiły 53,5% ogółu takich wysypisk województwa łódzkiego i 3,1% masy wszystkich odpadów. Zlikwidowane wysypiska na terenie województwa stanowiły 6,0% wysypisk zlikwidowanych w całym kraju, a masa zebranych z nich odpadów stanowiła 49,4% masy odpadów krajowych. Na koniec 2023 r. w województwie łódzkim zinwentaryzowano 152 istniejące dzikie wysypiska (o 1,3% więcej niż w poprzednim roku) o łącznej powierzchni 83,1 tys. m², natomiast w Polsce – 2,2 tys. wysypisk o powierzchni 2110,5 tys. m².

Wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na jeden kilogram odpadów monitorują efektywność kosztową funkcjonowania systemu gospodarki odpadami. Wartość wskaźnika efektywności kosztowej ogółem usług odebranych odpadów komunalnych dla województwa łódzkiego w 2023 r. była wyższa o 0,05 zł/kg w stosunku do 2022 r. i ukształtowała się na poziomie 0,93 zł/kg. Dla kraju było to 0,91 zł/kg w 2023 r., tj. o 0,08 zł/kg więcej. Najwyższy wzrost tego wskaźnika wystąpił w gminie wiejskiej Grabica (z 1,0 zł/kg w 2022 r. do 1,92 zł/kg w 2023 r.) oraz gminie miejsko-wiejskiej Błaszki (z 0,84 zł/kg w 2022 r. do 1,62 zł/kg w 2023 r.). Spośród gmin województwa łódzkiego w 46 odnotowano spadek kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, co jest oczekiwanym efektem. Wśród tych gmin największy spadek w porównaniu z poprzednim rokiem dotyczył gmin miejsko-wiejskich Lutomiersk i Koluszki oraz gminy wiejskiej Czarnocin i obniżył się on odpowiednio o 89,2%, 39,6% i 24,9%.

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

W 2023 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska była o 60,0% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniosła 1499,9 mln zł. Na nakłady służące gospodarce wodnej przeznaczono kwotę 202,7 mln zł i była ona o 47,6% wyższa niż w 2022 r.

W latach 2015–2023 główny strumień nakładów skierowany był na gospodarkę ściekową i ochronę wód (42,1% wydatków). Największy udział nakładów w przypadku gospodarki wodnej stanowiły inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody (61,8%).

W 2023 r. wielkość nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie łódzkim wyniosła 1499,9 mln zł (8,2% nakładów poniesionych w całym kraju) i było to 60,0% więcej niż w roku poprzednim. W odniesieniu do 2015 r. kwota nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska wzrosła o 84,7%. Główny strumień nakładów, w ostatnim z badanych lat, skierowany był na gospodarkę ściekową i ochronę wód (46,3% nakładów poniesionych w województwie oraz 46,1% w Polsce). W przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa w 2023 r. nakłady na ochronę środowiska wyniosły 632,78 zł (392,98 zł w 2022 r. i 325,12 zł w 2015 r.). W skali całego kraju wydatkowano na ten cel średnio 483,14 zł (w 2022 r. – 368,15 zł, a w 2015 r. – 394,23 zł).

Tablica 8. Nakłady^a na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2023 (ceny bieżące)Table 8. Outlays^a on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2023 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych in thousand PLN	W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
Ochrona środowiska – ogółem Environmental protection – total	7895229,3	7,4	360,92
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	2479926,4	7,3	113,76
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	3325741,1	6,8	152,12
gospodarka odpadami waste management	780932,2	7,0	35,25
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environmental protection	508885,7	5,7	23,18
Gospodarka wodna – ogółem Water management – total	1016841,6	3,8	46,51
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	628908,3	5,1	28,68
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	173709,8	3,9	7,90
zbiorniki i stopnie wodne water intakes and systems	37355,0	0,7	1,71
obwałowania przeciwpowodziowe flood embankments	45393,9	1,5	2,09

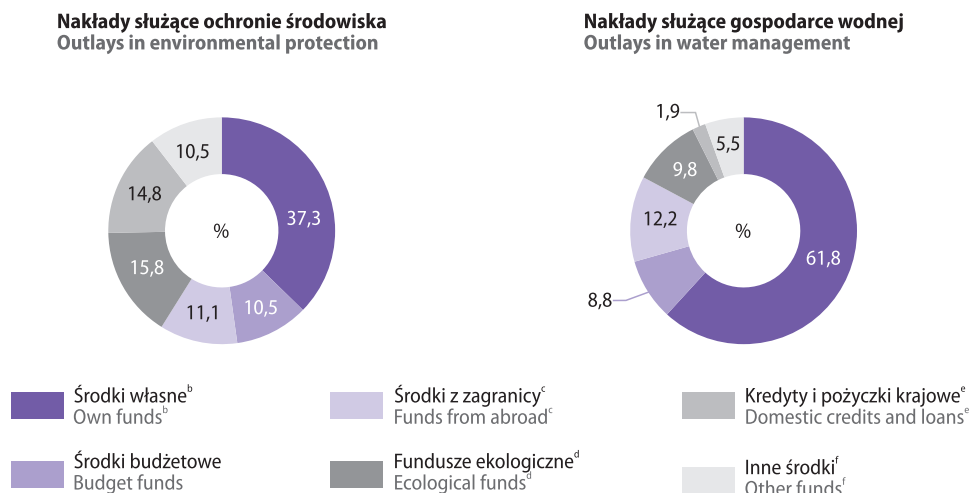
a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.

a By investments locations. b Average value from a given period.

W 2023 r. na nakłady służące gospodarce wodnej przeznaczono w województwie łódzkim kwotę 202,7 mln zł i była ona o 47,6% wyższa niż w 2022 r. i o 53,4% wyższa w porównaniu z 2015 r. Największą część tych funduszy ukierunkowana była na inwestycje w ujęcia i doprowadzanie wody, które stanowiły 50,0% wszystkich nakładów w gospodarce wodnej. W przeliczeniu na jednego mieszkańca łódzkiego w 2023 r. na gospodarkę wodną wydatkowano średnio 85,53 zł (w 2022 r. – 57,59 zł a w 2015 r. – 52,90 zł). Wskaźnik ten w kraju przyjął wartość 114,37 zł w 2023 r. (105,20 zł w 2022 r. oraz 85,67 zł w 2015 r.).

W okresie 2015–2023 nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wyniosły łącznie 7,9 mld zł, co stanowiło 7,4% nakładów poniesionych w Polsce. Suma nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej zamknęła się w kwocie 1,0 mld zł (3,8% nakładów poniesionych na ten cel w kraju).

W strukturze nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, we wszystkich badanych latach łącznie, dominowały nakłady na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 42,1% ogółu nakładów poniesionych w województwie w latach 2015–2023 (6,8% nakładów na ten cel w Polsce). W przypadku nakładów na środki służące gospodarce wodnej w okresie 2015–2023 największe nakłady poniesiono na inwestycje związane z ujęciami i doprowadzaniem wody – 61,8% ogółu wydatków (5,1% nakładów poniesionych na ten cel w kraju)

Wykres 11. Nakłady na środki trwałe^a według źródeł finansowania w okresie 2015–2023 (ceny bieżące)Chart 11. Outlays on fixed assets^a by source of financing in 2015–2023 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

W 2023 r. głównym źródłem finansowania nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie łódzkim były środki własne inwestorów (36,8%) oraz fundusze ekologiczne (16,6%). Podobnych wniosków dostarcza analiza informacji o źródłach finansowania w okresie 2015–2023. We wszystkich badanych latach łącznie, środki własne stanowiły 37,3% nakładów na ochronę środowiska.

W strukturze finansowania nakładów na środki trwałe w gospodarce wodnej zdecydowanie przeważały środki własne, które w 2023 r. stanowiły 50,5% nakładów poniesionych w województwie łódzkim. Natomiast na drugim miejscu znalazły się środki budżetowe, których udział wśród źródeł finansowania gospodarki wodnej w 2023 r. wyniósł 28,5%. W całym analizowanym okresie 2015–2023, środki własne stanowiły 61,8% nakładów służących gospodarce wodnej w województwie łódzkim, a środki z zagranicy – 12,2%.

W 2023 r. w wyniku realizacji inwestycji ochrony środowiska w województwie łódzkim przekazano do eksploatacji 218,8 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 88,0 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe (w Polsce odpowiednio 3,9 tys. km oraz 0,7 tys. km).

Efektom inwestycji w zakresie gospodarki wodnej w 2023 r. było przekazanie do użytku urządzeń zaopatrujących w wodę (tj. ujęć i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 13,8 tys. m³/dobę (w Polsce 160,5 tys. m³/dobę). Wydajność nowo oddanych ujęć wodnych wyniosła 5,7 tys. m³/dobę, a stacji uzdatniania wody 8,1 tys. m³/dobę. W wyniku realizacji tych inwestycji oddano także do użytku 129,8 km sieci wodociągowej (w kraju 3,2 tys. km).

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

5.1.1. Demografia

5.1.1. Demography

Liczba ludności w województwie łódzkim kolejny rok z rzędu zmniejszyła się. W skali roku spadła zarówno liczba urodzeń żywych, jak i liczba zgonów, ale ich niekorzystna relacja (ujemny przyrost naturalny) pogłębiła się. Także w 2024 r. odnotowano ujemny bilans migracyjny, chociaż saldo migracji zagranicznych przyjęło wartość dodatnią.

Dane dotyczące ludności — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2024 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. województwo łódzkie zamieszkiwało 2345,9 tys. osób. Mieszkańcy województwa stanowili 6,3% ludności Polski (wobec 6,5% w 2015 r.). Łódzkie, pod względem wielkości populacji, spadło na 7 miejsce w kraju — plasując się za: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim, dolnośląskim i pomorskim.

Na przestrzeni ostatnich lat w województwie łódzkim obserwujemy systematyczny spadek liczby ludności. Liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się w ciągu 2024 r. o 0,7% (tj. o 16,6 tys. osób), natomiast w porównaniu z 2015 r. zaobserwowano spadek o 5,9% (tj. o 147,7 tys. osób).

Ubytek mieszkańców województwa łódzkiego, podobnie jak w skali całego kraju, dotyczył przede wszystkim populacji zamieszkującej miasta. W 2024 r. liczba ludności miejskiej województwa spadła o 0,5% w odniesieniu do roku poprzedniego, osiągając poziom 1452,9 tys. osób (w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek o 7,6%). W Polsce natomiast w ciągu roku odnotowano spadek liczby mieszkańców miast o 0,4% (o 3,8% w porównaniu z 2015 r.). W 2024 r. współczynnik urbanizacji, czyli odsetek ludności miejskiej w województwie łódzkim wyniósł 61,9% i był o 0,1 p. proc. wyższy niż rok wcześniej zaś w odniesieniu do 2015 r. obniżył się o 1,2 p. proc. Dla Polski współczynnik ten ukształtował się na poziomie 59,4% i był o 0,1 p. proc. niższy niż w roku poprzednim oraz o 0,9 p. proc. niższy niż w 2015 r.

W województwie łódzkim, piąty rok z rzędu, zanotowano zmniejszenie się populacji ludności wiejskiej. Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. liczba mieszkańców wsi wyniosła 893,0 tys. osób, co oznacza spadek tej liczby o 1,1% zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do 2015 r. Zmniejszenie się liczebności ludności wiejskiej odnotowano również w skali całego kraju – o 0,3% w porównaniu z 2023 r. oraz o 0,2% w odniesieniu do 2015 r. W końcu 2024 r. współczynnik ruralizacji, czyli odsetek ludności wiejskiej, ukształtował się w województwie na poziomie 38,1%, wobec 36,9% w 2015 r. Dla porównania w skali kraju wskaźnik ten wyniósł 40,6% w 2024 r. wobec 39,7% w 2015 r.

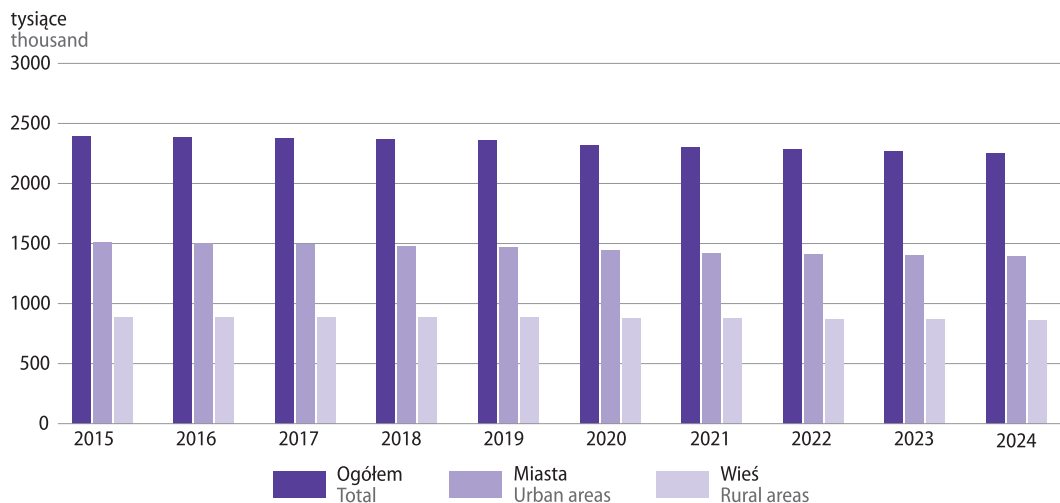
Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 9. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem w tysiącach Total in thousands	2493,6	2415,8	2362,5	2345,9
w odsetkach (Polska =100) in percent (Poland=100)	6,5	6,3	6,3	6,3
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	110	110	110	110
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	63,1	62,1	61,8	61,9
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	36,9	37,9	38,2	38,1
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	137	134	130	129

Analiza zmian liczby mieszkańców w przekroju powiatów wskazuje, iż w odniesieniu do 2023 r. największy procentowy ubytek ludności miał miejsce w powiatach łęczyckim i kutnowskim (o 1,1%) oraz w powiatach: pączęczańskim, radomszczańskim oraz łodzi (o 1,0% w każdym). Liczba mieszkańców powiatu łęczyckiego, w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się o 529 osób, natomiast powiatu kutnowskiego – o 962 osób. Liczba mieszkańców Łodzi w ostatnim roku analizy spadła o 6322 osoby. W ciągu 2024 roku, podobnie jak w roku poprzednim, wzrost liczby ludności odnotowano tylko w jednym powiecie województwa łódzkiego, tj. łódzkim wschodnim (o 443 osoby, tj. 0,6%). Jest to również jedyny powiat, w którym coroczny przyrost ludności utrzymuje się od wielu lat.

W okresie 2015–2024 w większości powiatów zanotowano spadek liczby ludności, przy czym największy zaobserwowano w Piotrkowie Trybunalskim – o 12,2% (9,2 tys. osób) oraz powiatach kutnowskim – o 9,6% (9,5 tys. osób) i łęczyckim – o 9,6% (4,9 tys. osób). W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkańców powiatu łódzkiego wschodniego – o 6,7% (4,7 tys. osób) oraz powiatu zgierskiego – o 0,4% (0,7 tys. osób).

Wykres 12. Liczba ludności
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population
As of 31 December

Gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca na 1 km², w końcu grudnia 2024 r. ukształtowała się na poziomie 129 (wobec 130 w 2023 r. oraz 137 w 2015 r.). W Polsce gęstość zaludnienia wyniosła 119 osób na 1 km². Wskaźnik ten wykazuje znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa łódzkiego. W 2024 r. największą gęstością zaludnienia charakteryzowały się: Łódź – 2202 (wobec 2223 w 2023 r.) oraz gmina miejska Pabianice – 1816 (wobec 1837 w 2023 r.). Najmniejszą wartość wskaźnika, podobnie jak w roku poprzednim, zanotowano w gminach wiejskich: Poświętne – 20 oraz Żytno – 24.

Struktura ludności według płci w województwie łódzkim na przestrzeni ostatnich lat nie ulega większym zmianom. Podobnie jak przeciętnie w kraju, przeważają kobiety, które w końcu grudnia 2024 r. (tak jak w roku poprzednim i w 2015 r.) stanowiły 52,4% ogólnej liczby mieszkańców województwa. W Polsce, podobnie jak przed rokiem, odsetek kobiet wyniósł 51,7% w 2024 r. (wobec 51,6% w 2015 r.). Warto zauważyć, że udział kobiet zanotowany w województwie łódzkim, w ciągu badanych lat, był najwyższy wśród wszystkich województw.

Współczynnik feminizacji, tj. liczba kobiet na 100 mężczyzn, w latach 2015–2024 wynosił w województwie łódzkim niezmiennie 110 (w Polsce 107). Obserwuje się natomiast znaczne zróżnicowanie wskaźnika w podziale terytorialnym w 2024 r., w miastach województwa ukształtował się on na poziomie 115, a na wsi na poziomie 101 (w Polsce odpowiednio 112 oraz 101). Najwyższymi wartościami współczynnika feminizacji charakteryzowały się miasta: Inowłódz – 138, Łódź – 119, Pabianice oraz Łęczyca – 117. Z kolei największa przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet w 2024 r. wystąpiła w gminach wiejskich: Łanięta i Przedbórz, w których współczynnik feminizacji wyniósł odpowiednio: 88 oraz 93.

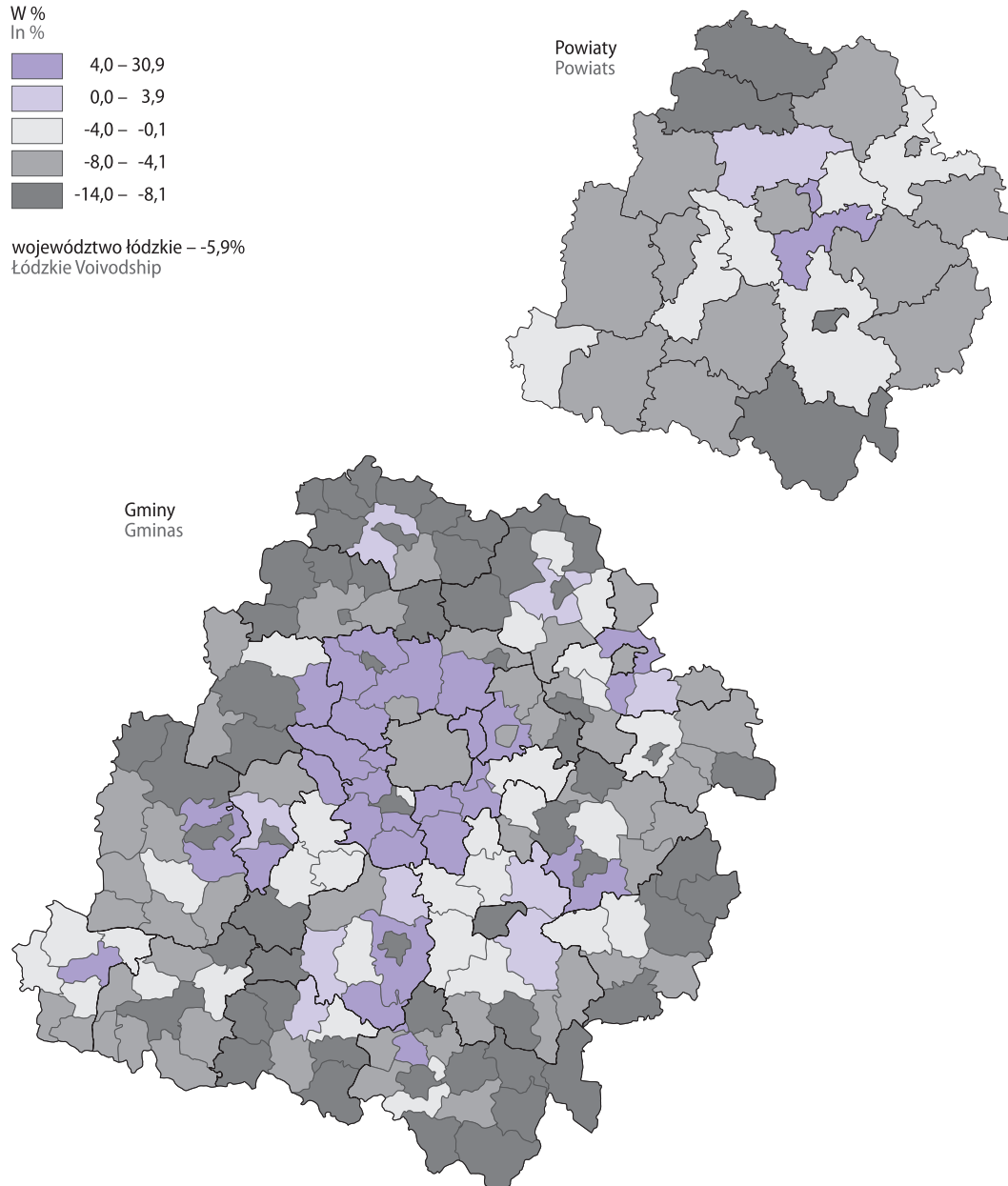
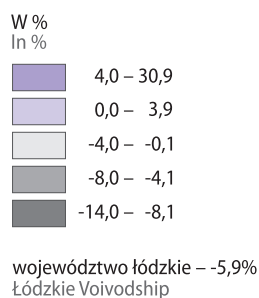
Współczynnik feminizacji jest zróżnicowany ze względu na wiek. W 2024 r., liczebną przewagę mężczyzn zanotowano wśród mieszkańców województwa łódzkiego do 46 roku życia. Wynika to z faktu, iż rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek. Na 100 mężczyzn w tej grupie wieku przypadało 96 kobiet. W kolejnych grupach wieku, z powodu nadumieralności mężczyzn, relacja ta ulega odwróceniu. Dla osób w wieku 47 i więcej lat, mieszkających w województwie łódzkim w 2024 r., współczynnik feminizacji wyniósł 129. Relacja ta ulega jeszcze większym zmianom w starszych grupach wieku, co wynika z dłuższego trwania życia kobiet. Wśród mieszkańców województwa w wieku 65 lat i więcej współczynnik feminizacji wyniósł 157, a dla grupy wieku 85 lat i więcej – 287.

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2024

As of 31 December

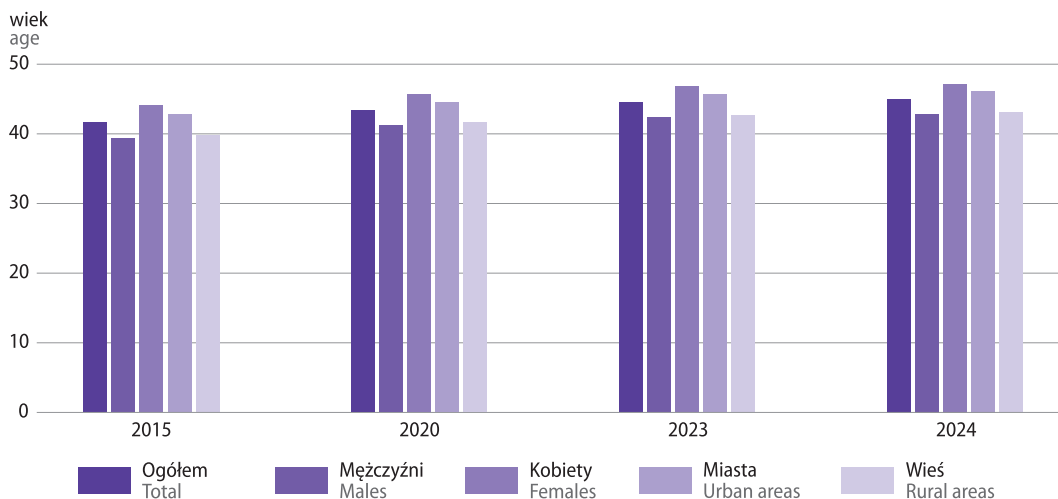
Obserwowane od wielu lat zmiany w liczbie i strukturze ludności według wieku są rezultatem wydłużania się trwania życia, procesów w zakresie ruchu naturalnego, a także procesów migracyjnych (zarówno wewnętrznych, jak i zagranicznych).

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, która połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

W końcu 2024 r. statystyczny mieszkaniec województwa łódzkiego miał przeciętnie 45 lat. Mediana wieku osób w województwie łódzkim, w ciągu analizowanych lat, wzrosła o 3,4 roku (z 41,6 roku w 2015 do 45,0 w 2024 r.). W wyniku dłuższego trwania życia, kobiety są przeciętnie starsze od mężczyzn. W 2024 r. kobiety z województwa łódzkiego miały średnio nieco ponad 47 lat, zaś mężczyźni prawie 43 lata.

Wykres 13. Mediana wieku ludności

Chart 13. Median age of population

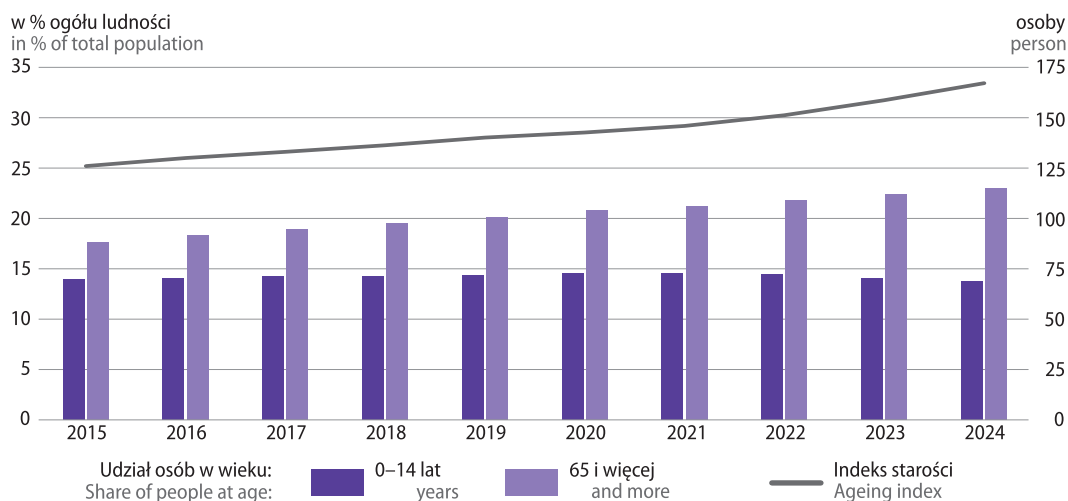
W wyniku długotrwałych przemian demograficznych, a przede wszystkim zmniejszającej się liczby urodzeń, w województwie łódzkim obserwowane jest zmniejszanie się liczby dzieci. W 2024 r. liczba osób w wieku poniżej 15 lat, w porównaniu z rokiem poprzednim, obniżyła się o 3,4% i wyniosła 322,2 tys. W Polsce, w stosunku do 2023 r., zanotowano spadek liczby dzieci o 3,1% do poziomu 5491,5 tys. Udział dzieci w ogólnej liczbie mieszkańców województwa łódzkiego kolejny rok z rzędu zmniejszył się (z najwyższego w analizowanym okresie 14,6% w 2020 r.) – do poziomu 13,7% w 2024 r. i był on o 0,3 p. proc. niższy niż w 2015 r. Dla Polski odnotowano taki sam trend, przy czym w 2024 r. odsetek ten wyniósł 14,6% (wobec 15,0% w 2015 r.).

Niezmienne rośnie natomiast liczebność populacji w wieku 65 lat i więcej. W przypadku mieszkańców województwa łódzkiego w ciągu 2024 r. wielkość tej grupy osób wzrosła o 1,8% do poziomu 538,2 tys. osób. W skali całego kraju zanotowany został wzrost o 2,3% do poziomu 7725,1 tys. osób. Udział populacji w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności jest określany współczynnikiem starości demograficznej. Wskaźnik ten obliczony dla mieszkańców województwa łódzkiego systematycznie wzrastał z 17,6% w 2015 r. do 22,9% w ostatnim roku analizy. W skali całego kraju osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły w 2024 r. 20,6% całej populacji (wobec 15,8% w 2015 r.).

Indeks starości – liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat (liczba dziadków na 100 wnuczków).

Kolejnym parametrem obrazującym zmiany zachodzące w strukturze ludności według wieku jest tzw. relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków. Wskaźnik ten, nazywany indeksem starości, w 2024 r. wyniósł w województwie łódzkim 167. Oznacza to, że na 100 dzieci w wieku 0–14 lat, przypadało 167 osób w wieku 65 lat i więcej. Rok wcześniej relacja ta wyniosła 159, podczas gdy w 2015 r. wskaźnik starości przyjął wartość 126. W przypadku całego kraju parametr ten wzrósł z 106 w 2015 r. do 141 w 2024 r.

Wykres 14. Indeks starości
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 14. Ageing index
As of 31 December

Dodatkowo, warto przyrzeć się zmianom wskaźnika wsparcia osób najstarszych, zwanego wskaźnikiem wsparcia międzypokoleniowego. W 2024 r. parametr ten przyjął wartość 13,0 wśród mieszkańców województwa łódzkiego, co oznacza że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 13 osób w wieku 85 lat i więcej. Dla porównania w roku 2015, na 100 osób w grupie wieku 50–64 lata przypadało 10 najstarszych mieszkańców województwa łódzkiego (w Polsce wskaźnik ten przyjął wartość 12 w 2024 r. oraz 9 w 2015 r.).

Analiza ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje na podobne zmiany. Na koniec 2024 r. liczba mieszkańców województwa łódzkiego w wieku przedprodukcyjnym (tj. poniżej 18 lat), była niższa o 2,0% niż w roku poprzednim oraz o 5,2% w odniesieniu do 2015 r. W Polsce, w ciągu roku, odnotowano spadek liczebności tej grupy o 1,7%, a w porównaniu z 2015 r. o 2,3%. Grupa osób poniżej 18 roku życia w województwie łódzkim w 2024 r. stanowiła 16,9% ogólnej populacji województwa (wobec 17,1% w 2023 r. oraz 16,8 w 2015 r.). W skali kraju odsetek ten w 2024 r. wyniósł tyle samo co w 2015 r, tj. 18,0% i podobnie jak w województwie, był o 0,2 p. proc. niższy niż w 2023 r.

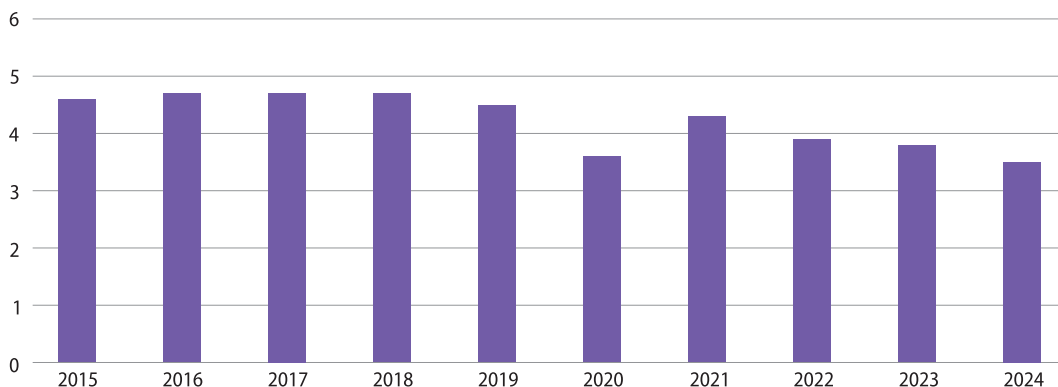
Liczba ludności w wieku produkcyjnym (18–59 lat w przypadku kobiet, 18–64 lata w przypadku mężczyzn) zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do 2015 r. Spadki te wyniosły w województwie odpowiednio 1,0% oraz 12,9%, natomiast w Polsce – 0,7% oraz 9,0%. Dodatkowo, nastąpił spadek udziału tej zbiorowości w ogólnej liczbie ludności województwa z 61,4% w 2015 r. do 56,8% w 2024 r. W przypadku Polski, odsetek osób w wieku produkcyjnym obniżył się z 62,4% w 2015 r. do 58,2% w 2024 r.

W 2024 r. zaobserwowano, podobnie jak w poprzednich latach, wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej w przypadku kobiet, 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn). W latach 2015–2024 liczebność tej zbiorowości zwiększyła się w skali województwa o 13,2%, podczas gdy w Polsce 18,3%. Udział tej grupy ludności osiągnął poziom 26,3% populacji łódzkiego i był większy 0,4 p. proc. w stosunku do zanotowanego w 2023 r. oraz o 4,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. W skali całego kraju odsetek kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej, zwiększył się w ciągu dziewięciu lat o 4,2 p. proc. i w 2024 r. wyniósł 23,8%.

Systematyczne zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym, świadczy o postępującym procesie starzenia się mieszkańców zarówno w województwie łódzkim, jak również w skali całego kraju.

Miarą określającą relacje pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku jest współczynnik obciążenia demograficznego. Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r., na terenie województwa łódzkiego na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 76 osób w wieku nieprodukcyjnym, podczas gdy w 2015 r. parametr ten wyniósł 63. W skali całego kraju współczynnik obciążenia demograficznego wyniósł 72 (wobec 60 w 2015 r.).

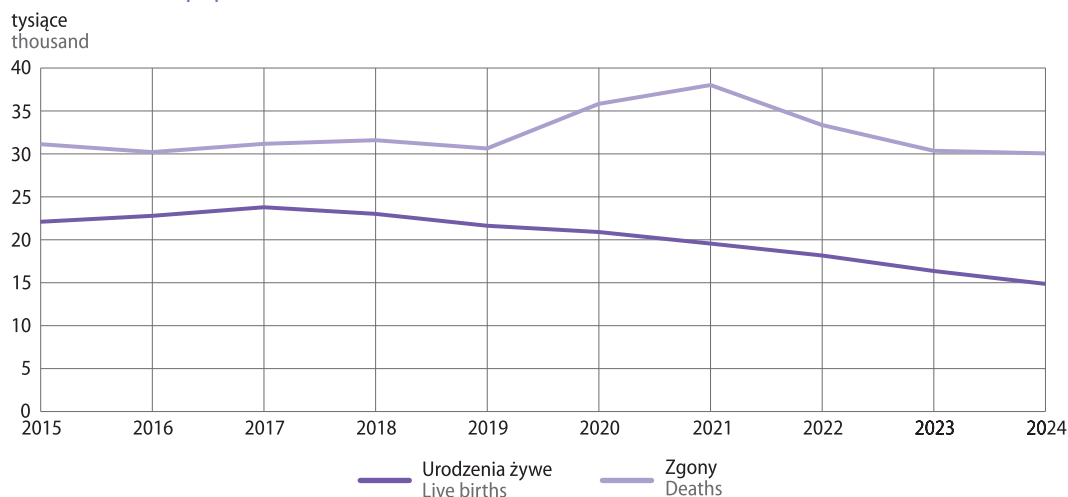
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności
Chart 15. Marriages contracted per 1000 population

Od stycznia do grudnia 2024 r. w województwie łódzkim zawarto 8,3 tys. związków małżeńskich, tj. o 7,0% mniej niż przed rokiem i o 27,8% mniej niż w 2015 r. Małżeństwa zarejestrowane w województwie łódzkim stanowiły 6,1% nowo zawartych małżeństw w Polsce. W skali całego kraju liczba małżeństw zmniejszyła się o 7,2% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 28,3% w odniesieniu do 2015 r. Współczynnik małżeństw zarejestrowanych w województwie łódzkim, w 2024 r. wyniósł 3,51‰ i jego poziom był niższy niż w latach wcześniejszych (w 2023 r. wyniósł 3,75‰, a w 2015 r. – 4,59‰). W roku 2024 liczba nowo zawartych małżeństw w całym kraju, w przeliczeniu na 1000 ludności, wyniosła 3,60‰ (4,91‰ w 2015 r.).

Małżeństwa zarejestrowane w 2024 r. w miastach województwa łódzkiego stanowiły 64,2% ogółu związków małżeńskich, również częstość zawierania małżeństw w miastach była wyższa niż na wsi. Wskaźnik natężenia małżeństw (liczba małżeństw na 1000 mieszkańców) w miastach województwa łódzkiego wyniósł 3,64‰, podczas gdy na wsi 3,32‰ (w Polsce odpowiednio 3,77‰ oraz 3,37‰).

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

Według danych bilansowych, w województwie łódzkim w ciągu 2024 r. zarejestrowano 14,9 tys. urodzeń żywych, tj. o 1,5 tys. (9,4%) mniej niż przed rokiem oraz o 7,3 tys. (32,8%) mniej niż w 2015 r. W Polsce liczba urodzeń żywych obniżyła się w ciągu analizowanych lat o 31,8% i wyniosła 251,8 tys. Współczynnik urodzeń żywych w województwie łódzkim (liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców) wyniósł 6,31‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego rok wcześniej (6,91‰), jak i w 2015 r. (8,85‰). Omawiany wskaźnik przyjął tradycyjnie wyższe wartości na wsi – 6,52‰, wobec 6,18‰ w mieście. W skali całego kraju w 2024 r. na 1000 ludności przypadało 6,70 urodzeń żywych, przy czym na wsi współczynnik ten wyniósł 6,82‰, a w miastach – 6,63‰.

W 2024 r. w województwie łódzkim zmarło 30,0 tys. osób, tj. o 0,3 tys. osób (1,0%) mniej niż w roku poprzednim oraz o 1,1 tys. osób (3,5%) mniej niż w 2015 r. Ogólny współczynnik zgonów ukształtował się w województwie na poziomie 12,76‰, podczas gdy rok wcześniej – 12,81‰, a w 2015 r. – 12,46‰. Podobnie jak w latach poprzednich, liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców była wyższa w miastach (13,50‰) niż na wsi (11,55‰). W skali całego kraju w 2024 r. na 1000 ludności przypadało 10,88 zgonów, podczas, gdy w 2023 r. współczynnik ten wyniósł 10,85‰, a w 2015 r. – 10,27‰.

Dane o zgonach według przyczyn, ze względu na metodę opracowania danych, prezentowane są z rocznym opóźnieniem. Według danych za 2023 r. głównymi przyczynami zgonów w województwie łódzkim były choroby układu krążenia oraz nowotwory (odpowiednio 30,1% oraz 24,7% wszystkich zgonów). W przypadku chorób układu oddechowego udział w ogólnej liczbie zgonów zarejestrowanych na terenie województwa wyniósł 9,1%, zaś w przypadku zewnętrznych przyczyn zachorowań i zgonów – 5,3%. W skali całego kraju udziały te były zbliżone i wyniosły odpowiednio 36,9% oraz 26,7%, 7,4% oraz 4,8%.

Liczba zgonów niemowląt w województwie łódzkim, w 2024 r. wyniosła 51 (wobec 60 w 2023 r. oraz 106 w 2015 r.). Zgony dzieci poniżej 1 roku życia, odnotowane na terenie województwa łódzkiego stanowiły 5,7% ogólnej liczby niemowląt, które zmarły w całym kraju. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął w województwie łódzkim wartość 3,43‰, wobec 3,66‰ w 2023 r. i 4,79‰ w 2015 r. Dla Polski wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 3,57‰, wobec 3,86‰ w 2023 r. i 4,00‰ w 2015 r.

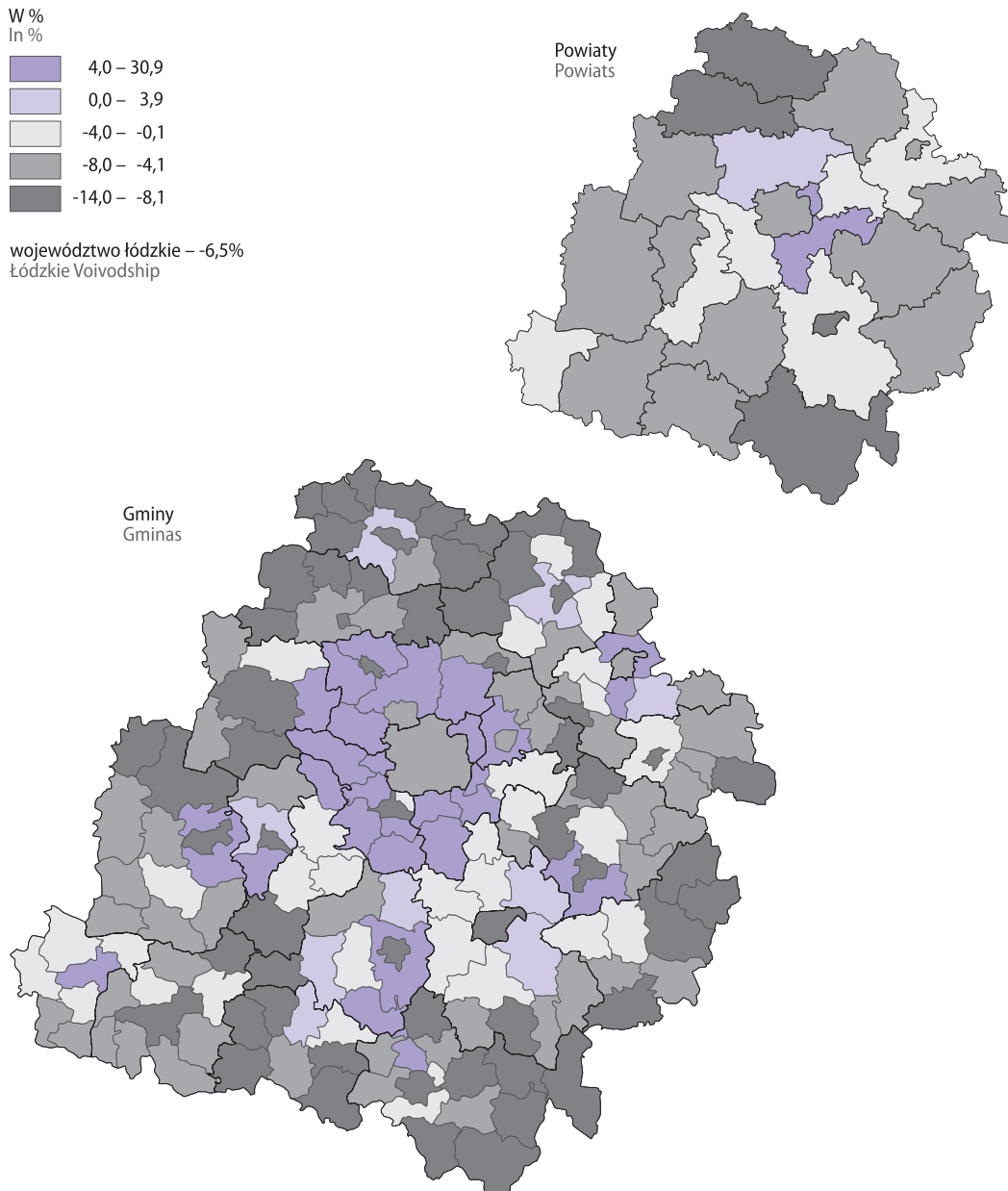
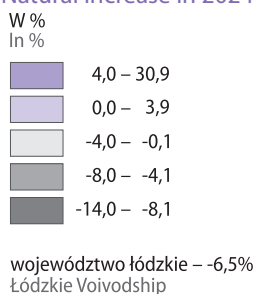
Konsekwencją znaczącej przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń w województwie łódzkim jest trwający od lat ubytek naturalny ludności. Różnica ta wyniosła w 2024 r. minus 15195 osób, podczas gdy rok wcześniej wyniosła minus 13977, a w roku 2015 – minus 9012.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przyrost naturalny osiągnął wartość minus 6,45‰ wobec minus 5,90‰ w 2023 r. i minus 3,61‰ w 2015 r. W 2024 r. w województwie łódzkim ujemny współczynnik przyrostu naturalnego odnotowano zarówno w miastach, jak i na wsi, jednak w miastach był on zdecydowanie niższy i wyniósł minus 7,32‰ wobec minus 5,04‰ na wsi. W skali całego kraju wskaźnik przyrostu naturalnego przyjął również wartość ujemną i wyniósł minus 4,17‰ (minus 4,78‰ w miastach oraz minus 3,28‰ na wsi).

We wszystkich powiatach województwa łódzkiego liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2024 r. najniższym wskaźnikiem charakteryzowały się: powiat kutnowski (minus 9,30‰), powiat tomaszowski (minus 8,03‰), Łódź (minus 7,82‰), powiat pabianicki (minus 7,38‰) oraz powiat radomszczański (minus 6,95‰).

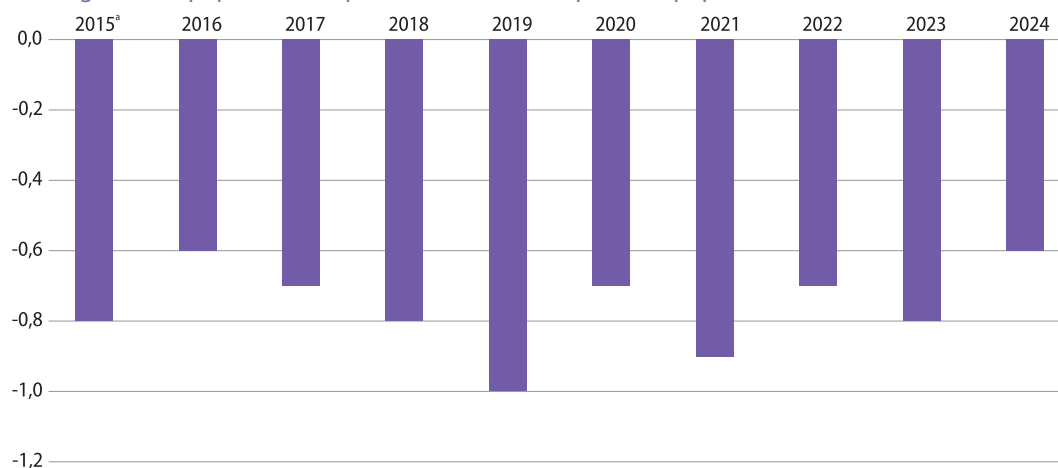
Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2024 r.

Map 20. Natural increase in 2024

Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności

Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W ciągu analizowanych lat, w wyniku przewagi wymeldowań nad zameldowaniami, w województwie łódzkim mamy do czynienia z ujemnym saldem migracji wewnętrznych. Podobnie jak w latach poprzednich, odnotowany w województwie łódzkim ubytek migracyjny w ruchu wewnętrznym, dotyczył jedynie miast, gdzie w 2024 r. wyniósł minus 4,4 tys. osób (wobec minus 4,9 tys. w 2023 r.). Na wsi natomiast odnotowano wzrost liczby ludności w wyniku przemieszczeń o 2,6 tys. osób (wobec 2,8 tys. w 2023 r.).

Analiza danych dotyczących migracji zagranicznych pokazuje, że w 2024 r., podobnie jak w roku poprzednim, liczba imigrantów w województwie łódzkim przewyższała liczbę emigrantów o 409 osób (w 2023 r. o 299 osób). Skala zameldowań na pobyt stały z zagranicy wyniosła 731 osób i była wyższa niż w roku poprzednim (w 2023 r. 576 osoby). Liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 322 (wobec 277 w 2023 r.).

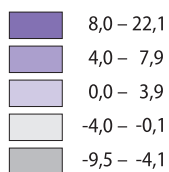
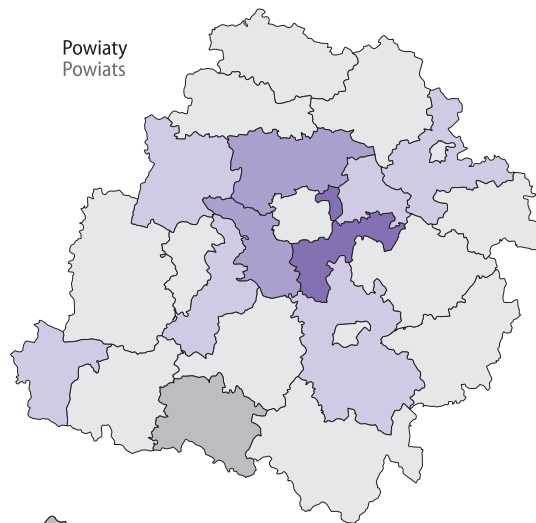
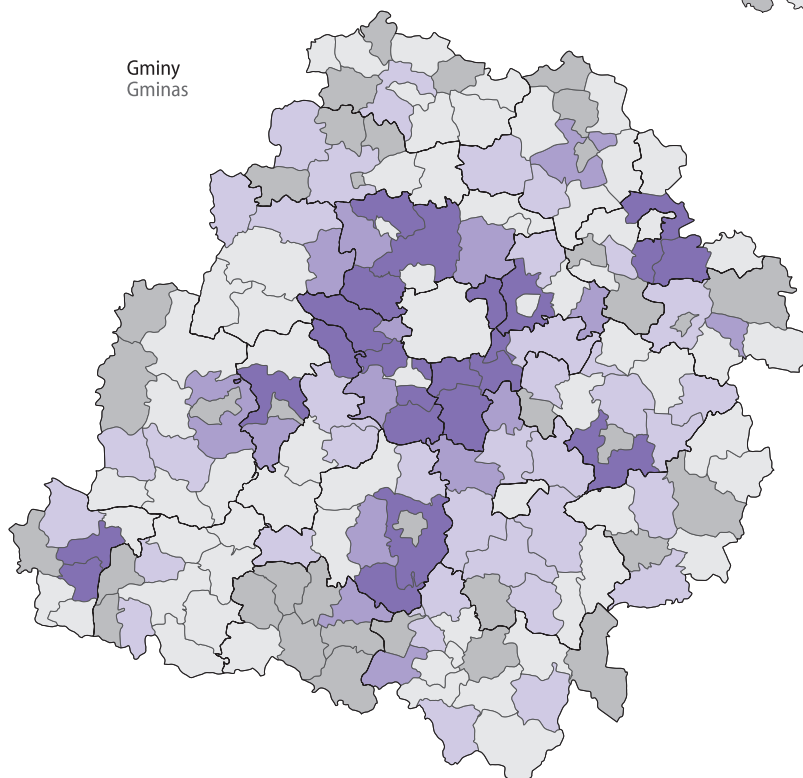
W skali całego kraju w 2024 r. liczba emigrantów wyniosła 10,2 tys. wobec 9,9 tys. w 2023 r. W ramach migracji przybyło do kraju 19,5 tys. osób, wobec 16,7 tys. w 2023 r. W 2024 r., podobnie jak w 2023 r., saldo migracji zagranicznych w Polsce przyjęło wartości dodatnie – odpowiednio 9,3 tys. osób oraz 6,8 tys. osób.

W 2024 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały, zwane saldem migracji stałej, było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie o 1400 (w 2023 r. – o 1800, a w 2015 r. – o 2071). W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r. przyjęło wartość minus 0,59‰ (wobec minus 0,76‰ w 2023 r. oraz minus 0,83‰ w 2015 r.). Natomiast w skali Polski saldo migracji ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności osiągnęło wartość dodatnią 0,25‰, wobec 0,18‰ w 2023 r. oraz minus 0,41‰ w 2015 r.

Migracje ludności mają istotny wpływ na stan i strukturę ludności w poszczególnych jednostkach podziału terytorialnego. W 2024 r. w 15 powiatach województwa saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały było ujemne. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie pajęczańskim (minus 4,55‰), opoczyńskim (minus 3,71‰) oraz łęczyckim (minus 3,32‰). Dodatnia wartość współczynnika wystąpiła w 9 powiatach. Najwyższe wartości wskaźnika salda migracji odnotowano w powiatach podrejonu łódzkiego: łódzkim wschodnim (11,13‰), pabianickim (4,51‰) i zgierskim (4,09‰).

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r.

Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2024

Na 1000 ludności
Per 1000 populationwojewództwo łódzkie – -0,6
Łódzkie VoivodshipPowiaty
PowiatsGminy
Gminas**5.1.2. Edukacja**

5.1.2. Education

W roku szkolnym 2023/24, w szkołach podstawowych, szkołach ponadpodstawowych i policealnych w województwie łódzkim uczyło się łącznie 305,6 tys. uczniów, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. W województwie łódzkim w 2024 r. zdawalność egzaminu maturalnego wyniosła 83,4% (wobec 83,5% rok wcześniej). Liczba studentów zwiększyła się w ciągu roku do 69,8 tys., tj. o 0,8%.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne realizowane było w przedszkolach i zespołach wychowania przedszkolnego, punktach przedszkolnych oraz oddziałach w szkołach podstawowych. W województwie łódzkim, według stanu na koniec września 2023 r., funkcjonowały 1322 formalnie zarejestrowane placówki wychowania przedszkolnego, co stanowiło 5,9% placówek w kraju. W porównaniu z 2022 r. odnotowano spadek ich liczby w województwie o 0,5%, podczas gdy w skali Polski ich liczba nie uległa zmianie. W stosunku do 2020 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego, zarówno w województwie, jak i w kraju wzrosła o 0,7%.

W ogólnej liczbie placówek wychowania przedszkolnego w województwie największą grupę stanowiły przedszkola, których udział wyniósł 58,4% oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 35,4%. Punkty przedszkolne stanowiły 6,1% ogólnej liczby placówek (przed rokiem 6,6%), a zespoły wychowania przedszkolnego to zaledwie 0,1% (wobec 0,3% w 2022 r.) W porównaniu z 2022 r. w województwie zwiększyła się liczba przedszkoli (o 8), zmniejszyła się natomiast liczba punktów przedszkolnych – o 7 oraz oddziałów przedszkolnych – o 5. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego (1 placówka) nie uległa zmianie.

W 2023 r. wychowaniem przedszkolnym objętych było 87,9 tys. dzieci, tj. o 1,5% mniej niż w 2022 r., ale o 5,3% więcej niż w 2020 r. (w Polsce był to odpowiednio spadek o 1,4% i wzrost o 6,1%).

Na koniec września 2023 r. w miastach funkcjonowało 685 placówek wychowania przedszkolnego, z których 82,6% stanowiły przedszkola. Do wszystkich typów placówek w miastach uczęszczało 59,9 tys. dzieci, tj. o 1,6% mniej w porównaniu z 2022 r., ale o 5,3% więcej niż w 2020 r. Prawie połowa placówek wychowania przedszkolnego (48,2%) w województwie łódzkim zlokalizowana była na wsi, jednak w ogólnej liczbie dzieci objętych edukacją przedszkolną, dzieci z terenów wiejskich stanowiły 31,9%. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na wsi w ciągu roku zmniejszyła się o 1,4%, ale w porównaniu z 2020 r. była większa o 7,4%.

W porównaniu z 2022 r. najgłębszy spadek liczby placówek wychowania przedszkolnego odnotowano w powiatach: kutnowskim i piotrkowskim (po 5 placówek), pabianickim (o 2) oraz bełchatowskim, brzezińskim, skierniewickim i tomaszowskim (po 1 placówce). Wzrost nastąpił natomiast w pięciu powiatach: łódzi (o 3), powiecie łódzkim wschodnim (o 2), powiatach sieradzkim, zgierskim, Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach (po 1 placówce).

W stosunku do 2020 r. najwięcej placówek tego typu przybyło m.in. w mieście na prawach powiatu Łodzi (11) oraz powiatach: łódzkim wschodnim (po 5), bełchatowskim, opoczyńskim oraz mieście na prawach powiatu Piotrkowie Trybunalskim (po 3 placówki). Spadek natomiast dotyczył powiatów: kutnowskiego (mniej o 4 placówki), tomaszowskiego (o 3), łaskiego, pabianickiego i piotrkowskiego (po 2 placówki).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne^a

Table 10. Pre-primary education^a

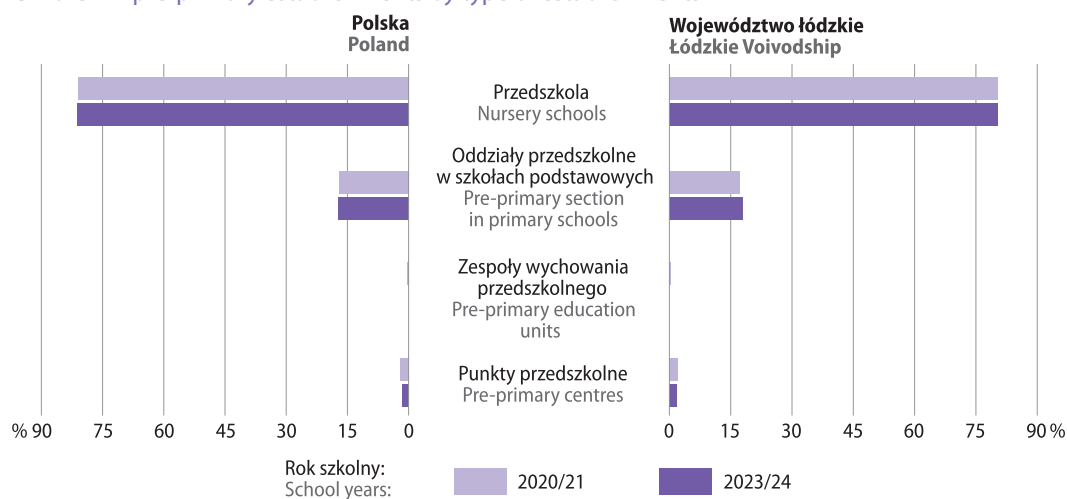
Wyszczególnienie Specification	2020/2021	2022/23	2023/24
Placówki Establishments	1313	1329	1322
miasta urban areas	662	675	685
wieś rural areas	651	654	637
w tym przedszkola of which nursery schools	742	764	772
w tym specjalne of which special	21	23	23
Dzieci Children	83492	89295	87931
miasta urban areas	57350	60816	59862
wieś rural areas	26142	28479	28069
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	21984	23343	24033
5 lat 5 years	21118	23666	23004

a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Including children staying in the units performing health care activities.

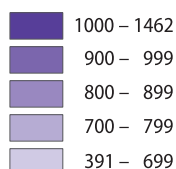
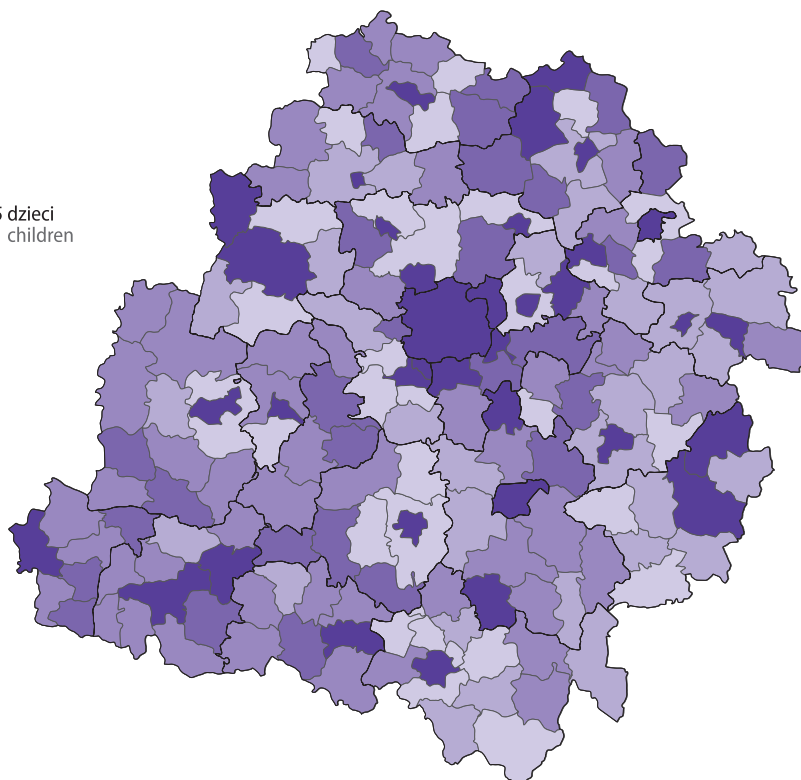
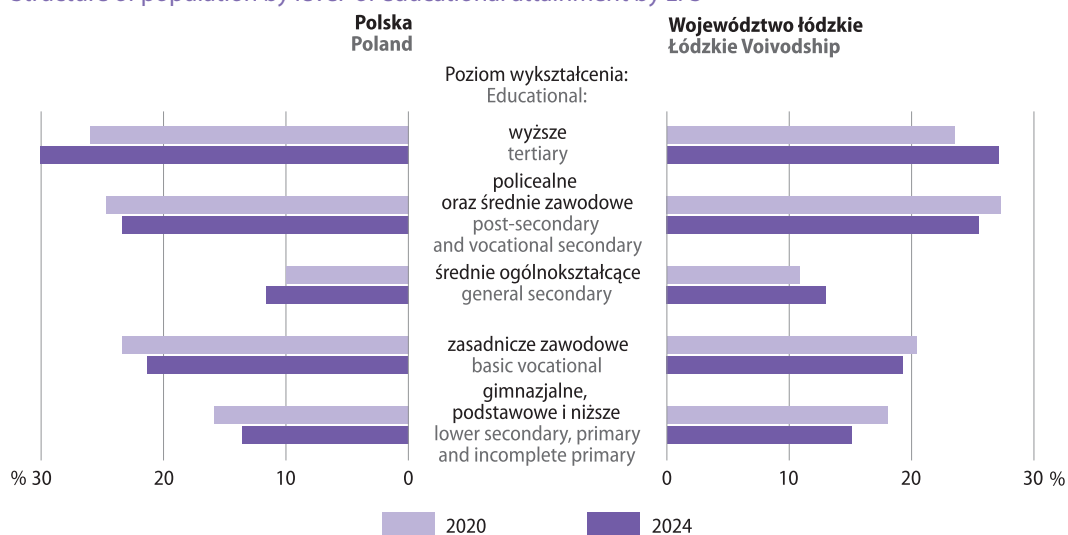
Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek

Chart 18. Children in pre-primary establishments by type of establishments

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24

Map 22. Pre-primary education in the 2023/24 school year

Dzieci w wieku 3–6 lat objęte wychowaniem przedszkolnym
na 1000 dzieci tej grupy wiekuChildren aged 3–6 years in pre-primary education
per 1000 children in this age groupwojewództwo łódzkie – 965 dzieci
Łódzkie Voivodship children**Wykres 19. Ludność według poziomu wykształcenia^a według BAEL**Chart 19. Structure of population by level^a of educational attainment by LFSa W wieku 15–89 lat.
a Aged 15–89.

Edukacja

W województwie łódzkim według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w latach 2020–2024 w populacji osób w wieku 15–89 lat zaobserwowano systematyczny wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym. W 2024 r. udział tych osób wyniósł w województwie łódzkim 27,1%, co oznacza wzrost tego wskaźnika o 3,6 p. proc. w porównaniu z 2020 r. (w Polsce było to 30,1%, o 4,1 p. proc. więcej). Równie wysoki odsetek w województwie stanowiły osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym – 25,5%, jednak ich udział był o 1,8 p. proc. mniejszy niż w pierwszym z analizowanych lat (w Polsce 23,4%, spadek o 1,3 p. proc.). Udział osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym/brażowym zmalał na przestrzeni pięciu lat o 1,1 p. proc. i ukształtował się na poziomie 19,3% (w kraju było to 21,3%, spadek o 2,1 p. proc.). Najmniej liczną grupę w województwie łódzkim stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 13,0%, ale ich udział wzrósł o 2,2 p. proc. w porównaniu z 2020 r. (w kraju 11,6%, 1,6 p. proc. więcej niż w 2020 r.). Odeście osób posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe oraz osoby bez wykształcenia szkolnego stanowiły 15,1% ludności województwa łódzkiego wg BAEL, a ich udział w obserwowanych latach zmniejszył się o 2,9 p. proc. (w Polsce 13,6%, 2,3 p. proc. mniej).

Edukacja w szkołach podstawowych

Rok szkolny we wrześniu 2023 r. w województwie łódzkim zaingurowało 868 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (co stanowiło 6,2% szkół podstawowych w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym w województwie ubyło 6 placówek, a w kraju – 73 szkoły.

Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej roku szkolnym 2023/24 objęło łącznie 178,8 tys. uczniów (o 4,7% mniej niż przed rokiem), w tym 3,4 tys. w szkołach specjalnych (wzrost o 5,0%). Uczniowie z terenu województwa stanowili 5,9% uczniów szkół podstawowych w Polsce. W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 117,9 tys. dzieci i młodzieży (o 4,1% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), natomiast na wsi uczyło się 60,9 tys. osób (o 5,9% mniej). Naukę w klasie pierwszej we wrześniu 2023 r. rozpoczęło 23,9 tys. uczniów, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem, a pierwszoklasiści stanowili 13,3% ogółu uczniów szkół podstawowych (wobec 12,4% w roku szkolnym 2022/23). W czerwcu 2023 r. naukę w klasie ósmej (zamykającej edukację na poziomie podstawowym) zakończyło 31,4 tys. absolwentów (o 2,0% więcej niż rok wcześniej).

W roku szkolnym 2023/24 na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) przypadało 218 uczniów (wobec 228 przed rokiem). W miastach liczba uczniów na 1 szkołę podstawową (bez szkół specjalnych) była prawie trzykrotnie większa (361 uczniów) niż na terenach wiejskich (125 uczniów).

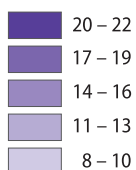
Największe obciążenie obserwowano w miastach na prawach powiatu: w Skierniewicach (456), w Łodzi (358) i w Piotrkowie Trybunalskim (321) oraz w powiatach: pabianickim (292) oraz zgierskim (282).

Najmniejsze zagęszczenie uczniów w szkołach podstawowych odnotowano w powiatach: skierniewickim (94) i wieruszowskim (121).

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2023/24

Map 23. Pupils in primary schools in the 2023/24 school year

Liczba uczniów na 1 oddział
Pupils per section in primary schools

województwo łódzkie – 16 uczniów
Łódzkie Voivodship pupils

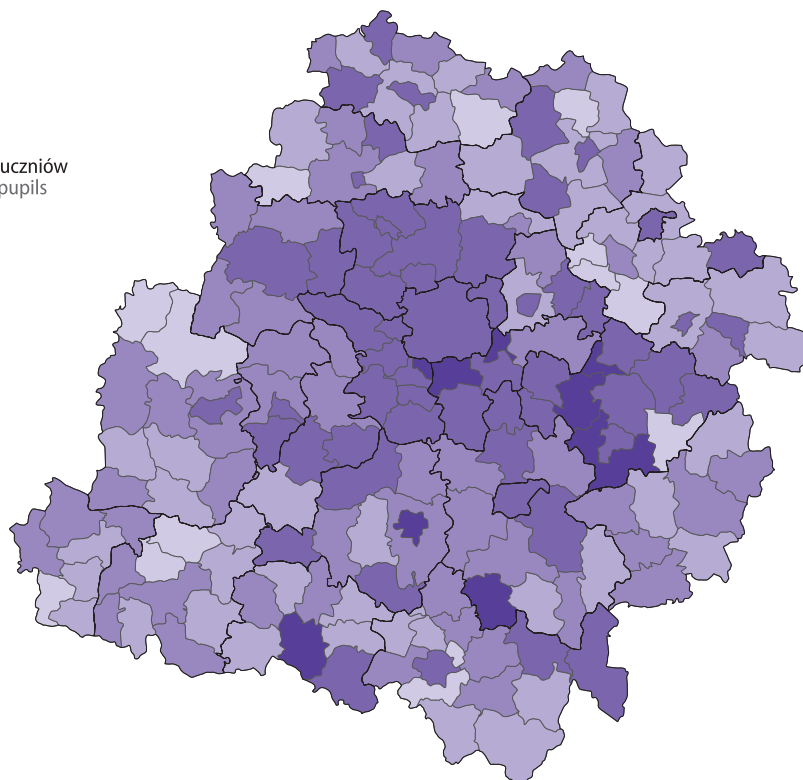
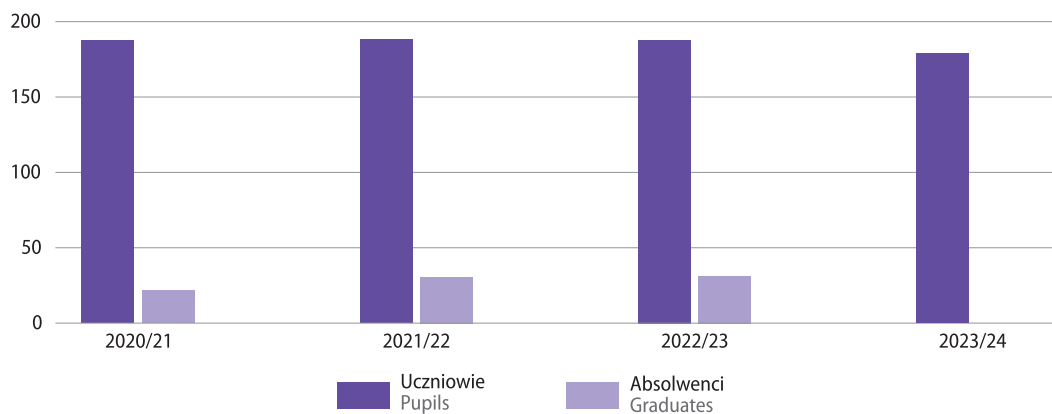
Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych

Chart 20. Pupils and graduates of primary schools

tysiące
thousand

Edukacja w szkołach ponadpodstawowych

Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne, których nie uwzględniono w ogólnej liczbie szkół ponadpodstawowych.

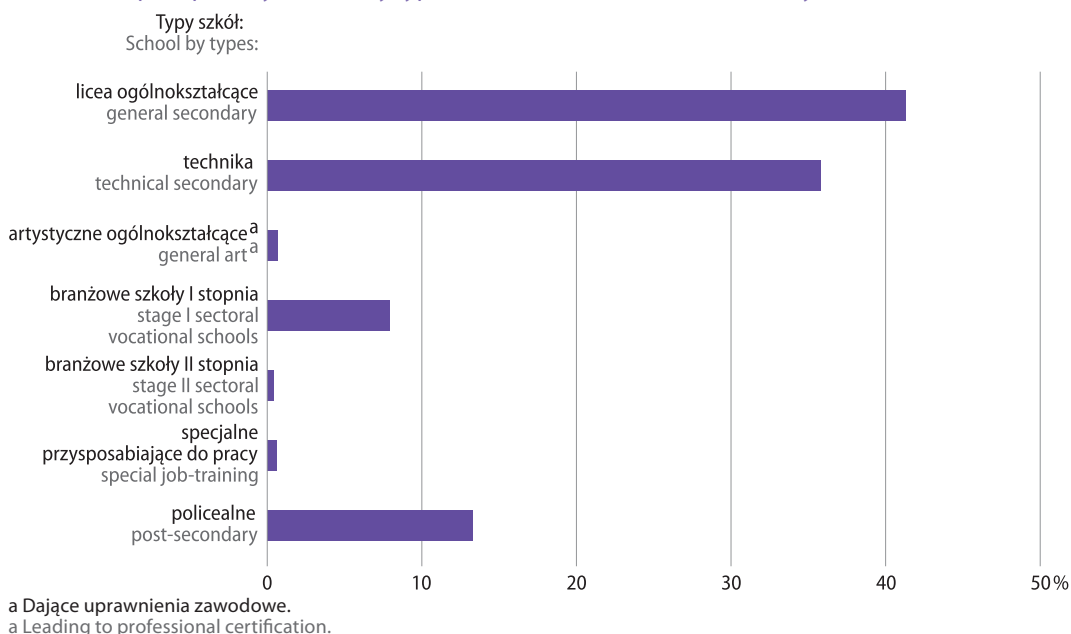
Na początku roku szkolnego 2023/24 w województwie łódzkim działało 440 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży (tj. o 11 więcej niż rok wcześniej), co stanowiło 6,3% takich szkół w kraju. W województwie w szkołach ponadpodstawowych kształciło się 109,9 tys. uczniów (o 8,2% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), czyli 6,0% populacji uczniów takich szkół w Polsce. W porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23 zwiększyła się liczba: liceów ogólnokształcących (o 7), branżowych szkół II stopnia (o 3) oraz ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe (o 2), spadek dotyczył jedynie techników (o 1). W przypadku szkół branżowych I stopnia oraz specjalnych szkół przysposabiających do pracy ich liczba nie uległa zmianie w porównaniu z wcześniejszym rokiem szkolnym.

Wzrost liczby uczniów szkół ponadpodstawowych dotyczył przede wszystkim szkół branżowych II stopnia (o 17,4% więcej niż rok wcześniej), branżowych szkół I stopnia (o 11,3%) oraz liceów ogólnokształcących (o 10,0%). Zmniejszenie liczebności uczniów dotyczyło jedynie specjalnych szkół przysposabiających do pracy (o 4,2%).

W szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży, zgodnie ze strukturą demograficzną, nieznacznie przeważali mężczyźni (51,5% ogółu uczniów), przy czym udział ten kształtował się różnie w zależności od typu szkoły. W szkołach branżowych II stopnia mężczyźni stanowili 73,8% ogółu uczniów, w branżowych szkołach I stopnia – 68,5%, w technikach – 64,0%, a w specjalnych szkołach przysposabiających do pracy ukształtował się na poziomie 63,2%. Kobiety dominowały w szkołach artystycznych ogólnokształcących, gdzie stanowiły 85,5% oraz w liceach ogólnokształcących – 62,3%.

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych według typów szkół w roku szkolnym 2023/24

Chart 21. Students of post-primary schools by types of schools in the 2023/24 school year

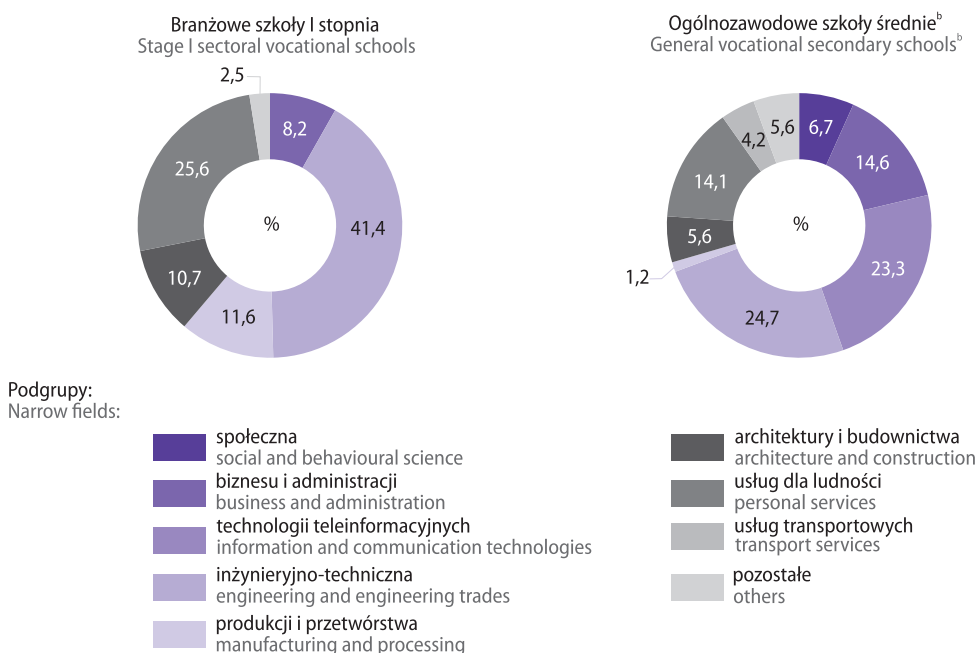

W czerwcu 2023 r. naukę na poziomie ponadpodstawowym ukończyło 19,7 tys. osób (tj. o 7,7% mniej niż rok wcześniej), czyli 5,9% absolwentów takich szkół w kraju.

Wśród absolwentów branżowych szkół I stopnia najwięcej ukończyło naukę w zawodach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (41,4% ogółu absolwentów), usług dla ludności (25,6%) oraz produkcji i przetwórstwa (11,6%). Absolwenci techników (łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe) najczęściej kończyli naukę na kierunkach z podgrupy: inżynieryjno-technicznej (24,4% ogółu absolwentów), technologii teleinformatycznych (23,4%), biznesu i administracji (14,7%) oraz usług dla ludności (14,0%).

Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2022/23

Chart 22. Structure of graduates of vocational schools by narrow fields of education^a in the 2022/23 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Uzupełnienie edukacji na poziomie średnim zawodowym zapewniają szkoły policealne. W końcu września 2023 r. w województwie łódzkim działało 96 takich szkół (tj. 7,7% szkół tego typu w kraju) i w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym ich liczba zmniejszyła się o 1 placówkę. Kształciło się w nich 16,9 tys. osób (6,9% uczniów w Polsce), czyli o 1,8% więcej niż przed rokiem. W czerwcu 2023 r. naukę w szkołach policealnych zakończyło 4,2 tys. osób (6,1% w kraju).

Wyniki egzaminu maturalnego

Do egzaminu maturalnego przystępują absolwenci: liceów ogólnokształcących, techników oraz innych szkół ponadpodstawowych. Egzamin maturalny jest jedną z form ukończenia szkoły średniej, a jego wynik może być czynnikiem wpływającym na decyzje związane z dalszą edukacją.

Do egzaminu maturalnego w maju 2024 r. przystąpiło 15,4 tys. absolwentów szkół ponadpodstawowych, z czego 53,5% stanowiły kobiety. Liczba osób przystępujących do egzaminu maturalnego była o 3,4% mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem. W 2024 r. egzamin maturalny zdało 12,9 tys. osób, tj. o 3,5% mniej niż rok wcześniej. Spośród osób, które zdały egzamin maturalny 54,1% stanowiły kobiety.

W województwie łódzkim w 2024 r. zdawalność egzaminu maturalnego ukształtowała się na poziomie 83,4% (wobec 83,5% rok wcześniej), przy średnim wyniku dla kraju 84,1% (dane dotyczą egzaminu maturalnego przeprowadzonego w maju). Wśród kobiet wskaźnik ten wyniósł 84,3% w 2024 r. (wobec 83,7% w 2023 r.), wśród mężczyzn był on nieco niższy – 82,3% (wobec 83,2%).

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły/zdały egzamin maturalny^aTable 11. Persons who took or passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2020	2022	2023	2024
Ogółem Total				
mężczyźni males	7536	7760	7330	7168
kobiety females	8694	9188	8625	8250
W tym osoby, które zdały egzamin Of which persons who passed examination				
mężczyźni males	5270	5877	6099	5899
kobiety females	6493	7165	7218	6957

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły
 a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

Do egzaminu maturalnego przystępuje więcej kobiet niż mężczyzn, co wynika z faktu, że populacja kobiet jest większa w szkołach ogólnokształcących, w których najczęściej jako zakończenie edukacji wybiera się właśnie egzamin maturalny.

Szkolnictwo wyższe

W roku akademickim 2023/24 na terenie województwa łódzkiego miało siedzibę 20 uczelni wyższych, tj. tyle samo co rok wcześniej (w kraju działały 342 uczelnie – o 1 więcej). We wszystkich uczelniach działających na terenie województwa kształciło się 69,8 tys. studentów (łącznie z cudzoziemcami), tj. o 0,8% więcej niż w 2022 r., a studenci z terenu województwa łódzkiego stanowili 5,6% studentów w kraju. Odsetek studentów uczelni publicznych w województwie łódzkim wyniósł 67,4% (w kraju 64,4%), a słuchaczy studiów stacjonarnych – 61,5% (63,5% w Polsce).

Na studiach magisterskich jednolitych kształciło się 20,1% ogółu studentów wobec 18,8% rok wcześniej (przeciętnie w kraju było to 19,3% wobec 17,7% rok wcześniej), natomiast odsetek studentów na studiach pierwszego stopnia wyniósł 60,1%, tj. tyle samo co w poprzednim roku akademickim (przy średniej w Polsce 60,7% wobec 61,4% rok wcześniej).

W 2023 r. studia wyższe ukończyło 16,0 tys. osób, tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem (5,5% absolwentów w Polsce), a wśród nich 60,5% to absolwenci studiów stacjonarnych.

Centrum akademickie w województwie łódzkim stanowi Łódź, gdzie w roku akademickim 2023/24 swoją siedzibę miało 17 spośród 20 wyższych uczelni województwa. W Łodzi studiowało łącznie 65,3 tys. osób (o 1,2% więcej niż przed rokiem). Poza Łodzią szkoły wyższe znajdowały się również w Kutnie, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach (po 1 uczelni), a w Bełchatowie, Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Tomaszowie Mazowieckim, Sieradzu oraz Zduńskiej Woli funkcjonowały filie szkół wyższych (zarówno z terenu województwa, jak i spoza niego).

Wśród osób, które ukończyły studia wyższe, największy odsetek stanowili absolwenci kierunków następujących podgrup: biznesu i administracji (20,1%), medyczna (19,5%), społeczna (8,3%) oraz inżynierjno-technicznymi (7,4%).

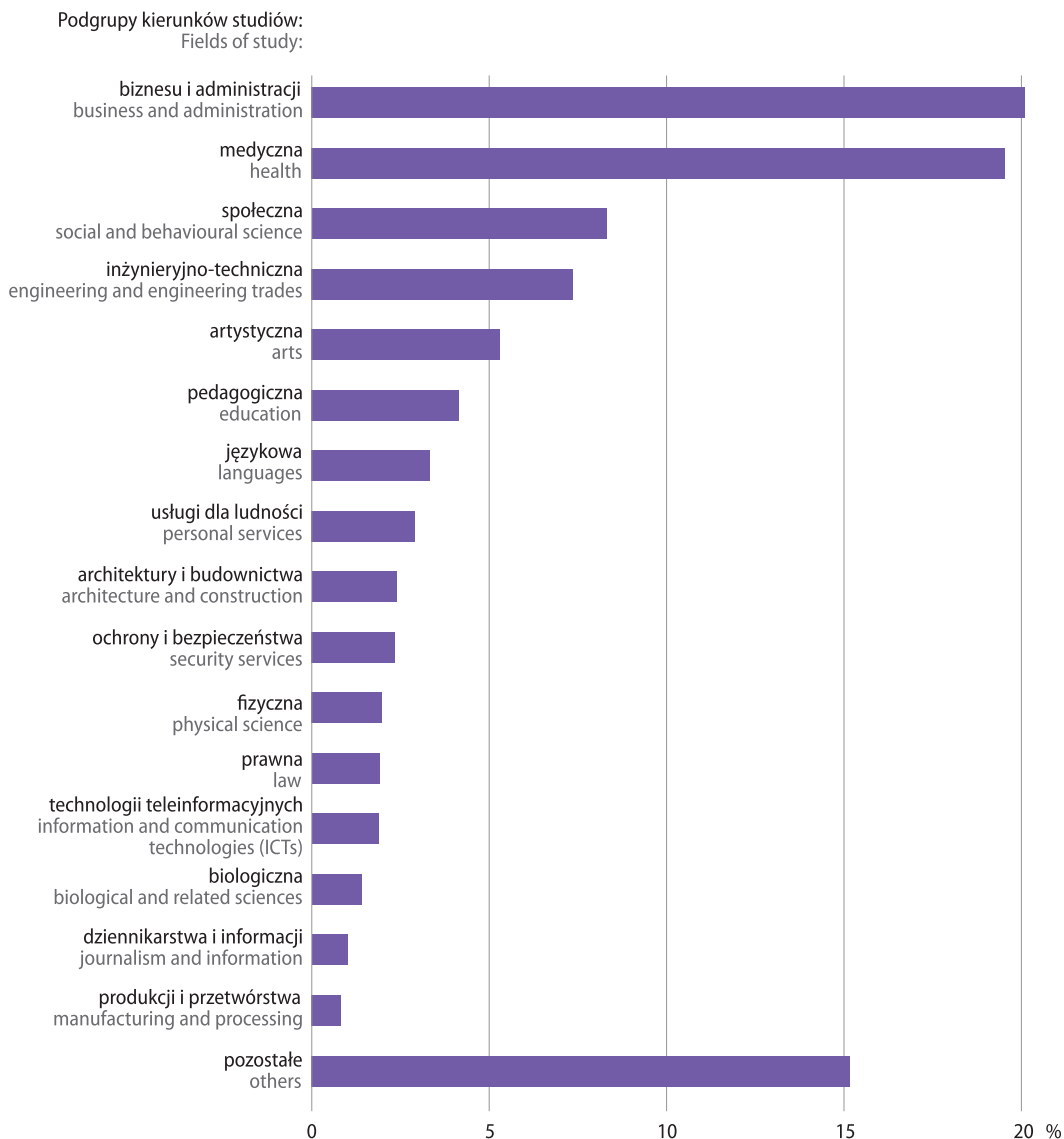
Kształcenie dorosłych

Szkoły dla dorosłych nastawione były głównie na umożliwienie kontynuacji przerwanej edukacji. W roku szkolnym 2023/24 w województwie łódzkim funkcjonowało 49 szkół dla dorosłych: 3 szkoły

podstawowe i 46 liceów ogólnokształcących. Uczyło się w nich łącznie 6,4 tys. słuchaczy (o 4,8% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), z czego 99,2% w liceach ogólnokształcących. Oznacza to, że przeciętnie na 10 tys. ludności przypadało 27 słuchaczy takich szkół. W roku szkolnym 2022/23 r. szkoły dla dorosłych ukończyło łącznie 0,6 tys. uczniów (o 59,2% mniej niż w roku 2021/22).

Wykres 23. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2022/23

Chart 23. Structure of graduates by broad fields of education in the 2022/23 academic year

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Za finansowanie funkcjonowania szkół są organy prowadzące, którymi najczęściej są samorządy (gminy, powiaty i w szczególnych przypadkach – województwa). W 2023 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w województwie łódzkim na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą przeznaczono łącznie 6790,5 mln zł, tj. o 15,7% więcej niż rok wcześniej, z czego 83,8% to wydatki poniesione przez gminy łącznie z miastami na prawach powiatu.

5.1.3. Zasoby pracy

5.1.3. Labour resources

Według stanu na koniec października 2024 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wyniosła 993,8 tys. osób (o 0,2% mniej niż na koniec grudnia 2023 r.). Mężczyźni stanowili 52,2% ogółu pracujących. Najwięcej pracujących skupionych było w sekcjach: przetwórstwo przemysłowym oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych.

W końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 53,3 tys. osób i była wyższa od zanotowanej przed rokiem o 0,2 tys. osób (tj. o 0,3%). Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,4% i w stosunku do poprzedniego roku pozostała na tym samym poziomie. Osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (43,2 tys. osób), stanowiły 81,0% ogółu bezrobotnych.

W 4 kwartale 2024 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie łódzkim liczyła 1090 tys. osób, a biernych zawodowo – 853 tys. Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,1%, natomiast wskaźnik zatrudnienia osiągnął wartość 54,6%.

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

1. pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
3. osoby wykonujące pracę nakładczą;
4. członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
5. duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

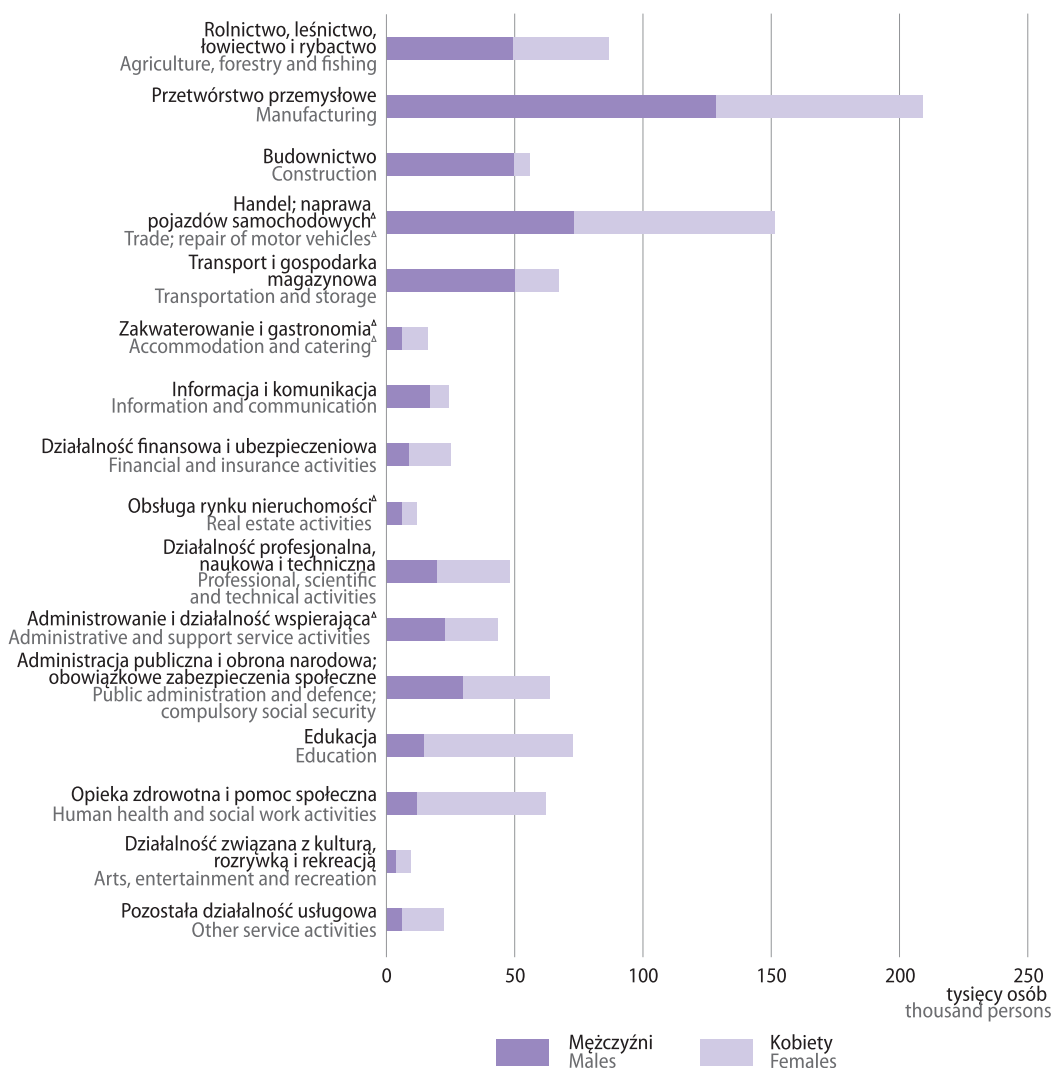
Na ostatni dzień października 2024 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim wyniosła 993,8 tys. osób (co stanowiło 6,6% wszystkich pracujących w kraju). W porównaniu ze stanem w końcu grudnia 2023 r. ich liczba zmniejszyła się o 0,2% (z skali całego kraju odnotowano spadek na tym samym poziomie). Wśród ogółu pracujących w gospodarce narodowej większą część stanowili mężczyźni. W końcu października 2024 r. ich udział wyniósł 52,2% i był niższy o 0,1 p. proc. od zanotowanego w końcu 2023 r.

Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej był zróżnicowany również w zależności od rodzaju działalności podmiotu, w którym wykonywali pracę. Według stanu na 31 października 2024 r. najwięcej, bo 209,1 tys. pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim skupionych było w przetwórstwie przemysłowym, tj. 21,0% ogółu pracujących. W tej sekcji kobiety stanowiły 38,4%. Druga pod względem liczby pracujących sekcja – handel; naprawa pojazdów samochodowych skupiała 15,2% ogółu pracujących, a udział kobiet wyniósł 51,6%. Według stanu na koniec października 2024 r. najsilniej sfeminizowane były sekcje: opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz edukacja. Kobiety stanowiły w tych sekcjach odpowiednio 80,8% oraz 79,7% pracujących. Najbardziej zmasculinizowane sekcje to budownictwo, transport i gospodarka magazynowa oraz informacja i komunikacja, gdzie udział mężczyzn wyniósł odpowiednio 89,7%, 74,7% oraz 69,8%.

Wykres 24. Pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD i płci w 2024 r.

Stan w dniu 31 października

Chart 24. Employed persons in the national economy by selected PKD/NACE sections and sex in 2024
As of 31 October

Struktura płci pracujących była również zróżnicowana według ich miejsca zamieszkania. Przewaga kobiet wśród pracujących występowała głównie w największych miastach województwa łódzkiego oraz w gminach je otaczających, im dalej od nich, tym ich udział był relatywnie mniejszy. Według stanu na 31 października 2024 r. największy udział kobiet – 50,5% odnotowano w Łodzi oraz gminie wiejskiej Adrespol – 50,1%, a najmniejszy w gminie wiejskiej Łanięta – 40,9%.

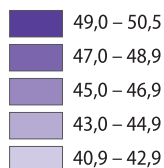
Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.

Stan w dniu 31 października

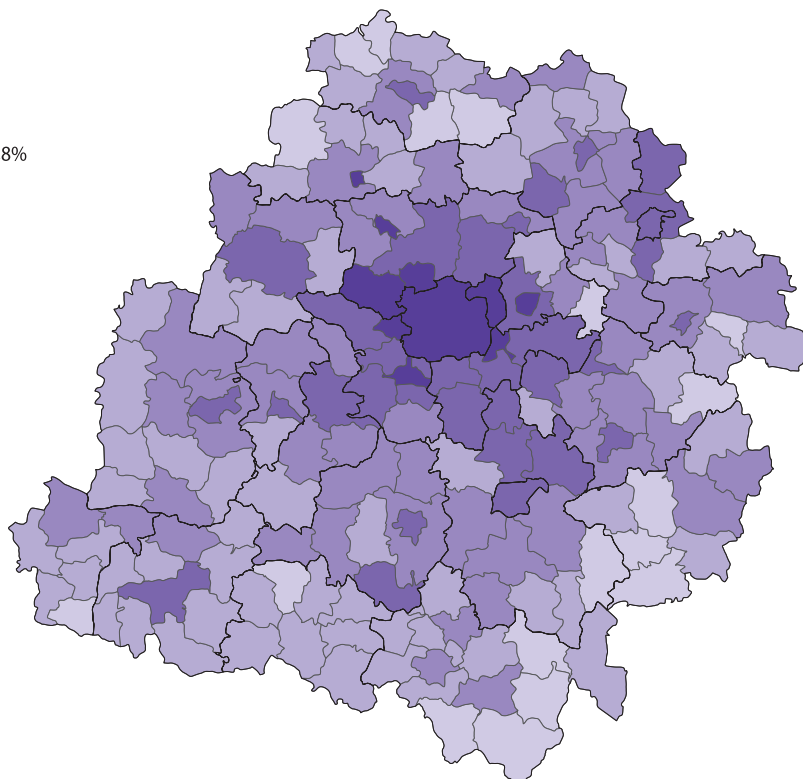
Mapa 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024

As of 31 October

W %
In %

województwo łódzkie – 47,8%
Łódzkie Voivodship

Średnia wieku pracujących w województwie łódzkim w końcu października 2024 r. wyniosła 43,4 roku, natomiast mediana wieku 43,0 lata (wobec 43,2 roku oraz 43,0 lata na koniec grudnia 2023 r.). Wskaźniki te były wyższe w stosunku do ogólnokrajowych odpowiednio o 0,6 roku i 1,0 rok.

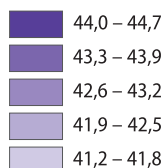
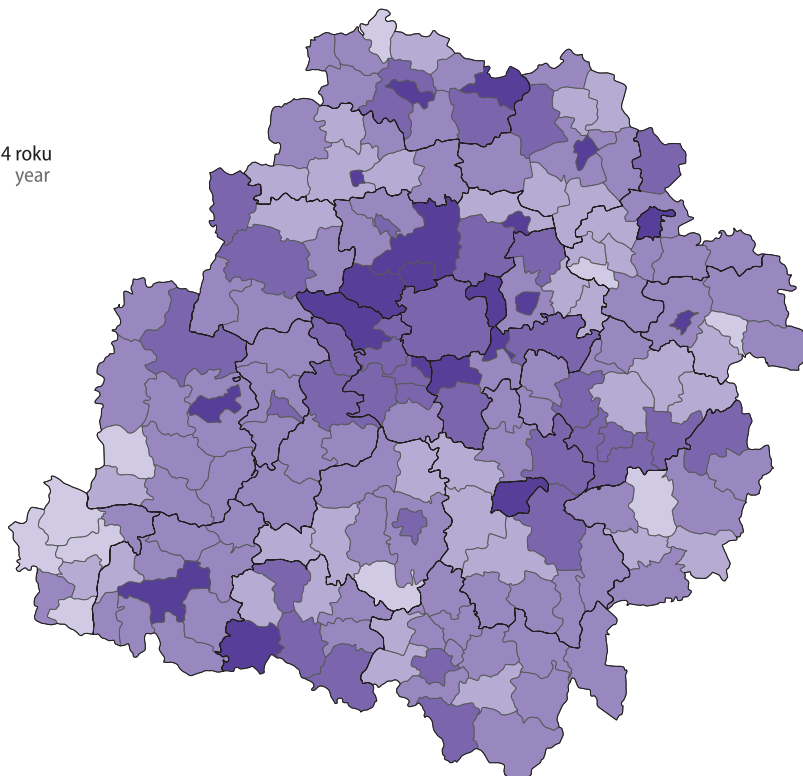
Średnia wieku i mediana wieku pracujących w gospodarce narodowej w województwie łódzkim były zbliżone dla kobiet i mężczyzn. Średnia wieku dla kobiet wyniosła 43,3 roku, dla mężczyzn – 43,4 roku, natomiast mediana wieku – 43,0 lata w przypadku obydwu płci.

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.

Stan w dniu 31 października

Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024

As of 31 October

Wiek
Agewojewództwo łódzkie – 43,4 roku
Łódzkie Voivodship year

W przekroju gminnym najwyższą średnią wieku pracujących odnotowano w gminach wiejskich: Nowosolna (44,7 roku), Ksawerów (44,6 roku), gminie miejsko-wiejskiej Wieluń (44,6 roku) oraz gminach miejskich: Sieradz i Łowicz (po 44,6 roku). Najniższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w gminach wiejskich: Brąszewice (41,2 roku) oraz Regnów (41,4 roku).

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

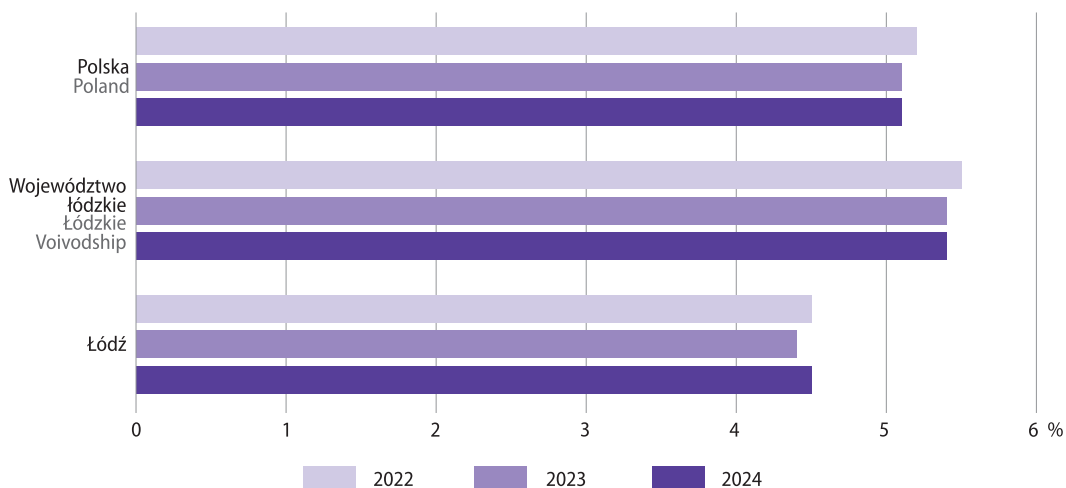
W końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 53,3 tys. osób i była wyższa od zanotowanej przed rokiem o 0,2 tys. osób (tj. o 0,3%). Zbiorowość bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w całym kraju zmniejszyła się o 0,3% w stosunku do 2023 r. do poziomu 786,2 tys. osób.

Wykres 25. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 25. Registered unemployment rate

As of 31 December

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

W województwie łódzkim, w końcu 2024 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,4% i była o 0,3 p. proc. wyższa niż średnio w kraju. W porównaniu z 2023 r. pozostała na tym samym poziomie zarówno w województwie, jak i w skali Polski.

Analiza terytorialnego zróżnicowania stopy bezrobocia w województwie łódzkim wskazała, że różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w końcu grudnia 2024 r. wyniosła 5,7 p. proc. (wobec 5,3 p. proc. przed rokiem). Rozpiętość ta została wyznaczona przez stopę bezrobocia w powiecie opoczyńskim (8,6%) oraz rawskim (2,9%). Do powiatów o wysokiej stopie bezrobocia należały również powiaty: łaski (8,0%), pączęński (8,0%), tomaszowski (8,0%) i kutnowski (7,7%).

Spadek stopy bezrobocia w odniesieniu do 2023 r. odnotowano w powiatach: brzezińskim, wieluńskim (każdy o 0,4 p. proc.), łączyckim, rawskim oraz Skierniewicach (każdy o 0,3 p. proc.), a także powiatach: sieradzkim, łódzkim wschodnim, poddębickim, pączęńskim (każdy o 0,2 p. proc.), bełchatowskim, skiernewickim i kutnowskim (każdy o 0,1 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia wystąpił w powiatach: łaskim (o 0,5 p. proc.), pabianickim, piotrkowskim (każdy o 0,4 p. proc.), tomaszowskim (o 0,3 p. proc.), zduńskowolskim (o 0,2 p. proc.), zgierskim, wieruszowski, opoczyńskim oraz Łodzi i Piotrkowie Trybunalskim (każdy o 0,1 p. proc.). Natomiast w powiatach łowickim i radomszczańskim stopa bezrobocia pozostała na tym samym poziomie.

W omawianym okresie 66,4% ogółu bezrobotnych w województwie zamieszkiwało miasta, natomiast pozostałe 33,6% stanowili mieszkańcy wsi (przed rokiem odpowiednio – 65,3% oraz 34,7%). W skali całego kraju udziały te były mniej zróżnicowane i wyniosły w przypadku bezrobotnych w miastach – 54,3% (wzrost o 0,6 p. proc. wobec 2023 r.), a na wsiach – 45,7% (spadek o 0,6 p. proc.).

W województwie łódzkim, w końcu grudnia 2024 r., osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (43,2 tys. osób), stanowiły 81,0% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 82,2%). W kraju odsetek tej grupy wyniósł 80,7%, tj. o 0,7 p. proc. mniej w porównaniu z 2023 r.

Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.

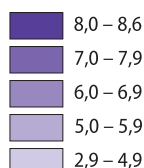
Stan w dniu 31 grudnia

Map 26. Registered unemployment rate in 2024

As of 31 December

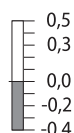
W %

In %

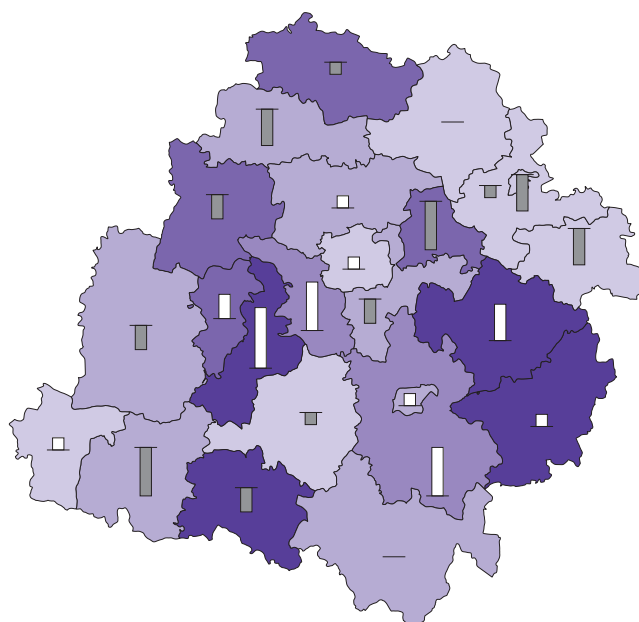

województwo łódzkie – 5,4%
Łódzkie Voivodship

Wzrost/spadek w porównaniu z 2023 r.,
w p. proc.
Increase/decrease in relation to 2023,
in pp

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship
— 0,0 p. proc.
pp

Wciąż poważny problem na rynku pracy województwa łódzkiego stanowi zjawisko długotrwałego bezrobocia. Osoby, które w okresie ostatnich dwóch lat pozostawały bez pracy łącznie przez okres 12 miesięcy, w końcu grudnia 2024 r. stanowiły 50,4% ogółu, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż rok wcześniej. W stosunku do 2023 r. liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych (4,1 tys.) zmniejszyła się o 17,9%, a udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmalał o 1,7 p. proc. do poziomu 7,7%. Liczba osób powyżej 50 roku życia (15,9 tys.) pozostała na zbliżonym poziomie, a udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 0,1 p. proc. do 29,9%. Bezrobotni w wieku do 30 roku życia (10,9 tys. osób) stanowili 20,4% wszystkich bezrobotnych (spadek o 0,5 p. proc. wobec poprzedniego roku), natomiast absolwenci (1,7 tys. osób) podobnie jak przed rokiem – 3,2%.

Większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie kwalifikacji. W końcu 2024 r. dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (odpowiednio 30,9% oraz 21,3% ogółu bezrobotnych). W stosunku do poprzedniego roku ich udział w ogóle bezrobotnych zmniejszył się o 0,2 p. proc. oraz 0,5 p. proc. Liczba osób z wykształceniem wyższym wzrosła o 2,0%, a odsetek wśród ogółu bezrobotnych zwiększył się o 0,2 p. proc. do poziomu 13,5%.

Do powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego w 2024 r. zgłoszono 97,8 tys. ofert pracy, tj. o 1,3% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 14 bezrobotnych (wobec 20 osób przed rokiem). Wskaźnik ten w skali kraju ukształtował się na poziomie 21 osób (wobec 19 w 2023 r.).

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskazują, że liczba aktywnych zawodowo w województwie łódzkim w 4 kwartale 2024 r. ukształtowała się na poziomie 1090 tys. osób (co stanowiło 6,1% aktywnych zawodowo w Polsce). Ich liczba zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 1,7%.

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- a) z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- b) z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- c) z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekraczał 3 miesięcy.

Zbiorowość pracujących (1061 tys. osób) w 4 kwartale 2024 r. w porównaniu z 4 kwartałem 2023 r. zmniejszyła się o 0,4%. Ich udział w ogólnej liczbie pracujących w kraju wyniósł 6,2%. Podobnie, jak w latach poprzednich, w populacji pracujących mniejszy odsetek (45,9%) stanowiły kobiety.

W 4 kwartale 2024 r. liczba bezrobotnych w województwie łódzkim wyniosła 29 tys. osób i w skali roku zmalała o 34,1%. Bezrobotni w województwie stanowili 5,9% ogółu bezrobotnych w kraju. W 4 kwartale 2024 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie łódzkim przeważali mężczyźni (55,2%).

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL

Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 years in the quarter 4 by LFS

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2024	2024 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	1140	1153	1109	1090	17742
pracujący employed persons	1104	1108	1065	1061	17247
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	36	45	44	29	495
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	834	805	841	853	12610
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	57,8	58,9	56,9	56,1	58,5
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	55,9	56,6	54,6	54,6	56,8
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	3,2	3,9	4,0	2,7	2,8

a Dotyczy osób w wieku 15–74 lata.

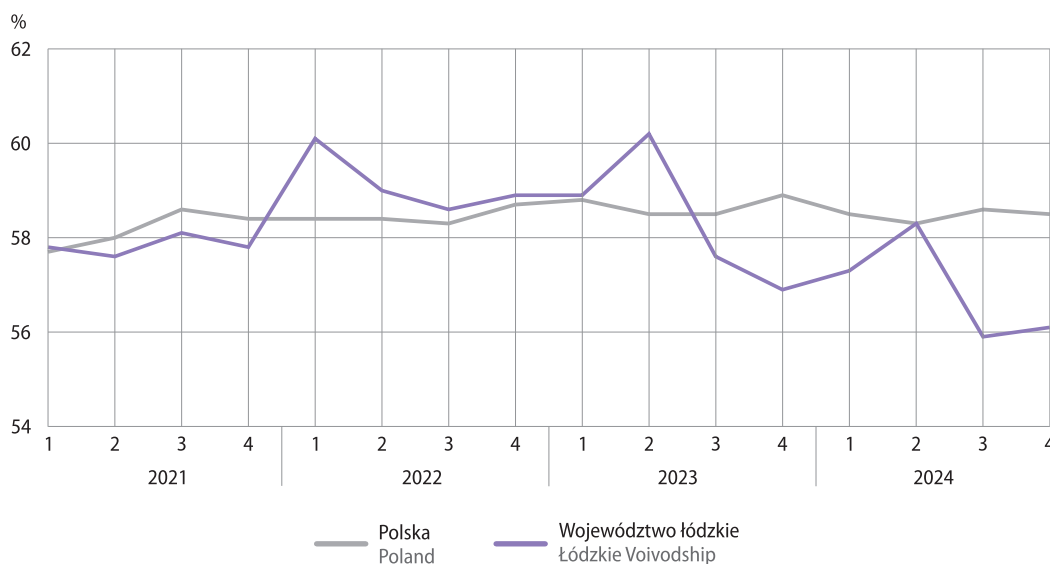
a Includes people aged 15–74.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W ostatnim kwartale 2024 r. w województwie łódzkim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,1% (przy średniej dla kraju 58,5%). Na przestrzeni roku wartość wskaźnika zmniejszyła się w województwie o 0,8 p. proc., natomiast w kraju o 0,4 p. proc. W 4 kwartale 2024 r., podobnie jak w poprzednich okresach, w województwie łódzkim wyższą wartość omawianego wskaźnika zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (64,2% wobec 48,8%).

Wykres 26. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów

Chart 26. Activity rate by quarters

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie łódzkim w 4 kwartale 2024 r. ukształtował się na poziomie 54,6%, przy średniej dla całej Polski – 56,8%. W stosunku do analogicznego kwartału 2023 r. pozostał na niezmiennym poziomie (w skali kraju spadł o 0,3 p. proc.). W przypadku kobiet wyniósł 47,6% (wzrost o 0,3 p. proc.), w przypadku mężczyzn był wyższy i osiągnął wartość 62,5% (spadek o 0,2 p. proc.).

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2024 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 2,7% i była o 0,1 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku odnotowano jej spadek o 1,3 p. proc. W kraju stopa bezrobocia w stosunku do 2023 r. spadła o 0,3 p. proc. do poziomu 2,8%. W 4 kwartale 2024 r. w województwie łódzkim analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn ukształtował się na poziomie 2,7%, natomiast kobiet – 2,6% (wobec odpowiednio 3,3% i 4,7% rok wcześniej).

W 4 kwartale 2024 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 853 tys. osób i stanowiła 43,9% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 41,5%. W ciągu roku liczba osób pozostających biernymi zawodowo w województwie łódzkim zwiększyła się o 1,4% (tj. o 12 tys. osób). W skali kraju w tym samym okresie liczebność analizowanej zbiorowości zwiększyła się o 0,9%. Większość populacji osób biernych zawodowo w województwie tworzyły kobiety, których udział w 4 kwartale 2024 r. wyniósł 61,5%.

Główną przyczyną bierności zawodowej w 4 kwartale 2024 r., w zbiorowości osób biernych zawodowo w wieku 15–74 lata liczącej 676 tys. (dla tej grupy wiekowej ustalana była przyczyna bierności), była emerytura (352 tys. osób). Dla 140 tys. osób nauka oraz uzupełnianie kwalifikacji było powodem niepodejmowania pracy, dla 70 tys. osób – choroba lub niepełnosprawność, a także przyczyny rodzinne. Podobnie w całym kraju bierność zawodowa wynikała głównie z emerytury (5130 tys. osób), nauki i uzupełniania kwalifikacji (2278 tys. osób), a także choroby oraz niepełnosprawności (1092 tys. osób).

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

5.2.1. Zamożność mieszkańców

5.2.1. Inhabitant's wealth

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 7052,93 zł – o 13,6% więcej w stosunku do 2022 r.

W 2024 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 7734,50 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 12,8%.

W 2024 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 633,9 tys. osób, o 0,4% więcej w porównaniu z 2023 r. Świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało 552,3 tys. osób, natomiast emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 81,6 tys. osób. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 3511,45 zł i była wyższa o 14,3% w stosunku do roku 2023. Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych osiągnęło wartość 2112,20 zł (wzrost o 14,0% wobec 2023 r.).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 2555,46 zł i był wyższy o 12,0% od dochodu sprzed roku.

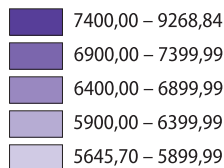
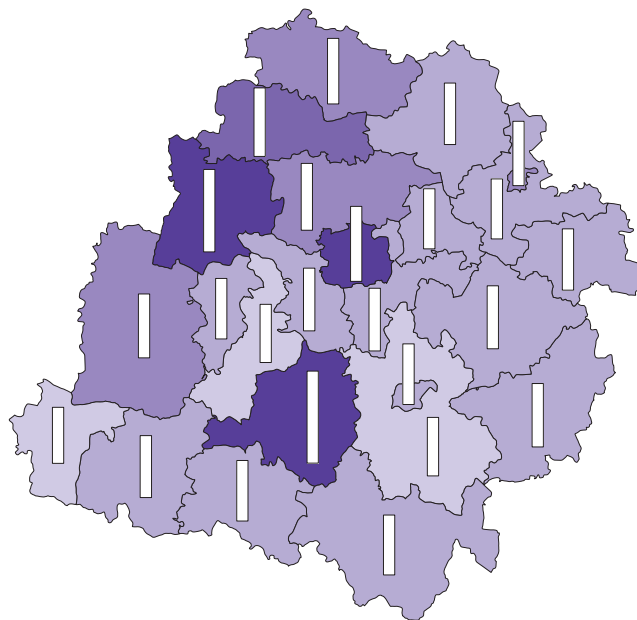
W 2023 r. w województwie łódzkim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 13,2%. Natomiast współczynnik Giniego osiągnął wartość 24,4%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim, w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 7052,93 zł, co oznacza jego wzrost w stosunku do 2022 r. o 13,6%, a w odniesieniu do 2015 r. o 86,1%. Pomimo wzrostu płac, przeciętne wynagrodzenie w łódzkim wciąż było niższe od średniej krajowej, która w 2023 r. ukształtowała się na poziomie 7595,30 zł. W 2023 r. różnica ta wyniosła 7,1%, w 2022 r. – 7,4%, a w 2015 r. – 8,7%.

Płace wyższe niż przeciętnie w województwie odnotowano jedynie w powiatach: bełchatowskim (9268,84 zł; wyższe o 31,4%) i poddębickim (8302,47 zł; wyższe o 17,7%) oraz Łodzi (7548,10 zł; wyższe o 7,0%). Najniższe wynagrodzenia zanotowano w powiatach: wieruszowskim (5645,70 zł; niższe niż przeciętnie w województwie o 20,0%), piotrkowskim (5846,87 zł; niższe o 17,1%), łaskim (5879,09 zł; niższe o 16,6%), radomszczańskim (6032,02 zł; niższe o 14,5%) oraz brzezińskim (6050,65 zł; niższe o 14,2%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2023 r.Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2023W zł
In PLNwojewództwo łódzkie – 7052,93 zł
Łódzkie Voivodship PLNPolska=100
Poland

^a Dotyczy podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

a Concern economic entities employing more than 9 persons as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W porównaniu z 2022 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń wystąpił we wszystkich powiatach województwa łódzkiego, w tym najwyższy w: opoczyńskim (o 17,0%), tomaszowskim (o 15,8%), łódzkim wschodnim (o 15,3%) oraz brzezińskim (o 15,0%), a najniższy w: zduńskowolskim (o 8,6%) i piotrkowskim (o 10,8%).

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób - metodą reprezentacyjną). Na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2024 r., jako ostatnim dostępnym.

W 2024 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 7734,50 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 12,8%. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 8265,92 zł i zwiększyło się o 11,0% w odniesieniu do 2023 r. W województwie łódzkim wypłacone wynagrodzenia były niższe niż przeciętnie w Polsce o 531,42 zł, tj. o 6,4%.

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 13. Average monthly wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3745,57	4977,90	6857,80	7734,50
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	90,9	92,0	92,1	93,6

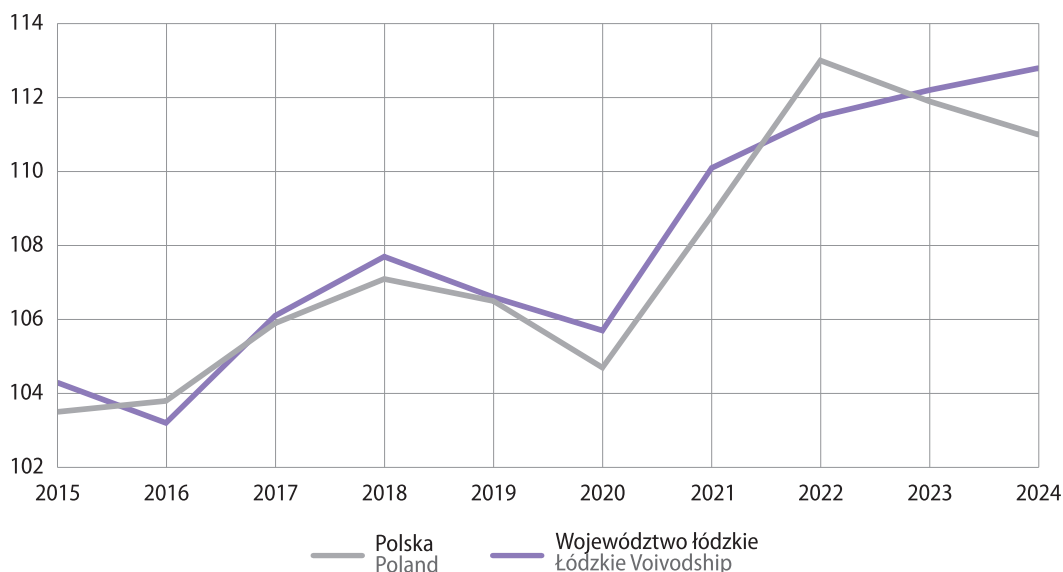
Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Wykres 27. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Rok poprzedni=100

Chart 27. Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Previous year=100

W stosunku do 2023 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich analizowanych sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy procentowy wzrost odnotowano w budownictwie (o 19,7%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 17,0%).

W 2024 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz transport i gospodarka magazynowa (przekroczyły one odpowiednio o 58,0%, o 24,6% i o 5,9% przeciętne wynagrodzenie w województwie). Najniższe wynagrodzenia wypłacono w przedsiębiorstwach zgrupowanych w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (były one niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 32,3% oraz 22,2%)

Tablica 14. Świadczenia społeczne

Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	609,7	636,9	631,1	633,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1843,94	2232,68	3070,81	3511,45
w tym emerytura of which retirement pension	1952,35	2314,46	3183,19	3633,19
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of famers in PLN	1168,00	1370,76	1852,32	2112,20
w tym emerytura of which retirement pension	1181,91	1361,22	1837,34	2090,63

W 2024 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 633,9 tys. osób, z czego 87,1% to świadczeniobiorcy ZUS, a 12,9% – pobierający emerytury i renty rolnicze. Ogólna liczba emerytów i rencistów była większa od notowanej przed rokiem o 0,4% (w kraju wzrost o 0,7%).

W 2024 r. świadczenia wypłacone przez ZUS otrzymało w województwie 552,3 tys. osób, tj. o 0,7% więcej niż rok wcześniej. Liczba emerytów w województwie wzrosła o 1,4% w porównaniu z 2023 r., zmniejszyła się jednak przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,3%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 0,9%). Wśród świadczeniobiorców ZUS najliczniejszą grupę stanowili emeryci (81,4% całej zbiorowości, tj. o 0,6 p. proc. więcej wobec 2023 r.), a najmniej liczną osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (5,4%, tj. o 0,4 p. proc. mniej w porównaniu z rokiem poprzednim).

Emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. pobierało 81,6 tys. osób (mniej o 1,1% niż przed rokiem). W porównaniu z 2023 r. liczba emerytów zmniejszyła się o 0,5%, osób otrzymujących renty rodzinne – o 4,4%, natomiast osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy – o 3,8%. Wśród świadczeniobiorców dominowali emeryci, stanowiąc 84,6% ogółu (wzrost o 0,5 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim). Odsetek osób pobierających renty rodzinne kształtował się na poziomie 3,5% (spadek o 0,1 p. proc. wobec 2023 r.), natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy pobierało 11,9% świadczeniobiorców (spadek o 0,3 p. proc. wobec 2023 r.).

W 2024 r. w województwie łódzkim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 3511,45 zł i była wyższa o 14,3% w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrost o 14,2%). Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych osiągnęło wartość 2112,20 zł, co oznacza wzrost o 14,0% w stosunku do 2023 r. (w kraju wzrost o 13,9%).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta z ZUS w województwie łódzkim stanowiła 94,0% przeciętnej emerytury i renty w kraju, a przeciętne świadczenia pobierane przez rolników indywidualnych – 100,4%.

Wśród emerytur i rent realizowanych przez ZUS największy wzrost w skali roku odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy – o 14,9% (w kraju o 15,2%). Renta rodzinna oraz emerytura zwiększyły się odpowiednio o 14,2% i 14,1% (w kraju o 14,3% i 14,0%). Wśród świadczeń wypłacanych przez KRUS w największym stopniu wzrosła renta z tytułu niezdolności do pracy oraz renta rodzinna – odpowiednio o 15,7% oraz 15,3% (w kraju o 15,2% i 13,9%). Emerytura zwiększyła się natomiast o 13,8% (w kraju o 13,6%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – na podstawie **Badania Budżetów Gospodarstw Domowych**.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 2555,46 zł i był wyższy o 12,0% od dochodu sprzed roku. W porównaniu z przeciętnym dochodem dla ogółu gospodarstw domowych w Polsce był on niższy o 4,6%.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych przeważały dochody z pracy najemnej, które w 2023 r. stanowiły ponad połowę (57,5%) jego całości, wobec 54,5% przed rokiem. W ujęciu rocznym nastąpił ich wzrost o 18,1%, tj. o 224,93 zł. Wzrosły również dochody ze świadczeń społecznych o 13,6% (tj. o 97,84 zł), będące drugim co do wielkości źródłem dochodów gospodarstw domowych (31,9% ogółu). Dochody z pracy na własny rachunek zwiększyły się o 31,67 zł, tj. o 20,7%.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny^a

Table 15. Average monthly available income^a

Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2023 Polska Poland
	w zł in PLN			
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	2058,93	2281,35	2555,46	2678,30
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	2006,83	2217,58	2489,91	2622,11

a Dane za lata 2021–2023 zostały uogólnione w oparciu o wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

a Data for 2021, 2022 and 2023 were generalized on the basis of the preliminary results of the National Population and Housing Census 2021 and are not directly comparable with the data for previous years, which were generalized on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2011.

Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę ukształtował się na poziomie 2489,91 zł (wzrost o 12,3% wobec 2022 r.). Przeciętny dochód do dyspozycji gospodarstw domowych w województwie łódzkim był niższy od dochodu we wszystkich gospodarstwach na terenie kraju o 5,0%.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

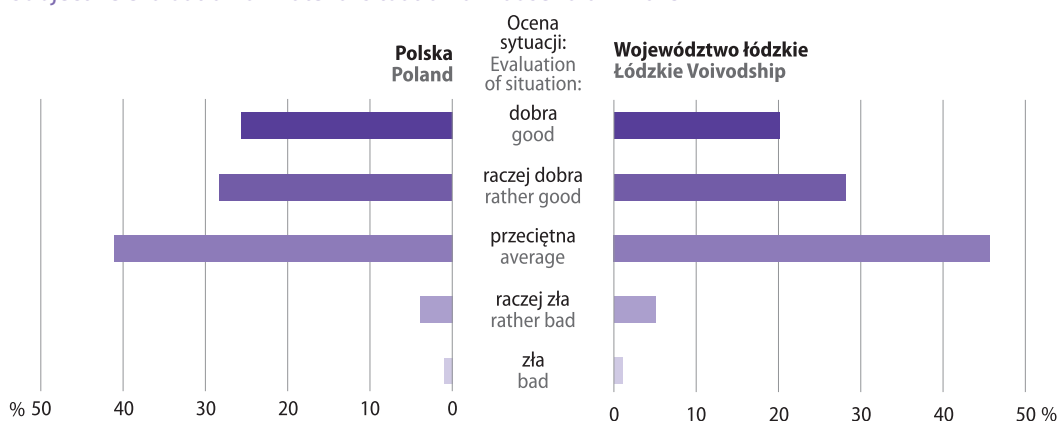
Z Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) wynika, że w 2023 r. w województwie łódzkim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 13,2%, o 0,9 p. proc. mniejszym wobec poprzedniego roku. W skali całego kraju omawiany wskaźnik wyniósł 14,0% i w odniesieniu do 2022 r. zwiększył się o 0,3 p. proc.

Do zbadania poziomu nierówności dochodowych najczęściej wykorzystywaną miarą jest współczynnik Giniego. W województwie łódzkim wskaźnik ten zmniejszył się wobec 2022 r. o 2,7 p. proc. i osiągnął wartość 24,4% w ostatnim z badanych lat. W Polsce natomiast ukształtował się na poziomie 27,0%, co oznacza jego wzrost o 0,7 p. proc. w odniesieniu do 2022 r.

Uzupełnieniem obrazu zróżnicowania sytuacji dochodowej w oparciu o zaprezentowane powyżej miary ilościowe są dane dotyczące subiektywnych ocen gospodarstw domowych na temat własnej sytuacji materialnej. W 2023 r. w województwie łódzkim 20,1% gospodarstw domowych oceniało swoją sytuację materialną jako dobrą, natomiast 28,1% jako raczej dobrą, co oznacza zwiększenie się tych odsetków w stosunku do poprzedniego roku odpowiednio o 1,8 p. proc. oraz o 2,2 p. proc. Przeciętnie zadowolonych ze swej sytuacji było 45,7% gospodarstw domowych (o 1,7 p. proc. mniej niż w 2022 r.). Odsetek gospodarstw postrzegających swoją sytuację jako raczej złą (5,0%) zmniejszył się w stosunku do 2022 r. o 2,0 p. proc., natomiast jako złą (1,1%) spadł o 0,4 p. proc.

Wykres 28. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.

Chart 28. Subjective evaluation of material situation of household in 2023

Na terenie całego kraju w 2023 r. odnotowano podobną tendencję jak w województwie. W porównaniu z 2022 r. odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako dobrą zwiększył się z 23,7% do 25,7%, a jako raczej dobrą z 26,3% do 28,3%. Zmniejszył się natomiast odsetki gospodarstw postrzegających swoją sytuację materialną jako: przeciętną – o 3,1 p. proc. do 41,1%, raczej złą – o 0,9 p. proc. do 3,9%, złą – o 0,2 p. proc. do 1,0%.

5.2.2. Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

5.2.2. Social assistance and family support

W 2023 r. w województwie łódzkim na świadczenia pomocy społecznej przeznaczono łącznie 221,6 mln zł i przyznano je na podstawie decyzji 56,3 tys. osób. Pomoc pieniężna to 160,3 mln zł, natomiast w ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 61,3 mln zł. Najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, niepełnosprawności oraz bezrobocia.

Z pomocy społecznej korzystało 43,9 tys. gospodarstw domowych. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 79,6 tys. osób.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w województwie łódzkim wyniosły 2492,8 mln zł. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami wypłacono w kwocie 132,8 mln zł. Wsparcie w ramach programu „Dobry Start” wyniosło 84,3 mln zł. Kartę Dużej Rodziny posiadało 78,1 tys. rodzin.

Na koniec 2023 r. działało w województwie łódzkim 298 placówek opieki nad dziećmi do lat 3. Żłobki oraz kluby dziecięce dysponowały łącznie 11,6 tys. miejsc. Na 100 miejsc w placówkach przypadało 463 dzieci w wieku do lat 3.

W 2023 r. w województwie łódzkim świadczenia pomocy społecznej (w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego) przyznano na podstawie decyzji 56,3 tys. osób bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Ich liczba zmniejszyła się o 0,6 tys. w stosunku do 2022 r. oraz o 58,9 tys. osób wobec odnotowanej w 2015 r. W Polsce w 2023 r. świadczenia na podstawie decyzji otrzymało 888,4 tys. osób (910,0 tys. w 2022 r. i 1,8 mln w 2015 r.).

Na 10 tys. mieszkańców województwa łódzkiego przypadało 238 osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej. W porównaniu z 2022 r. wskaźnik ten pozostał na niezmiennym poziomie, natomiast wobec pierwszego z analizowanych lat zmniejszył się o 223 osoby. W skali kraju na 10 tys. ludności przypadało 236 osób korzystających ze świadczeń (w 2022 r. – 241, w 2015 r. – 460).

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej

Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczb osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of person)	115249	68642	56890	56305
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	248477,8	218664,5	223864,5	221595,6
pomoc pieniężna financial assistance	197067,0	168770,6	168723,7	160294,3
pomoc niepieniężna non-financial assistance	51410,8	49893,9	55140,8	61301,2
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	461	283	238	238

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informacje o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Środowiskową pomocą pieniężną stanowią różnego rodzaju **zasiłki** np.: stałe, okresowe, celowe, pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, pomoc dla cudzoziemców, natomiast pomoc niepieniężna obejmuje m.in: posiłek, schronienie w placówkach dla bezdomnych, ubranie, usługi opiekuńcze. Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej.

Zsumowana liczba osób korzystających z obu form pomocy społecznej wyniosła w 2023 r. w całym województwie 84,9 tys. tj. o 26 osób więcej niż w 2022 r. i o 84,0 tys. mniej niż w 2015 r.

W 2023 r. świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 61,7 tys. osób (w 2022 r. – 62,6 tys., w 2015 r. – 116,9 tys.). Natomiast świadczenia w formie niepieniężnej przyznano 23,1 tys. osobom (w 2022 r. – 22,2 tys., w 2015 r. – 52,0 tys.).

Na pomoc społeczną w województwie łódzkim w 2023 r. wydano łącznie 221,6 mln zł (o 2,3 mln zł mniej niż w 2022 r., oraz o 26,9 mln zł mniej niż w 2015 r.). W kraju na ten cel wydatkowano 3708,4 mln zł (więcej o 139,1 mln zł w stosunku do poprzedniego roku oraz o 85,2 mln zł wobec 2015 r.).

Pomoc pieniężna wyniosła 160,3 mln zł (mniej o 8,4 mln zł niż w 2022 r. oraz o 36,8 mln zł w stosunku do pierwszego z obserwowanych okresów), co stanowiło 72,3% wydatkowanej kwoty ogółem. Na zasiłki stałe przeznaczono łącznie 72,5 mln zł, na zasiłki celowe – 43,7 mln zł, natomiast na zasiłki okresowe – 39,0 mln zł.

W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 61,3 mln zł, tj. 27,7% kwoty ogółem (więcej o 6,2 mln zł niż w 2022 r. oraz o 9,9 mln zł w porównaniu z 2015 r.). Na usługi opiekuńcze przeznaczono 38,7 mln zł, na zapewnienie posiłków – 12,9 mln zł, a na schronienie – 5,8 mln zł.

Łączna **liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej** może być rozumiana dwojako. Po pierwsze, jako liczba osób, którym przyznano świadczenie. W drugim przypadku uwzględnia się również wszystkich członków rodzin osób, do których była adresowana pomoc. Wynika to z faktu, że świadczenia pomocy społecznej są przyznawane między innymi w oparciu o analizę sytuacji materialnej wnioskodawcy i osób mu najbliższych. Tym samym zakłada się, że wsparcie społeczne wpływa na sytuację bytową wszystkich członków rodziny.

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 17. Beneficiaries of social assistance at domicile

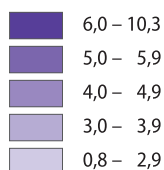
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	77788	51552	43719	43896
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	175960	97437	79185	79628
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	704	402	332	336

W 2023 r. w województwie łódzkim z pomocy społecznej korzystało 43,9 tys. gospodarstw domowych, tj. o 0,2 tys. więcej niż w poprzednim roku oraz o 33,9 tys. mniej w porównaniu z 2015 r. Łączna liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 79,6 tys. osób, czyli o 0,4 tys. więcej niż w 2022 r. oraz o 96,3 tys. mniej niż na początku obserwowanego okresu. W Polsce w latach 2015–2023 zanotowano spadek liczby gospodarstw korzystających z pomocy o 41,1% do poziomu 639,7 tys., a liczba beneficjentów zmniejszyła się o 53,3% i osiągnęła liczbę 1,3 mln osób.

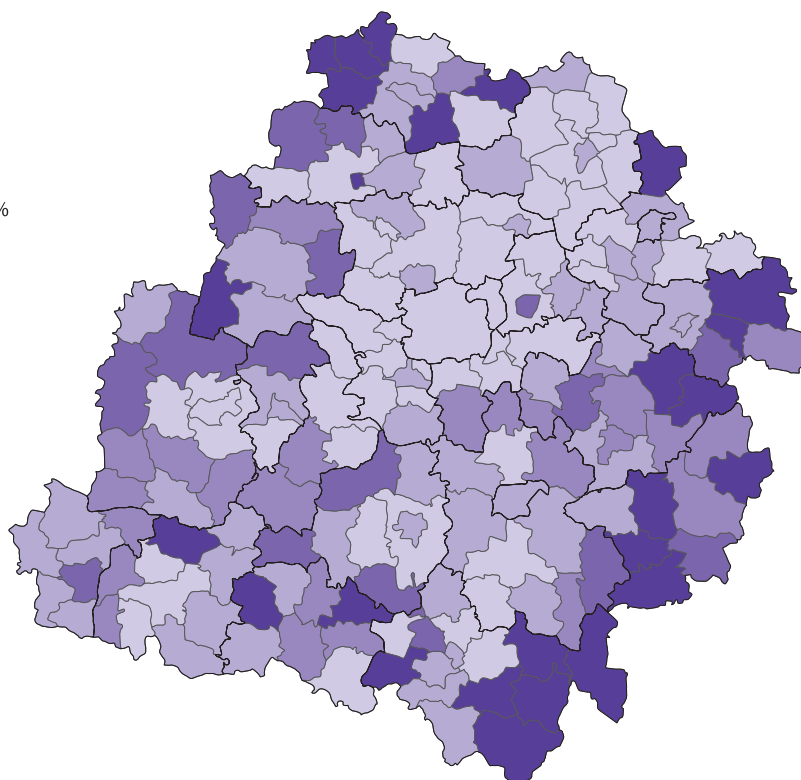
Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r.

Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2023

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem
Share of beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population

województwo łódzkie – 3,4%
Łódzkie Voivodship

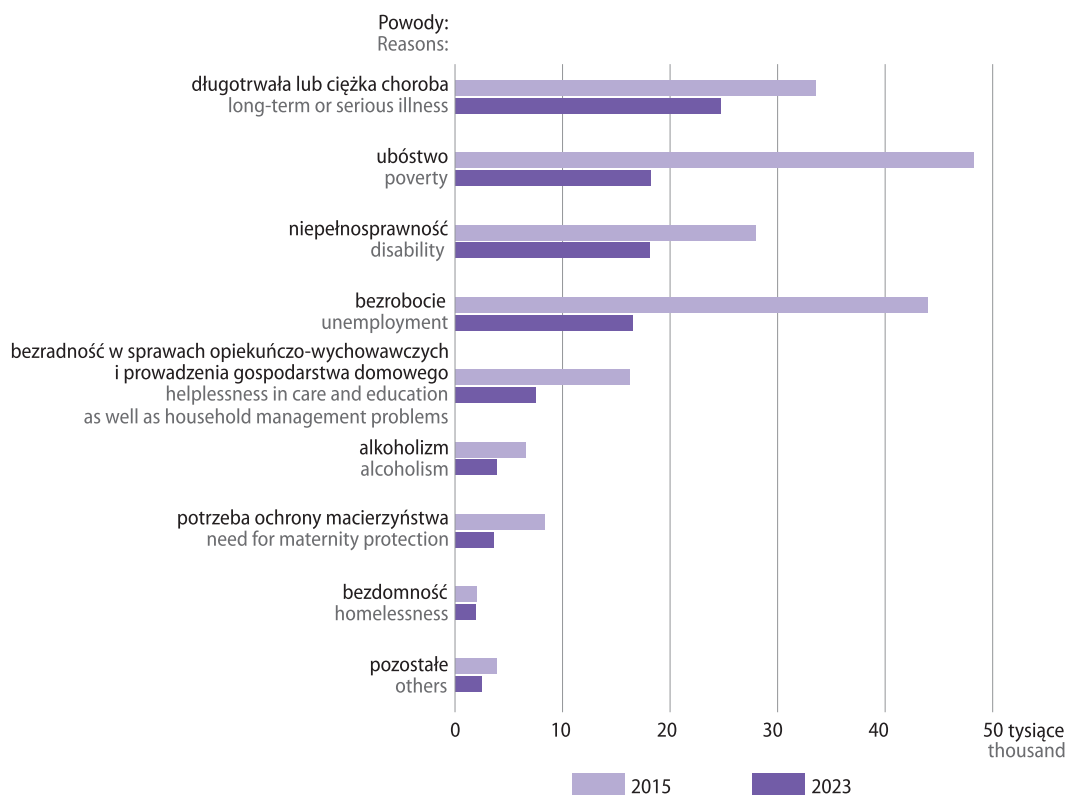

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. wyniósł 3,4%, tj. o 0,1 p. proc. więcej niż w roku poprzednim i o 3,6 p. proc. mniej niż w 2015 r. W kraju wartość tego wskaźnika kształtowała się na zbliżonym poziomie – 3,4% (w 2022 r. – 3,4%, w 2015 r. – 7,1%).

W przekroju terytorialnym najwyższym odsetkiem beneficjentów pomocy społecznej charakteryzowały się gminy wiejskie: Regnów (10,3%), Pęczniew (9,3%), Nowe Ostrowy (9,2%), Łanięta (9,1%) oraz gmina miejsko-wiejska Przedbórz (9,3%). Najmniejszy poziom tego wskaźnika wystąpił w gminie miejsko-wiejskiej Rzgów (0,8%) oraz gminach wiejskich: Pabianice (0,9%), Nieborów (1,0%) i Łowicz (1,1%).

Wykres 29. Rodziny, którym przyznano pomoc^a według przyczyn

Chart 29. Number of families with assigning help^a by reasons

a Na podstawie decyzji.
a Based on the decisions.

W 2023 r. najczęściej pomocy udzielano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 24,7 tys. rodzin (o 8,7 tys. mniej niż w 2015 r.), ubóstwa – 18,2 tys. rodzin (mniej o 30,0 tys.), niepełnosprawności – 18,1 tys. rodzin (mniej o 9,9 tys.) oraz bezrobocia – 16,5 tys. rodzin (mniej o 27,3 tys.). Należy jednak pamiętać, że w jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy środowiskowej.

W 2023 r. świadczeniem wychowawczym w wysokości 500 zł miesięcznie wypłacanym w ramach rządowego programu „Rodzina 500 plus”, w województwie łódzkim objęto przeciętnie miesięcznie 410,6 tys. dzieci, które przebywały w rodzinach naturalnych lub były umieszczone w pieczy zastępczej, tj. o 1,3 tys. dzieci więcej niż w 2022 r. Wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 2492,8 mln zł i była niższa o 1,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. Podobnie jak przed rokiem kwota przeznaczona na wsparcie dzieci w województwie łódzkim stanowiła 6,0% wydatków ogółem w kraju.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”

Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2022	2023
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	1062339,7	2431479,1	2518574,2	2492817,6
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze w tys. Monthly average number of children for whom families received a child-raising benefit in thousands	236,8	395,9	409,2	410,6

a Dane dotyczą okresu od 1 kwietnia do 31 grudnia.

a Data concern the period from 1 April to 31 December.

Uwaga: Od 1 kwietnia 2016 do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 roku przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę.

Od 1 czerwca 2022 świadczenie wychowawcze wypłacane jest również na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej. Dotychczasowe dodatki na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej wypłacano do 31 maja 2022 r., zastępując je następnie świadczeniem wychowawczym. W danych za 2022 r. ujęto łącznie wydatki na świadczenia wychowawcze i dodatki.

Note: From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

From 1 June 2022, childcare benefits are also paid to children placed in foster care. Previous supplements for children in foster care were paid until 31 May, 2022 and were then replaced by child-raising benefit. In the data for 2022 total expenses for child-raising benefits and supplements were included.

Przeciętne wydatki na świadczenia wychowawcze z programu „Rodzina 500 plus” na mieszkańca województwa łódzkiego w 2023 r. wyniosły 1052 zł (o 4 zł mniej niż przed rokiem).

W 2023 r. wypłacono zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w kwocie 132,8 mln zł, tj. o 24,9 mln zł (o 15,8%) mniej niż w 2022 r. Świadczenia te wypłacono na 61,0 tys. dzieci. Udział dzieci w wieku poniżej 18 lat, na które rodzice otrzymali zasiłki rodzinne w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 14,0% i był niższy o 2,6 p. proc. w porównaniu z 2022 r.

Świadczenie na wyprawkę szkolną, dla każdego uczącego się dziecka rozpoczynającego rok szkolny w ramach programu „Dobry Start”, objęło 281,1 tys. uczniów, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem. Wartość tego wsparcia wyniosła 84,3 mln zł (spadek o 0,2% wobec 2022 r.).

Z funduszu alimentacyjnego może korzystać osoba uprawniona do pobierania alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów od dłużnika. W 2023 r. wypłacono 121,2 tys. świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w 2022 r. – 135,2 tys.). Świadczenia te wypłacono na łączną kwotę 50,9 mln zł, o 8,4% niższą niż w roku poprzednim.

W 2023 r. kontynuowano, zapoczątkowany w czerwcu 2014 r., program „Karta Dużej Rodziny” oferujący rodzinom wielodzietnym tj. przynajmniej z trójką dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej. Na terenie województwa 78,1 tys.

rodzin posiadało tę kartę (w 2022 r. – 63,3 tys.), najwięcej w Łodzi (8,8 tys. rodzin) oraz powiatach: sieradzkim (5,3 tys.) i piotrkowskim (5,2 tys.). Najmniejsza liczba rodzin korzystających z programu wystąpiła w powiatach: brzezińskim (1,1 tys.) oraz poddębickim (1,5 tys.). W ciągu roku najwięcej użytkowników Karty przybyło w Łodzi (wzrost o 1,2 tys. rodzin) oraz powiatach: sieradzkim (o 1,3 tys.), bełchatowskim (o 1,0 tys.), opoczyńskim (o 1,0 tys.), piotrkowskim (o 0,9 tys.) i radomszczańskim (o 0,9 tys.).

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny

Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2022	2023
Dobry Start^a Good Start^a				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	80363,1	84395,1	84262,3
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	267969	281419	281080
Zasiłek rodzinny Family allowance				
kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	255254	226072	157710	132815
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	125235	105318	73597	60950
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances, in the total number of children in this age	27,9	23,5	16,6	14,0
Fundusz alimentacyjny Alimony fund				
kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	67377,3	62790,3	55545,8	50881,6
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	170638	156733	135174	121205
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT Family tax relief in PIT tax returns				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	347039,4	342259,3	233544,1	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	405972	409846	426990	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" programme, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3. Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu to jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce

Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Nurseries and children's clubs

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Żłobki Nurseries	74	186	227	245
w tym publiczne of which public	47	68	82	.
Oddziały żłobkowe Nursery sections	5	1	-	-
Kluby dziecięce Children's clubs	20	36	47	53
w tym publiczne of which public	1	6	13	.
Miejsca w tys.: Places in thousands:				
w żłobkach in nurseries	3,8	8,2	9,8	10,5
w oddziałach żłobkowych ^a in nursery sections ^a	0,2	0,0	-	-
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,3	0,7	0,9	1,1
Dzieci w tys.: Children in thousands:				
w żłobkach in nurseries	3,9	6,8	8,8	8,7
w oddziałach żłobkowych ^a in nursery sections ^a	0,2	0,0	-	-
w klubach dziecięcych in children's clubs	0,2	0,5	0,8	0,8

a Od 2022 r. nie są zbierane dane o oddziałach żłobkowych.

a Since 2022, data on nursery sections are not collected.

Na koniec 2023 r. w województwie łódzkim działało 245 żłobków, tj. o 18 placówek więcej niż w 2022 r. oraz o 171 więcej wobec 2015 r. W całej Polsce liczba tego rodzaju placówek, w analizowanym okresie, zwiększyła się ponad dwukrotnie (z 1874 w 2015 r. do 4580 w ostatnim z analizowanych lat).

Zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju, jako forma sprawowania opieki nad małymi dziećmi, przeważały żłobki. Ich udział w ogólnej liczbie żłobków oraz klubów dziecięcych w łódzkim w końcu 2023 r., ukształtował się na poziomie 82,2% (w 2015 r. – 78,7%), w przypadku Polski wyniósł 83,9% (w 2015 r. – 82,9%).

Spośród wszystkich placówek opieki nad dziećmi do lat 3, na terenie województwa najwięcej z nich zlokalizowanych było w Łodzi (28,9%), a także w powiatach: bełchatowskim (8,1%) i zgierskim (7,7%). W powiatach rawskim oraz brzezińskim odnotowano tylko po dwie placówki tego typu.

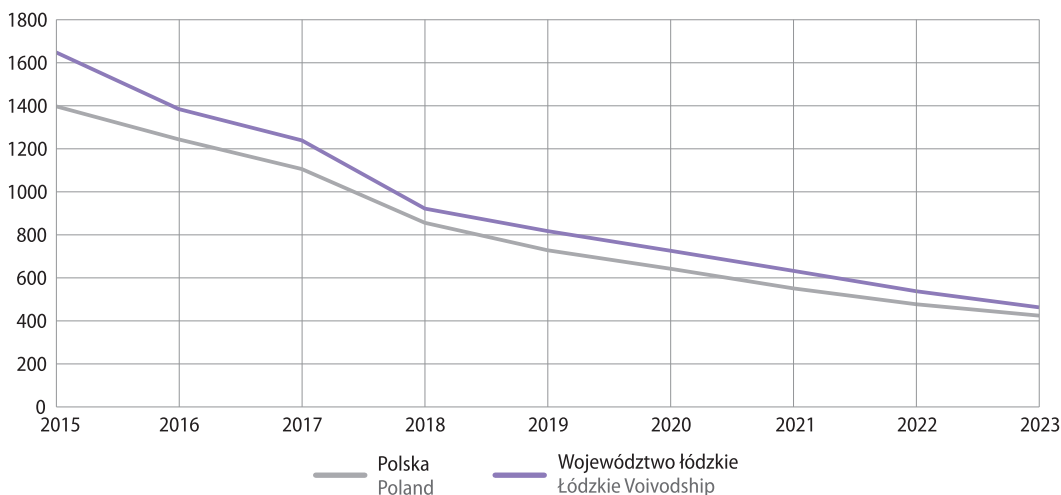
Żłobki oraz kluby dziecięce działające w województwie łódzkim w końcu 2023 r., dysponowały łącznie 11,6 tys. miejsc – to o 0,8 tys. (7,7%) miejsc więcej niż w 2022 r. Wobec pierwszego z analizowanych lat ich liczba wzrosła prawie trzykrotnie. W kraju liczba miejsc zwiększyła się z 79,1 tys. w 2015 r. do 213,4 tys. w 2023 r., co oznacza wzrost ich liczby o 169,7% na przestrzeni analizowanych lat.

Kluby dziecięce, podobnie jak w poprzednim roku, przeciętnie dysponowały 20 miejscami, to o 7 miejsc więcej w porównaniu z 2015 r. W żłobkach, w ostatnich dwóch latach, znajdowały się przeciętnie 43 miejsca, tj. o 8 miejsc mniej niż w pierwszym z analizowanych lat.

Wykres 30. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 30. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs
As of 31 December

W końcu 2023 r. w województwie łódzkim na 100 miejsc w żłobkach oraz klubach dziecięcych przypadało 463 dzieci w wieku do lat 3, wobec 538 dzieci w 2022 r. oraz 1649 dzieci w pierwszym z analizowanych lat. W tym samym czasie na terenie całego kraju dostępność miejsc w placówkach opieki nad dziećmi zwiększyła się ponad trzykrotnie (z 1398 dzieci w 2015 r. do 424 w ostatnim z badanych lat).

W końcu 2023 r. najliczniejszą grupę we wszystkich typach placówek stanowiły dzieci w wieku 2 lat – 53,7%. Drugą co do wielkości grupę tworzyły dzieci roczne – 38,3%. Najmniej było dzieci poniżej roku (1,3%).

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach oraz klubach dziecięcych w ogólnej liczbie dzieci do lat 3 ukształtował się na poziomie 17,8% (wzrost o 1,2 p. proc. wobec 2022 r. oraz o 11,7 p. proc. wobec 2015 r.), dla Polski wskaźnik ten był wyższy i wynosił 19,5%. Z analizy w przekroju terytorialnym na koniec 2023 r. wynika, że wartości tego wskaźnika powyżej średniej w województwie osiągnęły: Piotrków Trybunalski (40,2%), Skierniewice (36,1%), Łódź (24,2%), a także powiaty: pajęczański (29,7%), bełchatowski (22,8%), pabianicki (20,1%) oraz zgierski (18,4%). Najniższy udział dzieci objętych opieką żłobkową do liczby dzieci w grupie do lat 3 wystąpił w powiatach: sieradzkim (7,8%), skierniewickim (8,1%), łęczyckim (8,3%) i wieluńskim (8,8%).

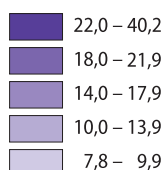
Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 29. Nurseries and children's clubs in 2023

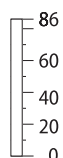
As of 31 December

Dzieci objęte opieką żłobkową
w % dzieci w wieku do lat 3
Children covered by nursery care
in percentage of children up to the age of 3

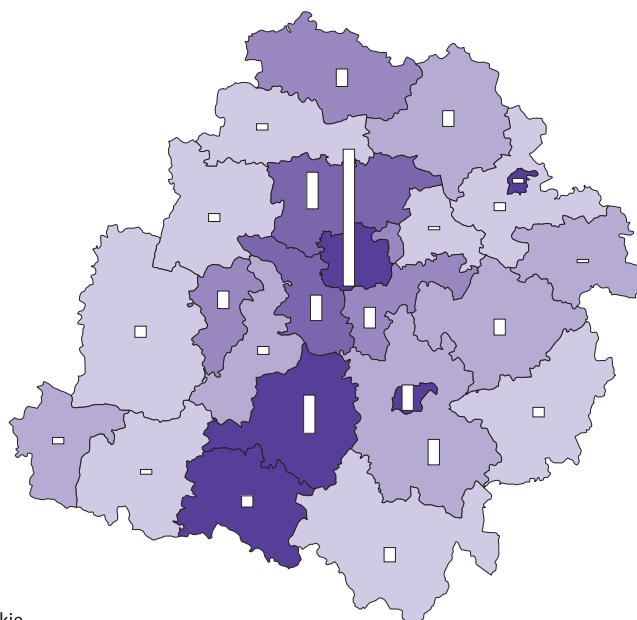
województwo łódzkie – 17,8%
Łódzkie Voivodship

Obiekty
Facilities

298

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

5.2.3. Warunki mieszkaniowe

5.2.3. Housing conditions

W 2023 r., podobnie jak rok wcześniej, wzrosła liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych, a także przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania.

Długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej zwiększyły się, podobnie jak ilość odprowadzonych ścieków i zużycie wody, spadło natomiast zużycie gazu.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Mieszkania Dwellings	1003933	1040143	1060501	1071211
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	402,6	430,6	445,9	453,4
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	3,59	3,68	3,68	3,68
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	68,7	71,4	71,8	71,9
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,48	2,32	2,24	2,21

^a Na podstawie bilansów.

^a Based on balances.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim liczyły 1,1 mln mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 77,1 mln m², w których znajdowało się 3,9 mln izb. Zasoby mieszkaniowe w województwie łódzkim stanowiły 6,8% zasobów w kraju. W 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, przybyło 10,7 tys. mieszkań (tj. wzrost o 1,0%), a w stosunku do 2015 roku liczba mieszkań w zasobach zwiększyła się o 67,3 tys. (tj. o 6,7%). W miastach województwa łódzkiego zlokalizowanych było 70,2% ogólnej liczby lokali mieszkalnych. Relatywnie szybciej przybywało mieszkań w miastach niż na terenach wiejskich; od 2015 r. wspomniany wzrost wyniósł odpowiednio 7,3% i 5,2%.

W 2023 r. na 1000 mieszkańców województwa łódzkiego przypadały 453,4 mieszkania, tj. o 7,5 więcej niż w 2022 r. i o 50,8 więcej niż w 2015 r. Wskaźnik ten w województwie przewyższał o 34,1 przeciętną wartość w kraju (419,3 mieszkań na 1000 mieszkańców).

W 2023 r. przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wyniosła 3,68 i nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim, a w odniesieniu do 2015 r. wzrosła o 0,09. Mieszkania w miastach posiadały przeciętnie 3,38 izby, natomiast na wsi o 1 izbę więcej.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. średnia wielkość mieszkania w województwie łódzkim wynosiła 71,9 m² (w kraju – 75,5 m²) i wzrosła o 0,1 m² w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 3,2 m² w stosunku do 2015 r. Mieszkania na wsi były średnio o 35,1 m² większe niż w miastach, gdzie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania to 61,5 m². Największe przeciętnie mieszkania znajdowały się w powiatach: łódzkim wschodnim (102,3 m²), wieruszowskim (97,6 m²) i skierniewickim (96,0 m²), a najmniejsze w: Łodzi (55,6 m²), Piotrkowie Trybunalskim (63,4 m²) oraz powiecie kutnowskim (68,0 m²).

W 2023 r. na 1 mieszkanie w województwie łódzkim przypadały 2,21 osoby (w kraju 2,39) i w porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zmniejszył się o 0,03, a w stosunku do 2015 r. – o 0,27. Najwięcej osób na 1 mieszkanie przypadało w powiatach: skierniewickim – 2,92, wieruszowskim – 2,88 oraz piotrkowskim – 2,81, najmniej natomiast w miastach na prawach powiatu: Łodzi – 1,71, Piotrkowie Trybunalskim – 2,03 oraz Skierniewicach – 2,16.

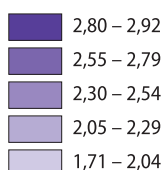
Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Mapa 30. Housing conditions of population in 2023

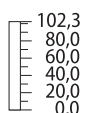
As of 31 December

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
Average number of persons per dwelling

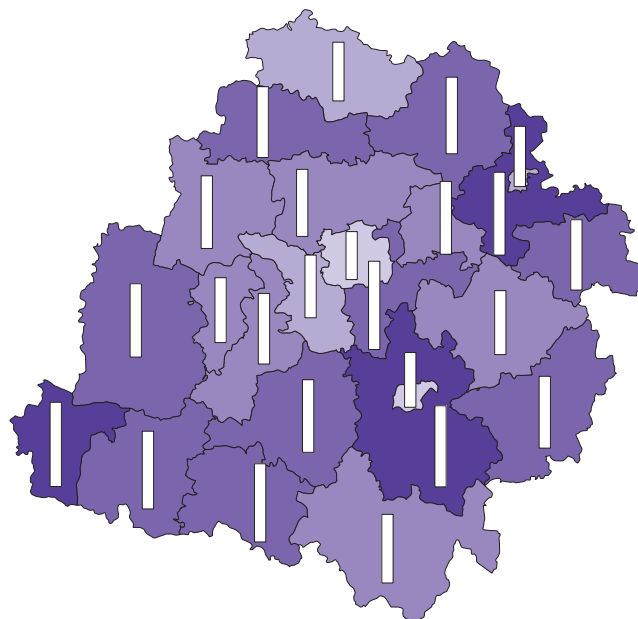

województwo łódzkie – 2,21
Łódzkie Voivodship

Przeciętna powierzchnia użytkowa
1 mieszkania w m²
Average useful floor area
per dwelling in m²

71,9 m²
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Tablica 22. Wodociągi

Stan w dniu 31 grudnia

Table 22. Water supply system

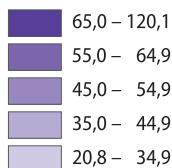
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) w km Distribution and transition water network in km	23500,4	24213,5	24560,3	24702,8
Przylączy prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	395213	419713	432320	437190
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	92,7	92,4	89,3	90,3

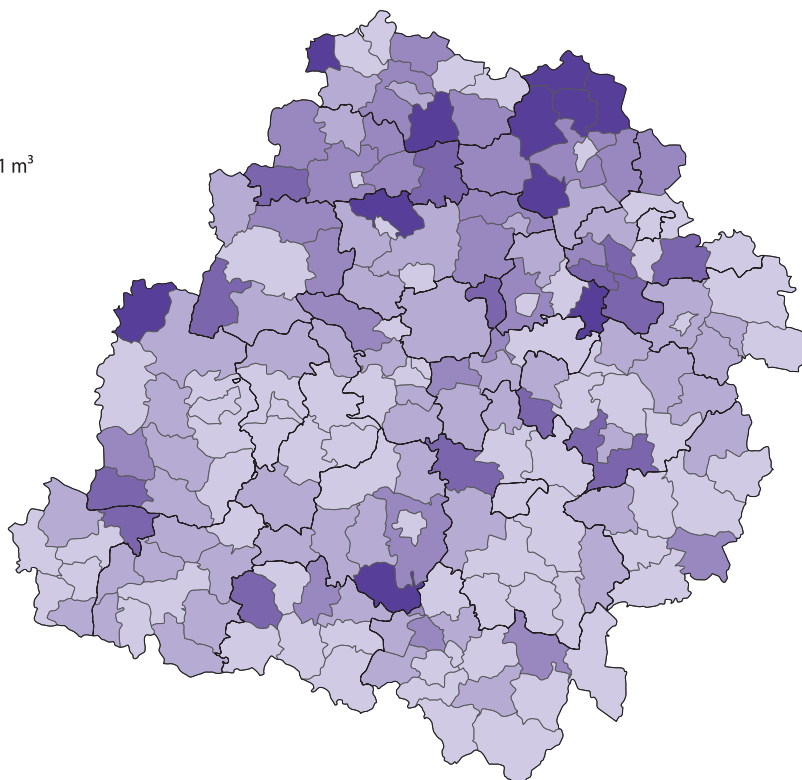
Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2023 r.

Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2023

Na 1 mieszkańca w m³
Per capita in m³

województwo łódzkie – 38,1 m³
Łódzkie Voivodship

Na koniec 2023 r. sieć wodociągowa rozdzielcza i przesyłowa w województwie łódzkim liczyła 24,7 tys. km długości i w porównaniu z 2022 r. była dłuższa o 142,5 km (tj. o 0,6%) i o 1,2 tys. km (tj. o 5,1%) w stosunku do 2015 r. W skali kraju wzrost ten wyniósł odpowiednio 0,6% i 8,1%.

Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wynosiła 437,2 tys. sztuk i w porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 4,9 tys. sztuk (tj. o 1,1%), a w stosunku do 2015 r. – o 42,0 tys. sztuk (tj. o 10,6%). W skali kraju liczba przyłączy zwiększyła się o 1,7% w stosunku do poprzedniego roku i o 14,6% wobec 2015 r. W 2023 r. na terenach wiejskich zlokalizowane było 79,4% długości sieci wodociągowej oraz 66,8% przyłączy do budynków. W porównaniu z rokiem poprzednim na terenach wiejskich przybyło 41,5 km nowej sieci (tj. wzrost o 0,2%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 1,9 tys. sztuk (tj. o 0,7%). Długość sieci wodociągowej w miastach wzrosła o 101,0 km (tj. o 2,0%), a liczba przyłączy o 2,9 tys. sztuk (tj. o 2,1%).

Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 135,6 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 0,8 km, a w odniesieniu do 2015 r. o 10,7 km. W skali kraju zagęszczenie sieci było mniejsze niż w województwie łódzkim (108,7 km na 100 km²). Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej był prawie czterokrotnie wyższy w miastach niż na terenach wiejskich województwa łódzkiego (odpowiednio 411,7 km i 115,4 km). W Polsce omawiane wskaźniki w przekroju miasto-wieś były znacznie niższe niż w województwie łódzkim i wyniosły odpowiednio 354,0 km i 88,8 km.

W 2023 r. z sieci wodociągowej korzystało 2235,3 tys. mieszkańców województwa łódzkiego, tj. 94,6% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek korzystających z instalacji wodociągowej pozostał na tym samym poziomie, a w stosunku do 2015 r. wzrósł o 0,5 p. proc. W kraju z sieci wodociągowej korzystało 92,6% ludności, tj. więcej o 0,1 p. proc. niż rok wcześniej i o 0,8 p. proc. niż w 2015 r. W miastach dostęp do wodociągu w 2023 r. miało 95,5% ogółu mieszkańców (wzrost o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2022 r. i o 0,4% w stosunku do 2015 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej ukształtował się, podobnie jak rok wcześniej, na poziomie 93,2% (wzrost o 0,8 p. proc. w porównaniu z 2015 r.).

Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w województwie łódzkim w 2023 r. przypadające na 1 mieszkańca ukształtowało się na poziomie 38,1 m³, przy czym w miastach było to 36,3 m³, a na obszarach wiejskich 40,9 m³. W porównaniu z 2022 r. średnie zużycie wody przez 1 mieszkańca województwa ogółem, jak i w miastach oraz na terenach wiejskich wzrosło odpowiednio o 0,7 m³, 0,4 m³ i 1,0 m³. Analiza zużycia wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazała duże zróżnicowanie wielkości tego wskaźnika w przekroju terytorialnym. Największe zużycie wody na 1 mieszkańca odnotowano w gminach wiejskich: Kocierzew Południowy (120,1 m³), Chąśno (113,0 m³) i Kiernozia (100,8 m³), a najmniejsze w gminie miejsko-wiejskiej Żelów (20,8 m³) oraz gminach wiejskich: Żarnów (23,5 m³), Gidle (24,1 m³) i Nowe Ostrowy (25,0 m³).

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Tablica 23. Kanalizacja

Stan w dniu 31 grudnia

Table 23. Sewage system

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	6507,1	7468,8	7913,7	8150,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	148676	175437	186397	191718
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm ³	81,9	84,6	85,2	88,8
w tym oczyszczane of which treated	81,9	84,6	85,2	88,8

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Na koniec 2023 r. długość sieci kanalizacyjnej w województwie łódzkim wynosiła 8,2 tys. km i w porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 0,2 tys. km (tj. o 3,0%), a w relacji do 2015 r. – o 1,6 tys. km (tj. o 25,3%). W skali kraju zanotowano nieznacznie mniejszy wzrost długości sieci kanalizacyjnej (odpowiednio o 2,2% i o 21,3%). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 191,7 tys. sztuk i w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 5,3 tys. sztuk (tj. o 2,9%), w stosunku do 2015 r. – o 43,0 tys. sztuk (tj. o 29,0%). W skali kraju nastąpił wzrost liczby przyłączy odpowiednio o 3,0% oraz o 28,0%. W miastach znajdowało się 50,8% długości sieci kanalizacyjnej oraz 60,7% przyłączy do budynków. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci kanalizacyjnej w miastach wzrosła o 80,8 km (tj. o 2,0%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 2,6 tys. sztuk (tj. o 2,3%). Na terenach wiejskich przybyło 155,9 km nowej sieci (tj. o 4,0%), a liczba przyłączy wzrosła o 2,7 tys. sztuk (tj. o 3,7%).

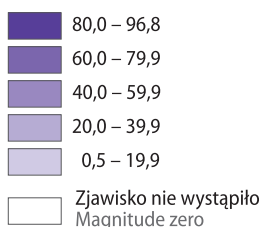
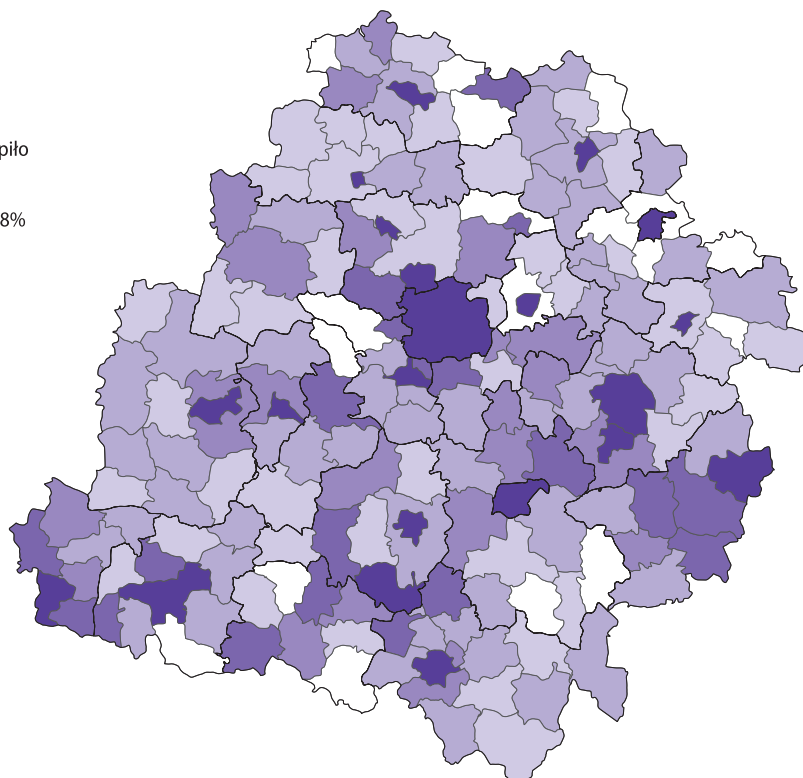
Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 44,7 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,3 km, a w odniesieniu do 2015 r. – o 9,0 km. W skali kraju wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie łódzkim (57,8 km na 100 km²). W miastach województwa łódzkiego wyniósł on 334,2 km, a na terenach wiejskich 23,6 km. W skali kraju gęstość sieci kanalizacyjnej w przekroju miasto–wieś wyniosła odpowiednio 306,3 km i 37,7 km.

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 32. Population connected to sewage system in 2023

As of 31 December

W % ludności ogółem
In % of total populationwojewództwo łódzkie – 64,8%
Łódzkie Voivodship

Ilość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną w 2023 r. w województwie łódzkim wyniosła 88,8 hm³ (w miastach 78,2 hm³, a na obszarach wiejskich 10,6 hm³) i wzrosła o 4,3% w porównaniu z 2022 r. oraz o 8,5% w stosunku do 2015 r.

W 2023 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 1531,4 tys. mieszkańców województwa łódzkiego, tj. 64,8% ogółu ludności. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost odsetka korzystających z instalacji kanalizacyjnej o 0,1 p. proc., a w stosunku do roku 2015 – o 1,4 p. proc. W kraju odsetek korzystających wynosił 72,6% i tu również nastąpił wzrost (odpowiednio o 0,3 p. proc. i o 2,9 p. proc.). W miastach województwa łódzkiego dostęp do kanalizacji miał, podobnie jak rok wcześniej, 87,5% ogółu ludności (wzrost o 1,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 28,2% (wzrost o 0,3% w stosunku do 2022 r. i o 4,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Wśród gmin województwa łódzkiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w gminie wiejskiej Bolesławiec (96,8%) oraz gminach miejskich: Bełchatów (95,4%) i Brzeziny (94,5%), a najniższy odsetek korzystających wystąpił w gminach wiejskich: Witonia (0,5%), Łęczyca (0,6%) i Godzianów (0,8%). W 17 gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej.

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych

Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	4351,9	5052,5	5659,2	5891,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	75391	100010	113341	117551
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	423,2	442,6	457,6	461,7
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	1539,0	1938,1	2196,8	2133,7
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	616,1	798,7	920,9	900,1

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

Skutkiem rozwoju infrastruktury gazowej na obszarze województwa łódzkiego był wzrost długości sieci gazowej o 232,0 km w porównaniu z 2022 r. (tj. o 4,1%), a w relacji do 2015 r. – o 1539,3 km (tj. o 35,4%) i na koniec 2023 r. długość sieci gazowej ogółem wyniosła 5,9 tys. km. Długość sieci gazowej w Polsce liczyła 174,3 tys. km, a tempo wzrostu długości tej instalacji w kraju wyniosło odpowiednio 1,8% w porównaniu z 2022 r. i 19,4% w stosunku do 2015 r.

Liczba czynnych przyłączy gazu prowadzących do budynków na koniec 2023 r. wyniosła 117,6 tys., to więcej o 4,2 tys. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 42,2 tys. w stosunku do 2015 r. Ich liczba stanowiła 3,4% wszystkich przyłączy w kraju (3477,0 tys. sztuk). Długość sieci gazowej w miastach wynosiła 3,6 tys. km i stanowiła 61,2% długości sieci ogółem w województwie łódzkim, na wsi długość sieci liczyła 2,3 tys. km. Z ogólnej liczby przyłączy 78,8% zainstalowanych było w miastach, tj. 92,6 tys. sztuk, a na obszarach wiejskich – 24,9 tys. (21,2%). W porównaniu z 2022 r. długość sieci gazowej w miastach wzrosła o 3,8%, natomiast na obszarach wiejskich o 4,6%, wzrost liczby przyłączy wyniósł odpowiednio – 3,5% i 4,7%.

Wskaźnik gęstości sieci gazowej rozdzielczej w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 31,4 km na 100 km² powierzchni ogólnej i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1,2 km, a w odniesieniu do 2015 r. – o 11,1 km. W skali kraju wskaźnik ten był znacznie wyższy niż w województwie łódzkim (51,7 km na 100 km²). W miastach województwa łódzkiego wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 289,5 km na 100 km², a na terenach wiejskich – 12,6 km i w porównaniu z rokiem poprzednim był nieznacznie niższy dla miast (spadek o 0,1 km), a dla obszarów wiejskich wzrósł o 0,6 km.

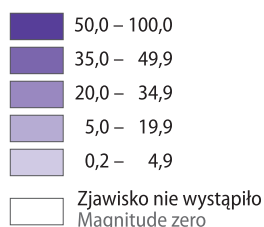
W 2023 r. w województwie łódzkim z sieci gazowej korzystało 983,4 tys. osób i było to o 0,4% mniej niż rok wcześniej i o 0,6% mniej niż w 2015 r. W Polsce liczba ludności korzystającej z sieci gazowej wyniosła 21,2 mln osób i była wyższa o 0,4% w stosunku do 2022 r. i o 5,9% w porównaniu z 2015 r. Odsetek ludno-

ści ogółem korzystającej z sieci gazowej w województwie łódzkim wyniósł 41,6%, tj. więcej o 0,1 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 1,9 p. proc. w stosunku do 2015 r. W miastach z sieci gazowej, podobnie jak w roku poprzednim, korzystało 61,4% ogółu mieszkańców, a na obszarach wiejskich korzystający z sieci gazowej stanowili 9,7% ogółu ludności (o 0,4 p. proc. więcej niż w 2022 r.). Udział osób korzystających z sieci gazowej w województwie łódzkim był o 14,7 p. proc. niższy niż w kraju (56,3%). Wśród gmin województwa łódzkiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej odnotowano w gminie miejskiej Konstantynów Łódzki (100,0%) oraz gminach wiejskich: Ksawerów (93,7%) i Ujazd (82,8%), a najniższy odsetek korzystających wystąpił w gminie miejsko-wiejskiej Błaszki (0,2%) i gminach wiejskich: Dalików i Drużbice (po 0,3%). W 58 gminach nie korzystano w ogóle z sieci gazowej.

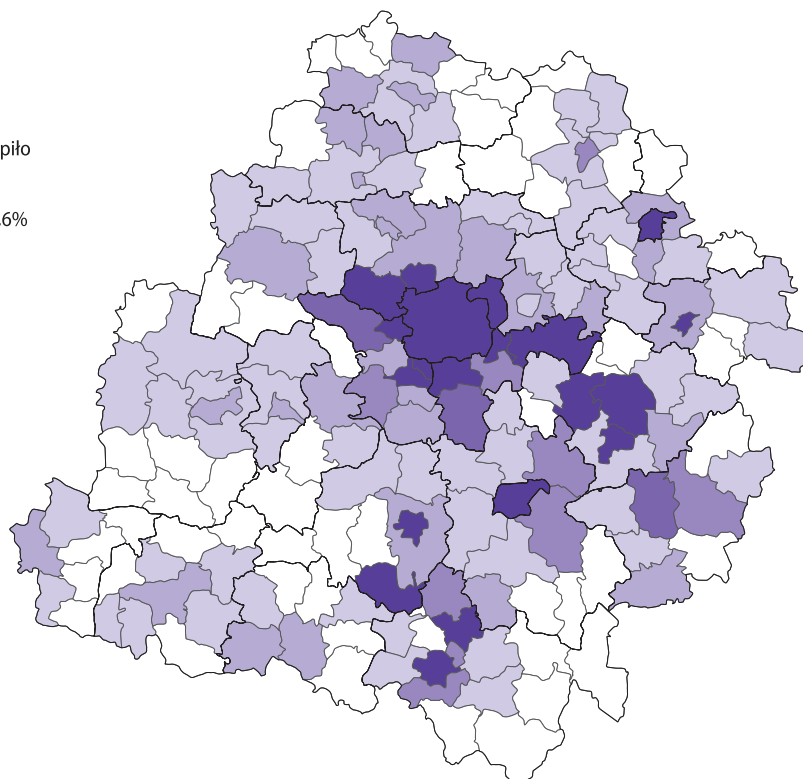
W 2023 r. w województwie łódzkim zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe wyniosło ogółem 2133,7 GWh, z czego 82,9% zużyto w miastach. W porównaniu z 2022 r. zużycie gazu z sieci ogółem spadło o 2,9%, przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców (gospodarstw domowych) o 0,9%. W miastach zanotowano większe tempo spadku niż ogółem w województwie zużycia gazu z sieci (o 4,1%), ale też mniejszy wzrost liczby odbiorców (wzrost o 0,5%), na obszarach wiejskich natomiast zużycie wzrosło o 3,6%, przy wzroście liczby odbiorców o 6,5%. W 2023 r. przeciętne zużycie gazu z sieci w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 900,1 kWh (w kraju – 1434,6 kWh) i w porównaniu z rokiem poprzednim spadło o 2,3% (w kraju spadek o 3,8%). W miastach województwa łódzkiego zużycie gazu z sieci wyniosło 1205,5 kWh na 1 mieszkańca (spadek o 3,5% w porównaniu z 2022 r.), a na terenach wiejskich – 404,2 kWh (wzrost o 4,3%).

Mapa 33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2023 r.
Map 33. Population connected to the gas supply system in 2023

W % ludności ogółem
In % of total population

województwo łódzkie – 41,6%
Łódzkie Voivodship

5.2.4. Ochrona zdrowia

5.2.4. Health care

W ochronie zdrowia, w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się liczba lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarek i położnych, liczba podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz udzielonych w nich porad. Liczba leczonych w szpitalach ogólnych oraz liczba łóżek również była większa niż rok wcześniej. Zmniejszyła się liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia oraz liczba osób, którym udzielono pomocy medycznej.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa, polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej

Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Health care facilities

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przychodnie Out-patient departments	1562	1603	1659	1707
Praktyki lekarskie i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	196	147	128	117
Porady udzielone ^{bc} w tys: Consultations provided ^{bc} in thousands:	21871,0	19623,6	22662,5	23675,9
lekarskie ^d medical ^d	19601,9	17853,3	20416,5	21293,1
stomatologiczne dental	2269,1	1770,3	2246,0	2382,8
Szpitale ogólne General hospitals	68	60	61	62
Łóżka w szpitalach ogólnych Beds in general hospitals	12985	11491	11160	11346
na 10 tys. ludności per 10 thous. population	52,1	47,6	46,9	48,0
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	66,7	54,0	64,5	65,9
Przeciętny pobyt chorego w dniach Average patient stay in days	5,3	5,1	5,0	4,8

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodnie. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

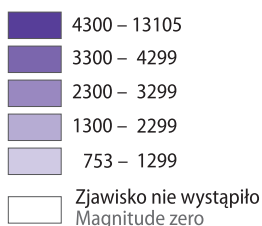
a Data concern practices that signed a contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

W końcu 2023 r. w województwie łódzkim działało 1707 przychodni oraz 117 praktyk lekarskich i stomatologicznych, realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych. Liczba przychodni była większa zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. (odpowiednio o 2,9% i 9,3%). Podobną tendencję odnotowano w skali kraju – wzrost liczby przychodni o 3,8% w porównaniu z 2022 r. oraz o 14,9% w stosunku do 2015 r. W przypadku praktyk lekarskich i stomatologicznych działających zarówno na terenie województwa łódzkiego jak i całego kraju, kolejny rok z rzędu odnotowano zmniejszenie ich liczby. W porównaniu z 2022 r. w łódzkim było ich o 8,6% mniej, a w stosunku do 2015 r. mniej o 40,3%. W Polsce ubytek ten wyniósł odpowiednio 8,7% i 42,8%.

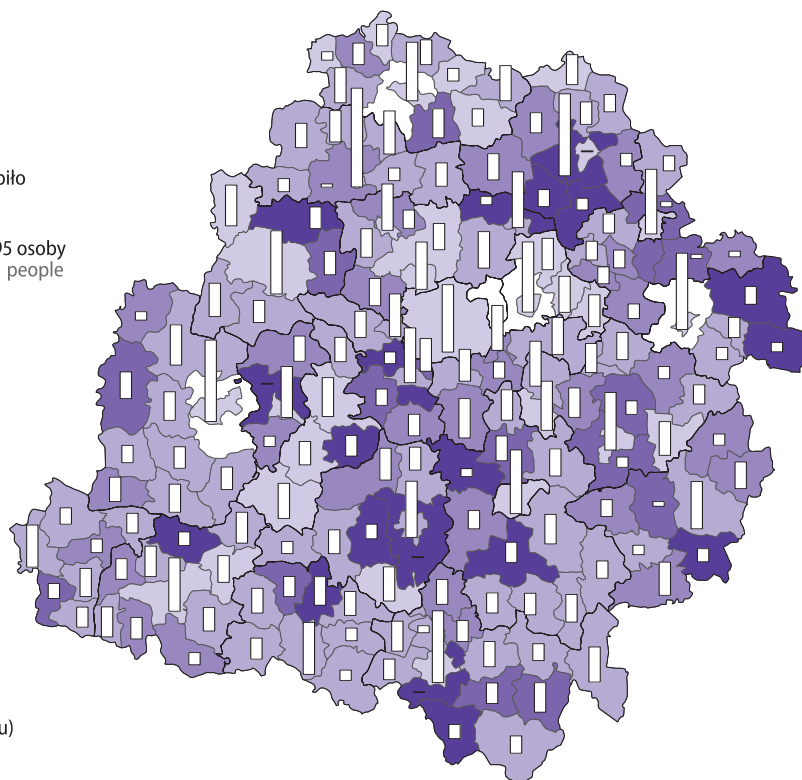
Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r.

Map 34. Out-patient health care in 2023

Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej^a
Number of population per out-patient health care provider^a

województwo łódzkie – 1295 osoby
Łódzkie Voivodship people

Porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca (w ciągu roku)
Consultations provided per capita (during the year)

a Stan w dniu 31 grudnia.
a As of 31 December.

Liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej była o 118 mniej niż średnio w kraju i wyniosła 1295 osób (o 36 osoby mniej niż rok wcześniej i o 123 mniej niż w 2015 r.). Najwyższe wartości wskaźnik ten osiągnął w gminach wiejskich: Bełchatowie (13,1 tys.), Zduńskiej Woli (12,4 tys.), Łowiczu (78 tys.) oraz Łyszkowicach (6,4 tys.), najmniej natomiast w gminach miejskich: Łęczyca (0,7 tys.), Łowicz (0,8 tys.), Brzeziny i Łódź (po 0,9 tys.).

W 2023 r. mieszkańcom województwa udzielono 23675,9 tys. porad (co stanowiło 6,7% wszystkich porad udzielonych w Polsce), tj. o 4,5% więcej niż w 2022 r. i o 8,3% więcej w porównaniu z 2015 r. W podstawowej opiece zdrowotnej udzielonych było 53,7% porad ambulatoryjnych, a 46,3% w opiece specjalistycznej, w tym 22,0% przez lekarzy dentystów. Liczba udzielonych porad ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa łódzkiego wyniosła 10 porad (w kraju 9).

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy.

W związku ze zmianą źródła danych, informacje nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

W 2023 r. w województwie łódzkim bezpośrednio z pacjentem pracowało (według głównego miejsca pracy) 10,2 tys. lekarzy, czyli o 4,4% więcej niż rok wcześniej i o 8,8% więcej niż w 2020 r. Lekarze z województwa stanowili 7,2% tego personelu w kraju. W przypadku lekarzy dentystów odnotowano wzrost ich liczby do 2,7 tys. osób (7,4% w Polsce), czyli o 3,1% więcej niż w 2022 r. oraz o 7,7% więcej niż w 2020 r. Zwiększenie kadry w stosunku do obu analizowanych lat dotyczyło także pielęgniarek – odpowiednio o 1,3% i 4,3% więcej. Liczba położnych była o 1,8% większa niż rok wcześniej i o 5,3% wyższa niż w 2020 r. Udział tego personelu medycznego w ogólnej liczbie w kraju był niższy niż w przypadku personelu lekarskiego i wyniósł odpowiednio 6,1% dla pielęgniarek oraz 7,2% dla położnych.

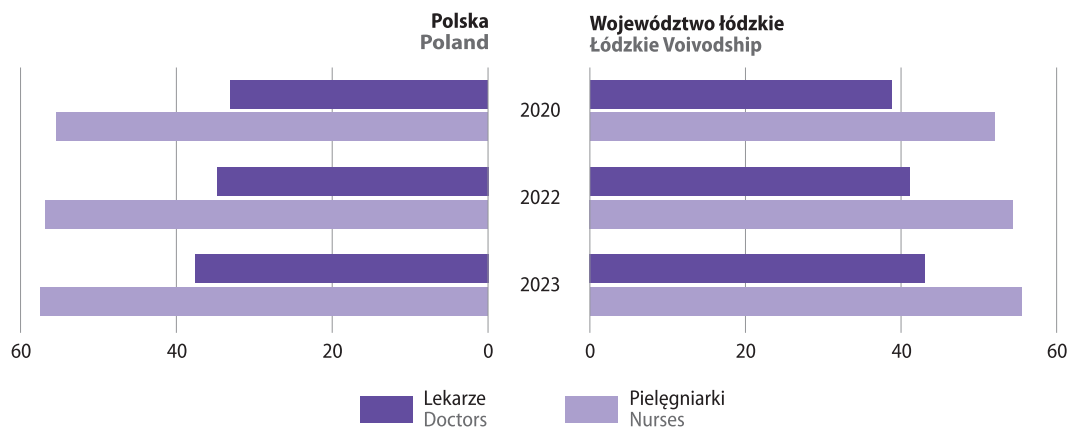
Zapewnienie odpowiedniej dostępności do personelu medycznego opartej na potrzebach mieszkańców jest jednym z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki zdrowotnej. Miarą dostępu ludności do kadry medycznej jest wskaźnik wyrażający liczbę pracowników medycznych przypadających na 10 tys. ludności. W końcu 2023 r. w województwie łódzkim na 10 tys. mieszkańców przypadało przeciętnie 43 lekarzy (w kraju 38), tj. o 2 więcej niż przed rokiem i o 4 więcej niż w 2020 r. W przypadku pielęgniarek pracujących bezpośrednio z pacjentem omawiany wskaźnik wzrósł o 1 w porównaniu z 2022 r. i wyniósł 56 (w kraju 57) i był o 4 większy niż w 2020 r.

Wykres 31. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31. Doctors and nurses per 10 thousand population

As of 31 December

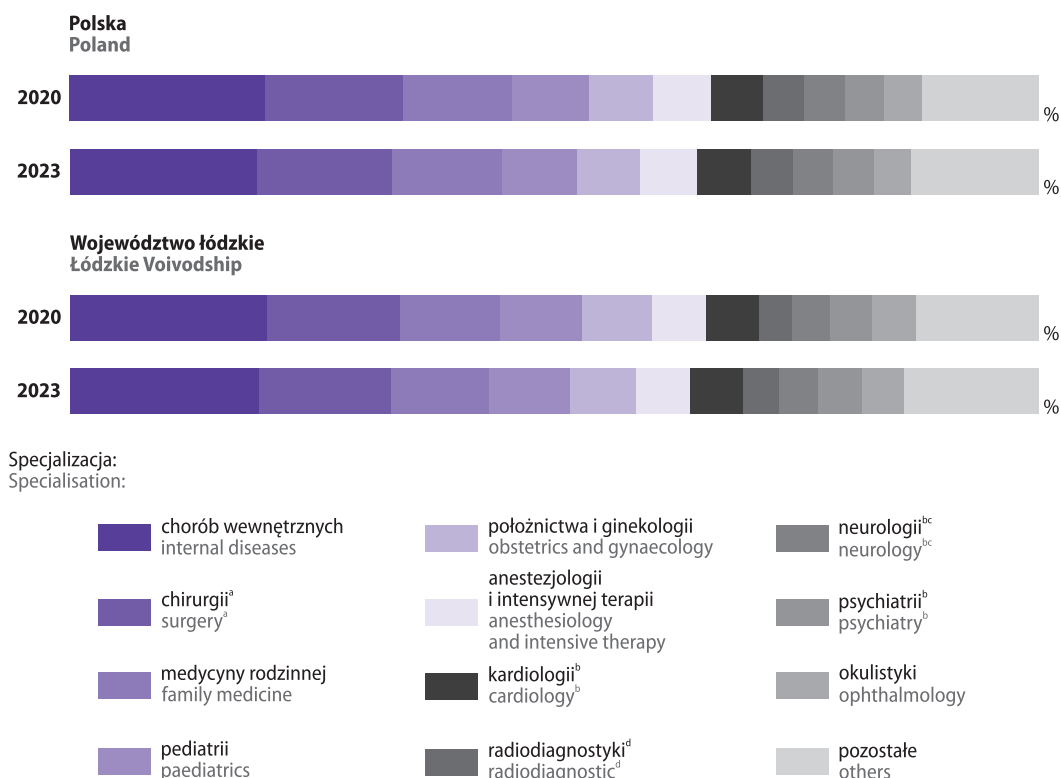
W 2023 r. w województwie łódzkim wśród lekarzy specjalistów największy odsetek stanowili ci ze specjalizacją: chorób wewnętrznych – 20,1%, chirurgii – 14,0%, medycyny rodzinnej – 10,5% i pediatrii – 8,6%. Największy odsetek lekarzy specjalistów z województwa łódzkiego w ogólnej liczbie lekarzy specjalistów w Polsce dotyczył lekarzy posiadających specjalizację w zakresie: dermatologii i wenerologii – 8,3% ogółu w Polsce, okulistyki – 8,1%, diabetologii – 8,1%, otolaryngologii i psychiatrii – po 7,6% oraz pediatrii – 7,5%.

Wykres 32. Lekarze specjaliści

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 32. Medical specialists

As of 31 December

a Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. b Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. cd Także: c – neuropatologii, d – radiologii i diagnostyki obrazowej, radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej. a General, paediatric and thoracic surgery, orthopaedics and traumatology, orthopaedics and traumatology of the locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. b Including children's specialists. cd Also: c – neuropathology, d – radiology and imaging diagnostics, oncological radiotherapy and children's radiology.

W 2023 r. w województwie łódzkim funkcjonowały 62 stacjonarne ogólnodostępne szpitale ogólne (tj. o 1 więcej niż rok wcześniej, ale o 6 mniej niż w 2015 r.), które stanowiły 6,9% takich placówek w kraju. W 2023 r. dostępnych dla pacjentów było 11346 łóżek, czyli o 186 łóżek więcej niż w 2022 r., ale o 1639 mniej w porównaniu z 2015 r. Oznacza to, że na 10 tys. ludności w województwie przypadało 48,0 łóżek, podczas gdy przed rokiem wskaźnik ten wyniósł 46,9, a w 2015 r. – 52,1. Przeciętnie w Polsce kształtował się on na poziomie 42,8 wobec 43,5 w 2022 r. i 48,7 osiem lat wcześniej.

Jednym ze wskaźników opisujących działalność szpitali jest przeciętne wykorzystanie łóżek w ciągu roku. Przyjmuje się iż wykorzystanie łóżek szpitalnych na poziomie 85% jest optymalną wartością tego wskaźnika. Wskaźnik ten dla wszystkich szpitali ogólnych w województwie w ciągu roku zwiększył się o 1,4 p. proc., ale był o 0,8 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. i wyniósł 65,9% (w Polsce było to – 67,4% w 2023 r., 64,6% w 2022 r. i 66,6% w 2015 r.).

W 2023 r. w województwie w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym (łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych) leczonych było 557,2 tys. osób, tj. więcej o 5,8% w porównaniu z 2022 r. (w kraju o 4,4% więcej), natomiast mniej o 5,9% w stosunku do 2015 r. (w kraju – spadek o 8,0%). Chorzy, podobnie jak w kraju, najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych i w 2023 r. stanowili w województwie 25,7% (przed rokiem – 25,3%, a w 2015 r. – 23,5%) wszystkich leczonych w szpitalach ogólnych (w kraju odpowiednio: 27,1%, 26,5% oraz 24,4%).

W szpitalach ogólnych na koniec 2023 r. dostępne były 194 inkubatory (6,0% w Polsce), tj. o 2,6% więcej niż przed rokiem, ale o 22,1% mniej niż w 2015 r.

Szpitale ogólne w końcu grudnia 2023 r. dysponowały 66 stanowiskami porodowymi (6,1% ogółu w kraju), co oznacza spadek ich liczby zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 9,6% i 29,8%. Przyjęto w nich 16,1 tys. porodów (10,6% mniej niż przed rokiem i o 25,7% mniej niż w 2015 r.), wśród których 53,9% to cesarskie cięcia, a 44,4% to porody fizjologiczne.

W dniu 31 grudnia 2023 r. szpitale ogólne na terenie województwa dysponowały 154 stanowiskami dializacyjnymi (7,6% w Polsce), w stosunku do poprzedniego roku ich liczba wzrosła o 2,0%, a w porównaniu z 2015 r. – o 29,4%. Wykonano 91,9 tys. dializ, z czego 0,3 tys. u dzieci do lat 18. Liczba wykonanych dializ była o 16,7% wyższa niż w 2022 r. i o 46,1% większa niż osiem lat wcześniej. Oznacza to również zwiększenie liczby dializowanych osób do 2,4 tys. (1,2 tys. w 2022 r. i 0,8 tys. w 2015 r.).

We wszystkich szpitalach w województwie łódzkim na koniec grudnia 2023 r. znajdowało się 250 sal operacyjnych (6,9% w Polsce), tj. o 4,2% więcej niż rok wcześniej, ale o 2,3% mniej niż w 2015 r. Wykonano w nich 211,0 tys. zabiegów operacyjnych (6,9% w kraju), co oznacza wzrost ich liczby w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. – odpowiednio o 14,9% i 40,4%.

Oprócz szpitali, w 2023 r. mieszkańcom województwa łódzkiego całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia zapewniało 47 placówek, tj. o 2 więcej niż rok wcześniej i o 7 więcej niż w 2015 r. (w kraju ich liczba była odpowiednio o 16 i 88 większa i wyniosła 802 placówki). Spośród wszystkich placówek najczęściej odnotowano zakładów opiekuńczo-leczniczych, które w końcu 2023 r. stanowiły w województwie 59,6% (w kraju – 57,4%). Ich udział w porównaniu z 2022 r. zwiększył się o 1,8 p. proc., ale w relacji do 2015 r. zmniejszył się o 5,4 p. proc. We wszystkich placówkach: zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, oddziałach opieki paliatywnej i hospicjach łącznie w końcu roku było 2,5 tys. łóżek, a ich liczba zwiększyła się o 6,0% w porównaniu z 2022 r. i o 36,7% w stosunku do 2015 r. (w Polsce był to wzrost odpowiednio o 4,7% i 24,6%). W ciągu roku opieką medyczną objęto 6,1 tys. pacjentów, tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem, ale o 4,7% mniej niż osiem lat wcześniej. Spadek liczby pacjentów na przestrzeni roku dotyczył tylko zakładów opiekuńczo-leczniczych, których liczba zmniejszyła się o 2 placówki, a liczba pacjentów zmniejszyła się z 4,0 tys. do 3,5 tys. w 2023 r.

W ciągu roku odnotowano natomiast zwiększenie liczby hospicjów o 1 placówkę – do 6 w 2023 r. (wobec 1 placówki w 2015 r.), a liczba pacjentów wzrosła do 1249 osób (wobec 675 w 2022 r. i 149 w 2015 r.).

Analiza liczby łóżek w zakładach długoterminowej opieki przypadających na 100 tys. mieszkańców potwierdziła, że dostępność tego typu usług w województwie łódzkim w 2023 r. była niższa niż średnio w kraju. W 2023 r. na 100 tys. ludności przypadały w województwie średnio 104 łóżka, wobec 97 w 2022 r. i 68 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 112, 106 i 86).

W ramach długoterminowej opieki medycznej w województwie w 2023 r. funkcjonowało również: 6 szpitali psychiatrycznych (9,7% placówek w kraju), 4 ośrodki rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych (7,4%) oraz 2 ośrodki leczenia odwykowego alkoholowego (5,9%). W analizowanym okresie ich liczba nie ulegała większym zmianom, jedynie w przypadku szpitali psychiatrycznych ich liczba zwiększyła się dwukrotnie w porównaniu z 2015 r. A w przypadku liczby pacjentów największy wzrost dotyczył liczby osób leczonych w ośrodkach leczenia odwykowego alkoholowego (z 0,9 tys. w 2015 r. do 8,3 tys. w 2023 r.).

System Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM) ma za zadanie zapewnienie pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Jednostkami systemu są zespoły ratownictwa medycznego (ZRM), w tym lotnicze zespoły ratownictwa medycznego (LZRM) oraz szpitalne oddziały ratunkowe (SOR), z którymi zawarto umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

W 2023 r. w województwie łódzkim pomoc medyczną w nagłych wypadkach świadczyło 126 jednostek ratownictwa medycznego (6,7% jednostek tego typu w Polsce), w skład których wchodziły: 104 zespoły ratownictwa medycznego (w tym 21 specjalistycznych), 21 szpitalnych oddziałów ratunkowych (8,5% w kraju) oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe (w kraju 21 zespołów). W ujęciu rocznym baza wymienionych jednostek zmieniła się w przypadku podstawowych zespołów ratownictwa medycznego (wzrost o 2) oraz specjalistycznych (spadek o 2). W porównaniu z 2015 r. ogólna liczba zwiększyła się o 10 jednostek – o 10,6% (w kraju odnotowano wzrost o 1,6% w porównaniu z 2022 r. i o 8,8% z 2015 r.). Liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych była o 1 oddział większa niż w 2022 i o 4 większa niż w 2015 r. (w Polsce o 2 i o 27 więcej).

W województwie działało również 15 izb przyjęć (9,7% w kraju), czyli tyle samo co przed rokiem, ale o 2 mniej niż w 2015 r. (w Polsce o 2 mniej niż w 2022 r. i o 13 mniej niż w 2015 r.).

Szpitalne oddziały ratunkowe dysponowały 132 łózkami (wobec 124 w 2022 r. i 101 w 2015 r.) – 6,4% ogólnej ich liczby w kraju. W ciągu roku leczeniem stacjonarnym objęto 48,7 tys. osób z których 34,2% to osoby w wieku 65 lat i więcej, 22,6 tys. osób skierowano bezpośrednio do leczenia szpitalnego. W porównaniu z 2022 r. liczba leczonych na SOR była o 14,5% większa, a do dalszego leczenia szpitalnego skierowano o 7,5% osób więcej. Natomiast w ramach działalności ambulatoryjnej świadczenia zdrowotnego udzielono 317,8 tys. osobom (o 2,2% mniej niż w 2022 r. i o 6,1% mniej niż w 2015 r.), z których 23,7% to osoby w wieku 65 lat i więcej.

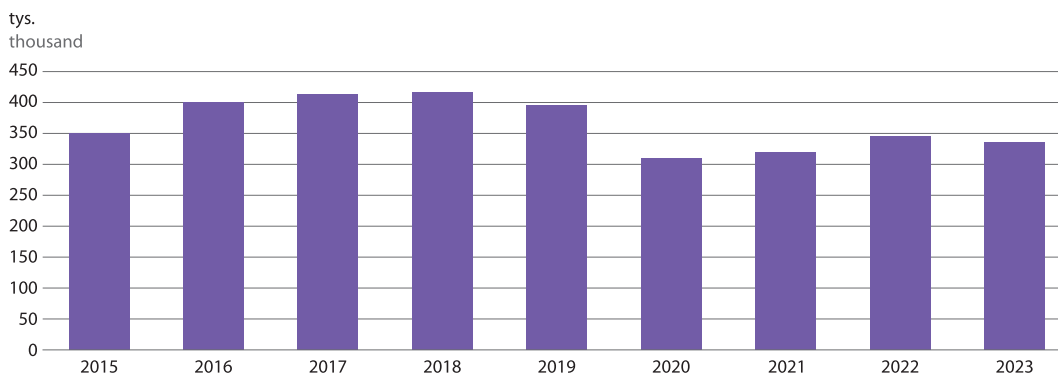
W 2023 r. w województwie łódzkim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 174,9 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, tj. o 13,3% mniej w porównaniu z 2022 r. (w kraju spadek – o 9,4%) i o 17,6% mniej w odniesieniu do 2015 r. (w kraju – mniej o 11,7%). Biorąc pod uwagę miejsce zdarzenia, zdecydowaną większość, bo 78,7% ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów, stanowiły wyjazdy do domu pacjenta. Drugie co do liczebności miejsce zdarzenia to kategoria „inne” (15,0%), która obejmuje m.in. ulicę, sklep, kościół. Udział wyjazdów do zdarzeń zaistniałych w ruchu uliczno-drogowym wyniósł 3,1%, do pracy – 2,3% i do szkoły – 0,9%.

Ratownicy medyczni na terenie województwa łódzkiego w 2023 r. udzielili pomocy 175,5 tys. osobom, tj. o 13,8% mniej niż w roku poprzednim i o 17,6% mniej w porównaniu z 2015 r. (w kraju – mniej o 9,6% względem 2022 r. i o 12,0% mniej niż w 2015 r.). Wśród ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach ratownictwa medycznego w 2023 r. ponad połowę (51,2%) stanowiły kobiety (w kraju – 49,9%). W porównaniu z 2022 r. udział kobiet korzystających z pomocy ratowników medycznych zmniejszył się nieznacznie – o 0,1 p. proc. (w kraju – o 0,5 p. proc.), był również o 3,8 p. proc. mniejszy niż w 2015 r. (w kraju – zwiększył się o 3,4 p. proc.).

Spośród osób, którym udzielono świadczeń medycznych przeważały osoby w grupie wieku 65 lat i więcej. W 2023 r. ich udział w województwie ukształtował się na poziomie 52,0% (w kraju – 50,1%), natomiast w 2022 r. i 2015 r. udział ten ukształtował się na poziomie odpowiednio 49,7% i 48,8% (w Polsce było to 48,5% i 41,7%).

Wykres 33. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 33. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

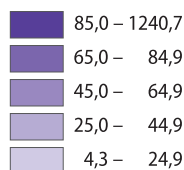
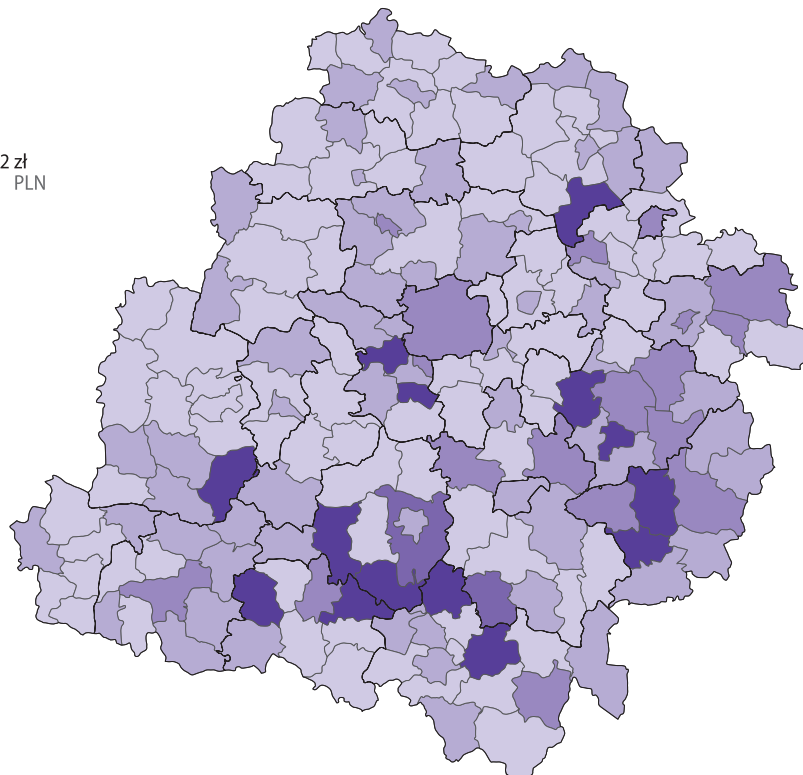

W 2023 r. na ochronę zdrowia gminy i miasta na prawach powiatu w województwie łódzkim przeznaczyły 123,7 mln zł, tj. o 2,0% mniej niż w 2022 r., ale o 30,2% więcej niż w 2015 r. (w kraju nastąpił wzrost odpowiednio o 5,3% i 60,9%). Na lecznictwo ambulatoryjne wydatkowano 6,0% tej kwoty, a na szpitale ogólne 2,8% (przed rokiem było to odpowiednio 3,8% i 8,9%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca na ochronę zdrowia przeznaczono 52,2 zł (w kraju 69,0 zł), co oznacza, że w porównaniu z 2022 r. kwota ta była o 0,7 zł niższa, ale w stosunku do 2015 r. o 14,2 zł wyższa (w kraju było to więcej odpowiednio o 3,7 zł i 26,9 zł).

W przekroju terytorialnym najwyższe wydatki na ochronę zdrowia (licząc na 1 mieszkańca) w 2023 r. odnotowano w gminie wiejskiej Kleszczów (1240,7 zł), następnie w gminie miejsko-wiejskiej Kamieńsk (504,4 zł) oraz w gminach wiejskich: Siemkowice (481,8 zł), Łyszkowice (424,7 zł) oraz Pabianice (381,1 zł). Najmniej natomiast w gminach wiejskich: Rogów (6,7 zł), Głowno (7,2 zł) oraz Nowy Kawęczyn (5,3 zł).

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r.

Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Health care” division in 2023

Na 1 mieszkańca w zł
Per 1 capita in PLNwojewództwo łódzkie – 52,2 zł
Łódzkie Voivodship PLN**5.2.5. Kultura**

5.2.5. Culture

W 2023 r. liczba podmiotów działających w obszarze kultury w województwie łódzkim wyniosła 854 i zmniejszyła się o 1,0% w porównaniu z 2022 r. Większość stanowiły biblioteki i placówki informacyjno-biblioteczne (62,2% ogółu podmiotów) oraz centra kultury, domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice (21,9%).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. w województwie łódzkim działalność prowadziło 449 bibliotek publicznych wraz z filiami (5,9% wszystkich placówek w Polsce). W porównaniu do poziomu notowanego rok wcześniej ilość ich zmniejszyła się o 0,9%, a w porównaniu z 2015 r. o 15,3%. Na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało również 35 punktów bibliotecznych (w Polsce 751), tj. o 4 punkty mniej niż w roku poprzednim i o 25 mniej niż w roku 2015.

Na koniec 2023 r. w województwie łódzkim działalność wystawienniczą prowadziło 46 muzeów łącznie z oddziałami (4,7% placówek w kraju), tj. o 1 mniej niż w 2022 r. Placówki te dysponowały 961,7 tys. sztuk muzealiów (wzrost o 6,7% w stosunku do roku poprzedniego).

W województwie działało na koniec grudnia 2023 r. 38 galerii i salonów sztuki (12,0% wszystkich obiektów w kraju), tj. o 1 więcej niż w 2022 r., ale o 3 mniej niż w 2015 r. Galerie posiadały w zbiorach własnych 19,9 tys. eksponatów, z których większość (84,7%) stanowiły zbiory z zakresu grafiki.

Na koniec omawianego roku działalność sceniczną w województwie łódzkim prowadziło 8 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny, stały zespół artystyczny (5 teatrów dramatycznych i lalkowych, 2 teatry muzyczne, 1 filharmonia). Było to 4,4% wszystkich instytucji tego typu w Polsce. W porównaniu z latami ubiegłymi liczba teatrów i instytucji muzycznych zmniejszyła się o 1 w stosunku do 2022 r. i o 2 w porównaniu z 2015 r.

Według stanu na koniec 2023 r. w województwie łódzkim funkcjonowało 187 centrów, domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic (4,7% wszystkich instytucji w Polsce), tj. o 1,6% mniej niż w 2022 r. i tyle samo co w 2015 r. Na koniec 2023 r. w instytucjach tych funkcjonowało 370 pracowni specjalistycznych. Najliczniejsze, podobnie jak w latach wcześniejszych, były pracownie plastyczne (25,7% ogółu pracowników), baletowe i taneczne (21,6%) oraz muzyczne (20,0%). We wszystkich instytucjach działało 950 grup artystycznych (o 1,4% więcej niż w 2022 r. oraz o 1,9% mniej niż w 2015 r.). Funkcjonujące na terenie województwa grupy artystyczne stanowiły 6,6% ogółu grup tego typu działających w kraju. Najbardziej popularne były grupy taneczne (25,4% ogółu grup) oraz muzyczno-instrumentalne (20,2%). W 2023 r. w placówkach kultury prowadzono 1,4 tys. kół, klubów i sekcji (5,4% ogółu w Polsce) – było ich o 9,9% więcej niż w 2022 r. i o 14,5% więcej niż w 2015 r. Najliczniejsze były koła plastyczne/techniczne (23,2% ogółu kół).

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	590	530	492	484
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	51	41	47	46
Galerie i salony sztuki Art galleries	41	35	37	38
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	10	11	9	8
Centra, domy i ośrodki kultury Centre of culture, cultural centres and establishments	147	158	159	158
Kluby i świetlice Clubs and community centres	40	32	31	29
Kina stałe Indoor cinemas	21	27	27	27
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	4226	4558	4834	4881
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1,000 population	446,3	148,8	460,9	556,4
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	13334,8	12714,8	12518,3	12633,8

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

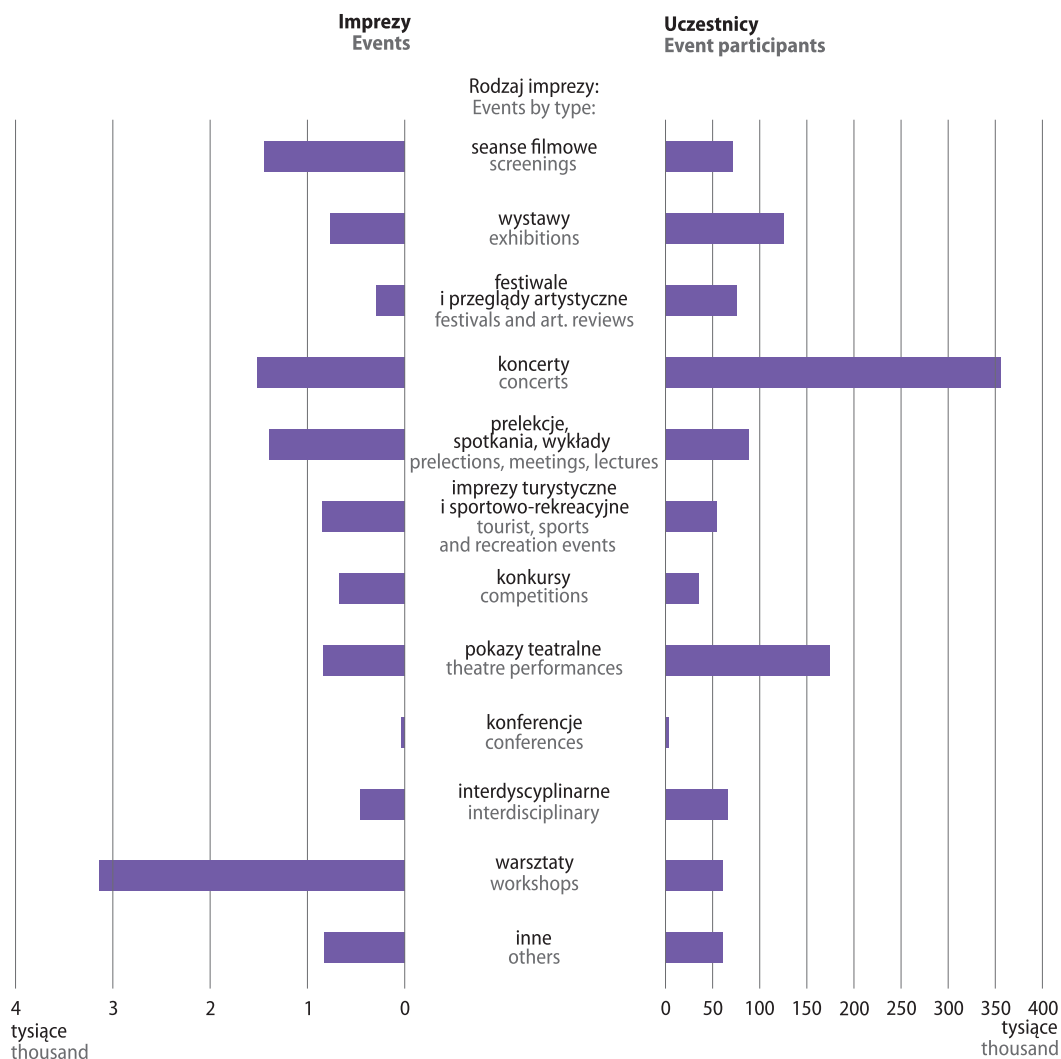
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W końcu 2023 r. na terenie województwa łódzkiego działało 27 kin stałych (5,0% wszystkich kin stałych w Polsce), tj. tyle samo co w 2022 r. i o 6 więcej niż w 2015 r. W ciągu roku kina województwa łódzkiego odwiedziło 2,8 mln widzów (o 30,6% więcej niż w roku ubiegłym i o 16,2% więcej niż w roku 2015), dla których wyświetlono 119,7 tys. seansów (o 7,2% więcej niż rok wcześniej i o 27,7% więcej niż osiem lat wcześniej). Na terenie województwa działały 3 multiplexy (kina posiadające 8 lub więcej sal), stanowiąc 4,8%

ogółu wszystkich multipleksów działających w kraju. Ich liczba od 2015 r. nie uległa zmianie. W porównaniu z 2022 r., zwiększyła się zarówno liczba wyświetlonych w nich seansów, jak i liczba widzów odwiedzających multiplexy (odpowiednio o 13,8% i 41,7%). Natomiast porównując do roku 2015, zanotowano wzrost liczby wyświetlonych w nich seansów, jak i widzów odwiedzających multiplexy (odpowiednio o 2,8% i 7,2%).

Wykres 34. Imprezy organizowane przez placówki kultury w 2023 r.

Chart 34. Events organized by culture institutions in 2023

W omawianym roku odbyło się 12,3 tys. imprez (4,7% ogółu w kraju) zorganizowanych przez centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, tj. o 12,4% więcej niż w 2022 r., ale o 16,4% mniej niż w 2015 r. Liczba uczestników imprez organizowanych przez placówki kultury zwiększyła się o 21,3% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast była mniejsza o 26,7% w stosunku do 2015 r. (1178,0 tys. osób w 2023 r. wobec 970,9 tys. w 2022 r. i 1607,2 tys. uczestników w 2015 r.). Najczęściej organizowane były warsztaty (25,7% ogółu imprez), koncerty (12,4%) oraz seanse filmowe (11,8%).

W 2023 r. wydatki ogółem gmin w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wyniosły 371,6 mln zł (5,5% ogółu wydatków w Polsce). W porównaniu z latami ubiegłymi wydatki te wzrosły o 70,1 mln zł (o 23,2%) w stosunku do 2022 r. i o 207,5 mln zł (o 126,5%) w porównaniu z 2015 r.

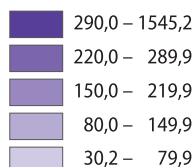
W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy wydatkowały na ten cel 231,8 zł, tj. o 23,9% więcej niż w roku ubiegłym i o 136,2% więcej niż w 2015 r. W 121 gminach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w gminach wiejskich: Łęczyca (30,15 zł), Radomsko (34,19 zł) i Sadkowie (37,11 zł). Natomiast w 53 gminach wydatki per capita na ten cel przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy wiejskie: Mniszków (1545,16 zł), Godzianów (1471,60 zł) oraz Łanięta (1342,65 zł).

Miasta na prawach powiatu województwa wydatkowały ogółem na kulturę i ochronę dziedzictwa 250,4 mln zł, tj. o 8,4% więcej niż w 2022 r. i o 74,1% więcej niż osiem lat wcześniej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu wydatkowały na ten cel 326,3 zł, tj. o 9,4% więcej niż w roku ubiegłym i o 87,6% więcej niż w 2015 r. Najmniejsze wydatki per capita w tym dziale poniesiono w Piotrkowie Trybunalskim – 206,87 zł, a największe w Łodzi – 342,28 zł. Natomiast w Skierniewicach na 1 mieszkańca wydatkowano na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego kwotę 271,30 zł.

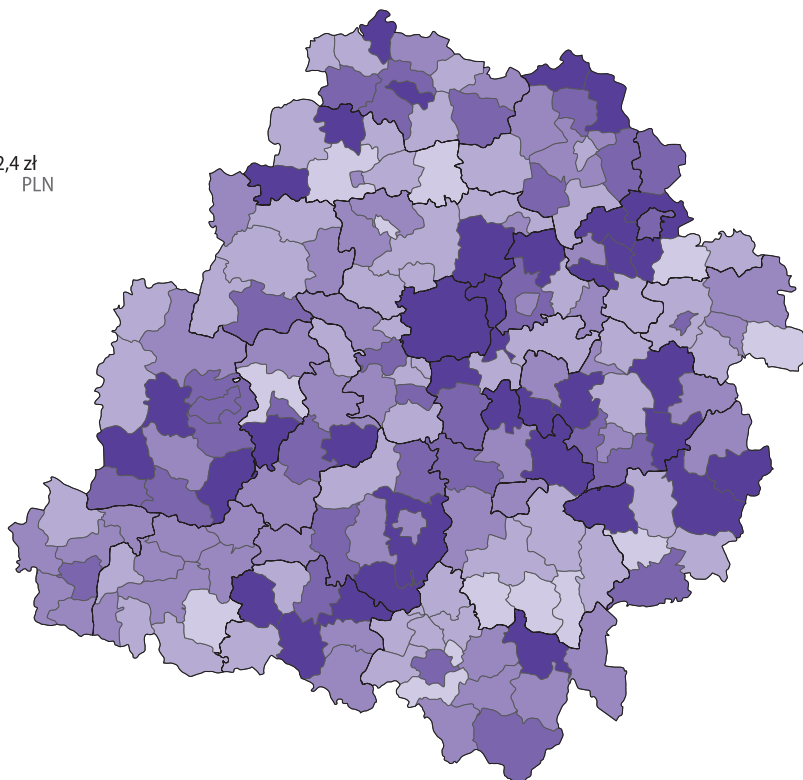
Mapa 36. Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.

Map 36. Expenditure of gminas and cities with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2023

Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 262,4 zł
Łódzkie Voivodship PLN

5.2.6. Bezpieczeństwo na drogach
5.2.6. Road safety

W 2024 r. więcej było wypadków drogowych i rannych, spadła natomiast liczba ofiar śmiertelnych.

Dane o wypadkach drogowych pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.
Za śmiertelną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
Table 27. Road accidents^a and their effects

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Wypadki Accidents	3991	2436	2127	2234
Ofiary śmiertelne Fatalities	236	221	166	140
na 100 wypadków per 100 road accidents	5,9	9,1	7,8	6,3
Ranni Injured	4826	2763	2453	2575
na 100 wypadków per 100 road accidents	120,9	113,4	115,3	115,3

^a Zarejestrowane przez Policję.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
^a Registered by the Police.
Source: data of the National Police Headquarters.

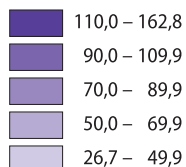
W 2024 r. w województwie łódzkim zanotowano 2,2 tys. wypadków drogowych, w których rannych zostało 2,6 tys. osób, a 140 poniosło śmierć. Wypadki z terenu województwa łódzkiego stanowiły 10,4% wszystkich wypadków w kraju (21,5 tys.). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba wypadków wzrosła o 5,0%, ale spadła w stosunku do 2015 r. – o 44,0%. Tendencja ta dotyczy także liczby osób rannych, których było o 5,0% więcej niż w poprzednim roku, ale o 46,6% mniej w porównaniu z 2015 r. Liczba ofiar śmiertelnych natomiast spadła w porównaniu z rokiem 2023 (o 15,7%), a w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 40,7%

W 2024 r. w województwie łódzkim w przeliczeniu na 100 tys. ludności odnotowano 94,9 wypadków drogowych, czyli o 37,6 wypadków więcej niż w kraju. Omawiany współczynnik był wyższy niż w roku poprzednim o 5,2, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszył się o 64,9. Najmniej wypadków drogowych na 100 tys. ludności wydarzyło się w Skierniewicach (26,7) oraz powiatach: sieradzkim (34,2) i pabianickim (42,8), a najwięcej powiecie brzezińskim (162,8) i tomaszowskim (161,7) oraz w Łodzi (132,4).

Biorąc pod uwagę liczbę rannych na 100 wypadków, zauważyć można, że wskaźnik ten, który wyniósł 115,3 w 2024 r., nie zmienił się w stosunku do roku poprzedniego, ale zmniejszył się w porównaniu z 2015 r. (120,9). W kraju liczba rannych na 100 wypadków wyniosła 115,2 była więc nieco niższa niż w województwie łódzkim. Z kolei wskaźnik liczby ofiar śmiertelnych na 100 wypadków był w województwie łódzkim niższy niż w kraju (6,3 wobec 8,8 i zarówno w województwie, jak i w Polsce zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim odpowiednio o 1,5 i 0,2).

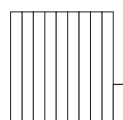
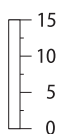
Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.**Map 37. Road safety in 2024**

Wypadki drogowe^a
na 100 tys. ludności
Road traffic accidents^a
per 100 thousand population

województwo łódzkie – 94,9
Łódzkie Voivodship

Ofiary śmiertelne wypadków drogowych
Road traffic accidents fatalities

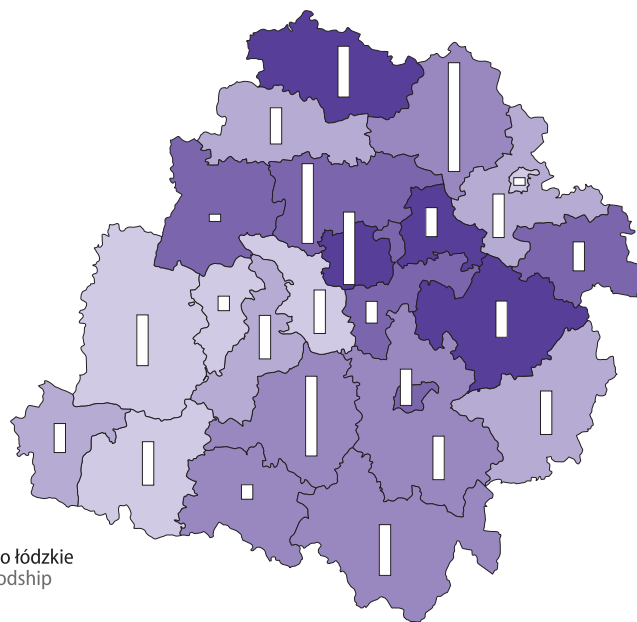

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

140

^a Zarejestrowane przez Policję.
Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.
Source: data of the National Police Headquarters.

5.2.7. Społeczeństwo informacyjne

5.2.7. Information society

W 2024 r. dostęp do Internetu posiadało więcej gospodarstw domowych niż w 2023 r., więcej też osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystało z Internetu.

W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się odsetek osób w wieku 16–74 lata korzystających ze stron internetowych lub aplikacji jednostek administracji publicznej, wzrósł także odsetek osób zamawiających lub kupujących w sieci.

W 2024 r. dostęp do Internetu w domu posiadało 94,6% gospodarstw domowych w województwie łódzkim (wobec 92,3% w roku poprzednim i 65,8% w 2015 r.). W kraju dostęp do Internetu miało 95,9% gospodarstw domowych. Większość gospodarstw domowych z dostępem do Internetu korzystało z połączeń szerokopasmowych – 92,9%, to 1,2 p. proc. więcej w skali roku. Łącze stacjonarne z dostępem szerokopasmowym posiadało 72,4% gospodarstw, wobec 68,3% w 2023 r. Wzrosła również popularność szerokopasmowych łączów mobilnych, które w 2024 r. stosowane były przez 71,0% gospodarstw domowych (wzrost w skali roku o 0,9 p. proc.). W skali kraju z szerokopasmowych łączów mobilnych korzystało 75,9% gospodarstw domowych.

W 2024 r. w województwie łódzkim regularnie (co najmniej raz w tygodniu) z Internetu korzystało 88,5% osób w wieku 16–74 lata (wobec 84,0% w roku poprzednim i 59,6% w 2015 r.). W kraju odsetek ten wynosił 87,6%. Korzystanie z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy zadeklarowało 89,7% osób w wieku 16–74 lata i było to o 4,0 p. proc. więcej niż rok wcześniej i o 25,8 p. proc. więcej w porównaniu z 2015 r. W kraju odsetek ten wyniósł 88,6% osób. W województwie łódzkim w 2024 r. codziennie lub prawie codziennie z Internetem łączyło się 85,9% osób, a przynajmniej raz w tygodniu, ale nie każdego dnia – 2,6%.

Podczas użytkowania Internetu w sprawach prywatnych najczęściej wykonywanymi czynnościami były: czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism, wysyłanie, odbieranie e-maili, oraz wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach. W 2024 r. czynności te wykonywało odpowiednio 74,8%, 73,8% i 70,0% osób w wieku 16–74 lata. W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej wzrosła popularność oglądania wideo na żądanie (VOD) od komercyjnych usługodawców (np. Netflix, HBO Max, Viaplay, Disney+) – wzrost o 9,6 p. proc., sprzedaży towarów lub usług przez stronę internetową lub aplikację (np. Allegro, OLX, eBay) – wzrost o 9,2 p. proc. oraz korzystania z komunikatorów (np. Messenger, WhatsApp, Viber, Snapchat) – wzrost o 7,3 p. proc. Z kolei mniejszy był odsetek m.in. osób grających w gry komputerowe lub je pobierających – spadek o 6,8 p. proc. oraz osób wyszukujących informacji na temat zdrowia własnego lub bliskich (np. o urazach, chorobach, odżywianiu, poprawie zdrowia) – spadek o 3,6 p. proc.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

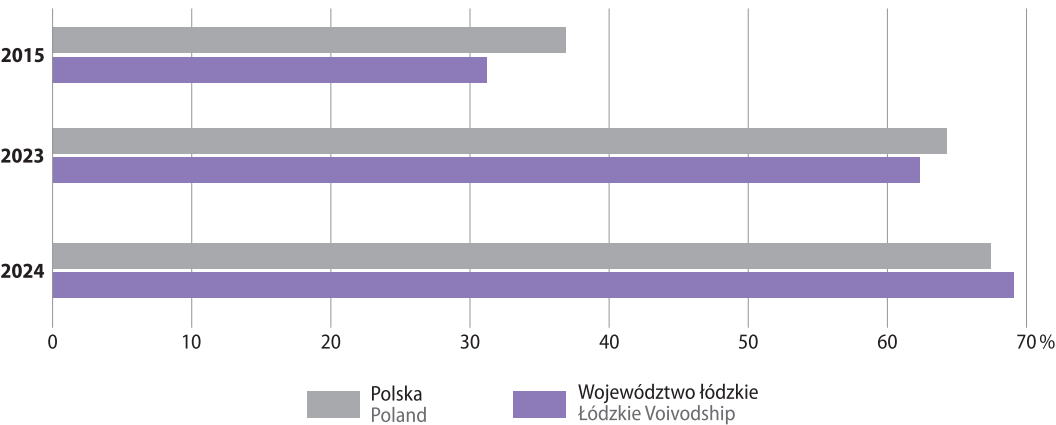
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	65,8	88,0	92,3	94,6
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals ^b using the Internet	68,6	85,1	90,8	92,2
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals ^b using the Internet regularly (at least once a week)	59,6	79,3	84,0	88,5

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Wykres 35. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 35. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the past 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

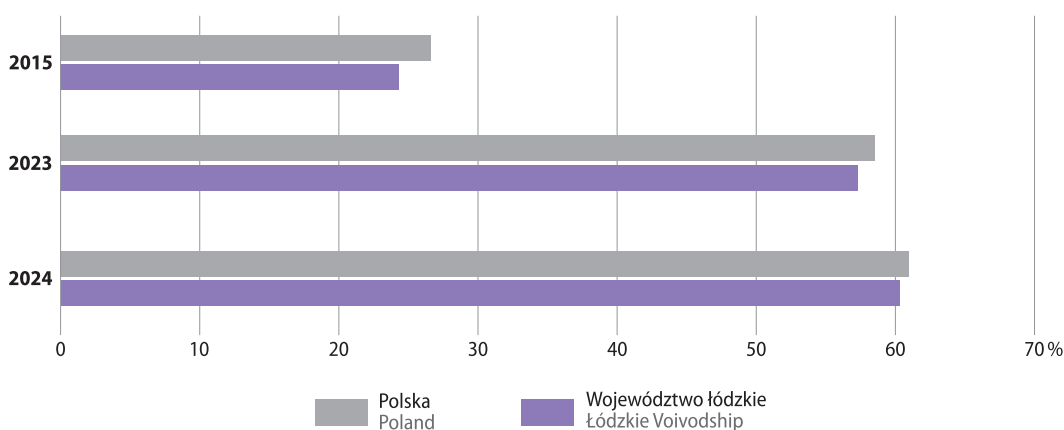
W 2024 r. w województwie łódzkim 69,1% osób w wieku 16–74 lata zamawiało przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy. W porównaniu z 2023 r. omawiany odsetek zwiększył się o 6,8 p. proc., a w stosunku do 2015 r. wzrósł o 37,9 p. proc. W Polsce osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły 67,4% osób w wieku 16-74 lata.

W 2024 r. najpopularniejszymi towarami zamawianymi przez Internet (w ciągu ostatnich 3 miesięcy) były odzież, obuwie i dodatki (40,0%), kosmetyki, produkty do pielęgnacji zdrowia i urody (22,3%) oraz lekarstwa i suplementy diety (12,0%).

W 2024 r. osoby korzystające ze stron internetowych lub aplikacji jednostek administracji publicznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 60,3% populacji osób w wieku 16–74 lata i było to o 3,0 p. proc. więcej w porównaniu z poprzednim rokiem i o 36,0 p. proc. więcej niż w 2015 r. W skali kraju odsetek ten był wyższy niż w województwie łódzkim i wyniósł 61,0%. Jako cel korzystania z Internetu w kontaktach z administracją publiczną najczęściej osób podało: wysyłanie, edytowanie, zweryfikowanie lub zaakceptowanie deklaracji podatkowych (32,6%), wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej (31,7%) oraz pobieranie lub drukowanie formularzy urzędowych (29,6%).

Wykres 36. Osoby^a korzystające ze stron internetowych lub aplikacji jednostek administracji publicznej w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 36. Individuals^a using public administration websites or applications during the past 12 months

^a Osoby w wieku 16–74 lata.
^a Persons aged 16–74.

5.2.8. Aktywność społeczna

5.2.8. Social activity

W 2024 r. wzrosła liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w rejestrze REGON. W 2022 r. liczba członkostw aktywnych organizacji non-profit zwiększyła się w porównaniu z 2020 r.

W 2024 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 10,0 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 2,4% więcej niż w 2023 r. i o 22,6% więcej w porównaniu z 2015 r. W kraju działalność prowadziło 177,8 tys. tego typu podmiotów, tj. więcej o 3,6% niż w 2023 r. i o 31,8% w porównaniu z 2015 r. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne mające siedzibę na terenie województwa łódzkiego stanowiły 5,7% wszystkich tego typu podmiotów w kraju. Łódzkie uplasowało się na 7 miejscu wśród wszystkich województw pod względem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie łódzkim zarejestrowane były 43 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne, tj. o 1 więcej niż w 2023 r. i o 10 więcej w stosunku do 2015 r. W kraju nastąpił wzrost omawianego współczynnika z 35 w 2015 r. do poziomu 47 w 2024 r.

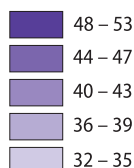
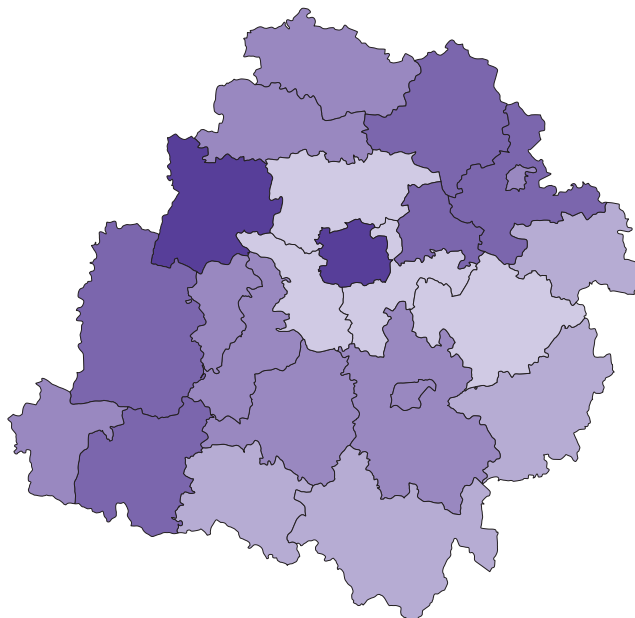
W 2024 r. w województwie łódzkim najwyższy wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności wystąpił w powiecie poddębickim (53), Łodzi (51) oraz powiecie wieluńskim (46), a najniższy w powiecie łódzkim wschodnim i pabianickim (po 32) oraz tomaszowskim i zgierskim (po 35).

Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 38. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2024

As of 31 December

Na 10 tys. ludności
Per 10 thousand populationwojewództwo łódzkie – 43
Łódzkie Voivodship**Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON**

Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total	8195	8795	9810	10048
na 10 tysięcy ludności per 10 thousand population	33	36	42	43

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:
 – SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
 – SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W 2022 r. w województwie łódzkim aktywną działalność prowadziło 6,7 tys. rejestrowych organizacji non-profit, tj. o 0,9 tys. więcej niż w 2020 r. i o 1,0 tys. więcej w porównaniu z 2016 r. Wśród nich do sektora ekonomii społecznej należało 99,3% podmiotów, a udział organizacji pożytku publicznego wyniósł 7,9% ogółu. Pod względem liczby rejestrowych organizacji non-profit województwo łódzkie uplasowało się na 6 miejscu wśród innych województw z udziałem 6,5% ogólnej liczby tego typu podmiotów w kraju (103,4 tys.).

Najliczniejszą grupę rejestrowych organizacji non-profit w 2022 r. w województwie łódzkim stanowiły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 4,5 tys. (67,3% wszystkich podmiotów). Liczba fundacji wyniosła 1,0 tys. (14,9%), kół gospodyń wiejskich było 1,0 tys. (14,5%), organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego prowadzących aktywną działalność – 0,1 tys. (1,8%), a społecznych podmiotów wyznaniowych – 0,1 tys. (1,6%).

Według stanu na koniec 2022 r. rejestrowe organizacje non-profit w województwie łódzkim zrzeszały 430,5 tys. członków, z czego 98,9% dotyczyło członkostw osób fizycznych. W kraju liczba członków takich organizacji wyniosła 8407,4 tys., z czego 98,1% stanowiły osoby fizyczne. Odsetek kobiet wśród członków osób fizycznych wyniósł 46,6% (w kraju – 46,3%). W porównaniu z 2020 r. liczba członków aktywnych organizacji rejestrowych wzrosła o 5,9 tys., a odsetek kobiet w organizacjach zwiększył się o 5,4 p. proc. W skali kraju zanotowano wzrost udziału kobiet o 1,5 p. proc.

Na 10 tys. mieszkańców województwa łódzkiego zarejestrowanych było 28 organizacji non-profit, tj. o 4 więcej niż w 2020 r. i o 1 więcej niż w skali kraju. Jednocześnie na 10 tys. ludności przypadało 1,8 tys. członków rejestrowych organizacji non-profit (w kraju 2,2 tys. członków).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W 2023 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie łódzkim (według wstępnego szacunku) było wyższa niż w roku poprzednim, a odnotowany wzrost był wyższy niż w skali Polski. Udział województwa w tworzeniu PKB w skali kraju wyniósł tyle co w roku poprzednim – 6,0%. Wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie łódzkim była większa niż rok wcześniej i wyniosła 85,7 tys. zł.

W strukturze tworzenia wartości dodanej brutto według sekcji w 2022 r. w skali roku zwiększył się udział rolnictwa, spadły natomiast udziały przemysłu, budownictwa oraz handlu. Na niezmienionym poziomie pozostał udział przedsiębiorstw o charakterze usługowym. Wydajność pracy (wartość dodana brutto na 1 pracującego) wzrosła do 173,0 tys. zł, ale była ona o 6,3% niższa niż w skali kraju.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnego szacunku w 2023 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie łódzkim wyniosła 205272 mln zł. W porównaniu z 2022 r. wartość PKB była wyższa (w cenach bieżących) o 9,9%. W skali Polski wzrost PKB wyniósł, według szacunku wstępnego, 9,7%. Wzrost ten zarówno ogółem w kraju, jak i we wszystkich województwach był niższy niż w roku poprzednim. W porównaniu z rokiem 2020 r. wartość produktu krajowego brutto w województwie łódzkim była wyższa o 39,6% (w skali całego kraju 44,0%).

Wartość produktu krajowego brutto w województwie łódzkim stanowiła 6,0% jego wartości w skali Polski. Udział województwa w tworzeniu PKB w okresie 2020–2023 zmniejszyła się o 0,2 p. proc. Pod względem tego udziału województwo łódzkie uplasowało się na 6 pozycję wśród województw razem z województwem pomorskim. Największy udział miały województwa: mazowieckie (23,8%), śląskie (11,9%), wielkopolskie (9,8%), dolnośląskie (8,3%) oraz małopolskie (8,0%).

Do przeliczeń danych na 1 mieszkańca przyjęto ludność spełniającą kryterium rezydencji według definicji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010), zakładającej okres przebywania osoby na terytorium ekonomicznym danego państwa przez jeden rok lub dłużej. Liczba ludności została przeliczona według stanu w dniu 30 czerwca. Dane o liczbie ludności rezydującej od 2022 r. uwzględniają dane dotyczące ludności ukraińskiej.

Wartość PKB, według szacunku wstępnego, w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie łódzkim w 2023 r. osiągnęła poziom 85708 zł, to o 10,8% więcej niż w roku poprzednim. W porównaniu z poziomem tego wskaźnika w 2020 r. odnotowano wzrost o 39,5%. Przeciętnie w Polsce wartość PKB na mieszkańca była o 4688 zł wyższa niż w województwie łódzkim i wyniosła 90396 zł. W skali roku wzrost tego wskaźnika dla Polski wyniósł 10,1%, a w porównaniu z 2020 r. o 42,2%. W przekroju województw

najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach: mazowieckim (142264 zł), dolnośląskim (96826 zł) oraz wielkopolskim (94455 zł).

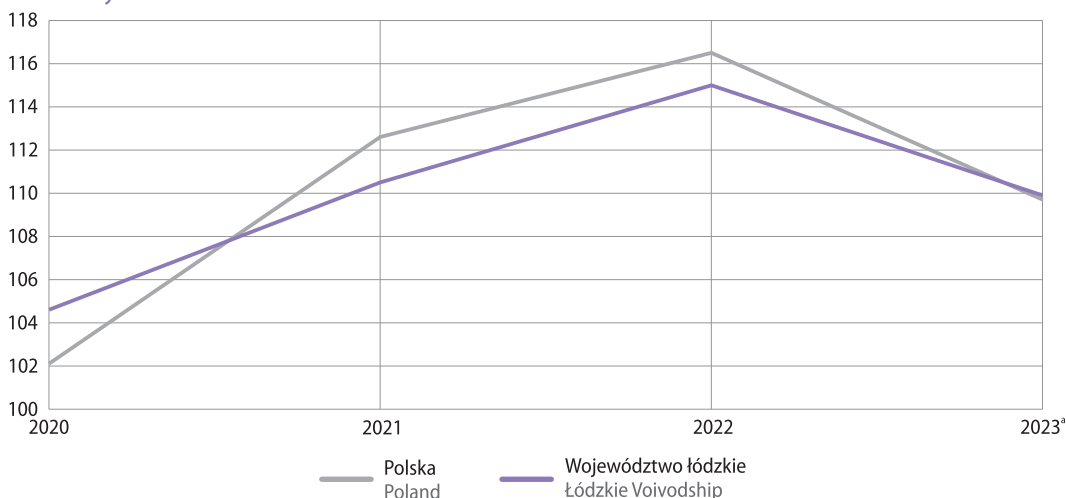
Wartość PKB według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS) w województwie łódzkim w analizowanych latach systematycznie malała, stanowiąc od 76% w 2020 r. do 73% w 2023 r. średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej. W 2023 r. wartość tego wskaźnika to 27900 – o 1400 mniej niż w roku poprzednim.

Wykres 37. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 37. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

Największy udział w tworzeniu produktu krajowego brutto w województwie łódzkim w 2022 r. miał podregion miasto Łódź, na który przypadało 37,0% PKB. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten zmniejszył się o 0,4 p. proc, a w porównaniu z 2020 r. był wyższy o 0,1 p. proc. Drugim o znaczącym udziale w tworzeniu PKB w województwie był podregion piotrkowski, którego udział w 2022 r. wyniósł 23,7%. Wielkość tego udziału wzrosła w skali roku o 0,5 p. proc., a w porównaniu z 2020 r. spadła o 0,3 p. proc.

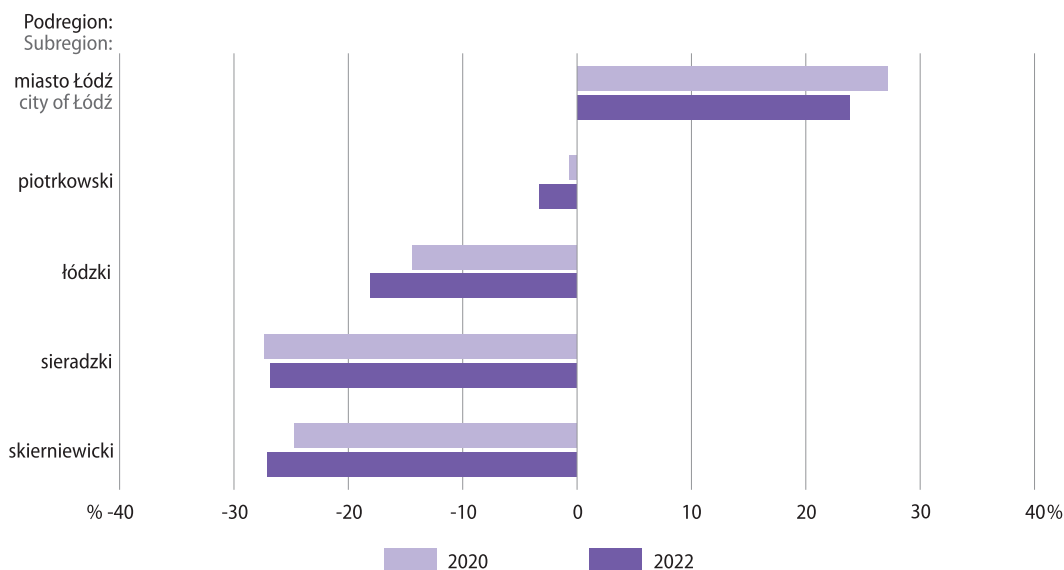
W przekroju podregionów poziom PKB na 1 mieszkańca był znacznie zróżnicowany. Najwyższą wartość tego wskaźnika w 2022 r. odnotowano w podregionie miasto Łódź – 101617 zł, to 31,3% więcej niż średnia dla województwa. Kolejnymi podregionami, uszeregowanymi według poziomu PKB na 1 mieszkańca były: podregion piotrkowski – 79371 zł, podregion łódzki – 67262 zł, podregion sieradzki – 60046 zł oraz podregion skierniewicki 59855 zł. Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej uzyskano jedynie w podregionie miasto Łódź (o 23,8%).

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności rezydującej poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

Wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony dla podregionów w województwie łódzkim w 2022 r. kształtował się na poziomie 18,8% i nie zmienił się w ciągu roku. Wartość współczynnika pozwala stwierdzić, że województwo łódzkie jest zróżnicowane w podregionach na poziomie przeciętnym.

Wykres 38. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 38. Gross domestic product per capita (current prices) – relative deviations from the national average value

Wartość dodana brutto (WDB) wytworzona w województwie łódzkim w 2022 r. wyniosła 166660 mln zł. Podmioty prowadzące działalność w przemyśle wypracowały 28,7% wartości dodanej brutto w województwie. Udział ten zmniejszył się o 0,8 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 0,9 p. proc. w stosunku do 2020 r. Znaczny udział, który łącznie wyniósł 26,6% miała także grupa sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja. W przypadku tej grupy sekcji wskaźnik udziału zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1 p. proc, ale był wyższy niż w 2020 r. o 1,0 p. proc.

Grupa sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości stanowiła w 2022 r. 11,9% i udział ten zwiększył się zarówno w skali roku o 1,6 p. proc., jak i w stosunku od 2020 r. o 0,9 p. proc. Znaczącą grupą pozostawały także pozostałe sekcje usługowe – w 2022 r. to łącznie 22,8% (o 1,5 p. proc. mniej niż w 2021 r. i o 0,7 p. proc. mniej niż w 2020 r.).

Przedsiębiorstwa z sekcji budownictwo wypracowały 5,7% wartości dodanej brutto w 2022 r. Udział ten zmniejszył się zarówno w skali roku (o 0,2 p. proc), jak i w stosunku do 2020 r. (o 0,9 p. proc.). Pozostałe 4,4% wartości dodanej to udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Udział ten był wyższy o 1,1 p. proc. niż w 2021 r. i o 0,7% wyższy niż w 2020 r.

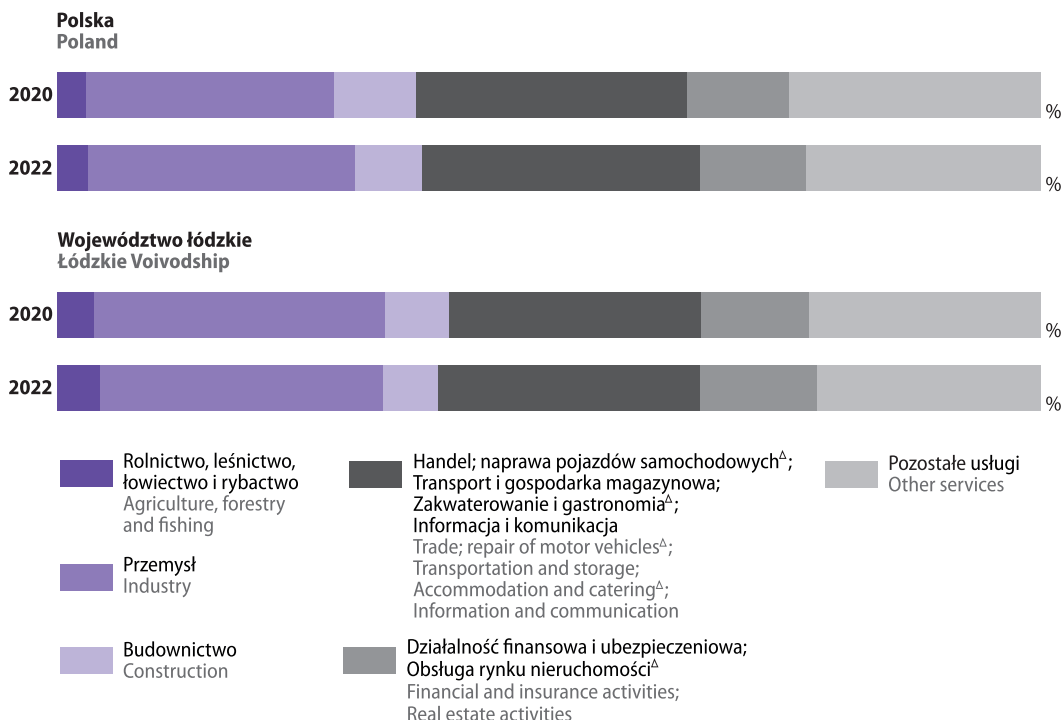
Wartość dodana brutto na 1 pracującego (tzw. wskaźnik wydajności pracy) w województwie łódzkim w 2022 r. osiągnęła poziom 172995 zł. Była ona o 6,3% niższa niż w przeciętnie w Polsce i relacja ta pogorszyła się w skali roku o 0,5 p. proc. Wartość wskaźnika obliczona (w cenach bieżących) dla 2022 r. była o 16,8% wyższa niż w 2021 r. i o 26,2% wyższa niż w 2020 r.

Struktura gospodarki według rodzajów działalności determinuje poziom wydajności pracy. Duży udział usług oraz przemysłu zazwyczaj podwyższa ogólny poziom wydajności, natomiast duży udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa obniża go. Stąd wartość WDB w przeliczeniu na 1 pracującego jest wyraźnie zróżnicowana w poszczególnych podregionach. Najwyższy poziom tego wskaźnika w 2022 r. wyznaczono dla podregionu piotrkowskiego – 193473 zł, to o 11,8% więcej niż średnio w województwie. Dotychczas najwyższą wartość odnotowywano w Łodzi, w 2022 r. jednak wartość WDB w przeliczeniu na

1 pracującego wyniosła 186577 zł (o 7,9% więcej niż średnio w województwie). Wartość dodana brutto na 1 pracującego w 2022 r. w podregionie łódzkim, sieradzkim oraz skierniewickim to odpowiednio 98,8%, 83,9% oraz 82,4% średniej dla województwa.

Wykres 39. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)

Chart 39. Gross value added by kind of activity (current prices)

Wzrost wartości wskaźnika wartość dodana brutto na 1 pracującego w skali roku odnotowano we wszystkich podregionach – najwyższy w podregionach sieradzkim (o 20,4%) oraz piotrkowskim (o 20,2%). W podregionie skierniewickim wartość wydajności pracy wzrosła o 16,2%, mieście Łodzi o 15,4%, a podregionie łódzkim o 12,4%. W stosunku do 2020 r. największy wzrost wskaźnika odnotowano dla podregionu sieradzkiego – 28,9%. W przypadku pozostałych podregionów skala wzrost wyniosła odpowiednio: dla podregionu piotrkowskiego – 27,7%, dla miasta Łodzi – 26,1%, dla podregionu skierniewickiego – 24,7%, a dla podregionu łódzkiego – 23,3%.

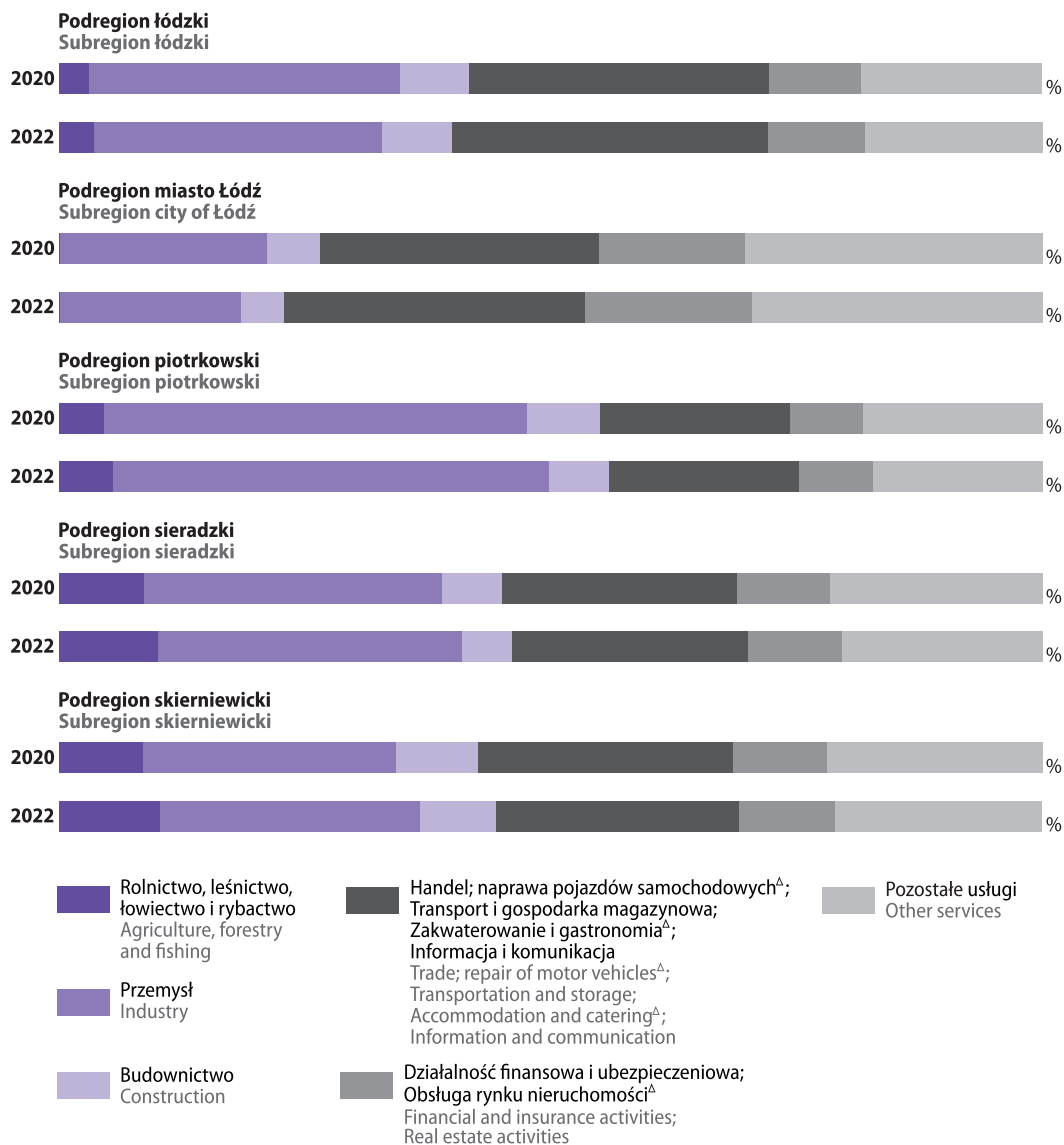
W podregionie miasto Łódź 77,2% wartości dodanej brutto wytworzyły przedsiębiorstwa prowadzące działalność w usługach, obejmujących: handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację; działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi (w tym podmioty z sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne). Udział tej grupy sekcji zwiększył się w ciągu roku o 2,2 p. proc., a w stosunku do 2020 r. wzrósł o 3,8 p. proc.

W podregionie piotrkowskim znaczną część wartości dodanej brutto – 44,3% (o 1,2 p. proc. więcej niż przed rokiem) – wytworzyły podmioty prowadzące działalność przemysłową. W porównaniu z 2020 r. udział tej sekcji był wyższy o 1,3 p. proc.

W podregionach sieradzkim i skierniewickim uwagę zwraca wysoki na tle innych podregionów udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, na poziomie odpowiednio 10,1% i 10,3%. W obu podregionach w skali roku udział tej sekcji zwiększył się odpowiednio o 2,3 p. proc. i 2,6 p. proc., natomiast w stosunku do 2020 r. udział ten był wyższy odpowiednio o 1,5 p. proc. oraz 1,8 p. proc.

Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)

Chart 40. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

6.2.1. Podmioty gospodarki narodowej

6.2.1. Entities of the national economy

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wzrosła w województwie łódzkim w 2024 r. o 2,3%. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 3/4 z nich. Najwięcej podmiotów (21,6% ogółu) prowadziło działalność związaną z handlem, naprawą pojazdów samochodowych, jednak największy wzrost w stosunku do 2023 r. odnotowano w sekcji informacja i komunikacja (o 6,2%).

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

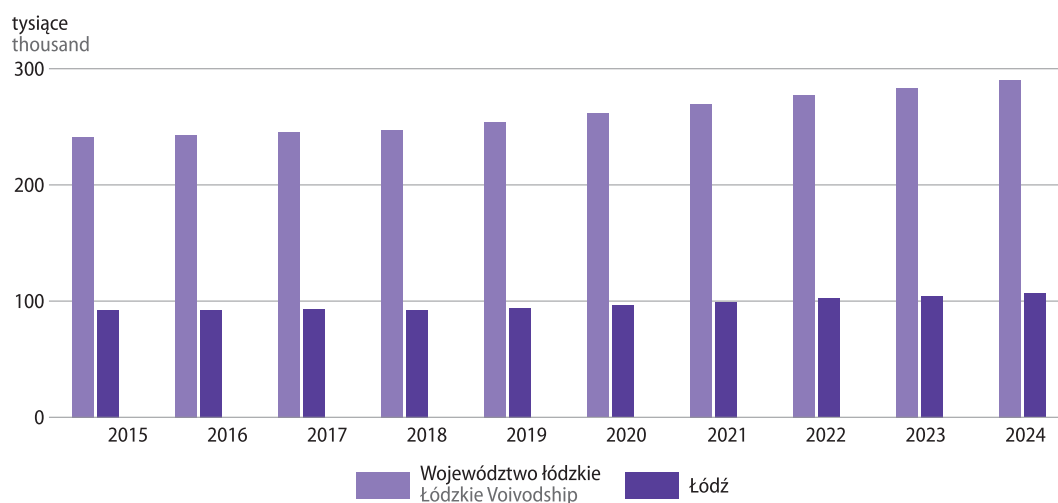
Według stanu na koniec grudnia 2024 r. w rejestrze REGON wpisanych było 290,0 tys. podmiotów mających siedzibę na terenie województw łódzkiego, tj. o 2,3% więcej niż na koniec roku 2023. W stosunku do 2015 r. liczba podmiotów w województwie łódzkim zwiększyła się 20,1%. W Polsce liczba podmiotów wpisanych do rejestru wzrosła w ciągu roku o 3,0%, a w porównaniu z 2015 r. o 26,8%. Podmioty zlokalizowane w województwie łódzkim stanowiły 5,5% wszystkich podmiotów w kraju. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły w województwie łódzkim 74,0%. W skali kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 70,9%.

Wykres 41. Podmioty gospodarki narodowej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 41. Entities of the national economy

As of 31 December

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. Entities of national economy in the REGON register^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 W odsetkach (Polska=100) In percent (Poland=100)
Ogółem Total	241462	261498	283570	290013	5,5
sektor publiczny public sector	6595	6054	6071	6070	5,4
sektor prywatny private sector	234614	253990	274915	281265	5,6
Z liczby ogółem: Of total number:					
Spółki Partnerships and companies	37102	40461	45534	47340	4,8
Fundacje Foundations	1175	1578	1861	1969	4,9
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organisations	7020	7217	7949	8079	5,9
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	180255	196087	211102	214665	5,7

a W podziale według sektorów własności bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Największa liczba podmiotów zlokalizowanych była w Łodzi oraz powiatach otaczających Łódź. W stolicy województwa na koniec 2024 r. zarejestrowanych było 106,3 tys. podmiotów – 36,6% ogółu, a w powiatach stanowiących podregion łódzki kolejne 50,8 tys. podmiotów – 17,5%. Odsetek podmiotów zlokalizowanych w Łodzi zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2015 r. spadł o 1,6 p. proc. Udział podmiotów mających siedzibę w powiatach podregionu łódzkiego wzrósł w ciągu roku o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2015 r. o 1,2 p. proc.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie łódzkim na koniec 2024 r. ukształtowała się na poziomie 124. Rosnąca liczba podmiotów, przy malejącej liczbie ludności województwa przekłada się na wzrost natężenia tego wskaźnika. Na koniec 2023 r. wynosił on 120, natomiast w 2015 r. – 97. W skali Polski wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów na 1000 ludności wyniósł 141, podczas gdy w 2023 r. 137, a w 2015 r. 109.

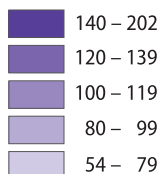
Największym natężeniem liczby podmiotów gospodarczych na 1000 ludności charakteryzowały się gminy zlokalizowane w podregionie łódzkim: gmina miejsko-wiejska Rzgów (202), gminy wiejskie Ksawerów (187) oraz Nowosolna (179), gminy miejsko-wiejskie Tuszyn (153) oraz gmina wiejska Pabianice (151). Dla Łodzi wartość wskaźnika w 2024 r. wyniosła 165. Gminy o najniższym wskaźniku natężenia to, podobnie jak w poprzednich latach, gminy wiejskie: Góra Świętej Małgorzaty (54) i Sadkowice (56).

Najwyższy wzrost tego wskaźnika w porównaniu z 2015 r. obserwowano w gminie miejsko-wiejskiej Lutomiersk (wzrost o 43) oraz gminach wiejskich: Ksawerów (wzrost o 43), Pabianice (wzrost o 39), Zgierz (wzrost o 38) i Aleksandrów (wzrost 37). Najmniejszy wzrost (o 12) dotyczył gmin miejskich Łęczysca i Kutno, gminy miejsko-wiejskiej Krośnice oraz gminy wiejskiej Góra Świętej Małgorzaty. Dla Łodzi wskaźnik ten był wyższy niż 2015 r. o 33. W 2024 r. spadku liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców nie odnotowano w żadnej z gmin.

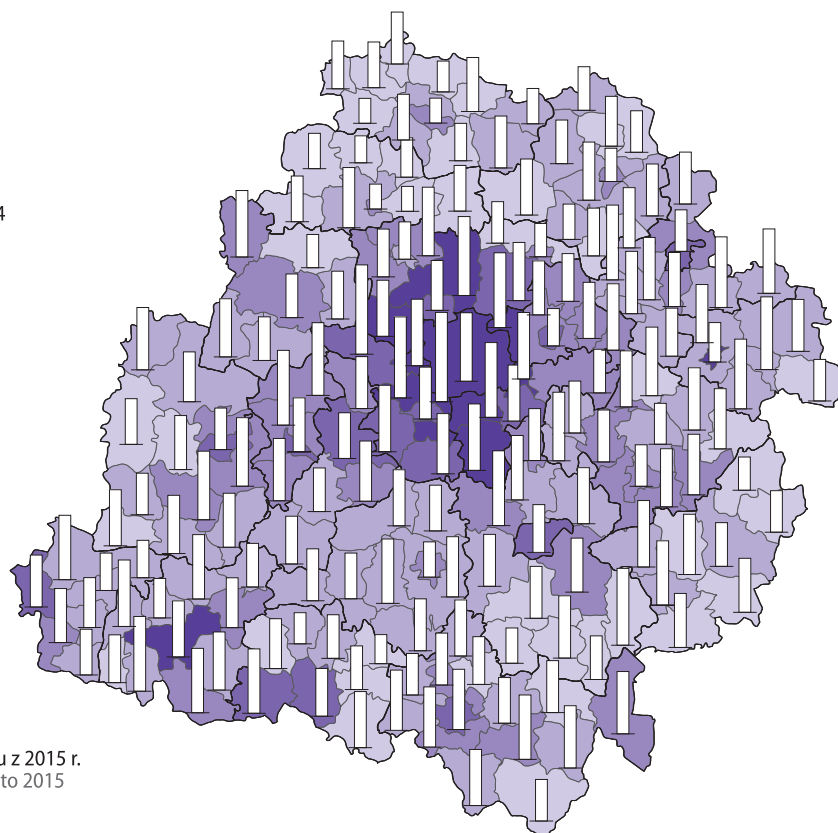
Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 39. Entities of the national economy in 2024
As of 31 December

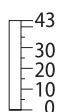
Na 1000 ludności
Per 1000 population

województwo łódzkie – 124
Łódzkie Voivodship

Wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.
Increase/decrease in relation to 2015

27
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

W ciągu 2024 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych zostało 19918 nowych podmiotów gospodarczych, to o 1,0% mniej niż w roku poprzednim. Wśród nowych podmiotów 15240 (76,5%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 2804 (14,1%) to spółki handlowe, z których 74 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego. Liczba wykreślonych z rejestru REGON w województwie łódzkim wyniosła 12837 podmiotów, tj. o 0,9% mniej niż roku poprzednim. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą to 10992 podmiotów (85,6%), a spółki handlowe – 1069 podmiotów (8,3%), z czego 154 to spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego.

Stosunek liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby jednostek nowo zarejestrowanych wyniósł 64,4% (tyle co w roku poprzednim), co oznacza, że na każde 100 nowo zarejestrowanych podmiotów przypadało prawie 65 zlikwidowanych. W skali kraju liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w 2024 r. wyniosła 378,3 tys. i przewyższyła liczbę wyrejestrowanych (219,7 tys.) o 158,6 tys. podmiotów, zatem wskaźnik liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby nowo zarejestrowanych wyniósł 58,1%.

Według stanu na koniec grudnia 2024 r. najliczniejszą grupę podmiotów według rodzaju prowadzonej działalności pozostają podmioty z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (62,6 tys., tj. 21,6% ogółu jednostek). Znaczny udział w liczbie podmiotów ogółem stanowiły też jednostki z sekcji budownictwo (37,2 tys., tj. 12,8%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (28,9 tys., 10,0%) oraz przetwórstwo przemysłowe (27,8 tys., tj. 9,6%).

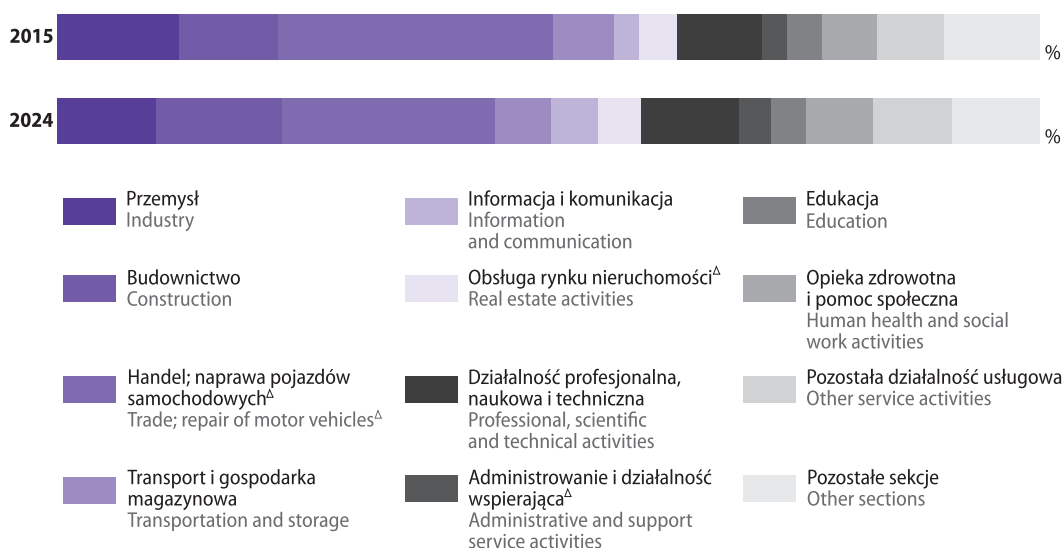
W ciągu 2024 r. największy procentowy wzrost liczby podmiotów odnotowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 13,8%), informacja i komunikacja (o 6,2%), pozostała działalność usługowa (5,8%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,7%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 4,4%).

Mniej podmiotów w rejestrze REGON niż w 2023 r. odnotowano w pozostałych sekcjach zaliczanych do przemysłu – górnictwo i wydobywanie (spadek o 5,5%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (o 0,8%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,3%). Liczba zarejestrowanych podmiotów obniżyła się także w sekcjach handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 0,4%) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (o 0,2%).

Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 42. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

Najliczniejszą grupę podmiotów według form prawnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 74,0% wszystkich podmiotów. W porównaniu z 2023 r. ich liczba zwiększyła się o 3,6 tys., tj. o 1,7% i wyniosła 214,7 tys. Udział tej grupy podmiotów zmniejszył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w porównaniu z rokiem 2015 odpowiednio o 0,4 p. proc. i 0,7 p. proc.

Znaczącą grupę stanowiły także spółki, których w dniu 31 grudnia 2024 r. w województwie łódzkim zarejestrowanych było 47,3 tys. (16,3% ogółu podmiotów). W odniesieniu do 2023 r. ich liczba wzrosła o 4,0%, a porównaniu z 2015 r. o 27,6%. Spółki cywilne w liczbie 17,2 tys. stanowiły 36,3% wszystkich zarejestrowanych spółek. W ujęciu rocznym ich liczba spadła nieznacznie (o 0,3%), zaś w stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost o 2,2%. Liczba zarejestrowanych spółek handlowych na koniec 2024 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 6,6% i wyniosła 29,9 tys. (63,2% ogółu spółek). Wśród spółek prawa handlowego większość to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które w 2024 r. stanowiły 85,3% spółek handlowych (w 2023 r. 83,7%, a w 2015 r. 80,7%).

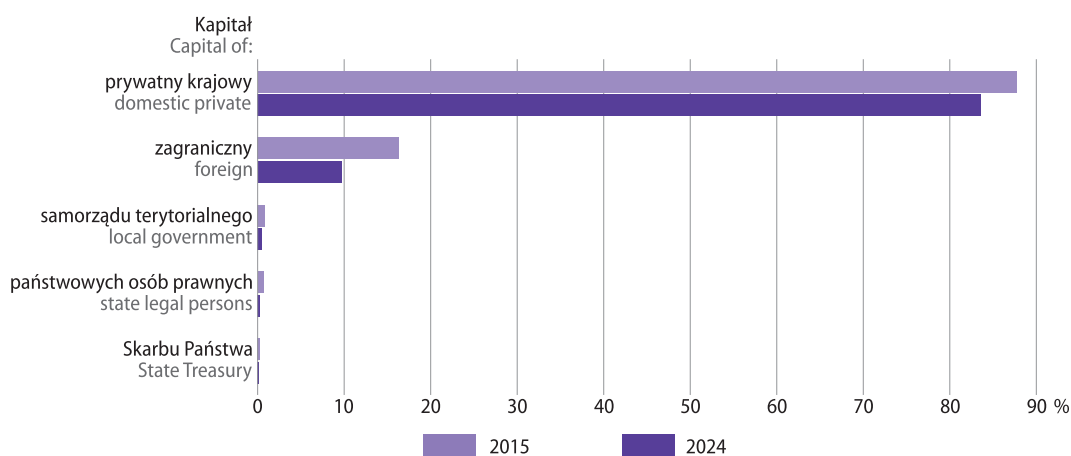
Ze względu na rodzaj zaangażowanego kapitału przeważająca część spółek handlowych to spółki z kapitałem prywatnym krajowym – 25,0 tys. podmiotów, które w 2024 r. stanowiły one 83,6% (w 2023 r. 83,3%, w 2015 r. 87,7%). Spółki z kapitałem zagranicznym to 2,9 tys. podmiotów – 9,7% ogółu spółek handlowych. Ich udział zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,2 p. proc., a z 2015 r. o 6,7 p. proc. Spółki handlowe z wyłącznym kapitałem zagranicznym stanowiły w 2024 r. 71,8% ogólnej liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego.

Wykres 43. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 43. Commercial companies by type of capital^a

As of 31 December

^a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na "ogółem", ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

Data on the number of companies by type of capital must not be added to the "total" because they capture companies by the presence in them of every kind of capital, not the predominant capital.

6.2.2. Działalność badawcza i rozwojowa

6.2.2. Research and development

W 2023 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w województwie łódzkim były o 7,5% wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Wskaźnik personelu wewnętrznego B+R wyrażony w EPC na 1000 osób aktywnych zawodowo w 2023 r. wyniósł 6,8 EPC.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wszystkie nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne brutto na środki trwałe związane z działalnością B+R prowadzoną w jednostce statystycznej w danym okresie sprawozdawczym bez względu na źródło finansowania.

W 2023 r. w województwie łódzkim nakłady wewnętrzne na działalność B+R wyniosły 2027,8 mln zł. W porównaniu z 2015 r. liczba podmiotów zaangażowanych w działalność B+R w województwie wzrosła o 67,1% i wyniosła 396 podmiotów.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (B+R) w województwie łódzkim w 2023 r. wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 7,5%, a w porównaniu z 2015 r. o 176,1%. Nakłady te stanowiły 3,8% nakładów krajowych brutto na działalność B+R (w 2022 r. 4,2%, w 2020 r. 5,0%, a w 2015 r. 4,1%).

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 31. Intramural expenditure^a on R&D by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	734,6	1633,2	1887,1	2027,8
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government:	344,3	827,0	929,6	967,6
Przedsiębiorstw Business enterprise	231,3	626,2	666,0	736,4
Szkolnictwa wyższego Higher education	52,6	56,6	105,9	135,2
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	1,2	3,4	2,8	5,9
Reszta świata Rest of the world	105,1	119,9	182,8	182,8

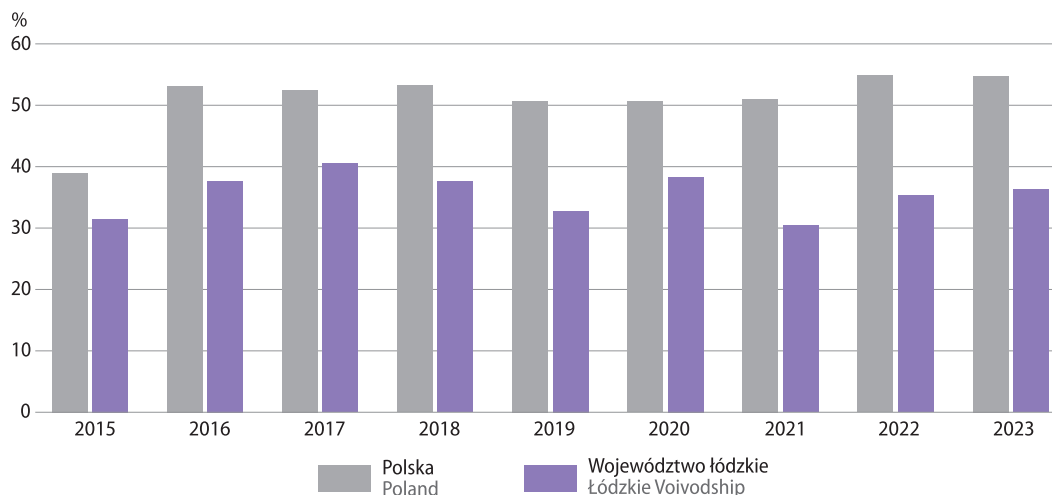
^a Bez amortyzacji środków trwałych.

^a Excluding depreciation of fixed assets.

W województwie łódzkim w 2023 r. 36,3% nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową było finansowanych ze środków sektora przedsiębiorstw. Udział środków pochodzących z tego sektora był wyższy o 1,0 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 4,8 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. W kraju udział ten ukształtował się na poziomie 54,7% i był niższy o 0,1 p. proc. niż w 2022 r., ale o 15,7 p. proc. wyższy w stosunku do 2015 r.

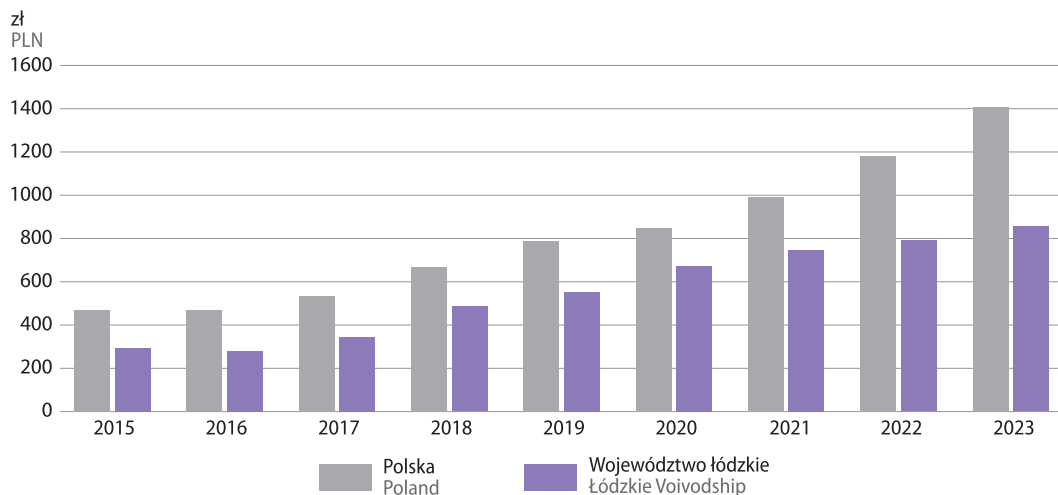
Wykres 44. Udział nakładów wewnętrznych^a na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 44. Share of intramural expenditure^a on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosły 855 zł, przy wskaźniku dla Polski kształtującym się na poziomie 1409 zł. Wskaźnik w porównaniu z 2022 r. był o 64 zł wyższy (w kraju odnotowano wzrost o 227 zł).

Wykres 45. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca**Chart 45. Intramural expenditure^a on R&D per capita**

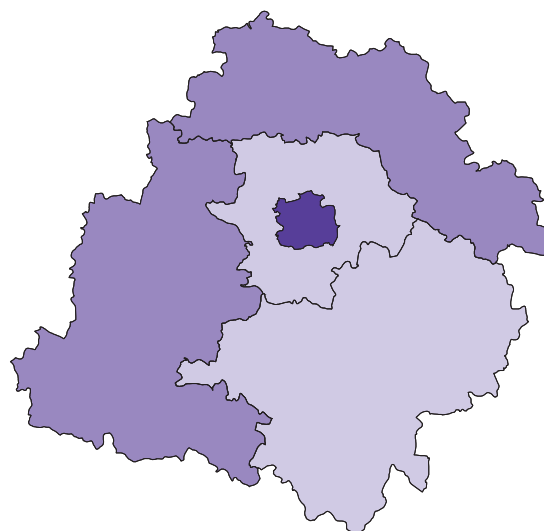
a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 40. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca według podregionów w 2023 r.**Map 40. Intramural expenditure^a on R&D per 1 inhabitant by subregions in 2023**

W zł
In PLN

701 – 2335
301 – 700
123 – 300

województwo łódzkie – 855 zł
Łódzkie Voivodship PLN

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Biorąc pod uwagę pochodzenie środków finansujących badania naukowe i prace rozwojowe, w 2023 r. ponad połowa nakładów wewnętrznych na działalność B+R w Polsce była finansowana ze środków wewnętrznych (56,7%), natomiast w województwie łódzkim wystąpiła przewaga środków zewnętrznych (58,2%).

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)Table 32. Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023	2023 Polska=100 Poland=100
	w mln zł in million PLN				
Ogółem Total	1198,8	1633,2	1887,1	2027,8	3,8
nakłady finansowane ze środków: expenditure financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	623,1	620,8	755,0	847,1	2,8
Zewnętrznych External funds	575,7	1012,4	1132,0	1180,6	5,1
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	449,4	818,8	917,3	947,5	5,7

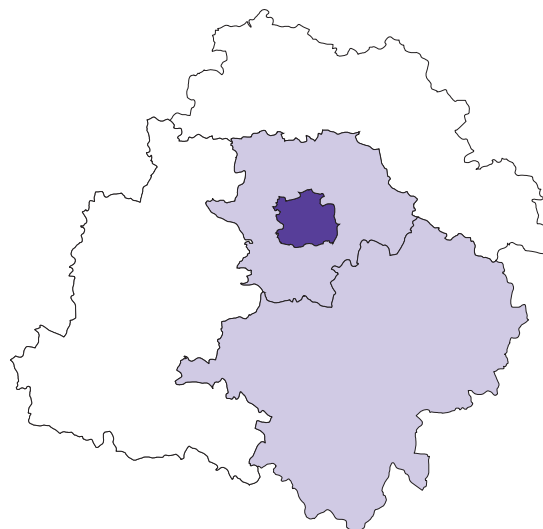
a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Mapa 41. Udział środków zewnętrznych w nakładach wewnętrznych^a na działalność B+R według podregionów w 2023 r.Map 41. Share of external funds in intramural expenditure^a on R&D by subregions in 2023

W %
In %

40,0 – 65,7
17,8 – 39,9
Tajemnica statystyczna
Statistical confidentiality

województwo łódzkie – 58,2%
Łódzkie Voivodship

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

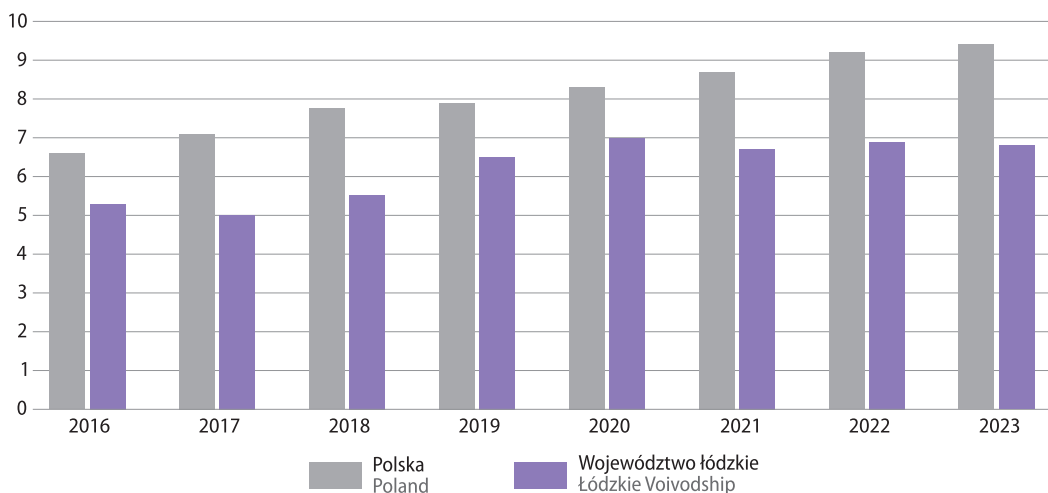
W 2023 r. rzeczywiste zaangażowanie personelu wewnętrznego w prowadzone badania naukowe i prace rozwojowe w województwie łódzkim wyniosło 7,7 tys. ekwiwalentów pełnego czasu pracy i było niższe w skali roku o 3,7%. Personel ten stanowił 4,6% ogółu personelu wewnętrznego B+R w kraju. Personel wewnętrzny B+R (mierzony w EPC) na 1000 osób aktywnych zawodowo wyniósł 6,8 (w 2022 r. – 6,9). Wskaźnik ten średnio w kraju w 2023 r. wyniósł 9,4 (rok wcześniej 9,2).

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (właściciele, aktywni współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie ich rodzin oraz osoby pozostające w stosunku pracy) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalent pełnego czasu pracy (ECP) jest to stosunek godzin rzeczywiście przepracowanych w związku z działalnością B+R w danym okresie sprawozdawczym do całkowitej liczby godzin formalnie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę.

Wykres 46. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b

Chart 46. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

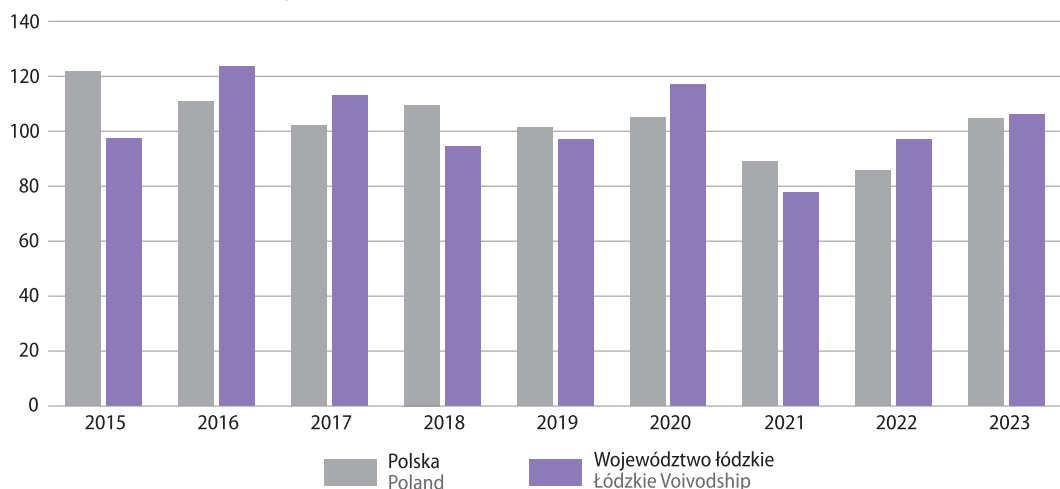

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo w wieku 15-89 lat na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active aged 15-89 were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

Zdecydowaną większość personelu zaangażowanego w działalność badawczą i rozwojową w województwie łódzkim w 2023 r. stanowili badacze. Liczebność pracowników naukowo-badawczych z personelu wewnętrznego wyrażona w ekwiwalentach pełnego czasu pracy wyniosła 5,1 tys. EPC, co stanowiło 65,5% ogółu personelu wewnętrznego B+R wyrażonego w EPC (o 1,6 p. proc. więcej niż rok wcześniej). W kraju udział ten wyniósł 71,9% (o 0,6 p. proc. mniej niż w 2022 r.).

Wykres 47. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańcówChart 47. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. podmioty z województwa łódzkiego dokonały 251 zgłoszeń wynalazków (wobec 243 w 2015 r.) i 33 wzorów użytkowych (44 osiem lat wcześniej). Zgłoszenia wynalazków stanowiły 6,4% ogółu zgłoszeń w kraju, a wzorów użytkowych – 4,9%. Liczba objętych ochroną wynalazków wyniosła w analizowanym roku 145 (wobec 152 w 2015 r.), a wzorów użytkowych – 23 (wobec 24 w 2015 r.). Patenty przyznane podmiotom z województwa łódzkiego to, w przypadku wynalazków, 6,6% patentów krajowych, a w przypadku wzorów użytkowych – 6,3%.

W 2023 r. wskaźnik liczby zgłoszeń wynalazków złożonych przez podmioty krajowe w Urzędzie Patentowym RP na 1 milion mieszkańców wyniósł dla województwa łódzkiego 105,9 (wobec 97,3 w 2015 r.). Dla Polski wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 104,7.

6.2.3. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

6.2.3. Use of information and communication technologies in enterprises

W 2024 r. w województwie łódzkim prawie wszystkie przedsiębiorstwa posiadały szerokopasmowy dostęp do Internetu. W ujęciu rocznym zmniejszył się odsetek podmiotów prowadzących sprzedaż elektroniczną, zwiększył natomiast – korzystających z otwartych danych publicznych.

Pod pojęciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

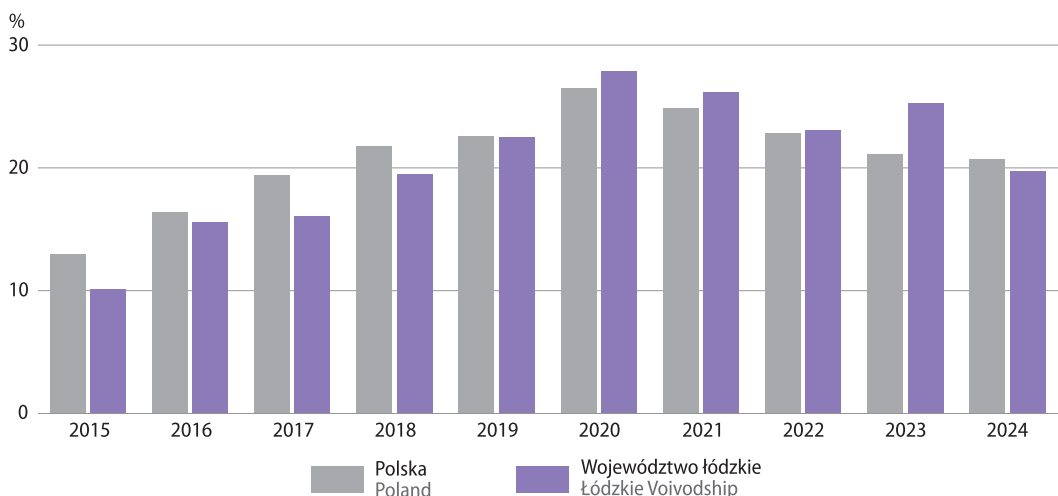
Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2024 r. w województwie łódzkim 98,9% przedsiębiorstw posiadało szerokopasmowy dostęp do Internetu (rok wcześniej – 99,4% a w 2015 r. – 90,8%). W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 98,7%.

W województwie ze stałych szerokopasmowych połączeń internetowych korzystało 90,2% ogółu przedsiębiorstw, tj. o 6,8 p. proc. więcej niż rok wcześniej i o 5,5 p. proc. więcej niż w 2015 r. Odsetek takich przedsiębiorstw w kraju wyniósł 91,7%. Najczęściej (30,2% podmiotów) korzystało ze stałych łączy o prędkości przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s (w kraju 32,1%) oraz przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s (19,7%; w kraju 20,7%). Wyższych prędkości (przynajmniej 1 Gbit/s) operatorzy dostarczyli dla 14,5% przedsiębiorstw w województwie i 13,9% w kraju.

Wykres 48. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 48. Enterprises with Internet^a access

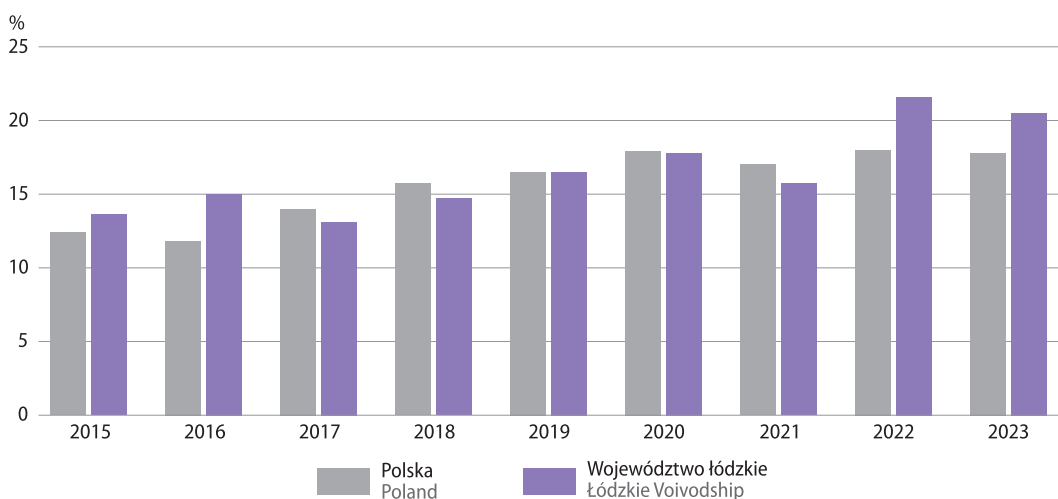
^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
a Internet access 30–100 Mbit/s

W 2023 r. w województwie łódzkim odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną ukształtował się na poziomie 20,5% tj. o 1,1 p. proc. niższym niż w roku poprzednim, ale o 6,9 p. proc. wyższym w porównaniu z 2015 r. W kraju, w omawianym roku, odsetek podmiotów prowadzących sprzedaż poprzez sieci komputerowe wyniósł 17,8%. Za pośrednictwem stron internetowych, aplikacji mobilnych lub platform handlowych sprzedaż wybrało 18,1% jednostek z województwa łódzkiego, tj. o 1,7 p. proc. mniej niż przed rokiem, ale o 8,0 p. proc. więcej w stosunku do 2015 r.

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI. Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faxem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

Wykres 49. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe

Chart 49. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne wytworzone są przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie) i są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

Jedną z wielu korzyści dostępu do Internetu jest możliwość wykorzystania ogólnodostępnych danych udostępnianych przez administrację publiczną. Otwarte dane publiczne dla każdego zainteresowanego stanowią użyteczne źródło informacji do przetwarzania, planowania i podejmowania decyzji biznesowych. W 2023 r. w województwie łódzkim z otwartych danych publicznych korzystało 16,3% podmiotów, tj. o 2,0 p. proc. więcej niż rok wcześniej (w kraju – 19,5%). Przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie danymi z kategorii gospodarka i finanse (14,8%), natomiast najmniejsze informacjami z zakresu kultury, sportu i rekreacji (3,0%). Odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione ukształtował się (podobnie, jak w kraju) na poziomie 4,4%.

6.2.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

6.2.4. Financial results of non-financial enterprises

W 2024 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych w województwie łódzkim były niższe od uzyskanych rok wcześniej. Pogorszeniu uległy podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

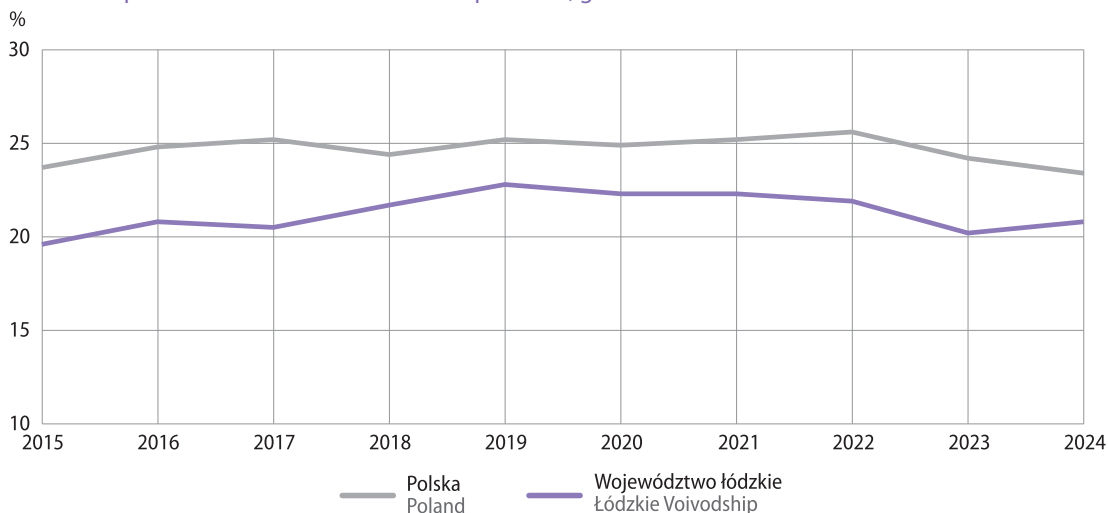
W województwie łódzkim w 2024 r. przychody z całokształtu działalności wyniosły 226136,1 mln zł i były niższe od uzyskanych rok wcześniej o 5,8%, ale wyższe w stosunku do 2015 r. o 98,2%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 220476,6 mln zł tj. o 6,2% niższą niż w 2023 r., ale o 97,9% wyższą w porównaniu z 2015 r. Najgłębszy ich spadek w ujęciu rocznym odnotowano w: administrowaniu i działalności wspierającej (o 40,4%), budownictwie (o 13,0%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 8,1%). Największy wzrost natomiast wystąpił w: działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 40,1%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 24,7%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacją (o 12,8%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozajunijnych.

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów przeznaczonych na eksport osiągnęły wartość 45810,0 mln zł i były o 3,6% niższe niż przed rokiem. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów zwiększył się z 20,2% do 20,8%. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 90,0% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 10,0% - przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wykres 50. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 50. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

W 2024 r. koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności wyniosły 225171,4 mln zł i w skali roku zmniejszyły się o 5,4%, natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrosły o 97,9%. W strukturze rodzajowej kosztów bieżących najczęściej pochłaniało zużycie materiałów i energii (37,7%), usługi obce (17,2%), podatki i opłaty (17,0%) oraz wynagrodzenia (14,3%), a najmniej pozostałe koszty rodzajowe (1,5%) oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia (3,4%).

Koszty ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosły 219293,5 mln zł i w porównaniu z 2023 r. zmniejszyły się o 5,6%, natomiast w relacji do 2015 r. wzrosły o 97,0%. Najgłębszy ich spadek w ujęciu rocznym odnotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 39,5%), transport i gospodarka magazynowa (o 6,0%) oraz informacja i komunikacja (o 5,1%). Największy wzrost wystąpił w: działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 27,5%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 25,6%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 11,9%).

Wyniki finansowe:

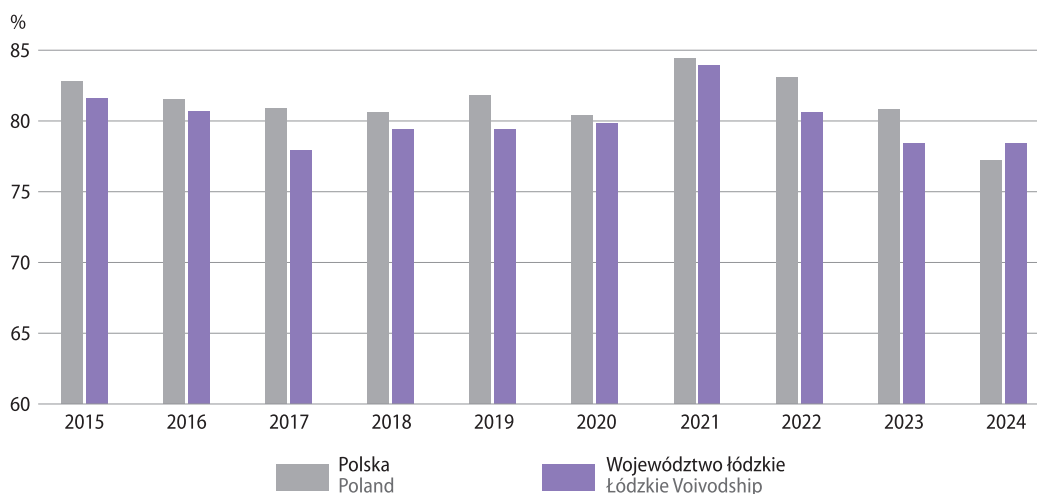
- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był o 58,2% niższy niż przed rokiem i wyniósł 1183,1 mln zł. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej ukształtował się na poziomie 1447,8 mln zł (wobec 122,3 mln zł rok wcześniej), a wynik na operacjach finansowych to wartość minus 1666,2 mln zł (wobec minus 978,9 mln zł w roku poprzednim).

Wynik finansowy brutto wyniósł 964,7 mln zł i był o 51,1% niższy niż rok wcześniej. Zysk brutto osiągnął wartość 11210,5 mln zł, tj. o 16,8% niższą niż w roku poprzednim, natomiast strata brutto zmalała o 10,9% do poziomu 10245,8 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto, m.in. podatkiem dochodowym, wzrosły w skali roku o 125,4% i wyniosły 2447,5 mln zł.

Wykres 51. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 51. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie minus 1482,8 mln zł (wobec 888,4 mln zł rok wcześniej). Zysk netto zmniejszył się w skali roku o 16,5% do poziomu 9540,9 mln zł, a strata netto wzrosła o 4,7% do 11023,7 mln zł. Pogorszenie wyniku finansowego netto odnotowano m.in. w: działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z 187,7 mln zł do minus 155,9 mln zł), budownictwie (o 92,4%),

transporcie i gospodarce magazynowej (o 60,0%), a także w obsłudze rynku nieruchomości (o 53,3%). Wzrost natomiast wystąpił w: działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (z minus 10,6 mln zł do 11,8 mln zł), dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 92,2%), informacji i komunikacji (o 14,6%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,7%).

W 2024 r. zysk netto wykazało (podobnie, jak rok wcześniej) 78,4% badanych przedsiębiorstw, a udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zwiększył się z 69,3% do 71,0%.

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W przedsiębiorstwach objętych badaniem w 2024 r. wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności był mniej korzystny niż przed rokiem – jego poziom zwiększył się w skali roku o 0,4 p. proc. i wyniósł 99,6%. Zmalały wskaźniki: rentowności sprzedaży brutto o 0,7 p. proc. do 0,5%, rentowności obrotu zarówno netto, jak i brutto odpowiednio o 1,1 p. proc. do minus 0,7% i o 0,4 p. proc. do 0,4%. Wskaźnik płynności finansowej I stopnia zmniejszył się o 0,3 p. proc. do 29,1%, a wskaźnik płynności finansowej II stopnia – o 6,8 p. proc. do 81,4%.

W ujęciu rocznym największe pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów odnotowano w: budownictwie (wzrost o 16,8 p. proc. do 97,2%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (wzrost o 16,5 p. proc. do 105,8%). Natomiast poprawę wskaźnika odnotowano w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (spadek o 9,1 p. proc. do 94,0%) oraz w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (spadek o 2,5 p. proc. do 91,1%).

Wskaźnik rentowności obrotu netto najbardziej obniżył się w: działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z 9,3% do minus 7,0%) oraz w budownictwie (o 14,7 p. proc. do 1,4%). Wzrósł natomiast między innymi w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (z minus 5,1% do 4,3%) oraz w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,9 p. proc. do 7,1%).

W świetle oceny rentowności najbardziej opłacalnymi rodzajami działalności w 2024 r. okazały się: zakwaterowanie i gastronomia, w której to sekcji wskaźnik rentowności obrotu netto osiągnął poziom 8,2%, informacja i komunikacja (7,9%), dostawa wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacja (7,1%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (4,6%) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (4,3%).

Wskaźniki ekonomiczno-finansowe przedsiębiorstw w województwie łódzkim w 2024 r. były gorsze niż w kraju.

W okresie 2015–2024 najmniej korzystne wartości podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe w województwie łódzkim przyjęły w latach skrajnych.

Tablica 33. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Table 33. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	w %		in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	99,7	95,5	99,2	99,6	95,7
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	0,1	4,9	1,2	0,5	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	0,3	4,5	0,8	0,4	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	0,6	3,8	0,4	-0,7	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	30,2	42,4	29,4	29,1	44,6
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	91,4	94,5	88,2	81,4	107,5

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw wyniosła na koniec grudnia 2024 r. 77675,8 mln zł i była o 1,7% niższa niż przed rokiem, przy czym zapasy zmalały o 4,7%, a należności krótkoterminowe – o 4,5%. Wzrosły natomiast inwestycje krótkoterminowe – o 6,4% oraz krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 1,2%.

W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zmalał udział należności krótkoterminowych (z 36,7% do 35,7%) oraz zapasów (z 30,4% do 29,5%). Wzrósł natomiast udział inwestycji krótkoterminowych (z 18,3% do 19,8%) i krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 14,6% do 15,0%).

W strukturze zapasów wzrósł udział towarów (z 35,6% do 37,8%) oraz produktów gotowych (z 15,2% do 15,6%). Zmalał natomiast udział materiałów (z 38,3% do 37,6%). Na poziomie sprzed roku utrzymał się udział półproduktów i produktów w toku (7,7%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) w końcu grudnia 2024 r. wyniosły 63777,6 mln zł i były o 5,6% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 16,9% ogółu zobowiązań (wobec 18,3% przed rokiem). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 10769,4 mln zł i była o 2,4% niższa niż rok wcześniej. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 53008,2 mln zł i w skali roku były wyższe o 7,4%.

W ramach zobowiązań krótkookresowych wzrosły zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (o 48,4%), z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń (o 1,6%), zmalały natomiast zobowiązania z tytułu dostaw i usług (o 3,6%).

Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu ukształtowała się na poziomie 101,4% (wobec 110,6% rok wcześniej).

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

W porównaniu z 2023 r. w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw cykl rotacji należności z tytułu dostaw i usług uległ wydłużeniu o 4 dni (do 36), cykl rotacji zapasów oraz spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 1 dzień (do odpowiednio 38 i 37 dni).

6.2.5. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

6.2.5 Investment outlays of enterprises

Wartość nakładów poniesionych na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa łódzkiego w 2023 r., przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była wyższa w skali roku o 17,7%. Nakłady te stanowiły 4,9% nakładów inwestycyjnych poniesionych w kraju.

Zmniejszyły się natomiast nakłady zrealizowane w 2024 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe zatrudniające powyżej 49 osób (o 1,1%).

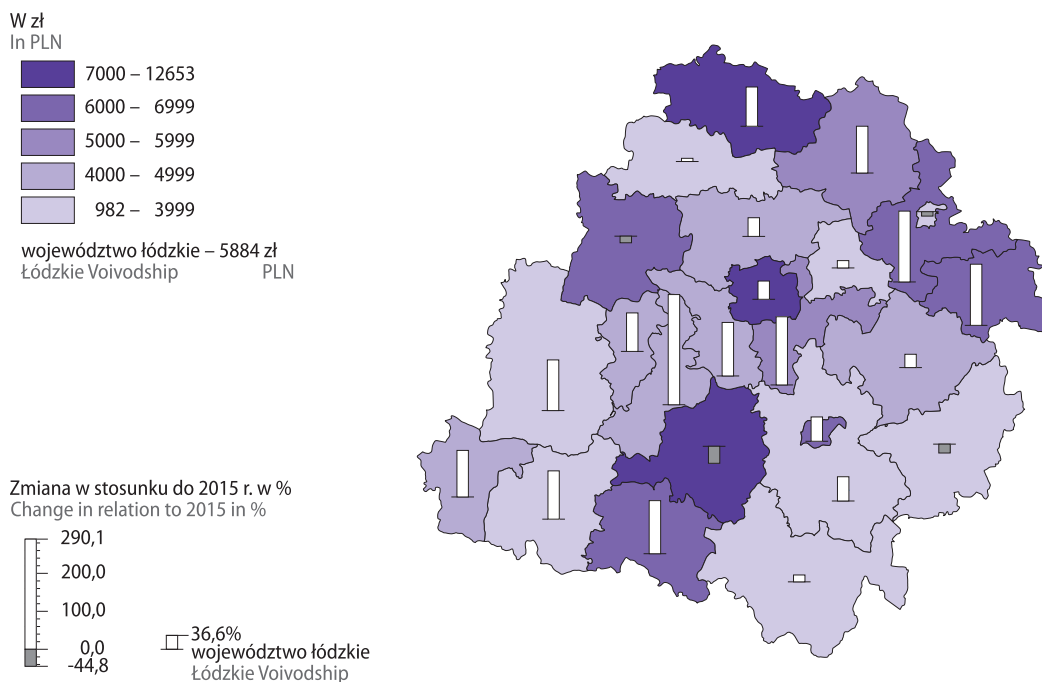
W porównaniu z rokiem poprzednim liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz ich wartość kosztorysowej uległy obniżeniu odpowiednio o 0,3% i 24,2%.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

Mapa 42. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)

Map 42. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2023 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

W 2023 r. nakłady inwestycyjne realizowane w województwie łódzkim przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosły 13946,7 mln zł (w cenach bieżących) i były o 17,7% wyższe niż w roku poprzednim i o 29,6% wyższe w porównaniu z 2015 r. W przemyśle odnotowano wzrost w stosunku do 2022 r. o 24,6%, a w odniesieniu do 2015 r. – o 15,0%. W kraju nakłady inwestycyjne wzrosły w porównaniu z 2022 r. o 13,0%, a w relacji do 2015 r. o 68,6%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość ponie-

sionych w województwie nakładów ukształtowała się w omawianym roku na poziomie 5884 zł, tj. o 18,5% wyższym niż rok wcześniej i o 36,6% wyższym w stosunku do 2015 r. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących stosunkowo najwięcej zainwestowano w powiecie bełchatowskim (12653 zł na 1 mieszkańca), kutnowskim (11342 zł) oraz w Łodzi (7548 zł), najmniej natomiast w powiecie piotrkowskim (982 zł), brzezińskim (1337 zł) i łęczyckim (1792 zł).

Nakłady inwestycyjne zrealizowane na terenie województwa łódzkiego stanowiły 4,9% ogółu nakładów w kraju (w 2022 r. – 4,8%, a w 2015 r. – 6,4%).

W drugiej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01¹); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2024 r. przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe mające siedzibę na terenie województwa łódzkiego wyniosły 6722,4 mln zł i były (w cenach bieżących) niższe od zrealizowanych rok wcześniej o 1,1%. W kraju wartość nakładów inwestycyjnych zmniejszyła się, w skali roku, o 6,7%.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

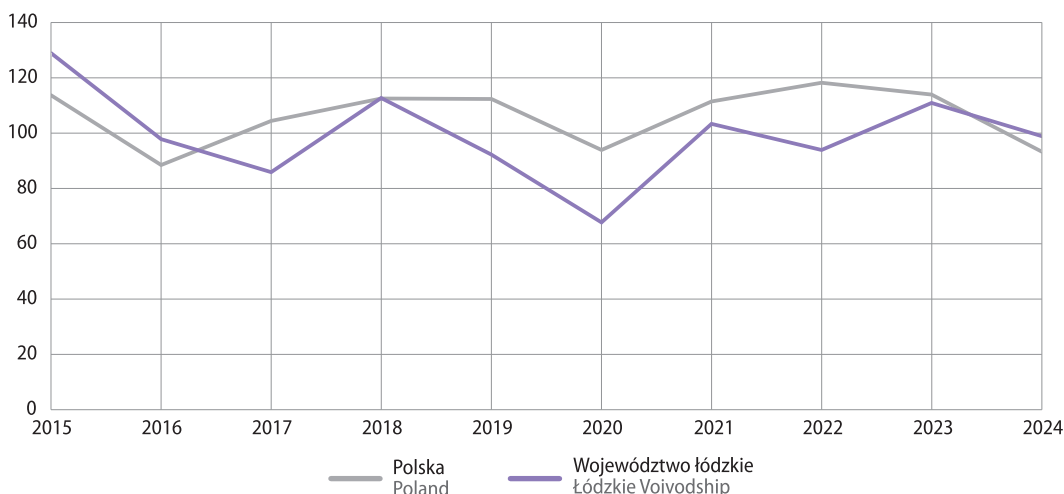
Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Wykres 52. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 52. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Previous year=100

¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Tablica 34. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)

Table 34. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total				
w mln zł in million PLN	10692,5	6316,2	6796,3	6722,4
Polska=100 Poland=100	7,8	4,2	3,0	3,2
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	39,0	19,3	23,4	29,3
zakupy purchases	52,6	75,8	75,3	70,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	47,7	71,0	65,2	59,2
środków transportu transport equipment	4,9	4,8	10,1	10,8

Z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2024 r. przez łódzkie przedsiębiorstwa na budynki i budowle wydawkowano 1969,4 mln zł, tj. o 23,6% więcej niż rok wcześniej. Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła poziom 4704,5 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim była niższa o 8,1%, a ich udział w nakładach ogółem zmniejszył się w skali roku o 5,3 p. proc. Na zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi przeznaczono 3978,8 mln zł (o 10,3% mniej niż w roku poprzednim), a na środki transportu 725,7 mln zł (o 6,1% więcej).

W analizowanym okresie nakłady inwestycyjne w przemyśle zmniejszyły się o 12,0%, przy spadku w przetwórstwie przemysłowym o 3,2%. Najgłębszy spadek nakładów odnotowano w obsłudze rynku nieruchomości (o 41,7%) oraz informacji i komunikacji (o 33,3%), największy wzrost natomiast wystąpił w budownictwie (o 149,2%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 59,9%) .

W 2024 r. najwięcej inwestowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, których udział jednak zmniejszył się w skali roku o 1,0 p. proc. do 45,9% ogółu poniesionych nakładów. Inwestycje z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych stanowiły 14,7% ogólnej wartości i odnotowały największy wzrost (o 4,0 p. proc.), a z sekcji transport i gospodarka magazynowa – 6,6% (wzrost o 0,4 p. proc.).

W okresie styczeń-grudzień 2024 r. inwestorzy z województwa łódzkiego rozpoczęli realizację 1746 inwestycji, tj. o 0,3% mniej niż w analogicznym okresie 2023 r., a ich łączna wartość kosztorysowa wyniosła 2223,2 mln zł i była o 24,2% niższa niż w roku poprzednim. W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji była wyższa o 1,3%, a ich wartość kosztorysowa wzrosła o 14,3%. W województwie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 37,4% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (przed rokiem 40,6%). W porównaniu z 2023 r. znacznie zmniejszyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 93,7%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 87,2%) oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 80,3%). Największy wzrost wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych odnotowano w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (ponad 12-krotny), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (ponad 4-krotny) oraz w budownictwie (prawie 3-krotny)

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego. Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

6.3.1. Rolnictwo

6.3.1. Agriculture

W województwie łódzkim w czerwcu 2024 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się wielkość stada bydła ogółem, ale zwiększyła liczebność stada świń.

W 2024 r. producenci rolni z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu mniej niż przed rokiem ziarna zbóż. Wielkość skupu żywca rzeźnego w wadze żywej była mniejsza niż rok wcześniej. Zwiększyła się ilość skupionego mleka krowiego. W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, w województwie łódzkim odnotowano spadek średnich cen większości notowanych produktów rolnych, z wyjątkiem ziemniaków, żywca wołowego i mleka krowiego.

W województwie łódzkim w 2023 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił spadek wartości globalnej produkcji rolniczej i ogólnej produkcji końcowej (w cenach stałych). Wartość produkcji towarowej ogółem również była mniejsza.

Produkcja roślinna

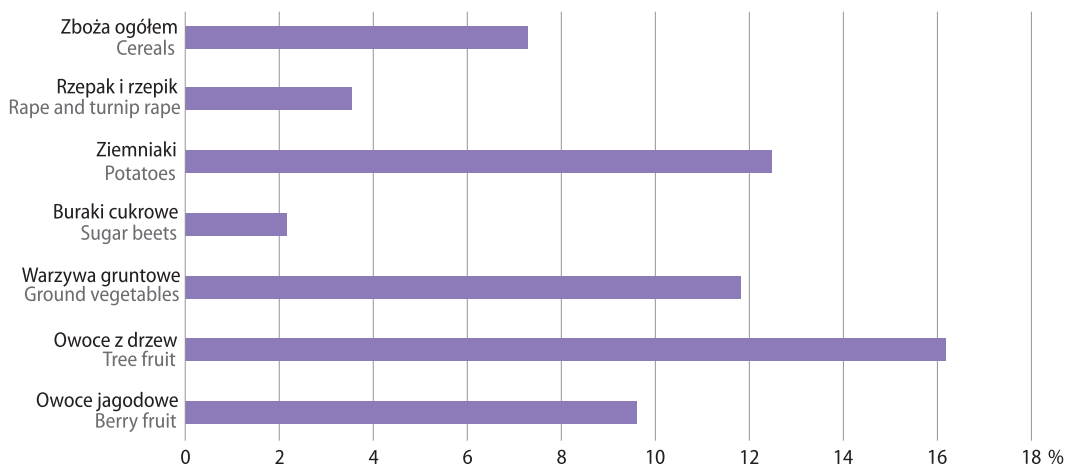
Crop output

Tablica 35. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

Table 35. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	30,5	45,1	44,3	44,4	49,4
w tym zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	30,3	42,8	39,0	38,3	44,7
w tym: of which:					
pszenica wheat	36,3	52,3	46,1	45,6	52,0
żyto rye	24,5	36,1	32,3	31,8	35,7
jęczmień barley	30,4	39,7	36,7	36,2	43,4
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	27,2	30,5	33,1	32,5	32,4
Ziemniaki Potatoes	188	397	310	313	302
Buraki cukrowe Sugar beets	511	600	534	604	636

Powierzchnia zasiewów zbóż ogółem w 2024 r. wyniosła 574,0 tys. ha i była o 0,2% większa w stosunku do roku poprzedniego oraz o 2,5% mniejsza w porównaniu z 2015 r. Plony zbóż ogółem osiągnęły poziom 44,4 dt z ha i były wyższe od ubiegłorocznych o 0,2%. W omawianym roku produkcja zbóż ogółem wyniosła 2547,3 tys. ton, tj. więcej od uzyskanej w 2023 r. o 0,5%, a w porównaniu z rokiem 2015 r. więcej aż o 41,7%. Wielkość ta stanowiła 7,3% krajowej produkcji zbóż w 2024 r.

Wykres 53. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2024 r.**Chart 53. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2024**

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2024 r. wyniosła 471,0 tys. ha i była o 0,6% mniejsza niż w roku poprzednim i o 15,1% mniejsza od powierzchni z 2015 r. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi w 2024 r. plonowały na poziomie 38,3 dt z 1 ha i były mniejsze o 1,8% od plonów uzyskanych w 2023 r. (39,0 dt z ha). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie oszacowano na 1804,9 tys. t – o 2,3% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym, ale o 7,2% więcej niż w 2015 r. Zbiory te stanowiły 7,1% krajowej produkcji zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi.

Powierzchnia uprawy pszenicy w 2024 r. wyniosła 120,6 tys. ha i wzrosła o 4,0% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 0,5% w porównaniu z rokiem 2015. Większy areał uprawy w 2024 r., przy niższym o 0,5 dt/ha plonowaniu, dały ostatecznie zbiory większe o 2,7% niż w 2023 r., które wyniosły 549,5 tys. t. Wielkość ta stanowiła 4,4% zbiorów krajowych pszenicy.

Żyto w 2024 r. uprawiano na powierzchni 88,0 tys. ha, tj. mniejszej niż w roku poprzednim i w 2015 r. odpowiednio o 6,5% i o 12,5%. Plony żyta wyniosły 31,8 dt z ha i były niższe od ubiegłorocznych o 1,5%. Zbiory żyta oszacowano na 279,3 tys. ton, tj. o 8,1% mniej niż w roku poprzednim. Zbiory te stanowiły 11,5% krajowej produkcji żyta.

Powierzchnia uprawy jęczmienia w 2024 r. wyniosła 50,2 tys. ha i zwiększyła się o 12,4% w porównaniu z rokiem poprzednim, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 4,9%. Plony były niższe o 1,4% od ubiegłorocznych i osiągnęły poziom 36,2 dt z hektara. Zbiory były wyższe o 10,8% i wyniosły 181,8 tys. ton. Wielkość ta stanowiła 6,0% zbiorów krajowych jęczmienia.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2024 r. wyniosła 35,6 tys. ha i zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 2,9% a w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 52,7 %. Plony rzepaku i rzepiku wyniosły 32,5 dt z 1 ha i w odniesieniu do średnich plonów w kraju były wyższe o 0,1%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zmalały one o 1,8%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w 2024 r. oszacowano na 115,7 tys. t, tj. o 4,6% mniej niż w roku poprzednim i o 82,3% więcej niż w 2015 r. Zbiór na takim poziomie stanowił 3,5% produkcji krajowej rzepaku.

W 2024 r. pod uprawę ziemniaków (bez uprawy w ogrodach przydomowych) przeznaczono 23,6 tys. ha, czyli o 1,8% więcej niż w roku poprzednim. Powierzchnia ta stanowiła 12,0% areału uprawy ziemniaków w Polsce. Z 1 ha zebrano przeciętnie 313 dt ziemniaków, tj. o 1,0% więcej niż przed rokiem, a w odniesieniu do przeciętnego plonu w kraju, uzyskany plon był wyższy o 3,6%. Produkcja wyniosła 738,2 tys. t i była o 2,8% większa od uzyskanej w 2023 r. Zbiory w województwie stanowiły 12,5% produkcji krajowej ziemniaków.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2024 r. wyniosła 6,3 tys. ha i w porównaniu z poprzednim rokiem była większa o 13,3%. Uzyskane plony (604 dt z 1 ha) były niższe o 3,4%, a zbiory (383,3 tys. ton) wyższe o 9,5% od uzyskanych rok wcześniej. Udział województwa w krajowej produkcji buraków cukrowych wyniósł 2,2%.

Pogłowie zwierząt gospodarskich

Livestock

W czerwcu 2024 r. pogłowie bydła liczyło 426,5 tys. sztuk i było to o 9,8 tys. sztuk (o 2,3%) mniej niż rok wcześniej. W województwie łódzkim znajdowało się 6,7% krajowego pogłowia bydła (6 lokata w kraju pod względem ogólnej wielkości stada bydła). W strukturze wojewódzkiego stada bydła krowy stanowiły 36,2% (w kraju 36,9%) i w ciągu roku ich pogłowie zwiększyło się o 4,9%.

Stan pogłowia bydła w czerwcu 2024 r. wskazuje na utrzymującą się od kilku lat tendencję mniejszego zainteresowania rolników jego chowem. Nadal większym zainteresowaniem rolników cieszyła się produkcją mleka i chów bydła mlecznego. Może to wynikać z relatywnie wysokich cen skupu mleka krowiego.

Pogłowie owiec ogółem w województwie łódzkim w czerwcu 2024 r. wyniosło 19,3 tys. sztuk, co stanowiło 6,5% krajowego pogłowia owiec. W odniesieniu do roku poprzedniego pogłowie owiec w województwie wzrosło o 3,3% (w kraju wzrost o 7,5%). W strukturze stada maciorki owcze, tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy, stanowiły 45,8%, a ich pogłowie wzrosło w ciągu roku o 9,8 p. proc., podobnie jak w kraju, gdzie zanotowano wzrost o 3,3 p. proc.

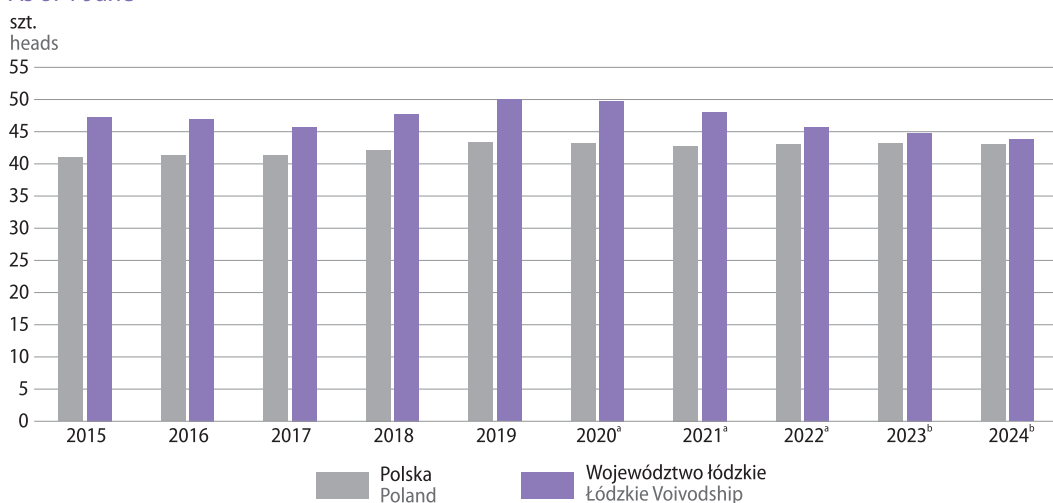
Pogłowie świń w województwie w czerwcu 2024 r. liczyło 1019,4 tys. sztuk i było wyższe o 66,3 tys. sztuk (wzrost o 7,0%) od stanu notowanego w analogicznym okresie 2023 r. W Polsce w skali roku zanotowano spadek liczebności stada świń o 2,2%. W strukturze stada lochy stanowiły 4,4% (45,4 tys. szt.), a ich pogłowie w odniesieniu do roku 2023 wzrosło o 1,3% (w kraju wzrost o 8,8%). Udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 11,2% – 3 lokata w kraju pod względem wielkości wojewódzkiego stada świń.

Wykres 54. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 54. Cattle density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. b Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r.

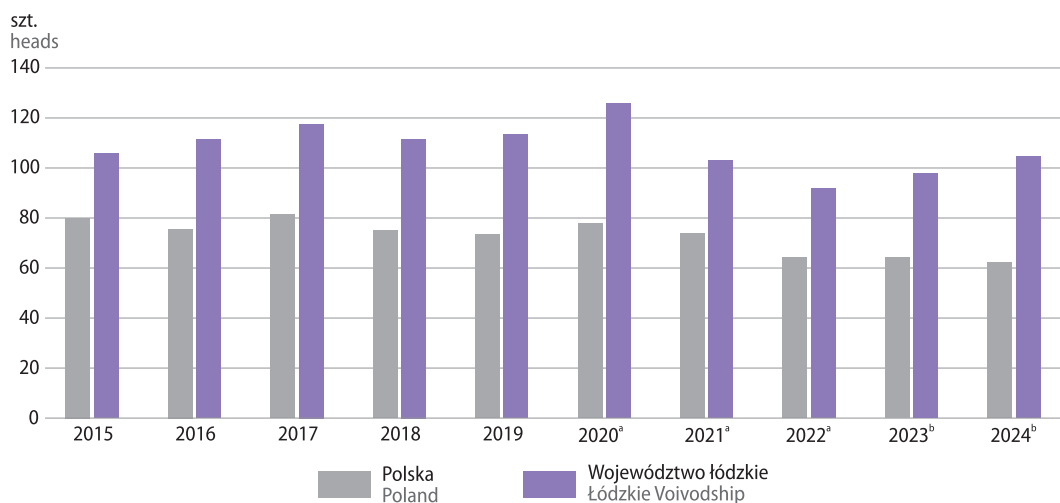
a The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations. b The data on agricultural land as of June 1, 2023 was used as the basis for the calculations.

Wykres 55. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w dniu 1 czerwca

Chart 55. Pigs density per 100 ha of agricultural land

As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. b Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r.

a The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations. b The data on agricultural land as of June 1, 2023 was used as the basis for the calculations.

Skup produktów rolnych**Procurement of agricultural products**

W 2024 r. skupiono 334,2 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 3,7% skupu ogólnopolskiego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 16,3%, a w porównaniu z 2015 r. był większy o 3,7% (w kraju spadki odpowiednio o 14,0% i 7,4%).

W omawianym okresie z terenu województwa łódzkiego skupiono 225,2 tys. ton pszenicy (3,5% udziału w skupie krajowym), co oznacza spadek wielkości skupu w stosunku do roku poprzedniego – o 17,3%, a do roku 2015 wzrost o 14,3%. W skali kraju zanotowano zmniejszenie wielkości skupu pszenicy o 15,6% w stosunku do roku 2023 i o 4,9% w odniesieniu do roku 2015. Skup żyta wyniósł 53,0 tys. ton (8,2% skupu ogólnopolskiego) i zmniejszył się o 18,0% w odniesieniu do 2023 r. i o 19,4% w porównaniu z 2015 r. W kraju wielkość skupu żyta spadła o 9,3% w stosunku do skupu sprzed roku, a w stosunku do roku 2015 zmniejszyła się o 26,5%.

Skup ziemniaków w 2024 r. ukształtował się na poziomie 126,9 tys. ton, co stanowiło 6,4% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek ilości skupowanych ziemniaków – o 3,7%, a w stosunku do roku 2015 odnotowano wzrost o 30,2%. Natomiast w kraju odnotowano wzrost skupu o 12,0% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 30,2% w porównaniu z 2015 r.

W omawianym roku skupiono 749,1 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 10,9% skupu ogólnokrajowego). Tym samym skup był mniejszy niż przed rokiem o 4,4% (w kraju odnotowano wzrost o 4,0%).

W ciągu całego roku 2024 skupiono 291,4 tys. ton żywca wieprzowego (co stanowiło 12,6% skupu krajowego), tj. o 1,5% mniej niż w roku poprzednim, ale o 3,1% więcej niż w roku 2015. Skup żywca wołowego osiągnął poziom 86,3 tys. ton (11,4 % udział w skupie ogólnopolskim) i był o 3,5% większy niż przed rokiem, a w odniesieniu do 2015 r. był mniejszy o 12,5%. Żywca drobiowego skupiono 370,6 tys. ton (9,8% udziału krajowego), czyli o 9,9% więcej niż w roku poprzednim i ponad dwukrotnie więcej niż w roku 2015.

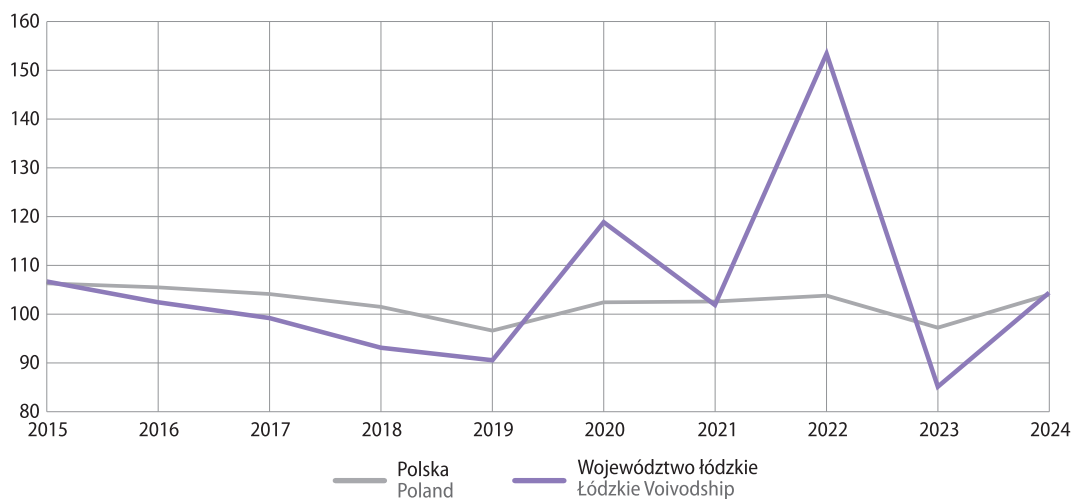
W 2024 r. wielkość skupu mleka krowiego w województwie łódzkim wyniosła 859,5 mln litrów, co stanowiło 6,5% ogółu mleka skupionego w kraju. Ilość skupionego mleka w omawianym okresie była o 1,7% większa niż rok wcześniej i o 8,6% większa niż w 2015 r.

Wykres 56. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)

Rok poprzedni=100

Chart 56. Indices of of total animals for slaughter procurement (in live weight)

Previous year=100

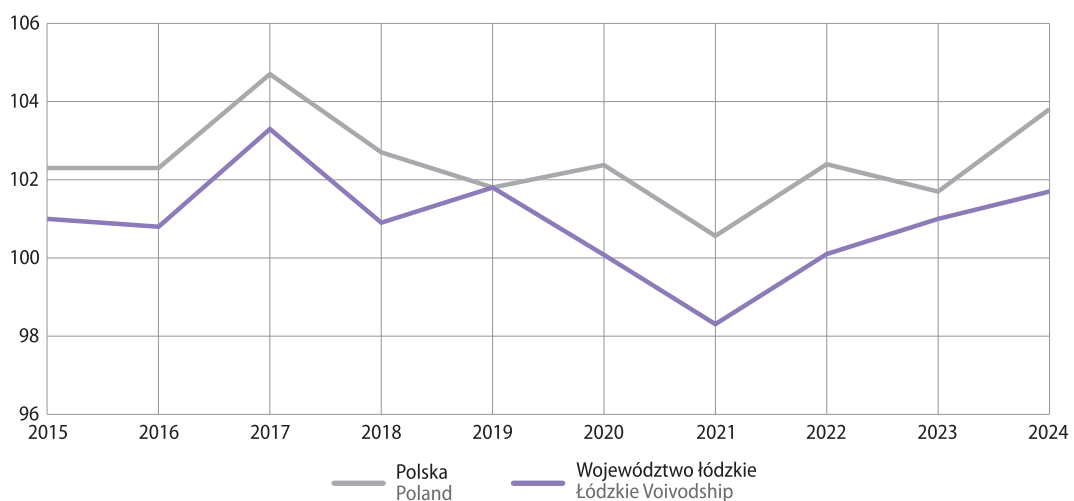

Wykres 57. Dynamika skupu mleka

Rok poprzedni=100

Chart 57. Indices of of cows' milk procurement

Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Ceny produktów rolnych w skupie

Procurement prices of agricultural products

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2024 r. wyniosła 82,28 zł za 1 dt (w kraju 82,62 zł/dt) i była o 15,7% niższa niż przed rokiem, ale o 23,8% wyższa od notowanej w 2015 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono średnio 109,10 zł (w kraju 108,56 zł), tj. o 19,5% mniej niż w roku 2023, a o 43,6% więcej niż w 2015 r.

W analizowanym roku średnie ceny żyta w skupie kształtowały się na poziomie 57,58 zł za 1 dt (w kraju 59,35 zł/dt), tj. o 20,7% niższym w porównaniu z 2023 r., natomiast o 16,4% wyższym niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do 2023 roku o 17,8%, a w stosunku do odnotowanej w 2015 r. wzrosła o 42,9% osiągając poziom 81,85 zł za 1 dt (w Polsce 82,77 zł/dt).

W 2024 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 121,21 zł za 1 dt (w kraju – 118,95 zł/dt), tj. o 14,5% więcej niż przed rokiem i o 167,6% więcej niż w 2015 r. Na targowiskach za 1 dt ziemniaków płacono średnio 207,16 zł (w Polsce – 224,04 zł/dt) – tj. o 3,8% więcej w stosunku do ceny notowanej w 2023 r. oraz o 197,2% więcej niż w 2015 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 10,17 zł za 1 kg (w kraju – 10,62 zł/kg), co oznacza, że cena skupu wzrosła o 1,9% w stosunku do ceny z 2023 r., a w odniesieniu do 2015 r. była o 71,8% wyższa.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 6,91 zł za 1 kg (w kraju – 7,10 zł/kg), tj. o 14,9% mniej niż w 2023 r. i o 64,5% więcej w porównaniu z notowaną w 2015 r.

W 2023 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,62 zł za 1 kg (w kraju – 5,34 zł/kg) co oznacza spadek o 7,3% w porównaniu z ceną notowaną rok wcześniej, ale wzrost o 51,5% w porównaniu z 2015 r.

Za 1 litr mleka krowiego w omawianym roku płacono w skupie 2,00 zł (w kraju – 2,11 zł/l), tj. o 1,5% więcej niż przed rokiem i o 91,0% więcej niż w 2015 r.

Globalna, końcowa i towarowa produkcja rolnicza

Gross, final and market agricultural output

Wartość produkcji globalnej w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. (w cenach stałych) zmalała o 2,6%, przy czym produkcja zwierzęca spadła o 7,7%, a produkcja roślinna wzrosła o 0,7%. W 2023 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 9,0% (rok wcześniej było to 8,4%).

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie łódzkim produkcja roślinna stanowiła 57,2%, natomiast produkcja zwierzęca 42,8%. Wartość produkcji końcowej w 2023 r. w porównaniu z poprzednim rokiem była o 4,1% mniejsza, w tym spadła wartości produkcji roślinnej – o 0,9% oraz zwierzęcej – o 8,1%.

W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. wartość towarowej produkcji rolniczej spadła o 2,3%, przy wzroście o 3,0% wartości produkcji roślinnej i spadku o 8,5% produkcji zwierzęcej. Udział towarowej produkcji rolniczej w końcowej produkcji rolniczej wyniósł 96,0% (w kraju 92,8%).

W 2023 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej wyniósł 9,2% (w 2022 r. – 8,4%), a produkcji towarowej ukształtował się na poziomie 9,5% (w 2022 r. – 8,8%).

6.3.2. Przemysł

6.3.2. Industry

W 2023 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 3,5% wyższa niż w roku poprzednim (według rocznych danych ostatecznych w ramach zintegrowanego systemu, dotyczące przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób). W porównaniu z 2022 r., odnotowano wzrost wydajności pracy (o 11,1%), przy spadku przeciętnego zatrudnienia (o 1,4%). Na podstawie danych krótkookresowych produkcja sprzedana przemysłu w 2024 r. w województwie łódzkim była niższa o 3,8% (w cenach stałych), przy spadku wydajności pracy (o 2,8%) oraz przeciętnego zatrudnienia (o 1,0%).

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu** w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie łódzkim (w 2490 biorących udział w badaniu przedsiębiorstwach) wyniosła 144380,2 mln zł (w cenach bieżących) i była o 3,5% wyższa (w cenach stałych) w stosunku do roku poprzedniego. W kraju w 32972 badanych podmiotach wartość produkcji sprzedanej przemysłu ukształtowała się na poziomie 2362917,2 mln zł. Udział produkcji sprzedanej przemysłu województwa łódzkiego w produkcji krajowej wyniósł 6,1 %.

W przekroju terytorialnym najwyższą wartość (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w Łodzi (26732,5 mln zł wobec 25256,5 mln zł rok wcześniej), a najniższą w powiecie brzezińskim (800,7 mln zł wobec 766,4 mln zł).

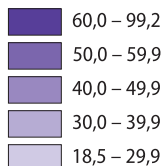
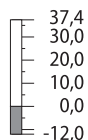
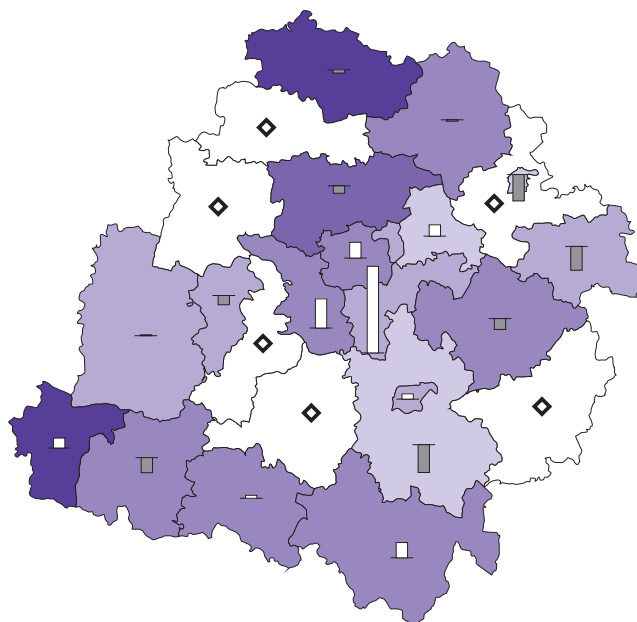
W analizowanym okresie sprzedaż produkcji przemysłowej w województwie w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 60910 zł (w cenach bieżących) i była o 10,3% wyższa w stosunku do roku poprzedniego. W kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 62680 zł, tj. o 0,6% wyższym w porównaniu z 2022 r.

Najwyższy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w skali roku) w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie łódzkim wschodnim (o 37,4% do poziomu 37133 zł), pabianickim (o 12,6% do 47540 zł) oraz w Łodzi (o 6,8% do 40796 zł). W relacji do średniej ogólnowojejewódzkiej wartość wyższa, omawianego wskaźnika wystąpiła w powiecie wieruszowskim (99243 zł na 1 mieszkańca).

Pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu województwo łódzkie zajmowało 6 lokatę wśród wszystkich województw (rok wcześniej 7), a w przeliczeniu na 1 mieszkańca – 5 (rok wcześniej 7).

Mapa 43. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w 2023 r.

Map 43. Sold production of industry (current prices) in 2023

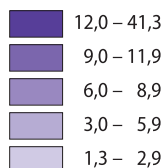
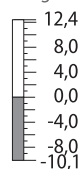
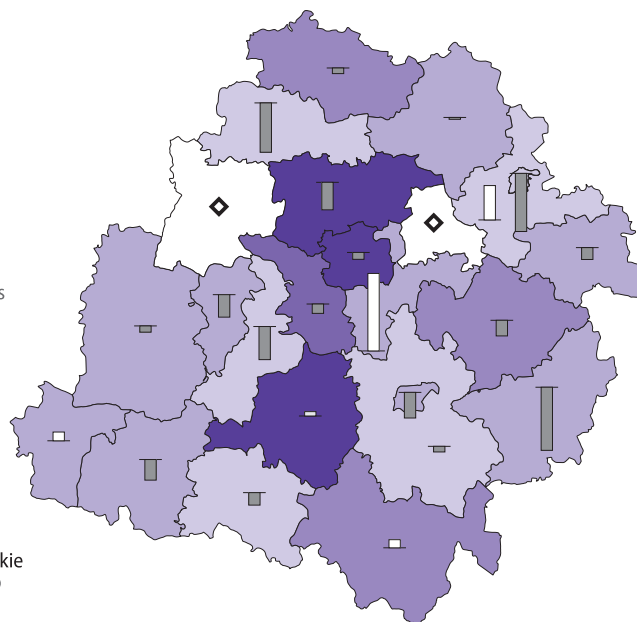
Na 1 mieszkańca, w tys. zł
Per capita, in thousand PLNTajemnica statystyczna
Statistical confidentialitywojewództwo łódzkie – 60,9 tys. zł
Łódzkie Voivodship thousand PLNZmiana w stosunku do 2022 r., w %
Change in relation to 2022, in %10,3%
województwo łódzkie
Łódzkie VoivodshipTajemnica statystyczna
Statistical confidentiality

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie łódzkim wyniosło 165,1 tys. osób i było o 1,4% niższe w porównaniu z rokiem poprzednim. W przekroju terytorialnym największy udział w zatrudnieniu w województwie ogółem odnotowano w Łodzi (25,0%), powiecie bełchatowskim (12,6%) oraz zgierskim (8,0%), natomiast najmniejszy w powiecie brzezińskim (0,7%). W ujęciu rocznym przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w powiecie łódzkim wschodnim (o 12,4%), najgłębszy spadek natomiast wystąpił w Skierniewicach (o 9,3%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2023 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 874,6 tys. zł (w cenach bieżących) i była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 11,1%. W skali roku najwyższy wzrost wydajności pracy odnotowano w powiecie bełchatowskim (o 31,5%), łódzkim wschodnim (o 22,8%) oraz pabianickim (o 14,0%), najgłębszy spadek natomiast dotyczył powiatu piotrkowskiego (o 11,4%), rawskiego (o 9,2%) i wieluńskiego (o 3,9%).

Mapa 44. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2023 r.

Map 44. Average employment in industry in 2023

W tys. osób
In thousand personsTajemnica statystyczna
Statistical confidentialitywojewództwo łódzkie – 165,1 tys. osób
Łódzkie Voivodship thousand personsZmiana w stosunku do 2022 r., w %
Change in relation to 2022, in %-1,4% województwo łódzkie
Łódzkie VoivodshipTajemnica statystyczna
Statistical confidentiality

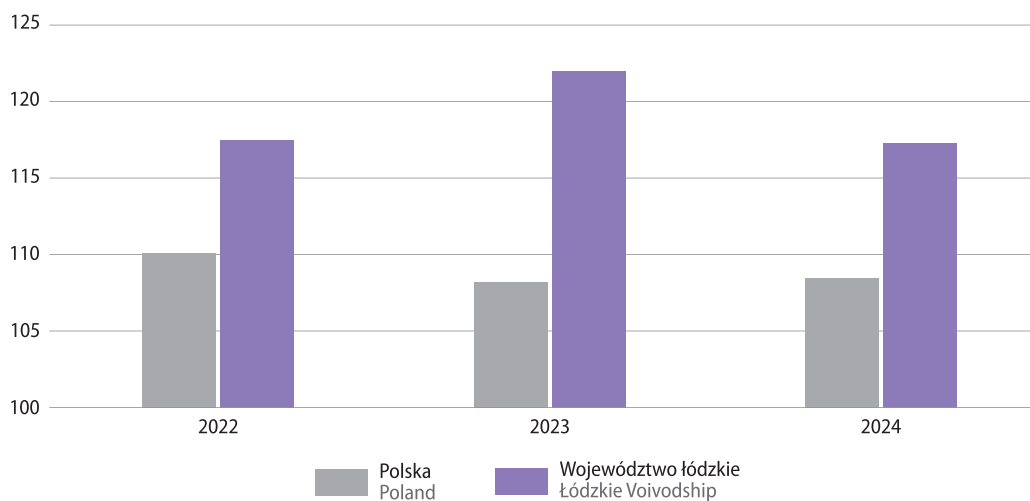
W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Wykres 58. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

2021=100

Chart 58. Indices of sold production of industry (constant prices)

2021=100

Tablica 36. Przemysł

Table 36. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) Sold production of industry (current prices)				
w mln złotych in million PLN	72706,6	87609,4	152548,6	138403,9
Polska=100 Poland=100	6,1	5,8	6,2	6,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	78,7	80,3	69,4	76,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	169,0	169,5	169,1	167,4

W sektorze przedsiębiorstw produkcja sprzedana przemysłu w 2024 r. w województwie łódzkim osiągnęła wartość 138403,9 mln zł (w cenach bieżących) i była o 3,8% (w cenach stałych) niższa niż rok wcześniej. W skali kraju wartość produkcji sprzedanej wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 0,3%. Udział produkcji sprzedanej województwa w przychodach dla Polski ogółem w omawianym roku wyniósł 6,0%.

W województwie w kolejnych kwartalnych okresach narastających odnotowywano spadek produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku odpowiednio: w pierwszym kwartale – o 5,1%, w pierwszym półroczu – o 3,9%, a w okresie trzech kwartałów – o 3,8%.

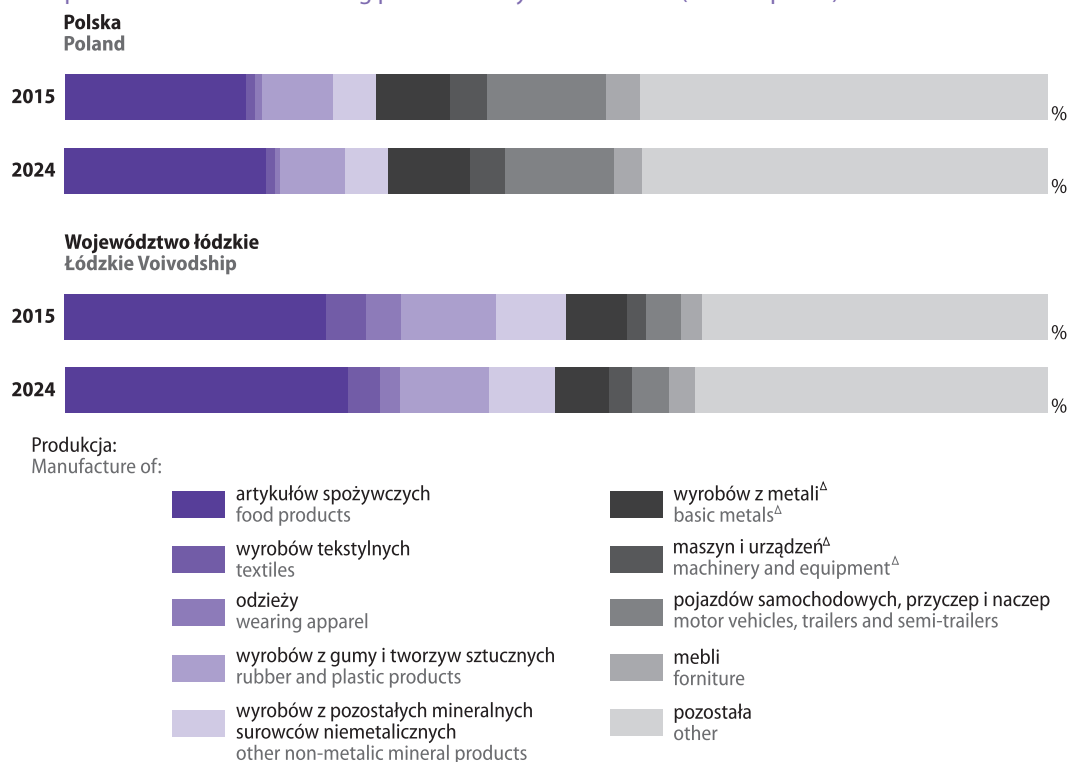
Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego, stanowiąca 76,2% produkcji przemysłowej w województwie w 2024 r., osiągnęła poziom 105479,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 2,6% wyższa w stosunku do roku poprzedniego.

Największy spadek wartości produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w produkcji: maszyn i urządzeń (o 17,4%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 14,9%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 10,9%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o 10,8%). Wzrost natomiast wystąpił w produkcji: pozostałego sprzętu transportowego (o 30,0%), skór i wyrobów skórzanych (o 19,1%), papieru i wyrobów z papieru (o 12,9%), urządzeń elektrycznych (o 10,4%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 9,9%), a także artykułów spożywczych (o 7,2%).

W strukturze produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego znaczące udziały, w omawianym roku, miały m.in.: produkcja artykułów spożywczych (28,9% ogółu; wzrost o 1,4 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego), produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (9,0%, spadek o 0,2 p. proc.), produkcja urządzeń elektrycznych (7,8%, wzrost o 0,3 p. proc.), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (6,7%, spadek o 0,1 p. proc.) oraz produkcja wyrobów z metali (podobnie, jak rok wcześniej 5,6%).

Wykres 59. Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 59. Sold production of manufacturing production by PKD divisions (current prices)

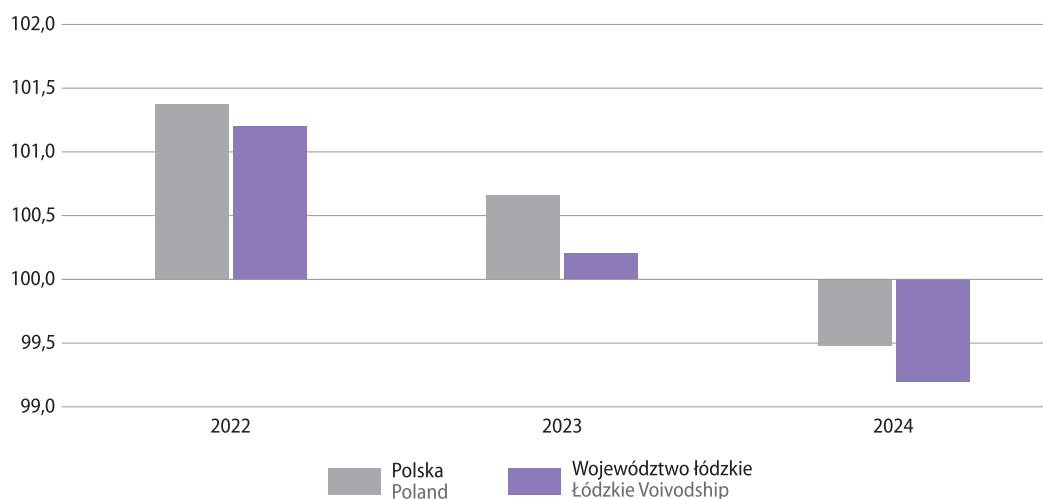
Spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w skali roku w województwie łódzkim o 1,0% do poziomu 167,4 tys. osób, a w kraju o 1,2% do poziomu 2716,1 tys. osób.

Wykres 60. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle

2021=100

Chart 60. Indices of average employment in industry

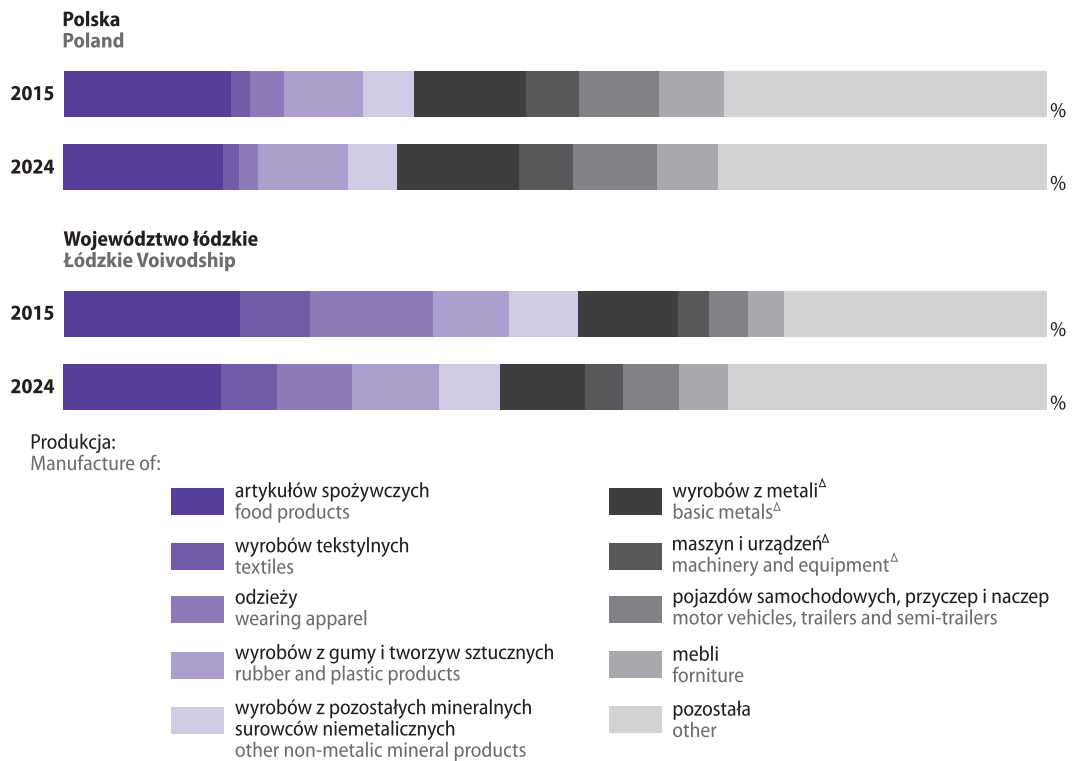
2021=100

W przetwórstwie przemysłowym liczba zatrudnionych zmniejszyła się w skali roku o 1,4% do 144,5 tys. osób. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego najgłębszy spadek przeciętnego zatrudnienia, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił w produkcji: skór i wyrobów skórzanych (o 13,8%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 10,1%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 7,1%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 5,0%), napojów (o 4,4%) oraz wyrobów tekstylnych (o 3,8%). Największy wzrost zatrudnienia zaobserwowano w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (o 21,5%) oraz produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 2,9%). W strukturze zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym w województwie największy udział odnotowano w produkcji artykułów spożywczych (16,1%; wzrost o 0,4 p. proc. w porównaniu z 2023 r.), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (9,1%; wzrost o 0,1 p. proc.) oraz wyrobów z metali (podobnie jak rok wcześniej – 8,7%).

Wykres 61. Przeciętne zatrudnienie w przetwórstwie przemysłowym według działów PKD

Chart 61. Average paid employment in manufacturing by PKD divisions

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w 2024 r. w województwie łódzkim wyniosła 826,8 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,8% niższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W przetwórstwie przemysłowym omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 730,2 tys. zł, tj. o 4,0% wyższym niż rok wcześniej. W kraju w 2024 r. wydajność pracy w przemyśle była o 1,5% wyższa niż w 2023 r.

6.3.3. Budownictwo

6.3.3. Construction

W 2024 r. w województwie łódzkim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była również produkcja budowlano-montażowa. Zmniejszyła się wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia.

W budownictwie mieszkaniowym wzrosła, w porównaniu z rokiem poprzednim, zarówno liczba mieszkań oddanych do użytkowania, nowo rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych, jak również liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa**, jak i **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2024 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 19915,4 mln zł i zmniejszyła się o 10,1% w porównaniu z rokiem poprzednim (wobec wzrostu o 6,1% w 2023 r.). W skali kraju odnotowany spadek wyniósł 1,6% (wobec wzrostu 6,4% rok wcześniej). W porównaniu z 2015 r. sprzedaż produkcji budowlanej w województwie wzrosła o 130,9%, a w kraju o 125,9%.

W 2024 r. udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie łódzkim w produkcji krajowej wyniósł 4,8% (rok wcześniej – 5,3%), co daje 7 lokatę w kraju wśród wszystkich województw.

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 37. Budownictwo

Table 37. Construction

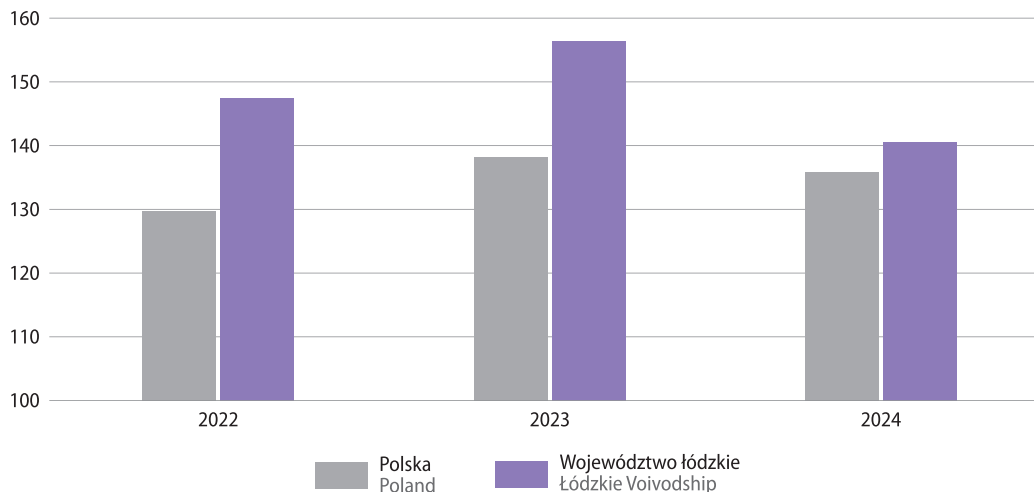
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) Sold production of construction (current prices)				
w mln zł in million PLN	8623,8	11400,4	22144,7	19915,4
Polska=100 Poland=100	4,7	4,3	5,3	4,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	58,7	54,1	46,0	48,3
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	19,0	19,5	19,3	19,7

Wykres 62. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

2021=100

Chart 62. Indices of sold production of industry (current prices)

2021=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zlecniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

W 2024 r. w województwie łódzkim produkcja budowlano-montażowa wyniosła 9623,0 mln zł (48,3% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do odnotowanej w roku poprzednim o 5,6% (wobec wzrostu o 10,6% w 2023 r. i o 90,1% w odniesieniu do 2015 r.). W kraju produkcja budowlano-montażowa była o 2,5% niższa niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 15,4% w analogicznym okresie roku poprzedniego i o 81,4 w relacji do 2015 r.).

W 2024 r. województwo łódzkie, pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej, uplasowało się na 7 miejscu wśród wszystkich województw, a pod względem wskaźnika dynamiki (w cenach bieżących) w porównaniu z rokiem poprzednim, zajęło 11 lokatę w kraju.

W 2024 r. spadek produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim w porównaniu z 2023 r. wykazały jednostki zajmujące się głównie wznoszeniem budynków (o 12,7%) oraz budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 1,3%). Wzrost dotyczył przedsiębiorstw specjalizujących się w robotach budowlanych specjalistycznych (o 15,1%).

W analizowanym okresie największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim miały podmioty zajmujące się głównie budową budynków (55,6% ogółu). Odsetek przedsiębiorstw, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej stanowił 25,4%, a jednostek wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – 19,0%.

W skali roku zwiększył się udział przedsiębiorstw wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – o 3,4 p. proc. oraz podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 1,1 p. proc. Zmniejszył się natomiast odsetek przedsiębiorstw zajmujących się budową budynków – o 4,5 p. proc. W porównaniu z 2015 r. zwiększył się udział przedsiębiorstw zajmujących się budową budynków – o 12,3 p. proc., spadek natomiast dotyczył jednostek specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 7,3 p. proc. oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne – o 5,0 p. proc.

Wykres 63. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

2021=100

Chart 63. Indices of construction and assembly production (current prices)

2021=100

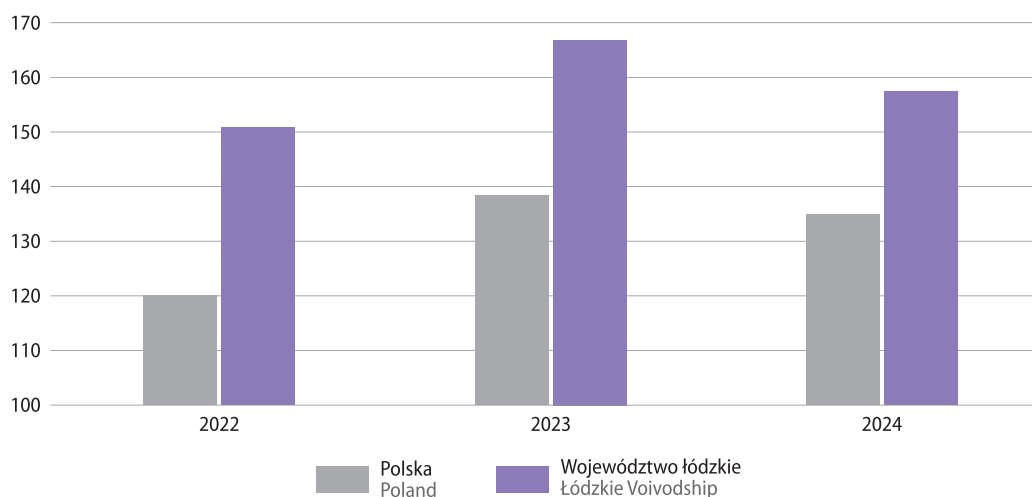
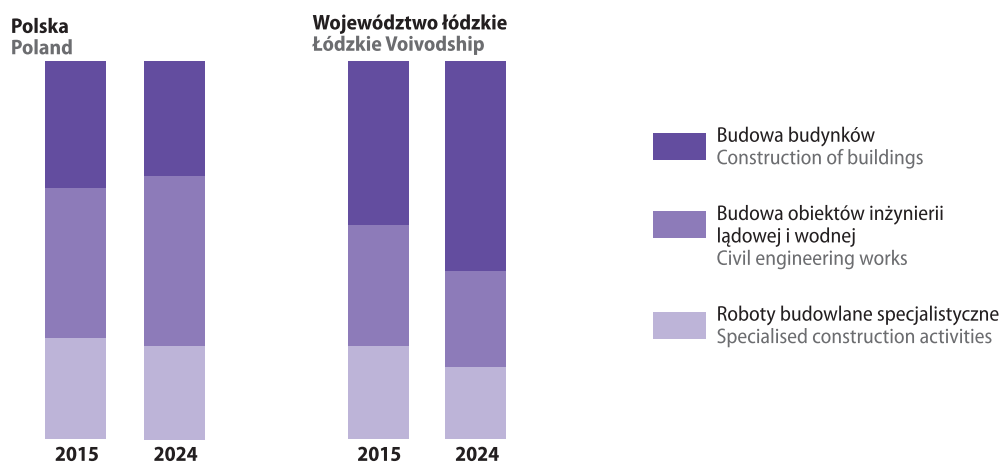
Wykres 64. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)

Chart 64. Construction and assembly production by divisions of PKD (current prices)

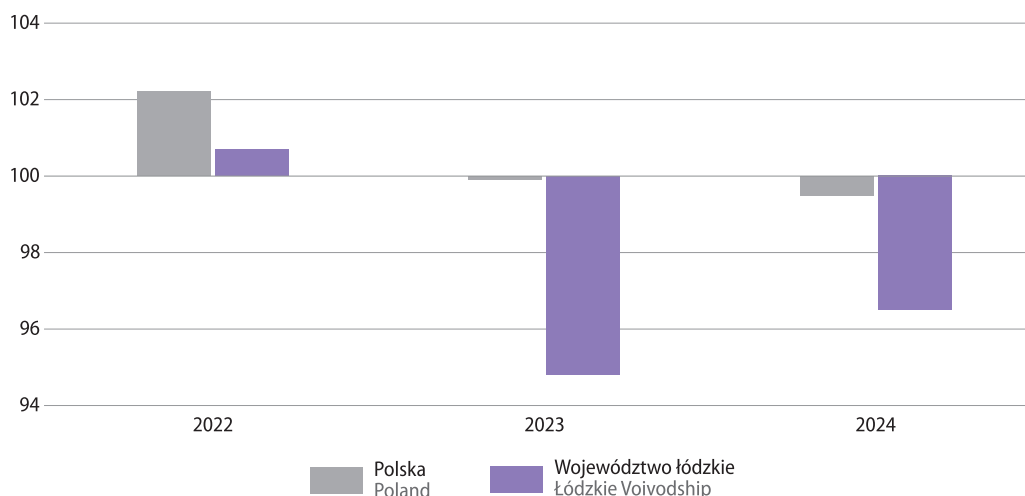
W 2024 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba zatrudnionych w budownictwie wyniosła 19,7 tys. osób i w porównaniu z 2023 r. zwiększyła się o 1,9% (w kraju odnotowano spadek o 0,4%). W stosunku do 2015 r. przeciętne zatrudnienie w województwie wzrosło o 3,6%, a w kraju o 9,0%.

Wykres 65. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie

2021=100

Chart 65. Indices of average employment in construction

2021=100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, mierząca wydajność pracy, w 2024 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 1013,0 tys. zł (w cenach bieżących) i była niższa o 11,7% w stosunku do 2023 r.

W 2024 r. w województwie łódzkim według wstępnych danych oddano do użytkowania 11814 mieszkań, tj. o 0,6% więcej niż rok wcześniej i o 65,2% więcej w stosunku do 2015 r. W skali kraju w tym okresie odnotowano spadek liczby zakończonych inwestycji mieszkaniowych o 9,4% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast wzrost o 35,7% w odniesieniu do 2015 r.

W analizowanym roku łączna powierzchnia oddanych do użytkowa mieszkań w województwie łódzkim wyniosła 1060,1 tys. m² i była o 2,0% mniejsza niż w 2023 r., ale o 31,7% większa w odniesieniu do 2015 r. W skali kraju zanotowano spadek powierzchni użytkowej w stosunku do roku poprzedniego o 10,3%, natomiast wzrost o 21,1% w porównaniu z 2015 r.

Tablica 38. Budownictwo mieszkaniowe

Table 38. Residential construction

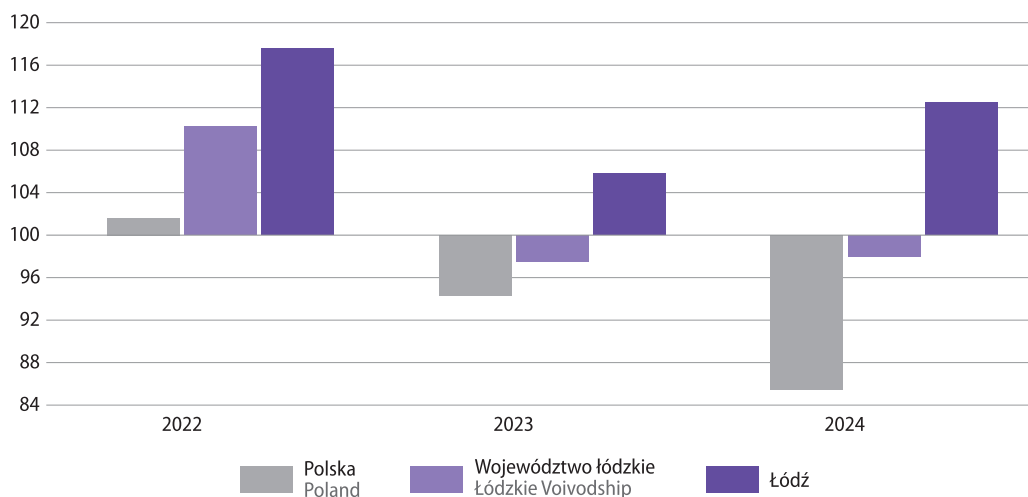
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	2,9	4,6	5,0	5,0	5,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	112,6	90,6	92,1	89,7	89,1
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population	3,3	5,6	8,7	8,8	7,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1000 population	3,0	4,9	4,7	7,6	6,2

Wykres 66. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania

2021=100

Chart 66. Indices of the number of dwellings completed

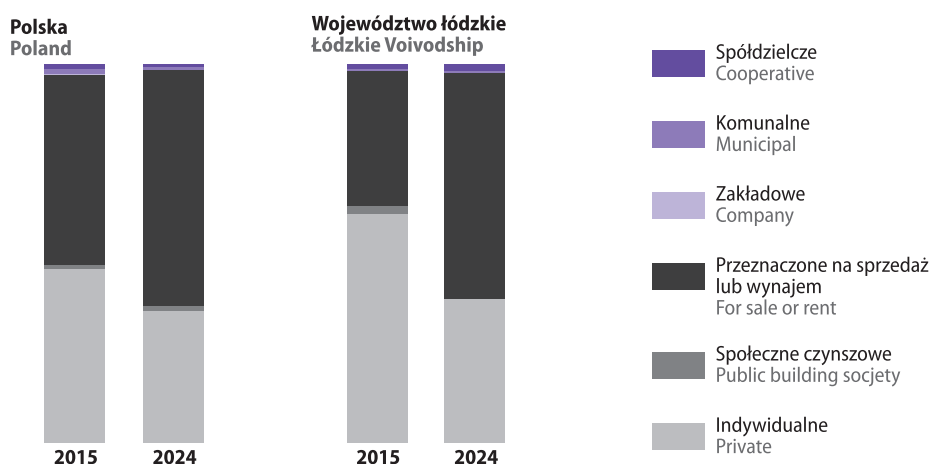
2021=100

W 2024 r. najwięcej oddanych do użytkowania mieszkań w województwie łódzkim powstało z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (59,7% ogółu) oraz realizowanych przez inwestorów indywidualnych (37,9%). W porównaniu z 2023 r. liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem wzrosła o 6,2%, natomiast inwestorów indywidualnych była niższa o 8,3%. Więcej mieszkań przekazano również w budownictwie spółdzielczym (o 22,7%; przy udziale 1,8%), komunalnym (64 wobec 8 rok wcześniej; przy udziale 0,5%) oraz zakładowym (14 wobec 7 w 2023 r.; przy udziale 0,1%).

Wykres 67. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa

Chart 67. Dwellings completed by forms of construction

U w a g a. Poczynając od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.
N o t e. Since January 2018 data concerning effects of “private construction” realised for sale or rent are included into the form “construction for sale or rent”.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w województwie łódzkim w 2024 r. wyniosła 89,7 m² (w kraju – 89,1 m²) i zmniejszyła się o 2,4 m² w stosunku do roku poprzedniego i o 22,9 m² w porównaniu z 2015 r. W kraju zanotowano spadek o 0,9 m² w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 10,7 m² w relacji do 2015 r.

Zarówno w województwie, jak i w kraju przeciętna powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania oraz liczba izb w mieszkaniu była wyższa na terenach wiejskich niż w miastach. W 2024 r. powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania w województwie łódzkim wynosiła średnio na obszarach wiejskich 135,3 m² (w skali kraju 124,2 m²), a w miastach 70,5 m² (w skali kraju 69,6 m²). Podobnie przeciętna liczba izb w mieszkaniu na wsi ukształtowała się na poziomie 5,1 (w skali kraju 4,9), a w miastach 3,0 (w skali kraju 3,1).

W 2024 r. największą przeciętną powierzchnią użytkową charakteryzowały się mieszkania wybudowane w powiatach: pajęczańskim (155,9 m²), brzezińskim (146,7 m²) oraz łęczyckim (140,2 m²), a najmniejszą w miastach na prawach powiatu: Łodzi (62,2 m²), Skierniewicach (71,9 m²) i Piotrkowie Trybunalskim (76,2 m²).

W województwie łódzkim w 2024 r. w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytkowania 5,0 mieszkań. W układzie powiatów największa wartość omawianego wskaźnika wystąpiła w: Łodzi (8,5), powiecie łódzkim wschodnim (7,0) oraz Piotrkowie Trybunalskim (6,5), a najmniejsza w powiecie łowickim (1,3), łęczyckim (1,4) i opoczyńskim (2,2).

W 2024 r. w województwie łódzkim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 20656 mieszkań, co oznacza wzrost ich liczby o 0,3% w skali roku i o 152,4% w porównaniu z 2015 r. W kraju w ujęciu rocznym odnotowano wzrost o 20,6% i o 54,3% w odniesieniu do 2015 r.

Wśród ogółu mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 74,6% stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, a 25,0% – indywidualne. Udział pozostałych inwestycji tj. komunalnych i społecznych czynszowych wyniósł łącznie 0,4%.

Wśród powiatów województwa największy wzrost liczby planowanych mieszkań, w ujęciu rocznym, odnotowano w Skierniewicach (prawie 9-krotny), powiecie rawskim (4-krotny) oraz kutnowskim (prawie 3-krotny). Najgłębszy spadek natomiast zaobserwowano w powiatach: wieruszowskim (o 50,2%), bełchatowskim (o 45,5%) oraz łowickim (o 19,4%).

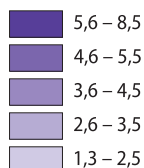
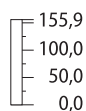
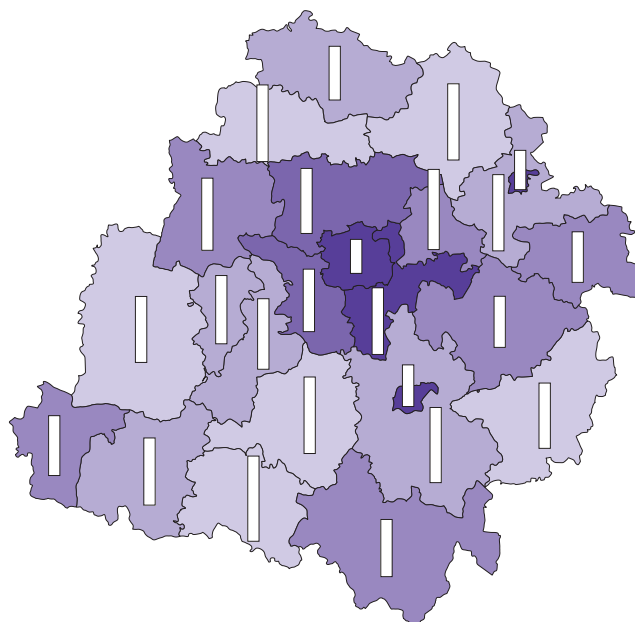
W 2024 r. w województwie rozpoczęto budowę 17864 mieszkań, tj. o 61,3% więcej niż w roku poprzednim (w skali kraju odnotowany wzrost wyniósł 23,7%). W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wzrosła w województwie o 138,3%, a w kraju o 38,9%.

Wśród mieszkań rozpoczętych najwięcej było przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (70,7% ogółu) oraz indywidualnych (28,4%). Udział pozostałych form budownictwa tj. spółdzielczych, komunalnych i społecznych czynszowych ukształtował się na poziomie 0,9%.

W większości powiatów województwa nastąpił wzrost liczby rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych w porównaniu z 2023 r. Największy zaobserwowano w Piotrkowie Trybunalskim (prawie 5-krotny), powiecie wieruszowskim (ponad 3-krotny) i w Łodzi (o 106,7%). Najgłębszy spadek natomiast wystąpił w powiatach: kutnowskim (o 57,7%), tomaszowskim (o 42,0%) oraz brzezińskim (o 21,6%).

Mapa 45. Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.

Map 45. Dwellings completed in 2024

Na 1000 ludności
Per 1000 populationwojewództwo łódzkie – 5,0
Łódzkie VoivodshipPrzeciętna powierzchnia
użytkowa 1 mieszkania w m²
Average useful floor area
per dwelling in m²89,7 m²
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship**6.3.4. Rynek wewnętrzny****6.3.4. Internal market**

W województwie łódzkim utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Zwiększyła się także wartość sprzedaży hurtowej towarów.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Wartość sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2024 r. zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 8,0% (wobec wzrostu o 6,8% w 2023 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie 3,3% wyższym niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 5,0% w 2023 r.).

Tablica 39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)Table 39. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	108,5	104,8	106,8	108,0	103,3
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	122,6	102,1	108,4	85,5	115,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	93,2	120,7	91,4	82,9	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	94,4	100,0	102,5	89,2	102,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialized stores	130,9	121,6	495,5	45,3	.
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	113,1	76,1	160,7	139,4	87,2
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	84,0	150,7	64,2	235,1	108,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	112,7	107,6	139,4	123,4	96,0
Pozostałe Others	92,8	112,3	81,9	102,6	104,0

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

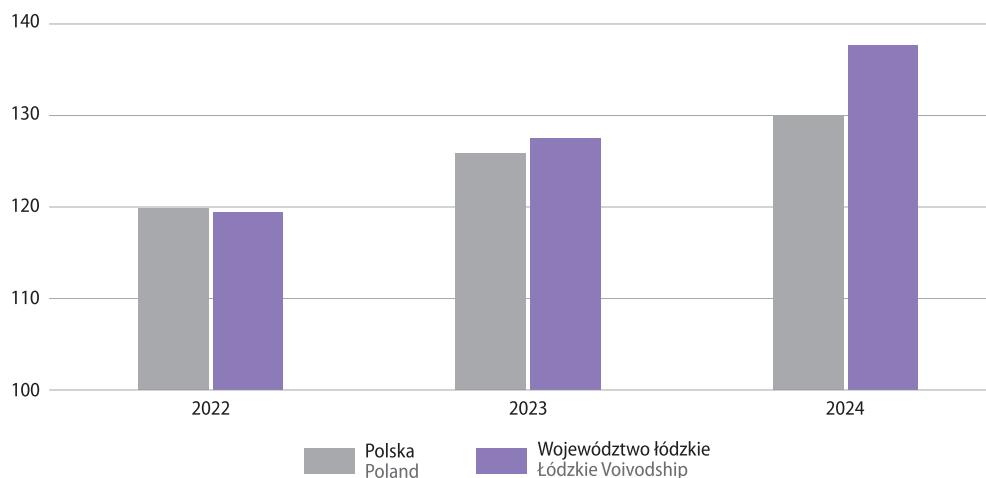
a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The recorded changes of retail sales index may result, among others, from change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

Wykres 68. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)

2021=100

Chart 68. Indices of retail sales of goods (current prices)

2021=100

W województwie łódzkim w 2024 r. wzrost sprzedaży detalicznej, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano m.in. w grupach: „meble, RTV, AGD” (o 135,1%), „tekstylia, odzież, obuwie” (o 39,4%), „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 23,4%), oraz „pozostałe” (o 2,6%). Spadek sprzedaży wykazały podmioty zaklasyfikowane do grupy: „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 54,7%), „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 17,1%), „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 14,5%) oraz „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 10,8%). W strukturze sprzedaży detalicznej w 2024 r. znaczący udział w województwie miały m.in. podmioty z grup: „pozostałe” (o 7,5%) oraz „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 6,3%) odpowiednio o 0,1 p. proc. mniej i 1,6 p. proc. mniej niż w roku ubiegłym.

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w 2024 r. w jednostkach handlowych zwiększyła się o 15,8% w stosunku do poziomu zanotowanego rok wcześniej (wobec spadku o 28,67% w 2023 r.).

W przedsiębiorstwach hurtowych w omawianym roku sprzedaż była wyższa o 14,4% (wobec spadku o 32,4% rok wcześniej). W krajowych jednostkach hurtowych natomiast odnotowano spadek sprzedaży hurtowej o 1,5% (w 2023 r. spadek o 24,7%).

Największy wzrost wśród przedsiębiorstw realizujących handel hurtowy odnotowały jednostki realizujące sprzedaż hurtową: produktów rolnych i żywych zwierząt (o 215,4%), sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (o 34,2%), narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (o 31,3%), żywności (o 19,6%), półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 13,6%), kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 11,2%) oraz wyrobów tytoniowych (o 3,7%). Spadek, wśród przedsiębiorstw realizujących handel hurtowy dotyczył sprzedaży: wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia (o 31,1%), sprzedaży hurtowej realizowanej na zlecenie (o 26,8%), napojów alkoholowych i bezalkoholowych (o 26,4%), AGD, RTV, artykułów użytku domowego (o 25,5%).

6.3.5. Transport

6.3.5. Transport

Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie łódzkim w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o prawie 116 km. Zanotowano wzrost liczby pasażerów przewiezionych komunikacją miejską. Wzrosła także liczba pasażerów obsługiwanych zarówno w ruchu lotniczym krajowym, jak i w ruchu zagranicznym. Gęstość sieci kolejowej w województwie łódzkim pozostała na niezmiennym poziomie. Wzrosła długość dróg dla rowerów, zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego. Według stanu na koniec 2023 r. sieć dróg publicznych w województwie łódzkim wyniosła 25982,3 km, tj. 6,1% dróg w kraju. Drogi publiczne o nawierzchni twardej miały łączną długość 21659,4 km i były dłuższe w porównaniu z 2022 r. o 115,8 km (o 0,5%), a w stosunku do 2015 r. – o 1508,9 km (o 7,5%). Drogi publiczne o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r. stanowiły 78,6% dróg ogółem (przed rokiem 77,7% i 70,7% w 2015 r.).

W strukturze dróg o nawierzchni twardej dominowały drogi gminne – stanowiąc 52,3% ogółu, a ich długość w ciągu roku zwiększyła się o 0,5% i o 14,2% w stosunku do 2015 r. (do 11327,5 km). Najmniejszy udział w ogólnej długości dróg o nawierzchni twardej miały drogi wojewódzkie, tj. 6,2% (1339,7 km), a ich długość była o 1,2% krótsza niż rok wcześniej, ale o 0,6% dłuższa niż przed ośmioma laty.

Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 40. Public roads by type of surface

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	26260,7	26297,5	26085,3	25982,3
O nawierzchni twardej Hard surface	20150,5	21297,2	21543,6	21659,4
ulepszonej improved	18553,3	19885,4	20260,0	20428,6
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	6110,2	5000,3	5215,2	4322,9

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Na 100 km² powierzchni województwa w 2023 r. przypadało średnio 118,9 km dróg o nawierzchni twardej (w kraju 101,9), przed rokiem było to 118,3 km i 110,6 km w 2015 r. W przypadku dróg powiatowych i gminnych wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 103,4 km wobec 102,7 km rok wcześniej i 95,3 km w pierwszym z analizowanych lat. W przekroju terytorialnym wskaźnik gęstości dróg (na 100 km² danego powiatu) był najwyższy w miastach na prawach powiatu: Skierniewicach (413,3 km), Piotrkowie Trybunalskim (285,8 km) oraz Łodzi (260,2 km), a wśród powiatów jego najwyższą wartość odnotowano w: kutnowskim (151,2 km), łódzkim wschodnim (133,0 km), zduńskowolskim (130,1 km), zgierskim (127,1 km) oraz w powiatach łęczyckim (124,4 km) i pabianickim (122,7 km). Najmniej gęstość tego typu dróg występowała natomiast w powiatach: sieradzkim (76,8 km), opoczyńskim (79,8 km), poddębickim (80,0 km) oraz radomszczańskim (80,7 km). W porównaniu z 2015 r. wyraźną poprawę w gęstości dróg o nawierzchni twardej odnotowano w Skierniewicach – o 40,5 km, a także w powiatach: zduńskowolskim – o 21,1 km, łódzkim wschodnim – o 19,8 km, pabianickim – o 15,1 km oraz brzezińskim – o 14,6 km.

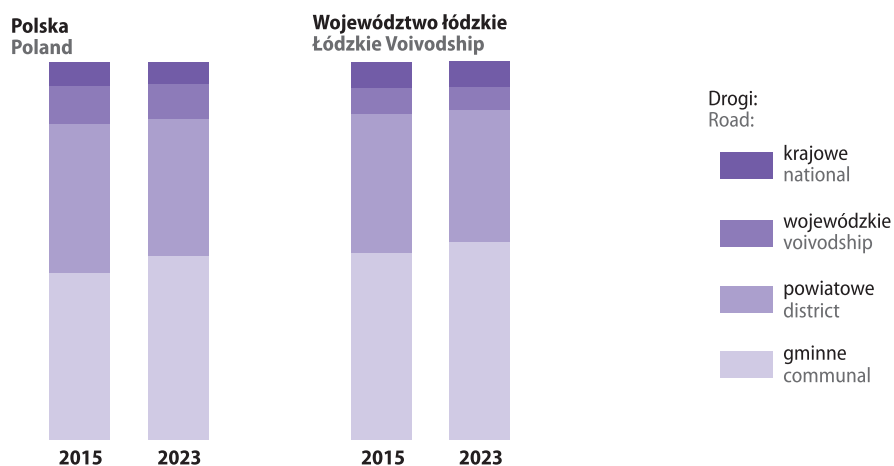
Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie w 2023 r. wyniosła 8,1 km (w Polsce przeciętnie 6,2 km) i była wyższa od notowanej w 2015 r. (o 0,2 km). W przypadku dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej na 100 km² w województwie przypadało ich 7,4 km (9,4 przeciętnie w kraju) – tyle co w 2015 r.

Wykres 69. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 69. Structure of hard surface public roads

As of 31 December

Udział dróg gruntowych powiatowych i gminnych w ogólnej długości tych dróg w 2023 r. wyniósł w województwie łódzkim 18,7% (dla kraju 28,6%) i zmniejszył się w porównaniu z 2022 r. o 0,8 p. proc., a w stosunku do 2015 r. o 7,3 p. proc.

Na koniec 2023 r. autostrady i drogi ekspresowe stanowiły 35,4% dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie. Długość autostrad wyniosła 274,0 km, natomiast długość dróg ekspresowych – 249,3 km. Na 1000 km² powierzchni przypadało 15,0 km autostrad oraz 13,7 km dróg ekspresowych (w kraju odpowiednio 5,9 km i 10,3 km).

Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni

Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Hard surface public roads

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	20150,5	21297,2	21543,6	21659,4
na 100 km ² per 100 km ²	110,6	116,9	118,3	118,9
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	18553,3	19885,4	20260,0	20428,6
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	217,8	223,0	234,4	249,3
autostrady motorways	187,6	226,2	274,0	274,0

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

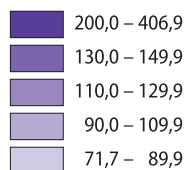
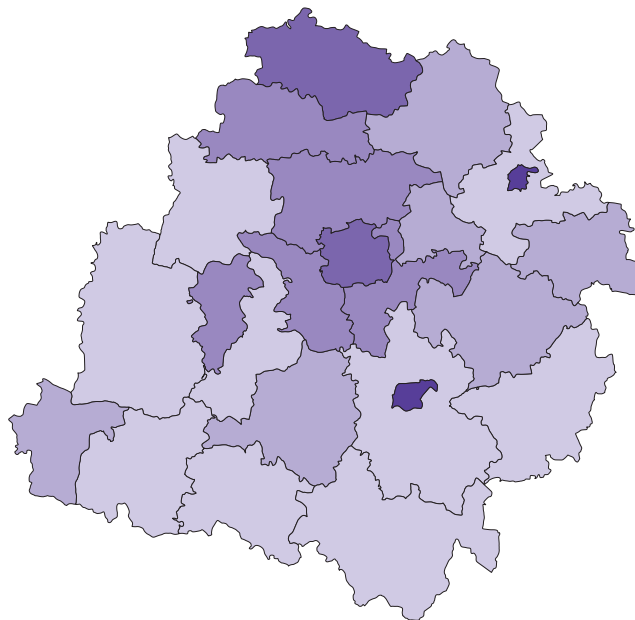
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Mapa 46. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r.

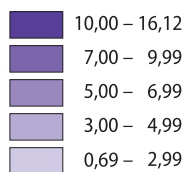
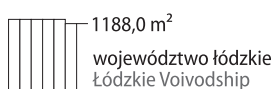
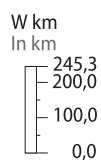
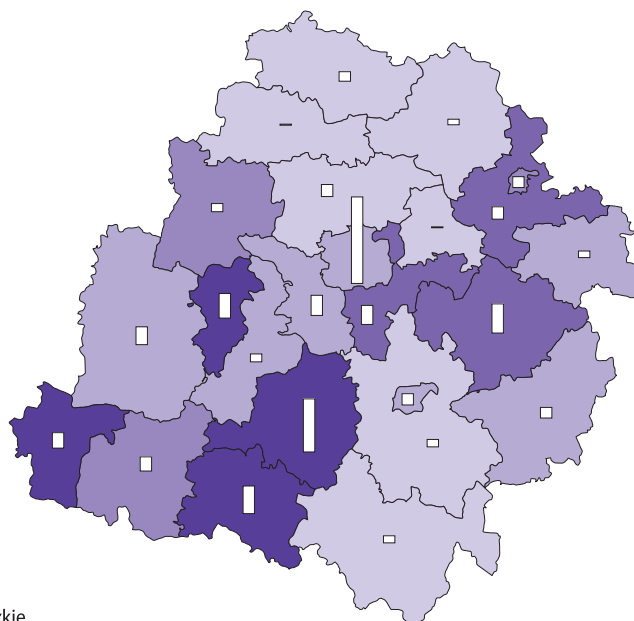
Stan w dniu 31 grudnia

Map 46. Improved hard surface communal and district roads in 2023

As of 31 December

W km na 100 km²
In km per 100 km²województwo łódzkie – 96,7 km²
Łódzkie Voivodship**Mapa 47. Drogi dla rowerów w 2023 r.**

Map 47. Bicycle paths in 2023

Na 10 tys. ludności, w km
Per 10 thousand population, in kmwojewództwo łódzkie – 5,03 km
Łódzkie Voivodship

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. na terenie województwa łódzkiego znajdowało się 1188,0 km dróg dla rowerów, tj. o 4,3% więcej niż rok wcześniej i o 100,7% więcej niż w 2015 r. Wzrost ich długości w skali kraju wyniósł odpowiednio 8,9% i 99,8%. Od 2015 r. długość dróg dla rowerów zwiększyła się o 596,2 km. Wśród powiatów największe inwestycje w infrastrukturę rowerową odnotowano w Łodzi (wzrost długości ścieżek o 120,3 km) oraz powiatach: tomaszowskim (o 49,6 km) oraz pabianickim o (48,7 km).

Gęstość dróg dla rowerów (w przeliczeniu na 100 km²) w 2023 r. to 6,52 km (przy średniej wartości dla kraju 6,87 km), podczas gdy rok wcześniej wskaźnik ten wyniósł 6,25, a 3,25 w 2015 r.

Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat długość dróg dla rowerów przypadająca na 10 tys. ludności w województwie zwiększyła się z 2,37 km w 2015 r. do 5,03 km w 2023 r. W Polsce odnotowano w tym czasie wzrost z 2,81 km do 5,73 km. Wśród powiatów województwa łódzkiego najwięcej ścieżek na 10 tys. mieszkańców przypadało w powiecie pączęwskim (16,12 km) i bełchatowskim (13,86 km), a w przekroju gmin w gminach: Kleszczów (128,84 km), Rząśnia (92,91 km) i Sulmierzyce (41,16 km). W miastach na prawach powiatu wskaźnik ten kształtował się następująco: Skierniewice (6,84 km), Piotrków Trybunalski (4,81 km) i Łódź (3,76 km).

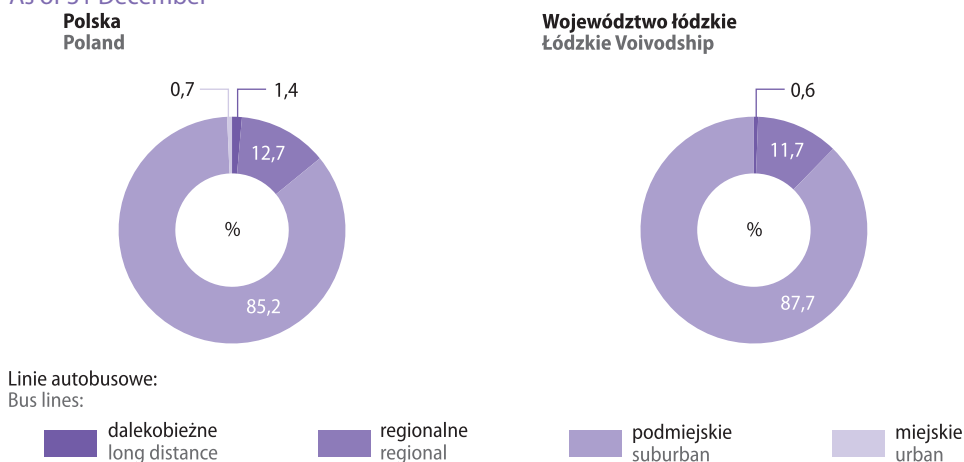
W porównaniu z 2015 r. wzrost wskaźnika odnotowano przede wszystkim w gminach: Rząśnia (o 78,55 km), Inowłódz (o 20,53 km), Brójce (o 20,41), Nowy Kawęczyn (o 19,72 km), Rokiciny (o 18,14 km), Rzeszyca (o 16,69 km), Mniszków (o 15,46 km), Łubnice (o 14,04 km) oraz Kleszczów (o 12,64 km).

Wykres 70. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 70. National lines of scheduled bus transport in 2023

As of 31 December

W województwie łódzkim w 2023 r. regularna komunikacja autobusowa prowadzona była na 640 liniach krajowych o łącznej długości 25,7 tys. km. Większość, tj. 561, to linie podmiejskie o łącznej długości 17,8 tys. km. Przewozy prowadzono również na 75 liniach regionalnych (o długości 6,1 tys. km) oraz 4 liniach dalekobieżnych (długości 1,8 tys. km). W porównaniu zarówno z poprzednim rokiem, jak i rokiem 2015, odnotowano spadek liczby prawie wszystkich rodzajów linii, w tym najgłębszy dotyczył linii podmiejskich – o 6,6% w porównaniu z 2022 r. i dalekobieżnych o 88,6% wobec 2015 r.

Ważną rolę w przewozach pasażerskich w województwie łódzkim odgrywa komunikacja miejska. W 2023 r. przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej naziemnej (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) prowadziły przewozy na 3329 km linii komunikacyjnych (mniej o 4,3% niż w 2022 r. i o 14,7% w porównaniu z 2015 r.), w tym 91,0% to linie autobusowe. Komunikacja miejska dysponowała 794 autobusami (tj. o 1,5% mniej w stosunku do poprzedniego roku i o 3,3% mniej w porównaniu z 2015 r.) oraz 405 tramwajami (tj. o 10,2% mniej w stosunku do poprzedniego roku i o 17,0% mniej w porównaniu z 2015 r.).

Tabor komunikacji miejskiej dysponował łącznie 134,6 tys. miejsc dla pasażerów, w tym 81,0 tys. w autobusach. Do przewozu osób niepełnosprawnych przystosowanych było 96,0% ogólnej liczby autobusów (wobec 95,5% w 2022 r. i 78,8% w 2015 r.) oraz 34,8% ogólnej liczby tramwajów (odpowiednio 25,9% 7,4% w analizowanych latach wcześniejszych). W województwie w 2023 r. liczba pasażerów wyniosła 197,9 mln osób, podczas gdy rok wcześniej było to 189,6 mln osób.

Długość sieci kolejowej w województwie łódzkim w 2023 r. wyniosła 1069 km (tj. 5,6% w kraju) – była o 11 km krótsza niż w 2022 r. i osiągnęła ten sam poziom, co w roku 2015. W ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych normalnotorowych linie zelektryfikowane stanowiły 92,3%, rok wcześniej było to 90,9% a przed ośmioma laty – 92,3%. Gęstość sieci kolejowej w województwie utrzymuje się natomiast na stałym poziomie – 5,9 km (w Polsce 6,3 km).

Tablica 42. Komunikacja miejska^a

Stan w dniu 31 grudnia

Table 42. Urban transport^a

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	3901	3596	3479	3329
w tym: of which:				
linii autobusowych bus lines	3558	3327	3281	3130
linii tramwajowych tram lines	343	269	198	199
Tabor komunikacji miejskiej: Urban transport stock:				
autobusy buses	821	781	806	794
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	647	663	770	762
tramwaje trams	488	484	451	405
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	36	114	117	141
Liczba miejsc w autobusach w tysiącach Number of seats in buses in thousands	84,2	80,5	82,2	81,0
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	69,8	56,3	80,0	79,1
Liczba miejsc w tramwajach w tysiącach Number of seats in trams in thousands	54,2	57,9	55,5	53,5
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	7,5	21,1	21,6	27,4
Przewozy pasażerów ^b w mln (w ciągu roku) Transport of passengers ^b in millions (during the year)	258,4	155,5	189,6	197,9
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	103,4	64,1	79,5	83,5

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a Data concern entities and urban transport enterprises in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Dane o ruchu pasażerów w portach lotniczych obejmują pasażerów: dla których określony port krajowy jest portem zakończenia lotu rozpoczętego w porcie krajowym lub zagranicznym, dla których określony port krajowy jest portem rozpoczęcia lotu kończącego się w porcie krajowym lub zagranicznym, w transzycie bezpośrednim, tj. pasażerów dla których przy kontynuacji podróży samolotem numer lotu pozostał bez zmian.

Na terenie województwa łódzkiego zlokalizowany jest Port Lotniczy im. Władysława Reymonta obsługujący zarówno połączenia krajowe, jak i zagraniczne. W 2023 r. liczba pasażerów przybyłych do łódzkiego portu lotniczego była o 97,8% wyższa niż rok wcześniej, a także 24,9% wyższa niż w 2015 r. i wyniosła 178,1 tys. osób. Pasażerowie przybyli z portów zagranicznych stanowili 99,9% ogółu. Do portów krajowych i zagranicznych odprawiono natomiast 179,4 tys. osób czyli o 97,5% więcej niż w 2022 r. oraz o 22,9% więcej niż przed ośmioma laty. Prawie wszyscy pasażerowie (99,9%) zostali odprawieni do portów zagranicznych.

Samoloty polskie obsłużyły 29,9% pasażerów przybyłych do łódzkiego portu lotniczego z portów krajowych, a 15,4% z portów zagranicznych. W przypadku pasażerów odprawionych, z polskich samolotów skorzystało 41,9% pasażerów odprawionych do portów krajowych i 15,3% do portów zagranicznych.

Tablica 43. Ruch pasażerów w porcie lotniczym

Table 43. Passenger traffic at airport

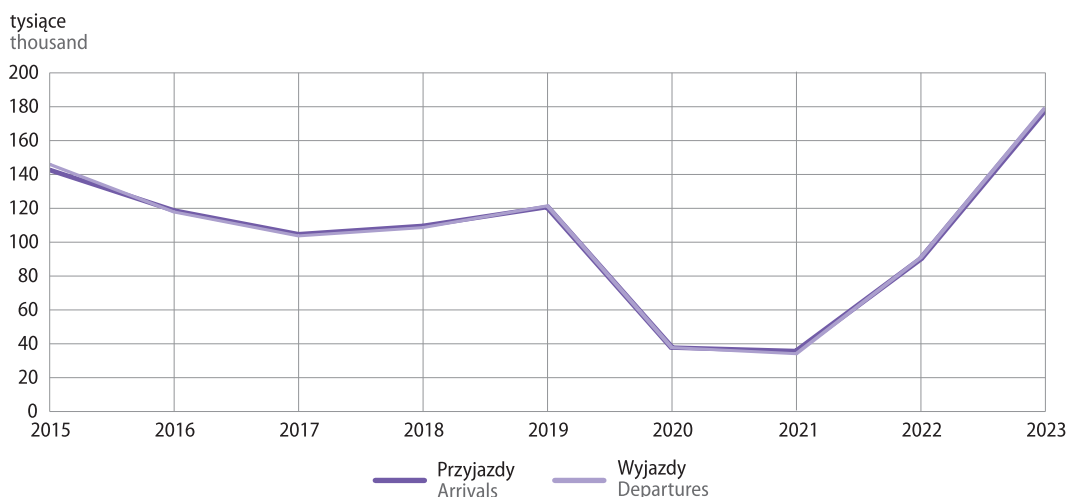
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Pasażerowie przybyli z portów ^a : Passenger arrivals from airports ^a :				
krajowych domestic	173	43	83	67
zagranicznych foreign	142431	37788	89980	178073
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	126731	37480	88788	177653
Pasażerowie odprawieni do portów ^a : Passenger departures to airports ^a :				
krajowych domestic	130	20	120	62
zagranicznych foreign	145833	37678	90744	179359
w tym w ruchu regularnym of which scheduled service	130263	37519	89113	178622

a W lotach komunikacyjnych.

a In transport flights.

Wykres 71. Ruch pasażerów w porcie lotniczym (przyjazdy i wyjazdy)

Chart 71. Passenger traffic at airport (arrivals and departures)

6.3.6. Energia

6.3.6. Energy

W 2023 r. zwiększyła się moc zainstalowana w funkcjonujących elektrowniach na terenie województwa łódzkiego. Odnotowano spadek produkcji energii elektrycznej.

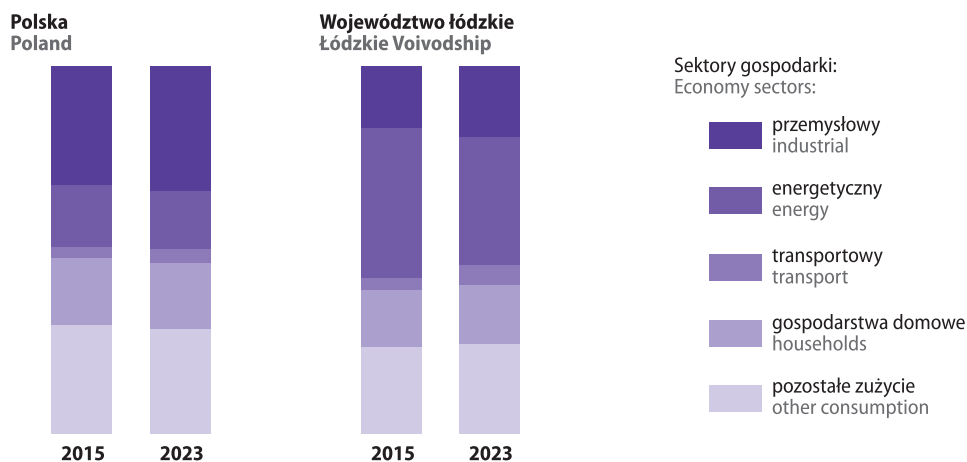
Wzrosła liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, natomiast zmniejszyło się jej zużycie w gospodarstwach domowych.

W 2023 r. w województwie łódzkim moc zainstalowana w funkcjonujących elektrowniach wyniosła 7779,7 MW (co stanowiło 11,8% wartości dla kraju), tj. o 11,1% więcej niż rok wcześniej i o 24,5% więcej niż w 2015 r. (w Polsce wzrost odpowiednio o 9,4% i 63,8%). W województwie 73,7% zainstalowanej mocy ogółem skupione było w elektrowniach zawodowych (w Polsce 59,3%). Moc osiągalna w województwie wyniosła 7746,1 MW (12,1% w kraju), tj. o 11,5% więcej niż przed rokiem i o 21,9% więcej niż w 2015 r.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Wykres 72. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki

Chart 72. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2023 r. elektrownie z terenu województwa łódzkiego wyprodukowały 28094,9 GWh, czyli o 20,9% mniej niż przed rokiem i o 24,5% mniej niż w 2015 r. Z odnawialnych nośników energii pochodziło 10,2% wyprodukowanej energii (w Polsce było to 27,4%), tj. o 3,9 p. proc. więcej niż rok wcześniej oraz o 6,9 p. proc. więcej niż w 2015 r.

Stosunek produkcji energii elektrycznej do energii zużytej osiągnął w województwie wartość 238,9% (w kraju 104,1%) wobec 277,8% w 2022 r. i 305,4% w 2015 r.

Tablica 44. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Table 44. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	1008,3	1066,7	1104,2	1107,6
miasta urban areas	684,3	732,9	757,6	756,8
wieś rural areas	324,0	333,8	346,5	350,7
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	1907,2	2060,2	1994,1	1955,9
miasta urban areas	1173,4	1245,9	1215,9	1179,1
wieś rural areas	733,7	814,3	778,1	776,7
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1891,4	1931,4	1806,0	1765,9
miasta urban areas	1714,8	1700,0	1604,9	1558,0
wieś rural areas	2264,4	2439,4	2245,7	2214,6

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31st December was used in calculations.

Source: data of Ministry of Climate and Environment.

W 2023 r. udział gospodarstw domowych w wojewódzkim zużyciu energii ukształtował się na poziomie 16,1% (w Polsce 17,9%). Oznacza to, że był on wyższy od poziomu notowanego rok wcześniej (15,0%) oraz wyższy od poziomu notowanego w 2015 r. (15,5%).

Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w województwie łódzkim było 1107,6 tys. odbiorców energii elektrycznej, tj. o 0,3% więcej niż rok wcześniej i o 9,8% więcej niż w 2015 r. Około 68% odbiorców zamieszkiwało miasta i udział ten pozostawał na zbliżonym poziomie na przestrzeni obserwowanych lat.

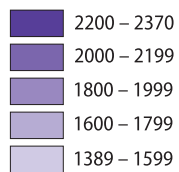
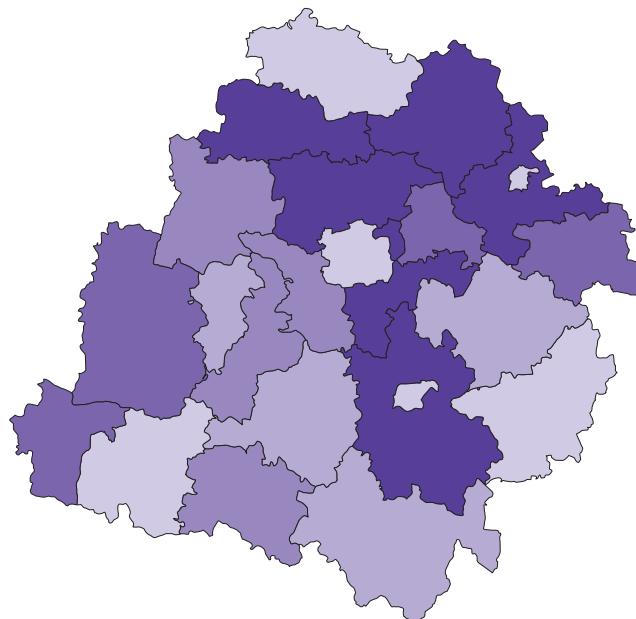
W ciągu roku gospodarstwa domowe zużyły 1955,9 GWh, było to o 1,9% mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym oraz o 2,6% więcej w porównaniu z 2015 r. Odsetek zużycia prądu przez gospodarstwa domowe z miast województwa łódzkiego wyniósł 60,3% i w całym obserwowanym okresie oscylował wokół 60%.

W przeliczeniu na odbiorcę średnie zużycie prądu w 2023 r. w województwie łódzkim wyniosło 1765,9 kWh i było niższe o 2,2% niż rok wcześniej. Odbiorcy z miast zużyli 1558,0 kWh energii, podczas gdy rok wcześniej zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę terenów miejskich wynosiło 1604,9 kWh. Z kolei na wsiach zużycie energii elektrycznej na odbiorcę wyniosło 2214,6 kWh w 2023 r. przy zużyciu 2245,7 kWh w 2022 r. (o 1,4% mniej).

Przeciętny mieszkaniec województwa łódzkiego w 2023 r. zużył ogółem 4978,2 kWh (w Polsce zużycie ogółem na mieszkańca to 4266,8 kWh), czyli o 7,5% mniej niż rok wcześniej, ale o 1,9% więcej niż w 2015 r. (w Polsce spadek o 4,8% w porównaniu z 2022 r. i wzrost o 6,4% w porównaniu z rokiem 2015).

Mapa 48. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r.

Map 48. Consumption of electricity in households in 2023

Na 1 odbiorcę w kWh
Per consumer in kWhwojewództwo łódzkie – 1766 kWh
Łódzkie Voivodship

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 23127,5 mln zł, co stanowiło 6,2% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 9757 zł, tj. o 7,8% więcej niż w roku 2022 i o 98,3% więcej niż w roku 2015.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa łódzkiego osiągnęły dochody ogółem w wysokości 23127,5 mln zł. W największym stopniu na tę kwotę złożyły się dochody gmin i miast na prawach powiatu (z udziałem odpowiednio 50,3% i 29,7%) oraz w mniejszym stopniu dochody powiatów i województwa (odpowiednio 12,0% i 8,0%). W porównaniu z 2022 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 1527,1 mln zł, tj. o 7,1%. Wzrost dochodów odnotowano na wszystkich poziomach podziału terytorialnego, w tym najwyższy dotyczył dochodów województwa (o 37,4%). W porównaniu z rokiem 2015 dochody ogółem JST były wyższe o 10835,4 mln zł, tj. o 88,1%.

Dochody gmin (bez mających status miasta na prawach powiatu) wyniosły 11638,7 mln zł, co oznacza ich wzrost zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. (odpowiednio o 1,0% i o 105,2%). W 2023 r. dochody własne stanowiły 48,5% dochodów ogółem (rok wcześniej odsetek wynosił 48,7%, a w 2015 r. – 53,5%). W 2023 r. średnio na 1 mieszkańca przypadało 7262 zł dochodów gmin ogółem, czyli o 1,5% więcej niż w 2022 r. i o 114,0% więcej w porównaniu z 2015 r.

Dochody miast na prawach powiatu w województwie łódzkim w 2023 r. wyniosły łącznie 6859,6 mln zł, tj. o 7,8% więcej niż rok wcześniej i o 55,2% więcej niż w 2015 r. Dochody własne stanowiły 57,9% ogółu dochodów, a 31,9% z nich (1265,5 mln zł) to udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. W porównaniu z 2022 r. dochody własne wzrosły o 3,9%, a w stosunku do 2015 r. odnotowano ich wzrost o 47,7%. W 2023 r. w miastach na prawach powiatu przeciętny dochód na 1 mieszkańca wyniósł 8937 zł, tj. o 8,8% więcej niż w 2022 r. (8211 zł) i o 67,3% więcej niż w 2015 r. (5343 zł).

W województwie łódzkim w 2023 r. powiaty osiągnęły dochody o łącznej kwocie 2785,5 mln zł, tj. o 17,4% większej niż w 2022 r. i o 91,5% większej niż w roku 2015. Największy odsetek stanowiły dochody własne – 33,6% ogółu dochodów w 2023 r., 41,9% w 2022 r. i 37,2% w 2015 r. W 2023 r. średnio na 1 mieszkańca powiatu przypadało 1738 zł (w 2022 r. – 1472 zł, a w roku 2015 – 870 zł). Przeciętny dochód na 1 mieszkańca wzrósł o 18,0% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 99,7% w porównaniu z 2015 r.

W 2023 r. dochody w budżecie województwa łódzkiego wyniosły 1843,7 mln zł, tj. o 37,4% więcej niż rok wcześniej oraz o 146,8% więcej niż w 2015 r. Dochody własne stanowiły 54,6% dochodów ogółem i były o 273,1 mln zł wyższe niż rok wcześniej i o 615,9 mln zł wyższe niż w roku 2015. W 2023 r. średni dochód budżetu województwa na 1 mieszkańca wyniósł 778 zł (w 2022 r. – 562 zł, w 2015 r. – 299 zł). Przeciętny dochód na 1 mieszkańca województwa wzrósł o 38,3% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 160,1% w porównaniu z 2015 r.

Tablica 45. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 45. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4920,29	7502,47	9054,41	9756,92	50,0
Gminy ^a Gminas ^a	3393,93	5715,69	7154,68	7261,55	48,5
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5342,54	7319,76	8211,07	8936,58	57,9
Powiaty Powiats	870,36	1207,64	1472,38	1737,92	33,6
Województwa Voivodships	299,02	449,30	562,47	777,82	54,6

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wartości dochodów ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w 106 gminach były niższe od średniej, a najmniejszy dochód per capita odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Aleksandrów Łódzki (4999 zł). Dochód na osobę przekraczający średnią uzyskano w 68 gminach, a najwyższy odnotowano w gminie wiejskiej Kleszczów (38992 zł). Wartości dochodów własnych w 127 gminach były niższe od średniej, a najniższy dochód własny odnotowano w gminie wiejskiej Łęki Szlacheckie (1575 zł na 1 mieszkańca). Dochód własny na osobę przekraczający średnią uzyskano w 47 gminach, a najwyższy odnotowano również w gminie wiejskiej Kleszczów (34454 zł na 1 mieszkańca).

W 2023 r. wartość dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca Łodzi wyniosła 8858 zł, natomiast dochodów własnych – 5280 zł.

Źródłami dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są m.in: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

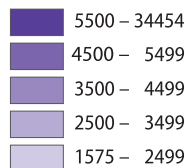
W przeliczeniu na 1 mieszkańca poziom dotacji dla gmin łącznie z miastami na prawach powiatu w województwie łódzkim wyniósł 1952 zł. W 70 gminach dotacje nie przekroczyły średniej, a najmniejsze na 1 mieszkańca uzyskano w gminie miejsko-wiejskiej Wieruszów (700 zł). Natomiast w 107 gminach dotacje per capita przekroczyły średnią. Największe dotacje otrzymały gmina miejsko-wiejska Jeżów (8172 zł) oraz gminy wiejskie: Paradyż (7507 zł) i Żelechlinek (7382 zł). W Łodzi wartość dotacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 1839 zł.

Poziom dotacji inwestycyjnych w budżetach gmin łącznie z miastami na prawach powiatu, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wyniósł 1072 zł. W 67 gminach dotacje inwestycyjne nie przekroczyły średniej, a najmniejsze na 1 mieszkańca uzyskano w gminie wiejskiej Łubnice (1 zł). Natomiast w 110 gminach dotacje inwestycyjne per capita przekroczyły średnią. Najwięcej na dotacje inwestycyjne przeznaczyła gmina miejsko-wiejska Jeżów (7195 zł) oraz gminy wiejskie: Żelechlinek (6373 zł) oraz Paradyż (6298 zł). W Łodzi wartość dotacji inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 883 zł.

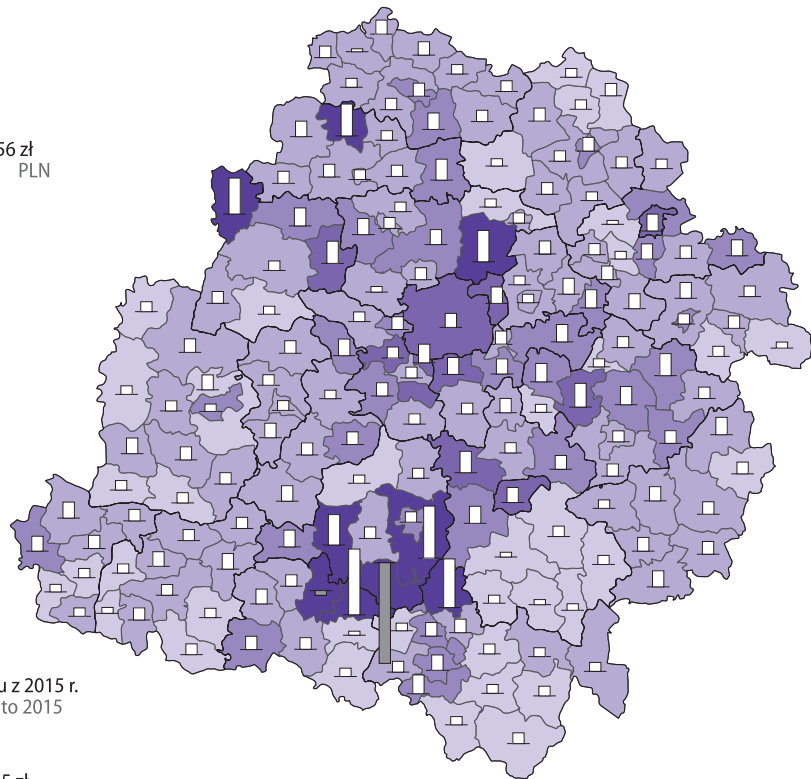
Mapa 49. Dochody własne budżetów gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu)^a na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 49. Own revenue of budgets of gminas (including gminas which are also cities with powiat status)^a per capita in 2023

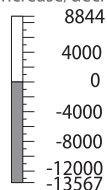
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 4056 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.
Increase/decrease in relation to 2015

1765 zł
PLN

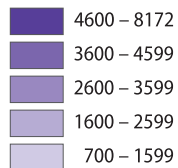
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

^a Dochody własne miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenues of cities with powiat status include funds received under the gminas and powiat parts.

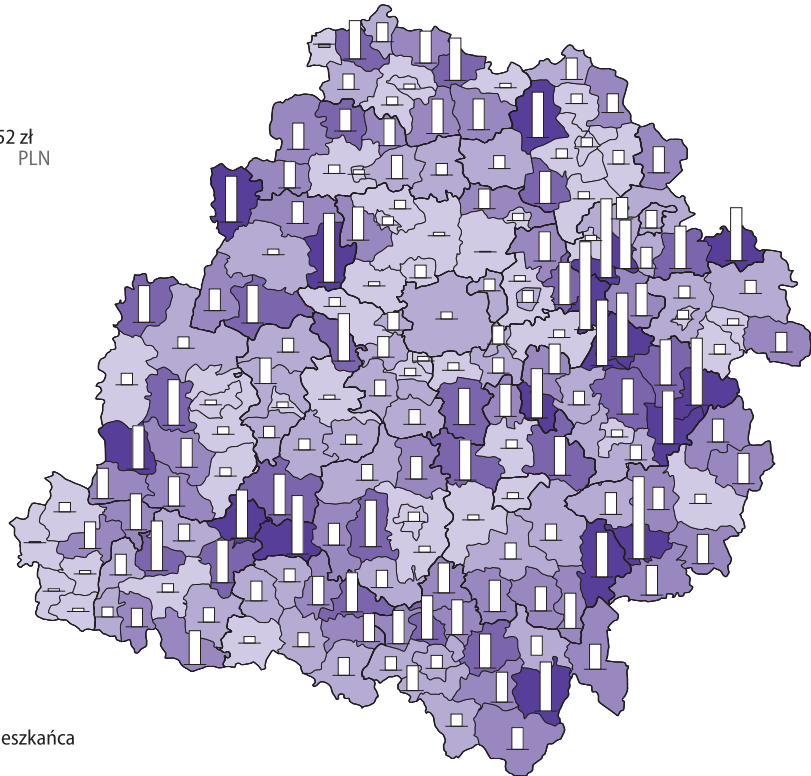
Mapa 50. Dotacje^a otrzymane przez gminy^b (łącznie z miastami na prawach powiatu) na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 50. Grants^a received by gminas^b (including gminas which are also cities with powiat status) per capita in 2023

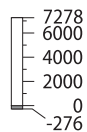
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 1952 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Dotacje inwestycyjne na 1 mieszkańca
Grants investment per capita

województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship
1115 zł
PLN

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2023 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2023 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance b Grants of cities with powiat status include funds received under the gminas and powiat parts.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. wyniosły 25294,4 mln zł i w porównaniu z 2022 r. wzrosły o 13,8%, a z 2015 r. o 104,6%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydano przeciętnie 10671 zł, tj. o 14,5% więcej niż rok wcześniej i o 115,6% więcej niż w 2015 r.

W analizowanym okresie wydatki ogółem JST wyniosły 25294,4 mln zł, z czego wydatki gmin stanowiły 49,3%, miast na prawach powiatu – 32,0%, powiatów – 11,6%, a województwa – 7,1%. Wzrost wydatków ogółem odnotowano na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego: w budżecie województwa – o 37,0%, w budżetach powiatów – o 22,9%, w budżetach miast na prawach powiatu – o 16,1% oraz w budżetach gmin – o 7,9%. W 2023 r. wydatki majątkowe wyniosły 7283,2 mln zł i stanowiły 28,8% wydatków ogółem. Na inwestycje przeznaczono 6971,5 mln zł (27,6% wydatków ogółem), co stanowiło 95,7% wydatków majątkowych.

Wydatki ogółem gmin w 2023 r. wyniosły 12472,0 mln zł, tj. o 7,9% więcej niż w 2022 r. i o 124,0% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 30,3%, z których 3665,6 mln zł przeznaczono na inwestycje. W porównaniu z latami poprzednimi wydatki majątkowe wzrosły o 67,6% w stosunku do 2022 r. i o 302,5% w stosunku do roku 2015. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. poziom wydatków gmin wyniósł 7781 zł (rok wcześniej – 7179 zł, a w 2015 r. – 3332 zł). W 110 gminach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w gminie miejskiej Łęczyca (5091 zł). Natomiast w 64 gminach wydatki per capita przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy wiejskie: Kleszczów (46361 zł) i Sulmierzyce (20742 zł).

Tablica 46. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 46. Budget expenditure of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydat- ków inwestycyj- nych w % ogó- łem wydatków share of own expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4948,80	7507,31	9320,29	10671,07	27,6
Gminy ^a Gminas ^a	3332,23	5651,32	7178,82	7781,47	29,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5561,37	7572,56	8992,80	10535,15	25,2
Powiaty Powiats	864,77	1190,30	1480,85	1828,37	22,9
Województwa Voivodships	300,11	426,29	552,43	761,58	33,1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Wydatki ogółem miast na prawach powiatu w 2023 r. wyniosły 8086,6 mln zł, tj. o 16,1% więcej niż w 2022 r. i o 75,8% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 26,2%, z których 2035,9 mln zł przeznaczono na inwestycje. Najniższy udział wydatków na inwestycje zaobserwowano w Piotrkowie Trybunalskim (18,9%), a najwyższy w Łodzi (26,0%). Wydatki majątkowe miast na prawach powiatu wzrosły o 65,4% w stosunku do 2022 r. (w tym wydatki inwestycyjne o 73,5%) oraz o 73,6% w stosunku do 2015 r. Przeciętne wydatki na 1 mieszkańca miast na prawach powiatu w 2023 r. wyniosły 10535 zł, czyli o 17,2% więcej niż rok wcześniej. Najmniejsze wydatki per capita poniesiono w Piotrkowie Trybunalskim – 9943 zł, a największe w Skierniewicach – 10703 zł. W Łodzi na 1 mieszkańca wydatkowano ogółem 10584 zł. Na wydatki majątkowe, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przeznaczono średnio 2763 zł. Najmniejsze wydatki majątkowe per capita poniesiono w Piotrkowie Trybunalskim – 1884 zł, a największe w Skierniewicach – 2929 zł. W Łodzi wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 2841 zł.

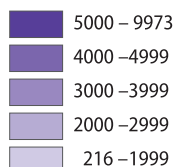
Powiaty poniosły wydatki ogółem w kwocie 2930,5 mln zł, o 22,9% więcej niż rok wcześniej i o 102,8% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 23,0% wydatków ogółem i zostały one prawie w całości przeznaczone na inwestycje (99,8% wydatków majątkowych). W porównaniu z latami ubiegłymi kwo-

ta wydatków majątkowych wzrosła o 79,6% (inwestycyjnych o 79,8%) w stosunku do 2022 r. i o 278,9% (inwestycyjnych o 288,1%) w porównaniu z 2015 r. Powiaty wydały przeciętnie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca 1828 zł (rok wcześniej 1481 zł, a w 2015 r. – 865 zł). W 10 powiatach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca poniesiono w powiecie skierniewickim (1102 zł). Natomiast w 11 powiatach wydatki per capita przekroczyły średnią, w tym największe wydatki poniosły powiaty: brzeziński (2557 zł) oraz poddębicki (2517 zł).

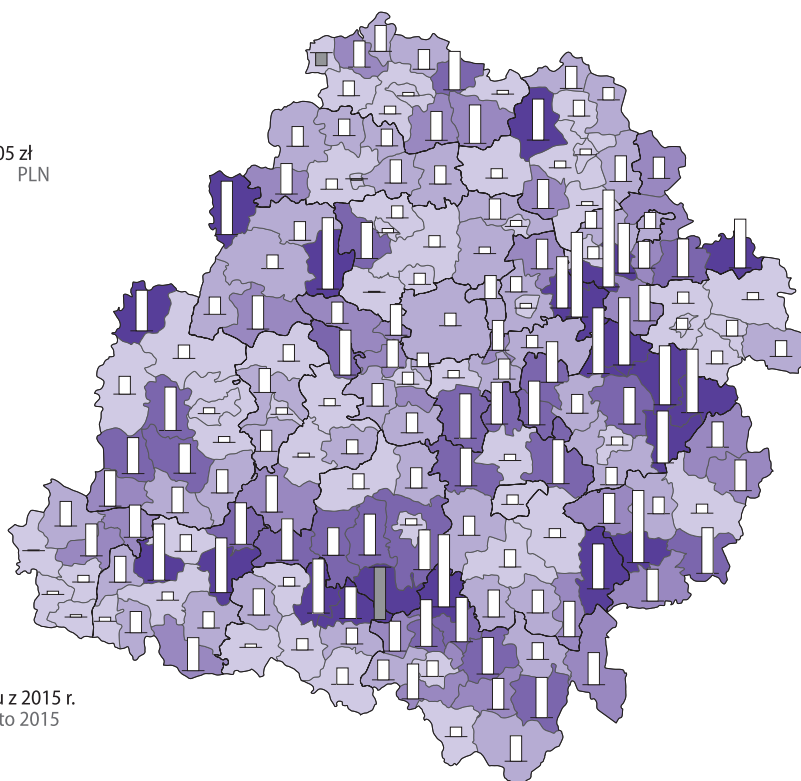
Mapa 51. Wydatki inwestycyjne gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 51. Investment expenditure of gminas^a per capita in 2023

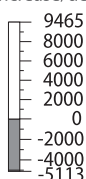
Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

województwo łódzkie – 2405 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.
Increase/decrease in relation to 2015

1567 zł
PLN
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

^a Wydatki miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.

^a Expenditure of cities with powiat status concern the statutory tasks of gminas and poviats

W 2023 r. samorząd województwa rozdysponował kwotę 1805,2 mln zł, czyli o 37,0% więcej niż rok wcześniej i o 140,8% więcej niż w 2015 r. Wydatki majątkowe stanowiły 39,2%, z których 84,6% (598,0 mln zł) przeznaczono na inwestycje. W porównaniu z 2022 r. wydatki majątkowe województwa zwiększyły się o 73,2% (w tym wydatki majątkowe inwestycyjne o 76,5%), natomiast w porównaniu z 2015 r. wydatki majątkowe ogółem wzrosły o 175,2% (w tym inwestycyjne o 155,2%). W 2023 r. wydatki na 1 mieszkańca województwa ukształtowały się na poziomie 762 zł (552 zł – w 2022 r. i 300 zł – w 2015 r.).

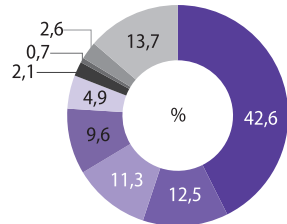
W przeliczeniu na 1 mieszkańca poziom wydatków inwestycyjnych gmin wyniósł w województwie łódzkim 2405 zł. W 73 gminach wydatki nie przekroczyły średniej, a najmniejsze wydatki na mieszkańca po-

niesiono w gminie miejskiej Łęczyca (216 zł). Natomiast w 104 gminach wydatki inwestycyjne per capita przekroczyły średnią. Największe przeciętne wydatki poniosły gminy: miejsko-wiejska Uniejów (9973 zł), wiejska Słupia (9682 zł) oraz miejsko-wiejska Jeżów (9538 zł). W Łodzi wartość wydatków inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 2748 zł.

Wykres 73. Wydatki budżetowe według działów w 2023 r.

Chart 73. Budget expenditure by divisions in 2023

Polska
Poland

Transport i łączność
Transport and communication

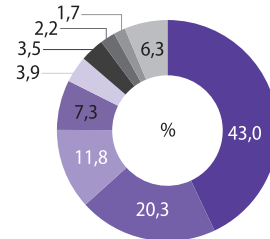
Administracja publiczna
Public administration

Ochrona zdrowia
Healthcare

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
Culture and protection of national heritage

Oświata i wychowanie
Education and upbringing

Województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

Rolnictwo i łowiectwo
Agriculture and hunting

Gospodarka mieszkaniowa
Housing economy

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
Other tasks in the field of social policy

Pozostałe działy
Other departments

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2023 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 2166,9 mln zł. Łączne zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego wyniosło 8608,5 mln zł i było wyższe niż przed rokiem o 21,0%.

Tablica 47. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 47. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-71,3	-11,8	-634,3	-2166,9	-9,4
Gminy ^a Gminas ^a	103,1	105,0	-38,9	-833,3	-7,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-181,0	-200,9	-605,7	-1227,0	-17,9
Powiaty Powiats	9,3	28,3	-13,6	-145,0	-5,2
Województwa Voivodships	-2,7	55,8	23,9	38,5	2,1

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W analizowanym okresie budżety gmin województwa zamknęły się łącznie deficytem w wysokości 833,3 mln zł, podczas gdy przed rokiem deficyt wyniósł 38,9 mln zł, a w roku 2015 była nadwyżka w wysokości 103,1 mln zł. Spośród 174 gmin województwa łódzkiego w 142 wydatki przekroczyły dochody, a w 32 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych. Gminą z relatywnie największym deficytem była gmina miejsko-wiejska Kamieńsk, w której wydatki przewyższyły dochody o 31,3% ogółu dochodów. Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do ogółu dochodów – nadwyżkę budżetową należały gmina miejsko-wiejska Sulejów (relacja 11,4%) oraz gmina wiejska Strzelce (8,7%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy odnotowały deficyt budżetowy w wysokości 520 zł.

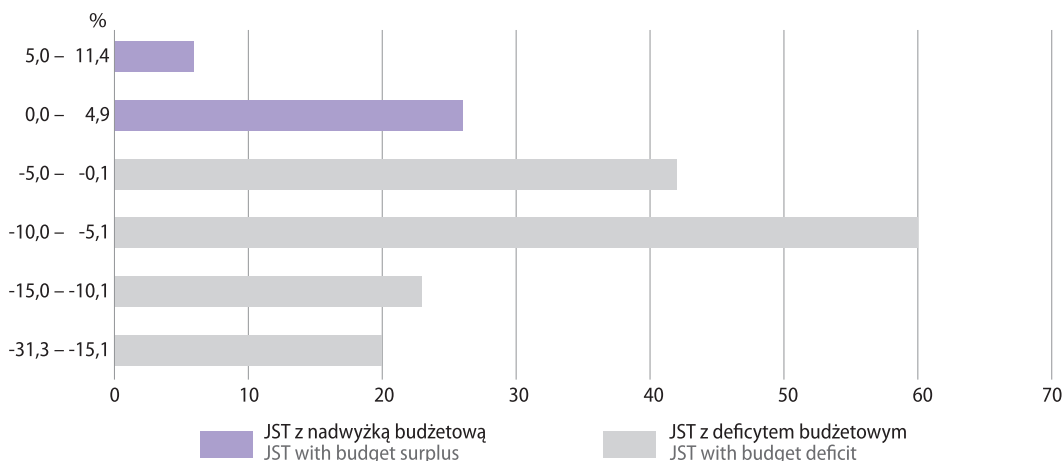
Budżet miast na prawach powiatu zamknął rok 2023 deficytem rzędu 1227,0 mln zł, wobec deficytu rzędu 605,7 mln zł w 2022 r. i w wysokości 181,0 mln zł w 2015 r. Wszystkie 3 miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt budżetowy: Łódź w wysokości 19,5% ogółu dochodów, Skierniewice w wysokości 9,2% ogółu dochodów, a Piotrków Trybunalski w wysokości 9,0% ogółu dochodów. W przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt w wysokości 1599 zł.

W 2023 r. wynik budżetów powiatów był ujemny, a łączny deficyt wyniósł 145,0 mln zł, przy deficycie w 2022 r. oraz nadwyżce w 2015 r. (odpowiednio w wysokości 13,6 mln zł i 9,3 mln zł). Wśród 21 powiatów województwa łódzkiego w 2 odnotowano nadwyżkę, a w 19 deficyt budżetowy. Największy deficyt, w stosunku do ogółu dochodów, wystąpił w powiecie rawskim (21,6% ogółu dochodów), natomiast największą nadwyżkę budżetową osiągnął powiat opoczyński (4,8% ogółu dochodów). W przeliczeniu na 1 mieszkańca powiaty odnotowały deficyt w wysokości 90 zł.

Budżet województwa zamknął się w 2023 r. nadwyżką rzędu 2,1% ogółu dochodów. W przeliczeniu na mieszkańca województwa nadwyżka budżetowa wyniosła 16 zł.

Wykres 74. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.

Chart 74. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023

Tablica 48. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Table 48. Debt of local government units in 2023

As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2022=100
Ogółem Total	8608,5	3643,8	37,2	121,0
Gminy ^a Gminas ^a	2417,1	1511,8	20,8	116,2
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	5341,9	6994,7	77,9	126,6
Powiaty Powiats	471,1	294,7	16,9	123,8
Województwa Voivodships	378,4	160,2	20,5	87,3

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w omawianym okresie wyniosło ogółem 8608,5 mln zł, wobec 7113,7 mln zł w 2022 r. (wzrost o 21,0%). Na 1 mieszkańca przypadło zadłużenie ogółem 3644 zł, przy kwocie 2991 zł w roku poprzednim.

W 2023 r. budżety gmin województwa osiągnęły zadłużenie rzędu 2417,1 mln zł, podczas gdy w 2022 r. było ono na poziomie 2079,3 mln zł (wzrost o 16,2%). Gminą z relatywnie najniższym zadłużeniem była gmina wiejska Buczek (2,8 tys. zł), a 5 gmin wiejskich: Kleszczów, Szczerców, Masłowice, Brzeziny i Rogów, na koniec 2023 r., nie wykazały żadnego zadłużenia. Do gmin, które osiągnęły największe zadłużenie należały gmina miejska Kutno (133,0 mln zł) oraz gmina miejska Zgierz (106,8 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy odnotowały zadłużenie w wysokości 1512 zł, wobec 1294 zł w 2022 r.

Zadłużenie miast na prawach powiatu w województwie łódzkim na koniec 2023 r. wyniosło 5341,9 mln zł, tj. o 26,6% więcej niż rok wcześniej. Najmniejszą kwotę długu odnotowano w Piotrkowie Trybunalskim (164,3 mln zł), a największą w Łodzi (4951,7 mln zł). W 2023 r. w miastach na prawach powiatu przeciętne zadłużenie na 1 mieszkańca wyniosło 6995 zł, przy 5472 zł w roku 2022.

W województwie łódzkim w 2023 r. powiaty posiadały zadłużenie w łącznej kwocie 471,1 mln zł, tj. o 23,8% więcej niż w 2022 r. Spośród 21 powiatów województwa najniższe zadłużenie wykazał powiat łączycki (0,5 mln zł), a powiat łódzki wschodni nie wykazał żadnego zadłużenia. Natomiast najwyższym zadłużeniem wykazał się powiat tomaszowski (74,2 mln zł) i piotrkowski (56,3 mln zł). Średnio na 1 mieszkańca powiatu przypadało w analizowanym okresie zadłużenie w kwocie 295 zł (wzrost o 24,5% w stosunku do roku poprzedniego).

W 2023 r. budżet województwa zamknął rok zadłużeniem w kwocie 378,4 mln zł, wobec 433,6 mln zł w roku ubiegłym (spadek o 12,7%). Na 1 mieszkańca łódzkiego przypadało średnie zadłużenie w wysokości 160 zł (w 2022 r. – 182 zł), tj. o 12,1% mniej niż w rok wcześniej.

Mapa 52. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2023 r.

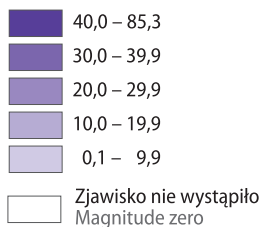
Stan w dniu 31 grudnia

Map 52. Debt of gminas in % of revenue in 2023

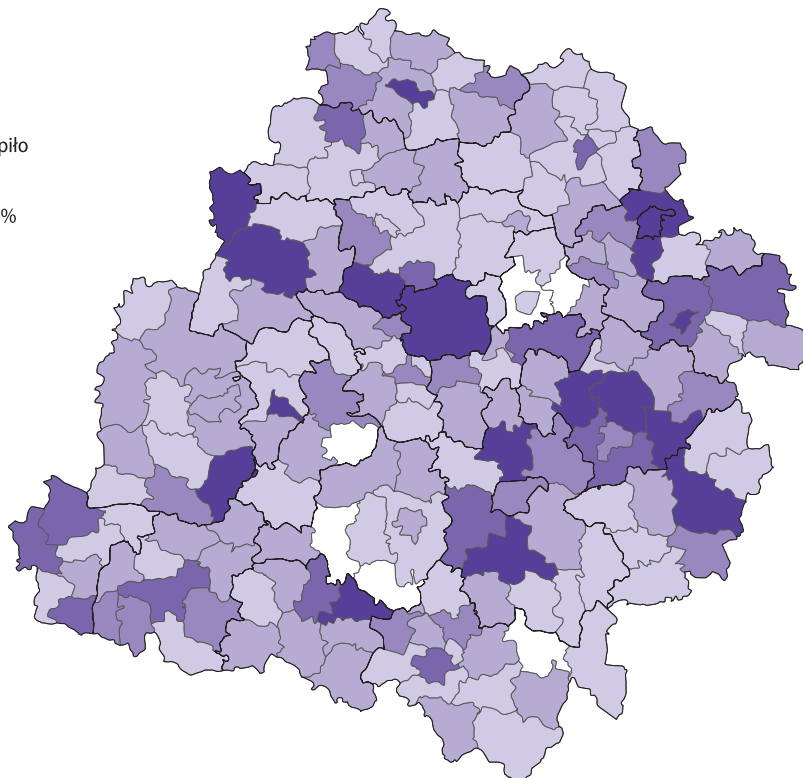
As of 31 December

W %

In %

województwo łódzkie – 2,0%
Łódzkie Voivodship

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich**7.4. Projects co-financed by the European funds**

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. udział dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa wyniósł 20492,9 mln zł. Stanowił on 5,7% całkowitej wartości w kraju. Najwięcej środków wspólnotowych było przeznaczonych na projekty zrealizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego (49,6% ogółu środków UE przeznaczonych dla województwa).

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Wartość całkowita projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa, do końca grudnia 2024 r., wyniosła 35798,2 mln zł (wzrost w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego o 1,2%). Kwota ta stanowiła 6,0% wartości dla kraju. Wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej na projekty realizowane w ramach tej umowy wyniosła w tym okresie 20492,9 mln zł (wzrost w stosunku do 2023 r. o 0,4%), co stanowiło 5,7% wartości dofinansowania dla Polski.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa łódzkiego wartość całkowita projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 wyniosła 15206 zł.

W ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 realizowane były umowy według następujących programów operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko, Inteligentny Rozwój, Polska Cyfrowa, Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalny Program Operacyjny. Najwięcej środków przekazano w ramach RPO Województwa Łódzkiego – 16670,5 mln zł (wzrost o 3,6% w stosunku do roku ubiegłego). Najmniej środków przypadało na Program Operacyjny Polska Cyfrowa – 653,1 mln zł (podobnie jak w roku 2023).

Tablica 49. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r.^a

Table 49. The total value of projects and the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of December 2024^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofi- nansowane ze środków UE Of which co- financing from the EU resources	W odsetkach (Polska=100) ^b In percent (Poland=100) ^b	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	35798,2	20492,9	6,0	15206
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	13054,8	6754,6	5,4	5545
Inteligentny Rozwój Smart Growth	4537,2	2508,0	6,0	1927
Polska Cyfrowa Digital Poland	653,1	330,4	4,1	277
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	843,8	737,8	3,2	358
Regionalny Program Operacyjny Regional Operational Programme	16709,3	10162,1	98,5	7098

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Dla Polski łącznie z środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For Poland included financing value of operational programme Eastern Poland.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

Tylko część środków publicznych przekazanych na realizację wymienionych programów operacyjnych jest realizowana przez samorządy, natomiast pozostałe trafiają bezpośrednio do sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp. Należy podkreślić, że opisane wartości projektów to nie są wszystkie środki europejskie wykorzystywane w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczę Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

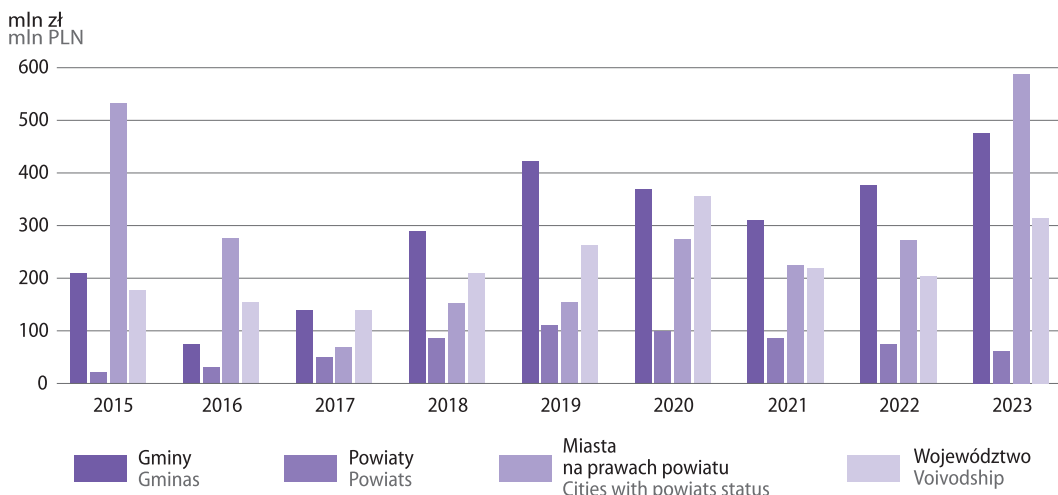
Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodzi do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Wykres 75. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 75. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały na realizację projektów europejskich łącznie dotacje w wysokości 1439,7 mln zł (wzrost o 55,2% w stosunku do 2022 r. i o 52,9% do roku 2015). Najmniejszą wartość dotacji otrzymały powiaty – 61,4 mln zł (spadek wartości dotacji o 17,7% do roku 2022, ale wzrost o 192,5% w porównaniu do 2015 r.), największą zaś otrzymały miasta na prawach powiatu województwa łódzkiego – 587,6 mln zł (wzrost o 115,2% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 10,1%

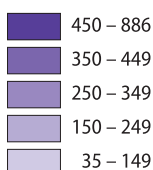
w stosunku do 2015 r.). Wśród powiatów województwa najmniejszą wartość dotacji otrzymał powiat skierniewicki (0,3 mln zł), a największą powiat opoczyński (13,0 mln zł). Z kolei pośród miast na prawach powiatu województwa najmniejszą wartość dotacji otrzymały Skierniewice (1,6 mln zł), a największą Łódź (579,7 mln zł).

W 2023 r. najmniejszą wartość dotacji na realizację projektów europejskich, w stosunku do dochodów własnych, otrzymały budżety powiatów (relacja 6,6%), a największą budżet województwa (relacja 31,3%). W budżetach gmin relacja dotacji na realizację projektów europejskich w stosunku do ich dochodów własnych wyniosła 8,4%, a w budżetach miast na prawach powiatu relacja ta ukształtowała się na poziomie 14,8%.

Mapa 53. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2023 r.

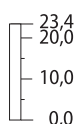
Map 53. Grants received by gminas^a for the implementation of European project^b in 2023

Na 1 mieszkańca, w zł
Per capita, in PLN

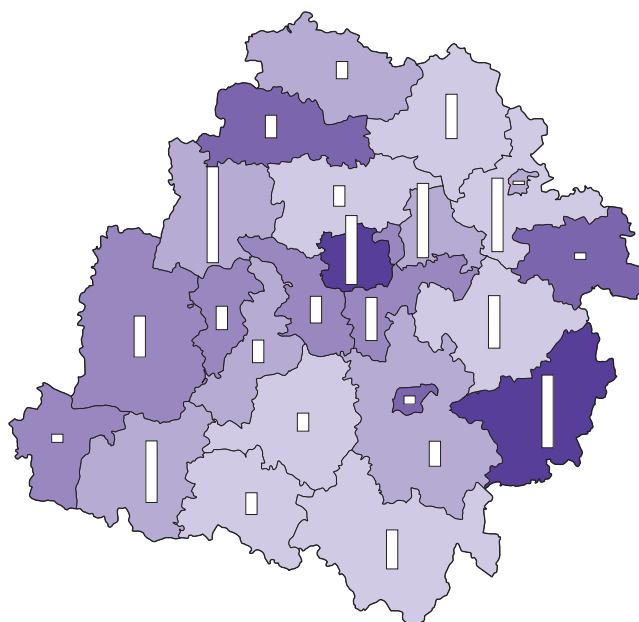

województwo łódzkie – 449 zł
Łódzkie Voivodship PLN

Relacja do dochodów własnych w %
Relation to own revenue in %

11,1%
województwo łódzkie
Łódzkie Voivodship

a Dotacje dla miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

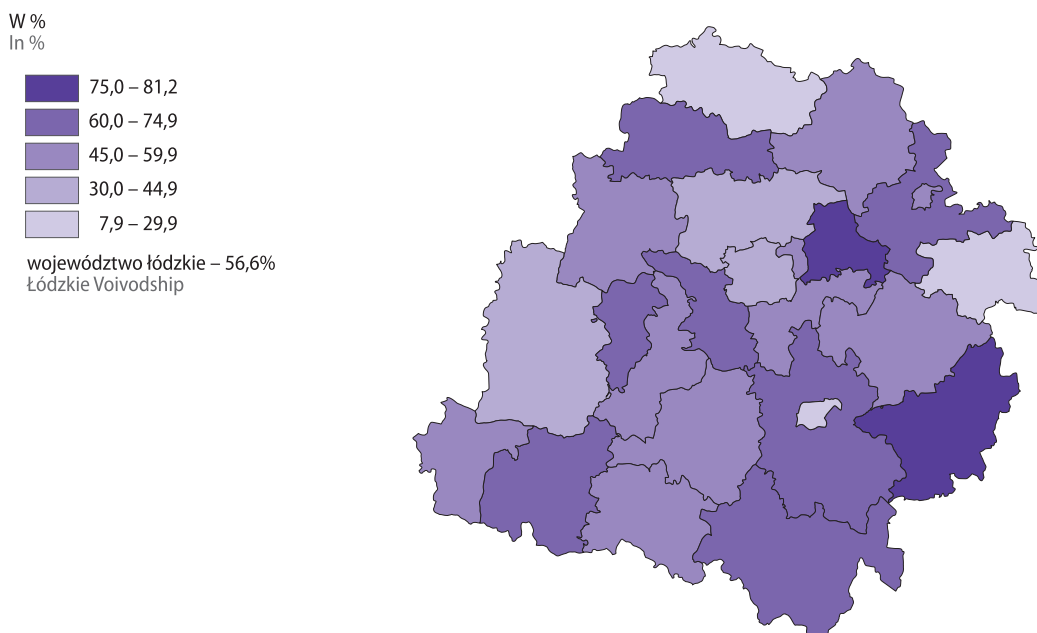
a Grants for cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification.

W budżetach poszczególnych JST województwa łódzkiego, najmniejszy udział dotacji na zadania inwestycyjne w ogóle dotacji europejskich, odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (45,9%), a największy w budżetach gmin (58,8%). W budżetach powiatów i województwa ukształtował się on na poziomie odpowiednio 48,9% i 57,7%.

W 2023 r. udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego poszczególnych szczebli kształtował się następująco: najmniejszy odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (31,5%), a największy w budżetach powiatów (56,6%). Z kolei w budżecie województwa ukształtował się on na poziomie 49,7%, a w budżetach gmin wyniósł 51,8%.

Mapa 54. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w 2023 r.

Map 54. Share of the European investment grants in total investment expenditure in 2023

7.5. Planowanie przestrzenne i rewitalizacja

7.5. Spatial planning and revitalization

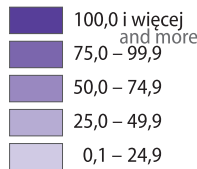
W województwie łódzkim wzrosła w skali roku łączna liczba planów zagospodarowania przestrzennego w gminach oraz powierzchnia nimi objęta.

W gminach województwa łódzkiego, według stanu na koniec 2023 r., istniało 3333 obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego. Łącznie obejmowały one powierzchnię 617812,5 ha, co stanowiło 33,9% powierzchni województwa. W porównaniu z rokiem 2022 liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego w gminach zwiększyła się o 177, tj. o 5,6%, natomiast powierzchnia, którą obejmowały plany zwiększyła się o 3486,7 ha (0,6%). W skali Polski udział powierzchni objętej planami zagospodarowania przestrzennego w 2023 r. wynosił 32,3% (podobnie jak w 2022 r.).

Mapa 55. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r.^a

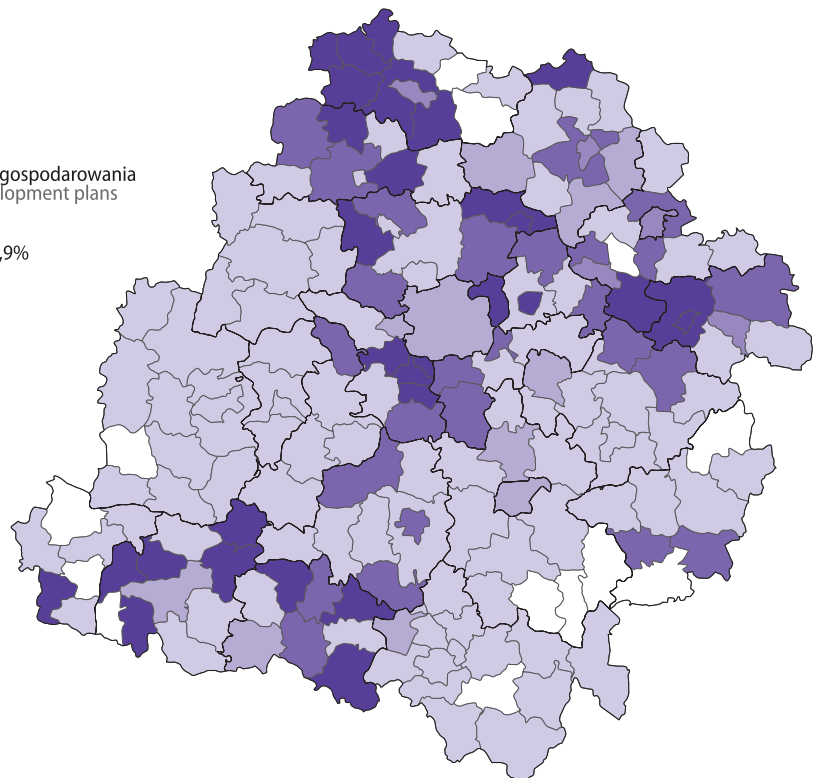
Map 55. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023^a

W %
In %

Brak danych
lub brak planów zagospodarowania
No data or no development plans

województwo łódzkie – 33,9%
Łódzkie Voivodship

^a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

^a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

W trakcie sporządzania w 2023 r. było 621 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przygotowywanych na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. (o 1 dokument więcej niż w 2022 r.). Dla 27,4% projektów planów zagospodarowania przestrzennego okres sporządzania trwa dłużej niż 3 lata. Powierzchnia terenów wskazanych w dokumentach gmin będących studium do sporządzenia miejsco-

wego planu zagospodarowania przestrzennego w 2023 r. wynosiła 405903,2 ha i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 67162,1 ha, tj. o 19,8%.

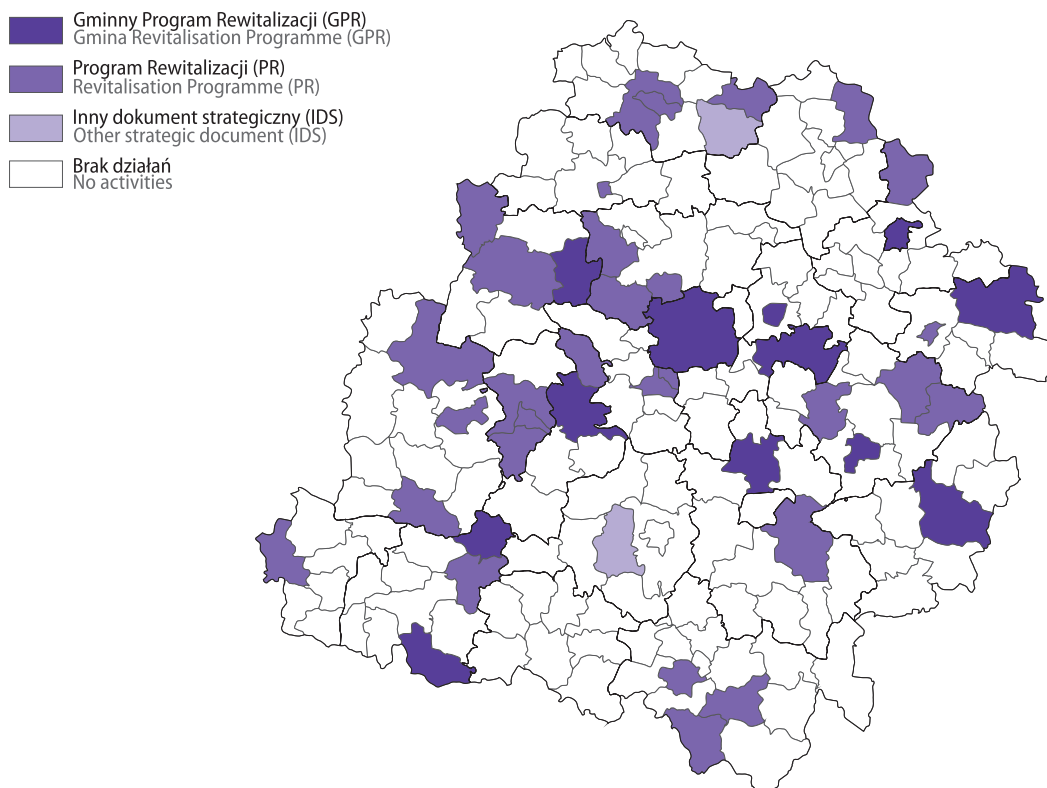
Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

W 2023 r. działania rewitalizacyjne prowadziły w województwie łódzkim 44 gminy. W większości gmin działania te prowadzone były w oparciu o programy rewitalizacji przyjęte na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Obszar działań rewitalizacyjnych stanowił 1,0% województwa. W obowiązujących w 2023 r. programach rewitalizacji zaplanowanych było 789 przedsięwzięć.

Mapa 56. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.

Map 56. Activity of the gminas in the field of revitalization in 2023

W 2023 r. działania rewitalizacyjne prowadziły 44 gminy w województwie łódzkim, o 8 gmin mniej niż w 2022 r. Odsetek gmin województwa łódzkiego prowadzących działania rewitalizacyjne, który wyniósł 24,9% był znacząco niższy niż ogółem dla Polski (52,1%).

W 2023 r. program rewitalizacji (gminne programy rewitalizacji uchwalone na podstawie ustawy o rewitalizacji lub programy rewitalizacji uchwalone na podstawie ustawy o samorządzie gminnym) posiadały 42 gminy – 23,7% gmin w województwie łódzkim, przy czym wśród gmin miejskich (bez miast na prawach powiatu) udział ten wyniósł 55,6%, wśród gmin miejsko-wiejskich – 41,2%, natomiast wśród gmin wiejskich – 12,8%. Wśród miast na prawach powiatu programy rewitalizacji posiadały Łódź i Skierniewice. W większości gmin działania te prowadzone były w oparciu o programy rewitalizacji przyjęte na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Dodatkowo 2 gminy (wiejskie) prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie innego dokumentu strategicznego – strategii rozwoju gminy.

W województwie łódzkim spośród 42 gmin posiadających programy rewitalizacji większość, bo 27 (64,3%) wskazała, że początkowym rokiem jego obowiązywania był rok 2017. W 2016 r. weszło w życie 7 (16,7%) obowiązujących programów, a w latach 2015, 2018, 2022 r. pojedyncze. Rok 2023 był pierwszym rokiem obowiązywania planów rewitalizacji w 5 gminach (11,9%). Planowanym rokiem zakończenia programów rewitalizacji najczęściej podawanym przez gminy był rok 2023 (32 gminy – 76,2%). Lata 2025–2027 wskazały 4 gminy (9,5%), rok 2030 wskazały 3 gminy, a okres 2032–2033 także 3 gminy (po 7,1%).

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Spadła liczba gmin, które miały wyznaczone obszary zdegradowane na swoim terenie. Łączna powierzchnia tych obszarów w województwie łódzkim zwiększyła się nieznacznie w ciągu roku i wyniosła 47,6 tys. ha i nadal stanowiła 2,6% terenu województwa.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja. W 2023 r. w województwie łódzkim 46 gmin (26,0% ogółu gmin) przekazało informacje o wyznaczonym obszarze zdegradowanym, z czego 12 posiadało gminny program rewitalizacji, a 30 gmin – program rewitalizacji.

Łączna powierzchnia obszarów zdegradowanych na terenie gmin w momencie jego wyznaczenia wynosiła 47629 ha. W porównaniu z 2022 r. liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany była o 7 jednostek niższa, ale powierzchnia obszarów zdegradowanych zwiększyła się o 778 ha, tj. 1,7%. Na terenie obszarów zdegradowanych w momencie ich wyznaczenia zamieszkiwało, według szacunków gmin, łącznie 447,4 tys. osób.

Mapa 57. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin w 2023 r.

Map 57. Share of area of degraded area in total areas of gminas in 2023

W %
In %

35,0 – 58,3

25,0 – 34,9

15,0 – 24,9

0,2 – 14,9

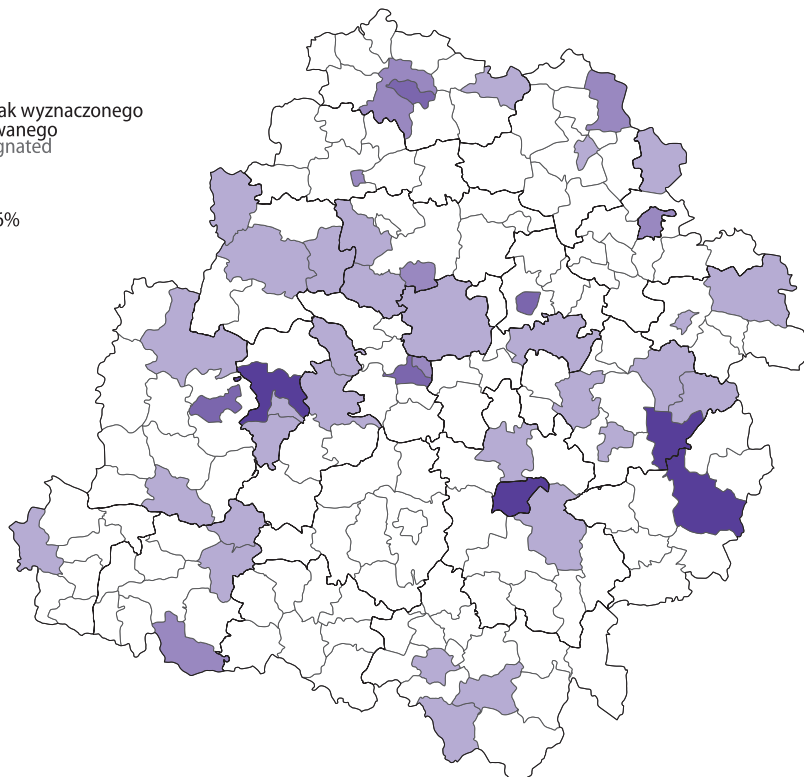
Brak danych lub brak wyznaczonego
obszaru zdegradowanego
No data or no designated
degraded areawojewództwo łódzkie – 2,6%
Łódzkie Voivodship**Tablica 50. Obszary zdegradowane w gminach**

Table 50. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2022	2023		2022	2023	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have destignated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego ^a area of degraded area ^a		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %	w ha in ha		w % in %
Ogółem Total	53	46	26,0	46851	47629	2,6
gminy miejskie ^b urban gminas ^b	13	11	61,1	6193	5985	13,5
miasta na prawach powiatu cities with powiat status	3	3	100,0	2096	6389	16,2
gminy wiejskie rural gminas	21	17	13,6	25949	20876	4,5
gminy miejsko-wiejskie urban-rural gminas	16	15	44,1	12613	14379	1,1

a W momencie jego wyznaczenia. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a At the time of designation. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

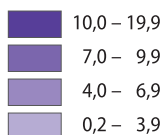
Największe powierzchniowo obszary zdegradowane miały wyznaczone: gmina miejsko-wiejska Opoczno – 8,6 tys. ha, gminy wiejskie Zduńska Wola i Inowłódz – po 5,1 tys. ha, Pątnów – 2,2 tys. ha, Kutno – 1,8 tys. ha, a także miasta: Piotrków Trybunalski – 3,9 tys. ha oraz Łódź – 1,8 tys. ha. Udział powierzchni wyznaczonego obszaru zdegradowanego w powierzchni gmin był znacząco zróżnicowany. Największy udział powierzchni zdegradowanej odnotowano w mieście na prawach powiatu Piotrków Trybunalski – 58,3%, gminach wiejskich Inowłódz – 52,6%, Zduńska Wola – 46,2%, gminie miejsko-wiejskiej Opoczno – 45,3%, miastach: Brzeziny – 34,8%, Pabianice – 27,3% oraz Sieradz – 27,0%.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

Mapa 58. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.

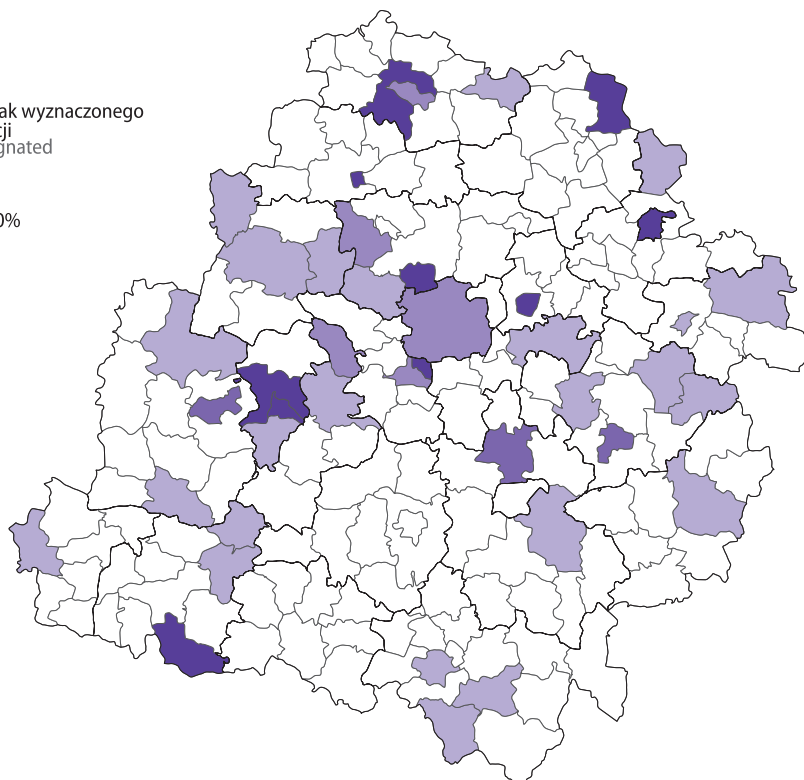
Map 58. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2023

W %
In %

Brak danych lub brak wyznaczonego obszaru rewitalizacji
No data or no designated revitalisation area

województwo łódzkie – 1,0%
Łódzkie Voivodship

W 2023 r. w województwie łódzkim obszar rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne obejmował 18045 ha, co stanowiło 1,0% powierzchni województwa. Obszar ten zmniejszył się w ciągu roku o 1010 ha, tj. o 5,3%.

W gminach posiadających gminny program rewitalizacji obszar ten wynosił 7,5 tys. ha, natomiast w gminach realizujących zadania w oparciu o program rewitalizacji – 10,6 tys. ha. Największy udział obszarów rewitalizacji w powierzchni gmin odnotowano w mieście na prawach powiatu Skierniewice – 19,9%, gminach wiejskich Pątnów – 19,2% oraz Ksawerów – 18,8% oraz gminie miejskiej Brzeziny – 18,2%.

Tereny mieszkaniowe (łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi) stanowiły w województwie łódzkim 74,4% obszarów rewitalizacji (z tego 57,1 p. proc to tereny wsi). Udział pozostałych terenów niezamieszkałych (np. użytków rolnych, lasów, nieużytków) to 9,8%, a terenów zieleni (parków, zieleńców, cmentarzy) – 14,4%. Tereny niezamieszkałe zabudowane (np. przemysłowe, powojenne, pokolejowe, popegeerowskie) stanowiły pozostałe 1,4% powierzchni rewitalizacji w województwie łódzkim.

Według szacunków, na koniec 2023 r. obszary rewitalizacji zamieszkiwało 276,8 tys. osób, to 21,0% ogółu ludności gmin prowadzących procesy rewitalizacji. Najwyższy odsetek mieszkańców zamieszkujących obszary rewitalizacyjne występował w miastach na prawach powiatu – 22,1%. W gminach miejskich udział ten wyniósł 21,9%, w gminach wiejskich – 20,2%, w gminach miejsko-wiejskich – 16,3%.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

W obowiązujących w 2023 r. programach rewitalizacji zaplanowanych było 789 przedsięwzięć, z czego 89 rozpoczętych lub realizowanych było w analizowanym roku, a dla 497 liderem była gmina. Według danych gmin, w 2023 r. zostało zakończonych 55 przedsięwzięć, wśród których 28 posiadało dofinansowanie z Unii Europejskiej. Największą liczbą przedsięwzięć w 2023 r. realizowały gminy miejsko-wiejskie (łącznie 258 projektów). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba realizowanych przedsięwzięć zmniejszyła się o 121 (13,3%), natomiast liczba zakończonych projektów była wyższa o 16.

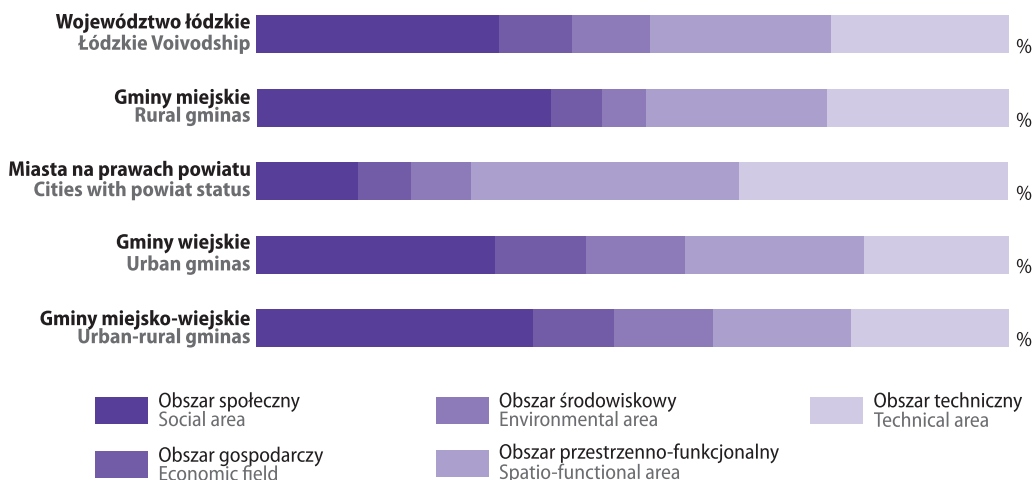
Struktura przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych w programach rewitalizacji obowiązujących w 2023 r. była podobna do lat wcześniejszych. Dominowały przedsięwzięcia z obszaru społecznego (32,3%) – prowadzone w szczególności w obszarze bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

W dalszej kolejności, 24,0% interwencji to działania w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym dotyczącym niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych. Trzeci udział w strukturze przedsięwzięć dotyczył obszaru technicznego (23,6% przedsięwzięć) obejmujący działania w obszarze degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowisk.

Najmniej przedsięwzięć miało charakter interwencji środowiskowej (10,5%), obejmującej w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska oraz interwencji gospodarczej (9,6%) obejmującej m.in. problemy niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Wykres 76. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2023 r.

Chart 76. Structure of revitalisation undertakings planned in revitalisation programme GPR/PR by intervention areas in 2023

W strukturze przedsięwzięć podstawowych według typów gmin wyraźnie wyróżniały się miasta na prawach powiatu, gdzie ponad 70% działań należała do obszaru technicznego oraz przestrzenno-funkcjonalnego, podczas gdy w pozostałych gminach największa liczba przedsięwzięć skierowana była na obszar społeczny. Należy wziąć jednak pod uwagę, że wyznaczone obszary się przenikają i uzupełniają. Działania np. modernizacyjne mające na celu poprawę technicznego stanu budynków, w tym termomodernizację, zostały zakwalifikowane do obszaru technicznego, niemniej jednak mają duże pozytywne znaczenie dla energooszczędności i poprawy stanu środowiska.

Efekty prowadzonych działań rewitalizacyjnych widoczne były w różnych obszarach interwencji. W ramach działań rewitalizacyjnych realizowanych w gminach województwa łódzkiego w 2023 r.:

- udzielono pomocy (w formie stypendiów, dożywiania, pomocy osobom bezdomnym) 1,8 tys. osób;
- przeprowadzono 508 zajęć, szkoleń, warsztatów, w tym 430 skierowanych do dzieci i młodzieży;
- utworzono 313 nowych miejsc pracy;
- zlikwidowano pokrycia azbestowe w 19 obiektach;
- wyremontowano/wybudowano nowe drogi o długości 14,62 km oraz drogi dla rowerów o długości 2,33 km;
- zrewitalizowano 13,27 ha terenów zielonych;
- wyremontowano 45 budynków zabytkowych;
- do potrzeb osób z niepełnosprawnością dostosowano 37 budynków.

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie łódzkim

Selected data on Łódzkie voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	812218,5	544052,1	577240,8	743088,2	815264,6
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	132153,5	59935,0	68498,7	97973,0	87811,6
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dan³	0,033	0,033	0,033	0,034	0,035
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	27,4	27,5	27,6	30,6	32,6
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47	-3,64
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,85	9,16	9,59	9,32	8,80
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,83 ^a	-0,57	-0,72	-0,75	-1,02
Wskaźnik starości demograficznej w %	17,6	18,3	18,9	19,5	20,1
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	814	865	890	899
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	.	.	.	.	53,3
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	.	.	.	.	55,4
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	.	.	.	.	3,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	33	23	13	11	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł	3745,57	3867,24	4103,93	4419,28	4710,55
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	609,7	611,7	612,9	632,6	635,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1843,94	1876,11	1927,25	2014,36	2112,11
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^d w zł	1362,03	1458,23	1566,02	1620,50	1809,65
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	.	.	.	.	14,3
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	7,0	6,4	5,6	5,3	4,5
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	61	75	81	98	114

a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok; w przypadku migracji zagranicznych – dane w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i w związku z tym nie są w pełni porównywalne z danymi d Dane za lata 2021–2023 zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost

a In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015; in case of the international migration – data from the balances compiled on the basis of the National Census 2021 and as a result, they are not fully comparable with the data presented in previous on the basis of the preliminary results of the National Population and Housing Census 2021 and are not directly comparable with the data for previous

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
988536,8	977407,4	937493,5	1499927,4	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
83164,3	147183,5	137393,9	202728,1	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
0,035	0,035	0,036	0,037	.	Industrial wastewater discharged per capita in dam ³
38,7	39,4	39,6	40,4	.	Share of municipal waste collected separately in total municipale waste in %
-6,15	-7,67	-6,37	-5,90	-6,45	Natural increase per 1,000 population
8,61	8,14	7,61	6,91	6,31	Live births per 1,000 population
-0,69	-0,89	-0,66	-0,76	-0,59	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
20,8	21,2	21,8	22,4	22,9	Old age ratio in %
885	914	954	965	.	Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
54,3	55,3	57,1	56,1	55,0	Employment rate by LFS ^b in %
56,0	57,9	59,1	58,4	56,9	Activity rate by LFS ^b in %
3,1	4,5	3,4	3,9	3,4	Unemployment rate by LFS ^b in %
15	11	17	20	14	Unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
4977,90	5482,53	6111,07	6857,80	7734,50	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^c in PLN
636,9	632,3	629,0	631,1	633,9	Annual average number of retirees and pensioners in thousand
2232,68	2394,12	2616,88	3070,81	3511,45	Average monthly retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1871,83	2058,93	2281,35	2555,46	.	Average monthly per capita available income in households ^d in PLN
14,3	14,5	14,1	13,2	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
4,0	3,6	3,3	3,4	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
114	136	166	178	.	Children staying in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 (as of 31 December)

dotyczą 2014 r. b Przeciętne w roku. Od 2019 r. wyniki badania zostały uogólnione przy wykorzystaniu danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej prezentowanymi w poprzednich edycjach. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

for 2014. b Annual averages. Since 2019 the survey results have been generalized using data on resident population of Poland living in households, coming editions. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Data for 2021, 2022 and 2023 were generalized years, which were generalized on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2011.

Wybrane dane o województwie łódzkim (cd.)

Selected data on łódzkie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	402,6	406,3	410,4	414,9	420,5
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	37,1	36,2	35,6	37,4	38,0
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,7	7,8	7,9	7,9	8,0
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1418	1375	1378	1365	1371
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	99,7	92,7	94,5	95,2	95,8
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	0,6	6,1	4,5	3,9	3,4
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a w mln zł (ceny bieżące)	10692,5	10461,7	8982,0	10118,6	9333,9
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	128,9	97,8	85,9	112,7	92,2
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^b na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	294,0	281,1	346,3	485,2	552,8
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	108,5	107,1	108,8	108,0	104,2
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej	95,3	96,6	98,1	98,6	99,7
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	3,3	3,9	4,3	3,8	5,4
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %					
Ogółem	54,1	51,5	51,4	51,5	51,0
Gminy ^d	53,5	47,6	46,5	47,1	46,6
Miasta na prawach powiatu	60,9	60,9	62,6	62,3	60,8
Powiaty	37,1	37,8	38,5	39,2	42,4
Województwo	52,3	55,6	57,1	56,0	52,4
Dotacje inwestycyjne ogółem ^e dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł					
Ogółem	1008,4	503,1	377,1	727,5	786,3
Gminy ^d	263,6	128,6	190,0	370,7	430,3
Miasta na prawach powiatu	529,2	270,0	33,4	115,4	93,8
Powiaty	71,4	73,8	83,9	134,3	88,2
Województwo	144,3	30,7	69,9	107,1	174,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Bez amortyzacji środków trwałych. c Dane dotyczą wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Excluding depreciation of fixed assets. c Data concern types of investment grants.

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
430,6	437,9	445,9	453,4	.	Dwelling stocks per 1,000 population (as of 31 December)
38,1	37,4	37,4	38,1	.	Consumption of water from water supply system in households (during the year) per capita w m ³
7,2	8,1	8,4	8,9	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
1380	1354	1331	1295	.	Population per out-patient health care unit (as of 31 December)
95,5	93,4	95,0	99,2	99,6	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
3,8	5,6	4,3	0,4	-0,7	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
6316,2	6529,1	6128,2	6796,3	6722,4	Investment outlays of non-financial enterprises ^a in million PLN (current prices)
67,7	103,4	93,9	110,9	98,9	Investment outlays of non-financial enterprises ^a (previous year=100; current prices)
673,1	748,5	791,0	855,5	.	Intramural expenditures on research and development ^b per capita in PLN (current prices)
104,8	105,2	119,4	106,8	.	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
101,3	102,1	102,7	103,4		Communal and district roads with hard surface per 100 km ² of total area
6,0	5,5	6,3	10,2	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
					Share of own revenue in total revenue of local government units in %
49,0	49,2	51,7	50,0	.	Total
46,2	45,3	48,7	48,5	.	Gminas ^d
56,6	57,3	60,1	57,9	.	Powiats
39,4	39,9	41,9	33,6	.	Cities with powiat status
48,8	57,6	54,6	54,6	.	Voivodship
					Total investment grants ^e for local government units in milion PLN
911,7	839,5	1331,9	3219,0	.	Total
397,7	514,3	795,2	1899,9	.	Gminas ^d
232,5	196,9	251,7	641,7	.	Powiats
75,8	63,3	143,3	380,1	.	Cities with powiat status
205,7	65,0	141,6	297,3	.	Voivodship

podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu. e Suma economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Excluding gminas which were also cities with powiat status. e Sum of all

Wybrane dane o województwie łódzkim (dok.)

Selected data on łódzkie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %					
Ogółem	20,2	12,4	13,5	17,4	17,1
Gminy ^a	16,4	10,7	15,0	20,0	18,9
Miasta na prawach powiatu	25,8	13,8	10,2	11,7	12,7
Powiaty	12,0	11,4	14,4	16,6	15,1
Województwo	31,3	21,1	17,7	26,7	29,9
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł					
Ogółem	-71,3	439,8	-105,0	-320,6	-255,1
Gminy ^a	103,1	245,3	-66,6	-303,5	-115,6
Miasta na prawach powiatu	-181,0	104,2	-60,2	-11,8	-182,8
Powiaty	9,3	29,4	-33,5	-31,6	21,8
Województwo	-2,7	60,9	55,3	26,3	21,5

^a Bez gmin mających również status miast na prawach powiatu.

^a Excluding gminas which were also cities with powiat status

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
					Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %
15,6	14,6	18,3	27,6	.	Total
15,9	16,0	18,8	29,4	.	Gminas ^a
13,2	12,1	16,8	25,2	.	Powiaty
11,8	12,3	15,7	22,9	.	Cities with powiat status
34,0	20,4	25,7	33,1	.	Voivodship
					Result of budgets of local government units in milion PLN
-11,8	1193,7	-634,3	-2166,9	.	Total
105,0	745,1	-38,9	-833,3	.	Gminas ^a
-200,9	146,1	-605,7	-1227,0	.	Powiaty
28,3	124,2	-13,6	-145,0	.	Cities with powiat status
55,8	178,2	23,9	38,5	.	Voivodship

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Łodzi

Selected data on Łódź

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):					
gazowych	1934009	1794768	2052662	1971558	1965530
pyłowych	134	121	80	75	57
Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku (w tys. t)	513,8	444,1	377,1	369,2	384,5
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	223,4	244,4	260,6	292,7	286,9
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	700982	696503	690422	685285	679941
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-6,28	-5,04	-5,45	-5,56	-5,61
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	670	697	726	751	774
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,38 ^a	-1,19	-1,78	-1,74	-1,59
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 grudnia)	9,5	7,9	6,3	5,4	4,8
Udział długotrwale bezrobotnych (w %) (stan w dniu 31 grudnia)	63,4	62,1	60,1	58,3	57,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	27	16	9	7	13
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	1,99	1,97	1,94	1,91	1,87
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	878	937	964	950
Liczba osób na 1 przychodnię (stan w dniu 31 grudnia)	1059	1026	1011	1011	996
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	10,2	10,6	10,7	10,6	10,8
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	5,4	4,9	4,3	5,0	3,4
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych (w %) (stan w dniu 31 grudnia)	15,4	16,2	16,3	17,2	18,5
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	136	138	149	160	173

a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok; w przypadku migracji zagranicznych – dane o Powszechny Spis Rolny 2020. Dane od 2021 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Od 2022 r. dane na podstawie administracyjnych

a In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015; in case of the international migration – data Since 2021 are not fully comparable to those for previous years. Since 2022, data on the basis of administrative data sources.

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
					Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity (tonnes/year):
1958073	2186830	2070714	2264458	.	gaseous
58	80	59	49	.	particulates
211,3	198,5	966,2	357,5	.	Industrial waste generated during the year (in thousand tonnes)
243,6	241,6	247,2	259,1	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
673003	664860	658444	652015	645693	Population (as of 31 December)
-7,74	-9,96	-7,85	-7,43	-7,82	Natural increase per 1,000 population
751	762	772	780	785	Non-working age population per 1,000 persons of working age (as of 31 December)
-1,97	-1,94	-1,66	-2,33	-1,89	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population
6,0	5,8	4,5	4,4	4,5	Registered unemployment rate ^b (as of 31 December)
54,3	63,6	59,8	54,6	52,5	Share of long-term unemployed persons (in %) (as of 31 December)
11	7	15	17	21	Unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
1,83	1,79	1,75	1,71	.	Population per 1 dwelling in dwelling stocks
968	997	1045	1035	.	Children in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6
1009	972	926	860	.	Population per 1 out-patients departments (as of 31 December)
9,9	11,6	11,9	12,7	.	Medical consultations provided in out-patient health care per capita
3,2	2,8	2,5	2,6	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
19,1	21,5	24,2	24,2	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club (in %) (as of 31 December)
208	223	243	268	.	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)

dotyczą 2014 r. b Dane za lata 2015-2020 wyszacowane na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 natomiast od 2021 r. w oparciu źródeł danych.

for 2014. b Data for 2015-2020 were estimated on the basis of the Agricultural Census 2010, but since 2021 on the basis of the Agricultural Census 2020.

Wybrane dane o Łodzi (dok.)

Selected data on Łódź (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	132	133	135	135	138
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	92	91	92	94	96
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	17	18	20	18	19
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^a (w %)	5,4	5,0	4,5	4,6	4,5
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca ^b w zł (ceny bieżące)	5097	3869	3833	5279	5565
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,2	3,0	3,6	4,1	6,2
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca (w zł)	3394	3541	3656	3820	4144
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca (w zł)	1571	907	715	724	1052

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których
a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
143	149	155	160	165	Entities of the national economy per 1,000 population (as of 31 December)
99	103	107	109	112	Natural persons conducting economic activity per 1,000 population (as of 31 December)
20	22	23	25	26	Commercial companies per 1,000 population (as of 31 December)
4,5	5,6	4,7	5,5	4,6	Net turnover profitability indicator ^a (in %)
4366	4950	5770	7548	.	Investment outlays ^b per capita in PLN (current prices)
8,5	7,4	8,8	8,0	8,5	Dwellings completed per 1,000 population
4270	4720	5055	5280	.	Own revenues of the city budget per capita (in PLN)
1209	1175	1731	2841	.	Property expenditures of the city budget per capita (in PLN)

liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Łódź	Piotrków Trybunalski	Skiernie- wice	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w tonach/rok:				Emissions of air pollutants from plants especially noxious to air purity in 2023 in tonnes/year:
gazowych	2264458	85851	59692	gaseous
pyłowych	49	37	25	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2023 r. w tys. t	357,5	32,3	14,4	Waste generated ^a in 2023 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2023 r. w kg	259,1	211,6	258,8	Mixed municipal waste collected per capita in 2023 in kg
Ludność ^b w 2024 r.	645693	66022	45121	Population ^b in 2024
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	-7,82	-5,54	-5,20	Natural increase per 1,000 population in 2024
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	-1,89	-3,14	-2,29	Internal and international net migration for permanent residence per 1,000 population in 2024
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym ^b w 2024 r.	785	791	815	Non-working age population per 1,000 persons of working age ^b in 2024
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/2024	1035	1206	1211	Children in pre-primary education establishments per 1,000 children aged 3–6 in 2023/2024 school year
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w 2024 r. w %	4,5	5,5	4,4	Registered unemployment rate ^b in 2024 in %
Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ^b w 2024 r. w %	52,5	51,3	52,2	Long-term unemployed persons in the total number of registered unemployed persons ^b in 2024 in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b w 2024 r.	21	49	26	Registered unemployed persons per job offer ^b in 2024
Liczba osób na 1 przychodnię ^b w 2023 r.	860	1023	1189	Population per 1 out-patients departments ^b in 2023

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia.
a Excluding municipal waste. b As of 31 December.

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Selected data on cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie	Łódź	Piotrków Trybunalski	Skiernie- wice	Specification
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2023 r.	12,7	12,4	11,9	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2023
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. w %	2,6	3,8	3,1	Beneficiaries of social assistance at domicile in total population in 2023 in %
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^b w 2023 r. w %	24,2	40,2	36,1	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's clubs ^b in 2023 in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^b w 2023 r.	268	472	400	Places in nurseries and children's clubs per 1,000 children up to the age of 3 ^b in 2023
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b w 2023 r.	1,71	2,03	2,16	Population per dwelling in dwelling stocks ^b in 2023
Podmioty gospodarki narodowej ^b na 1000 ludności w 2024 r.	165	123	123	Entities of the national economy ^b per 1,000 population in 2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą ^b na 1000 ludności w 2024 r.	112	91	94	Natural persons conducting economic activity ^b per 1,000 population in 2024
Spółki handlowe ^b na 1000 ludności w 2024 r.	26	11	10	Commercial companies ^b per 1,000 population in 2024
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) ^c na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	7548	6692	2937	Investment outlays in enterprises (current prices) ^c per capita in 2023 in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r.	8,5	6,5	5,6	Dwellings completed per 1,000 population in 2024
Dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	5280	4588	4532	Own revenue of the city budget per capita in 2023 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	2841	1884	2929	Property expenditure of the city budget per capita in 2023 in PLN

b Stan w dniu 31 grudnia. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
b As of 31 December. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Aneks. Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji

Annex. Selected information on the Area of Strategic Intervention

Obszar strategicznej interwencji (OSI) to wskazany w strategii rozwoju obszar o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych. Obszarami Strategicznej Interwencji z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej są m.in. miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze cechuje utrata funkcji społeczno-gospodarczych i administracyjnych, odpływ ludności (zwłaszcza wykształconej w wieku produkcyjnym) do dużych ośrodków, upadek tradycyjnych lokalnych przemysłów, starzenie się społeczeństwa zmieniającego popyt na niektóre usługi, jak również niedopasowania popytu i podaży na rynku pracy. Problemem jest także niezadowalająca dostępność terytorialna, w tym niedostateczne powiązania transportowe z innymi miastami i z obszarem funkcjonalnym w zakresie odpowiedniej jakości połączeń drogowych, kolejowych czy siatki połączeń w transporcie zbiorowym. Wskazane problemy skutkują znaczącym i postępującym osłabieniem bazy ekonomiczno-finansowej samorządów, grożąc dalszym pogarszaniem się warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Zgodnie z zapisami **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)** w województwie łódzkim 9 miast zostało uznanych za tracące funkcje społeczno-gospodarcze:

- Kutno,
- Łask,
- Opoczno,
- Ozorków,
- Radomsko,
- Sieradz,
- Tomaszów Mazowiecki,
- Wieluń,
- Zduńska Wola.

Obszary zagrożone trwałą marginalizacją to zróżnicowane przestrzenne pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, jak i funkcji gospodarczych, skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi funkcjonalnie małych miast, w których nastąpiła kumulacja negatywnych zjawisk społecznych i ekonomicznych. Charakteryzują się one niską atrakcyjnością osadniczą, problemami demograficznymi, słabą dostępnością komunikacyjną, brakami w infrastrukturze komunalnej, niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem i obniżonym poziomem zamożności mieszkańców.

Na terenie województwa łódzkiego z poziomu krajowego wyróżniono 18 gmin położonych na obrzeżach województwa jako zagrożonych trwałą marginalizacją.

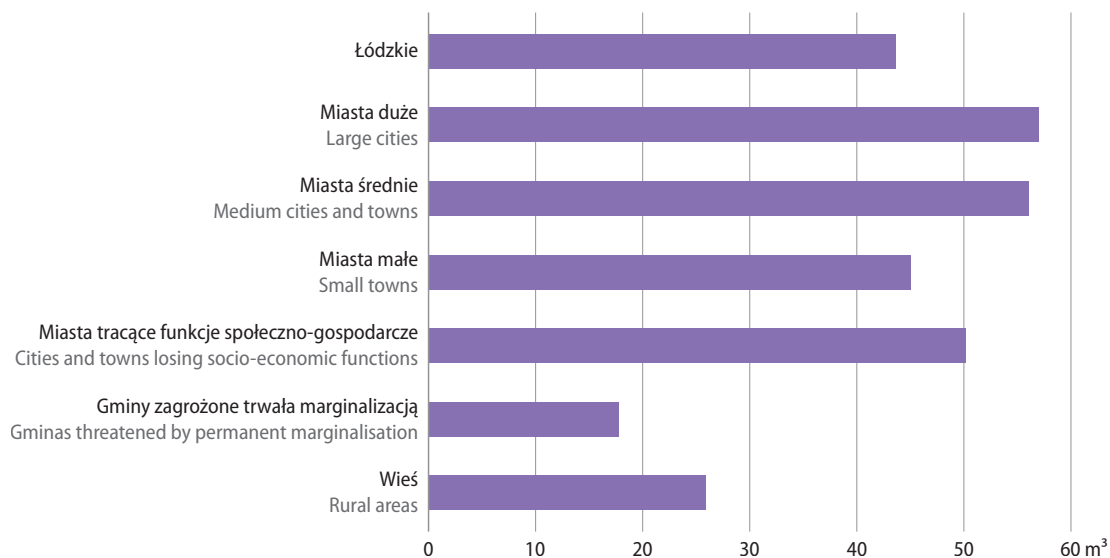
Mapa 59. Gminy zagrożone trwałą marginalizacją w województwie łódzkim wyznaczone w KSRR 2030

Map 59. Gminas at risk of permanent marginalization in the łódzkie voivodeship designated in the KSRR 2030

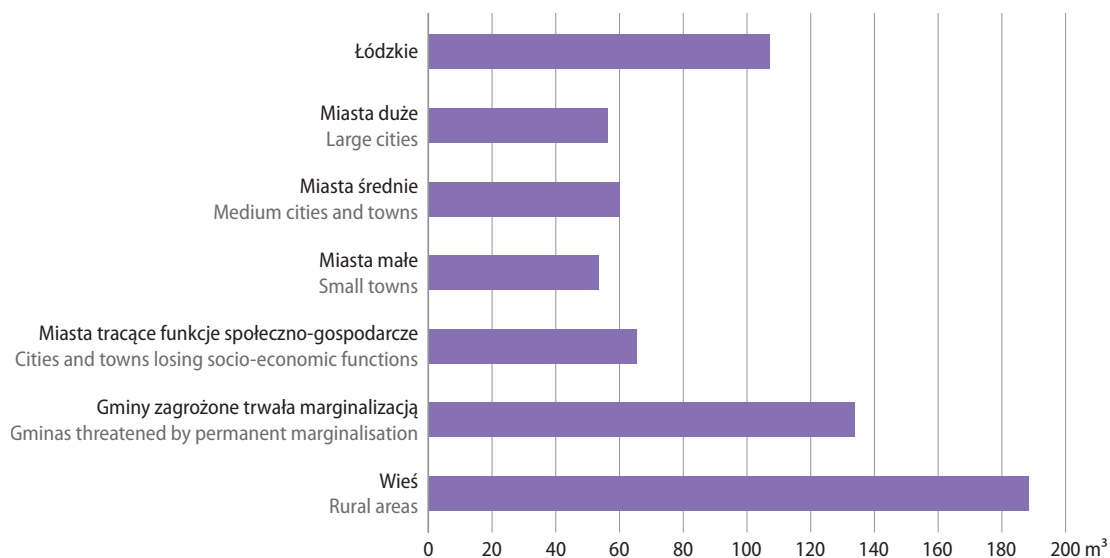
Wykres 77. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 77. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground during the year per capita in 2023

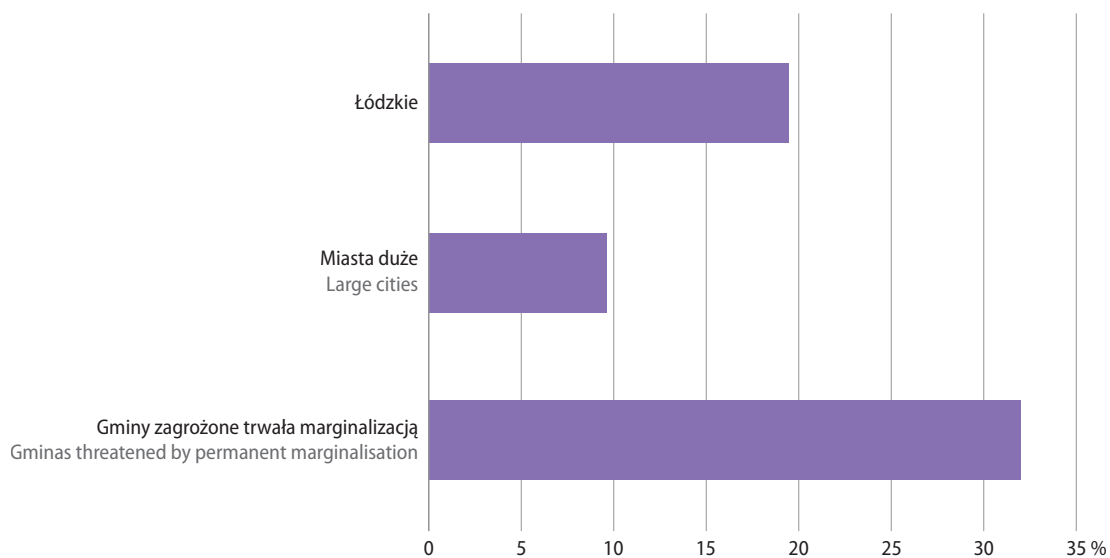

Wykres 78. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2023 r.

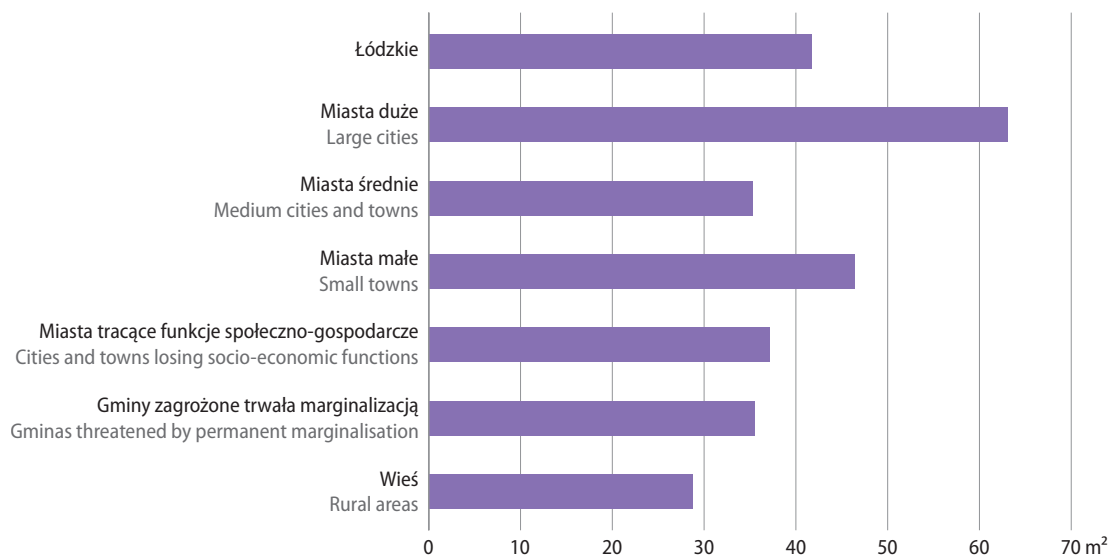
Chart 78. Water consumption for the national economy and population per capita in 2023

Wykres 79. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)
Chart 79. Share of legally protected areas in total surface area in 2023 (as of 31 December)

Wykres 80. Powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)
Chart 80. Total green area per capita in 2023 (as of 31 December)

Wykres 81. Ludność w 2023 r. (stan na 31 grudnia)

Chart 81. Population in 2023 (as of 31 December)

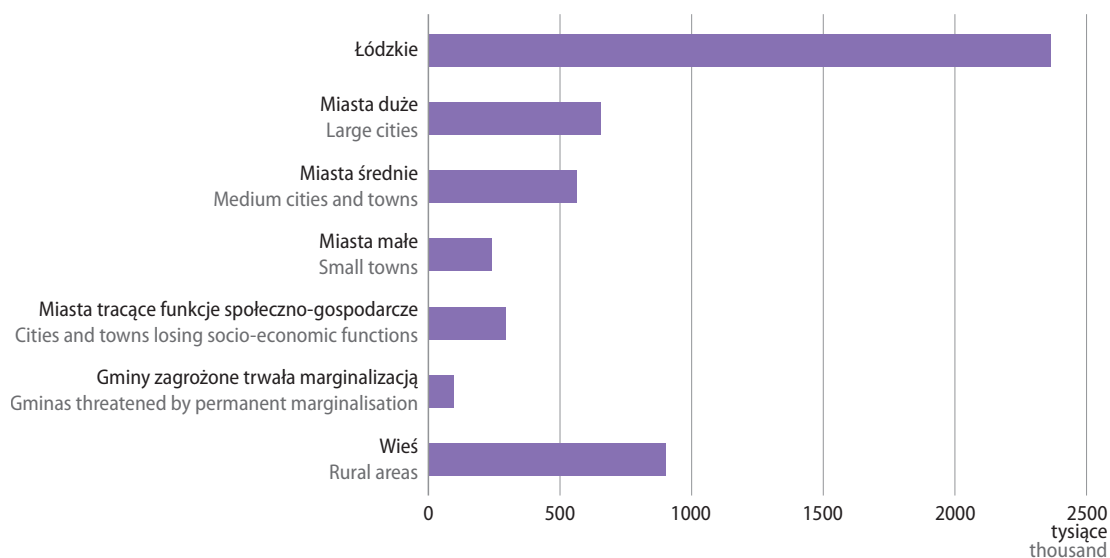
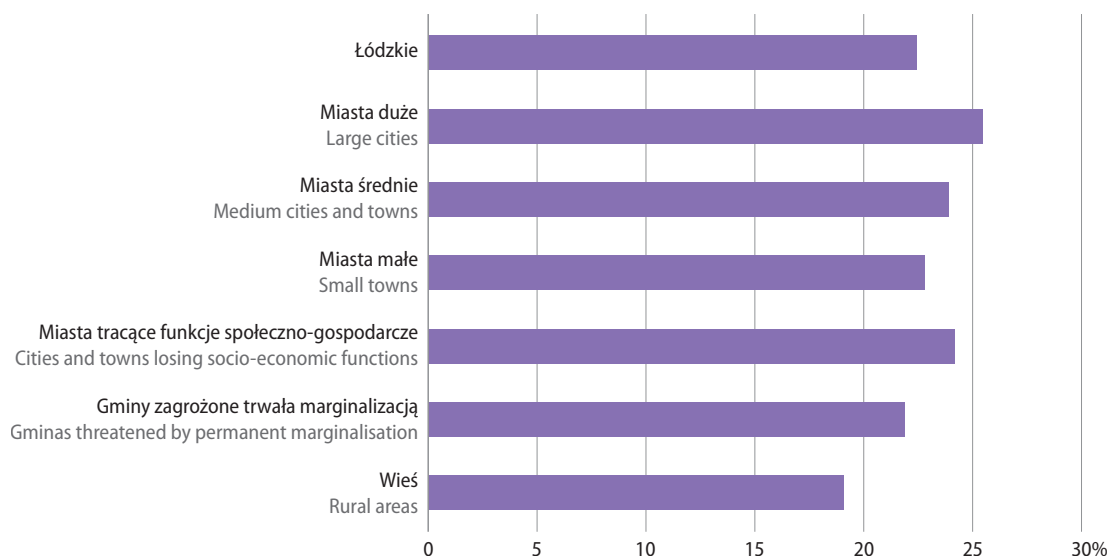
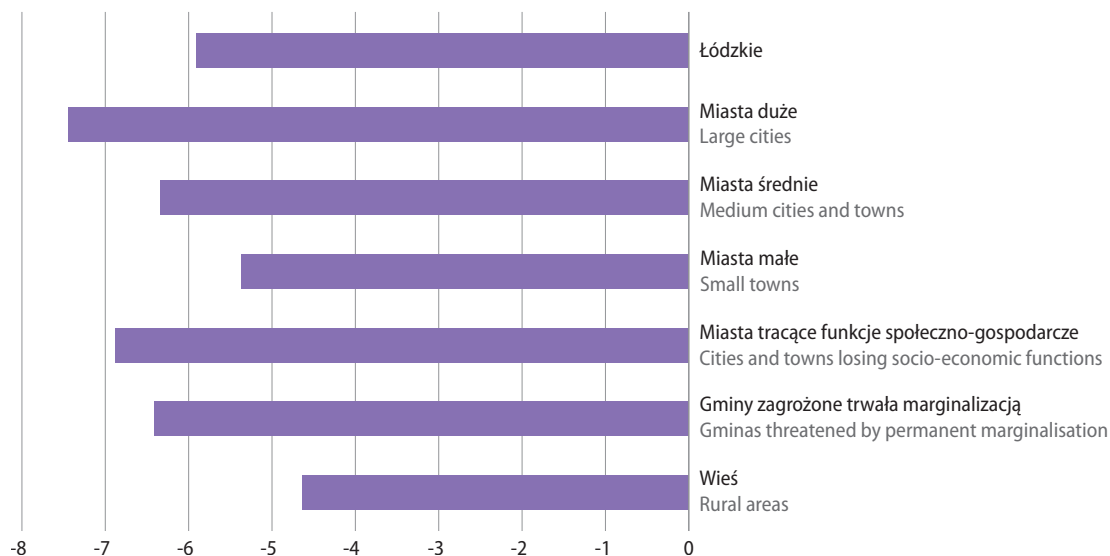
Wykres 82. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 82. Share of population aged 65 and over in the total population in 2023 (as of 31 December)

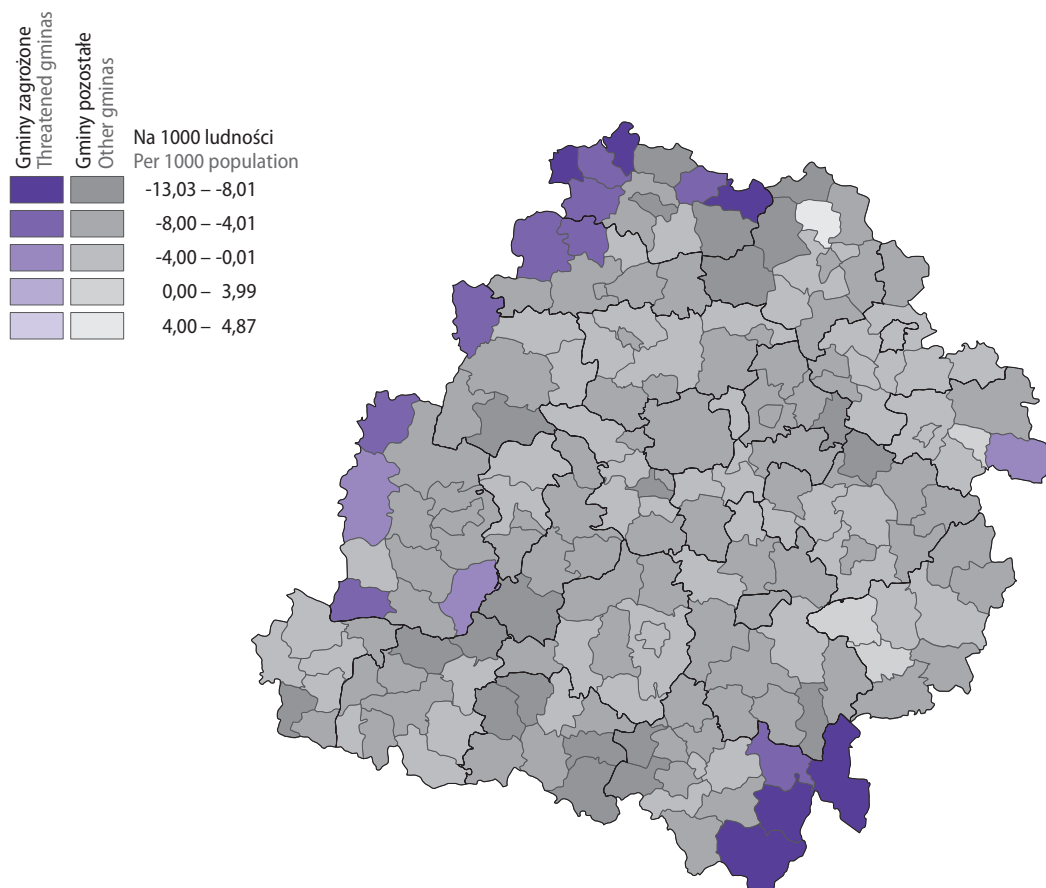
Wykres 83. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 83. Natural increase per 1000 population in 2023

Mapa 60. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.

Map 60. Natural increase per 1000 population in 2023

Wykres 84. Saldo migracji (na pobyt stały) na 1000 ludności w 2023 r.

Chart 84. Net migration (for permanent residence) per 1000 population in 2023

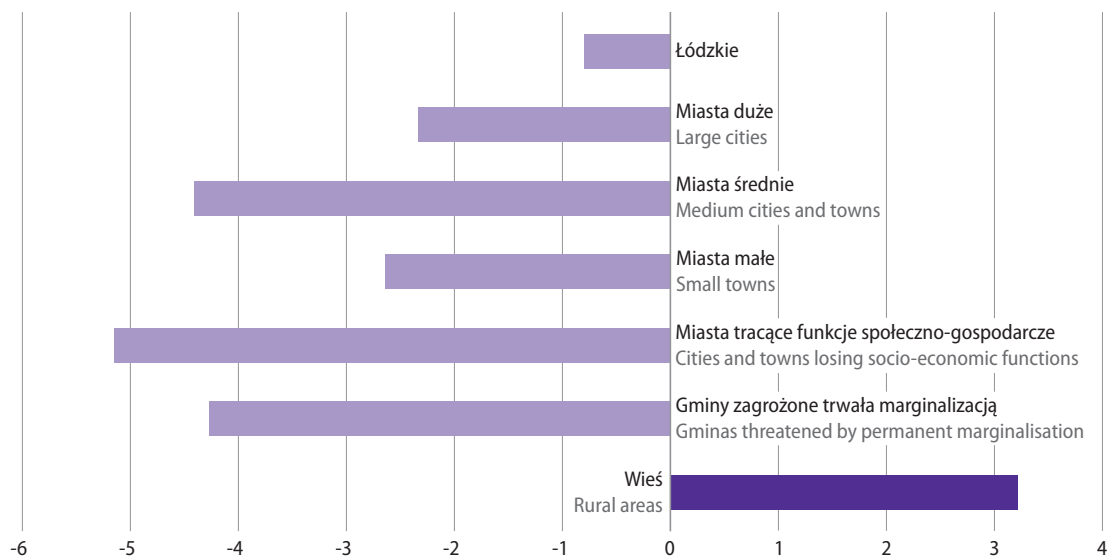
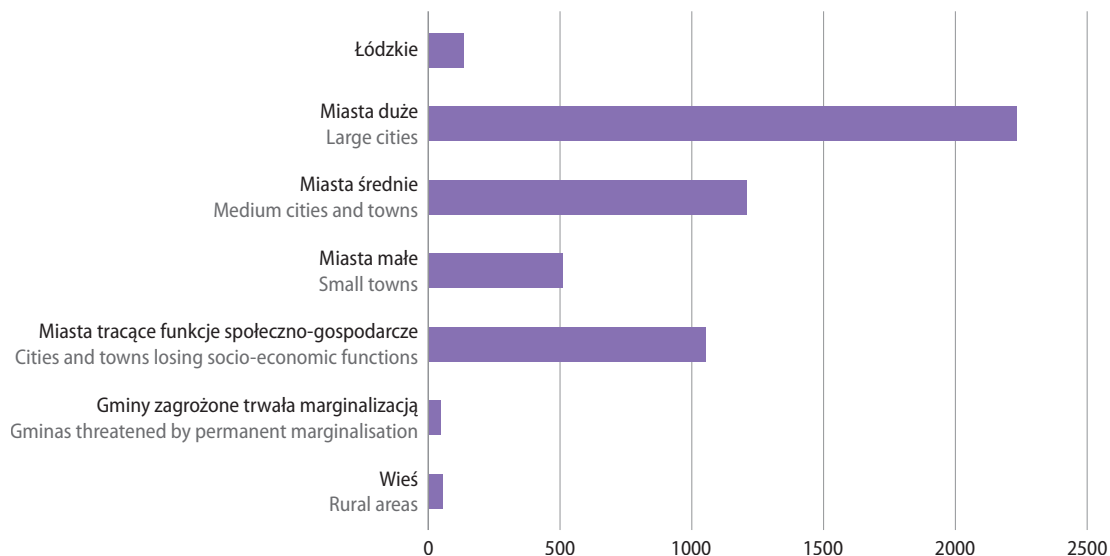
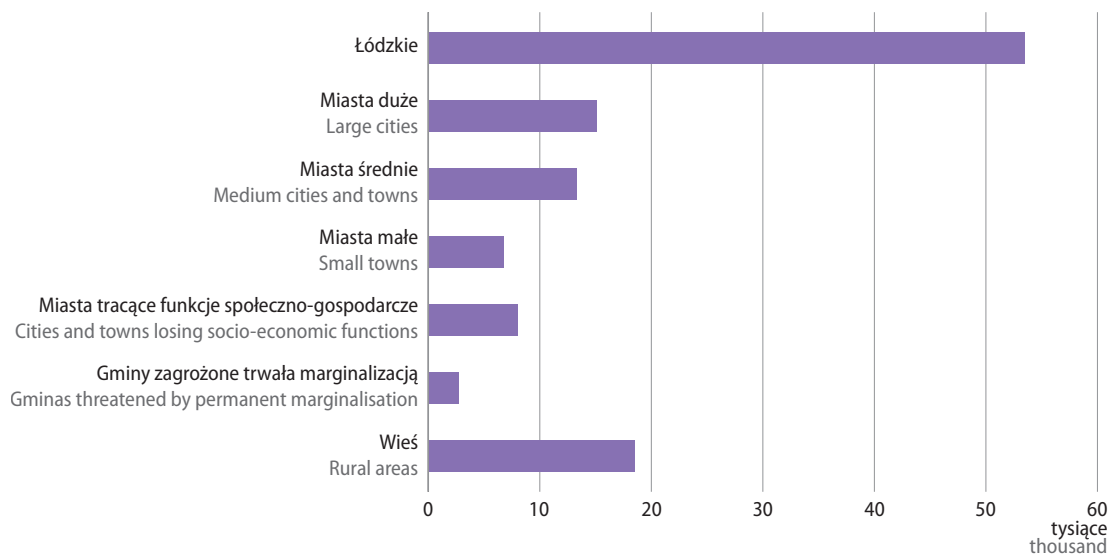
Wykres 85. Gęstość zaludnienia w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 85. Population density in 2023 (as of 31 December)

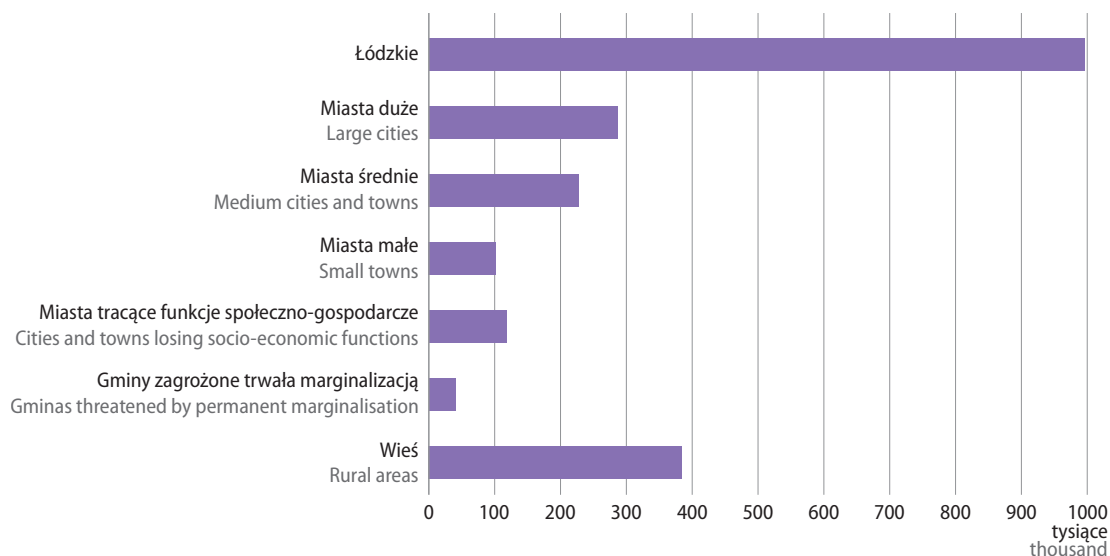
Wykres 86. Bezrobotni zarejestrowani w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 86. Registered unemployed in 2023 (as of 31 December)

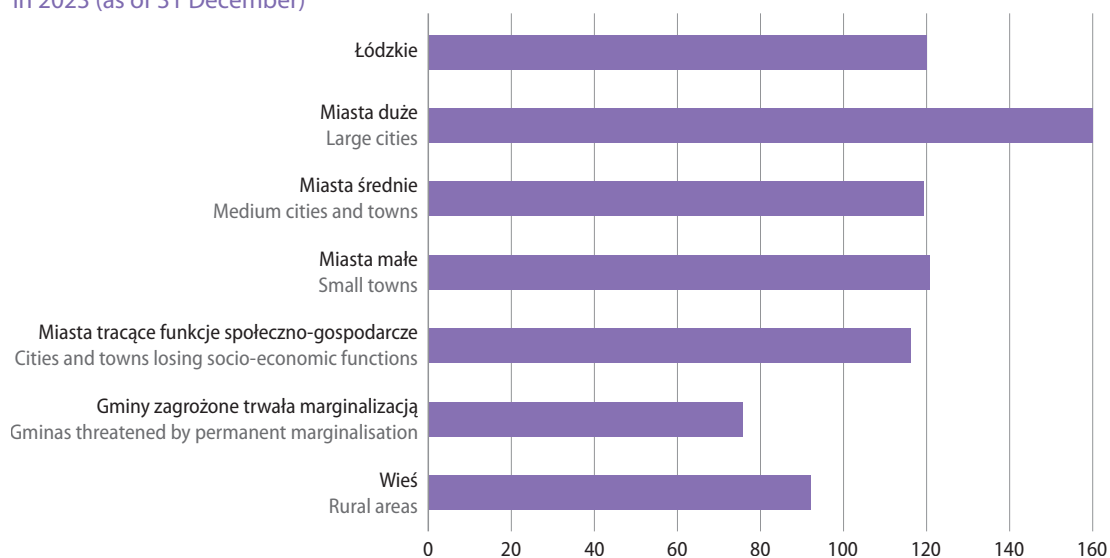
Wykres 87. Pracujący w gospodarce narodowej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 87. Employed in the national economy in 2023 (as of 31 December)

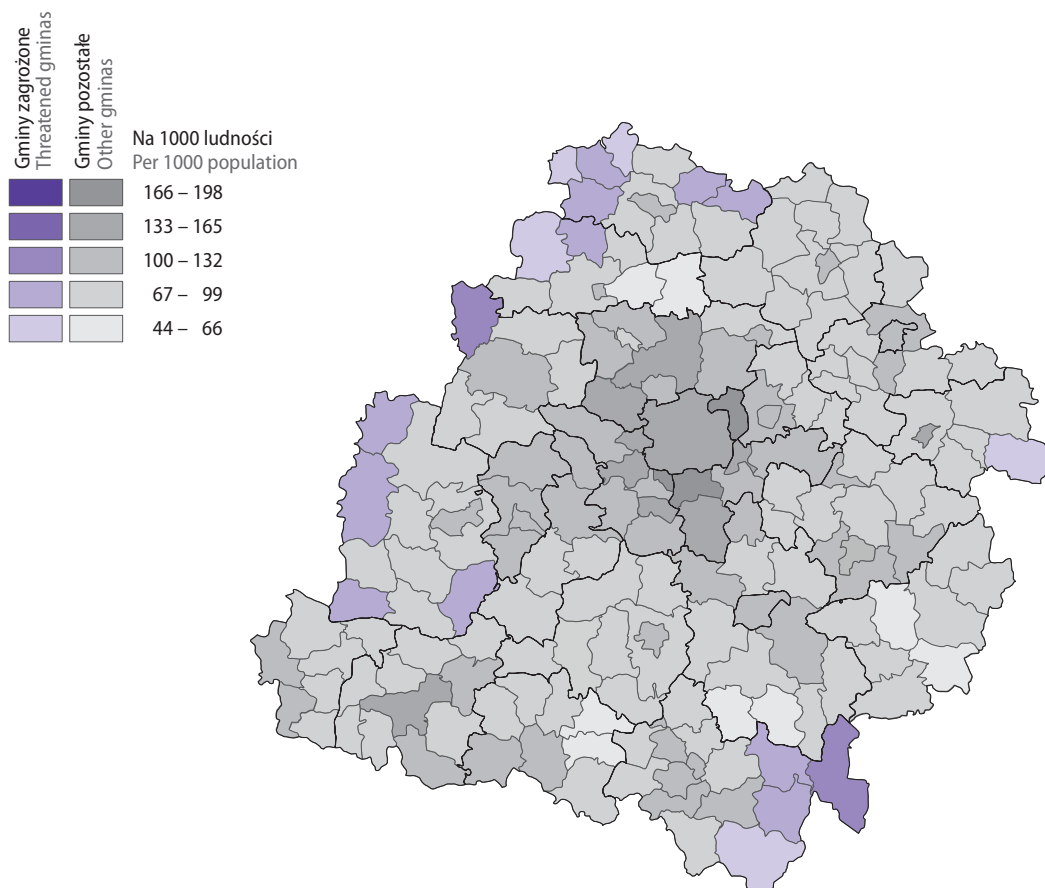
Wykres 88. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 88. Number of entities in the national economy registered in the REGON registry per 1000 population in 2023 (as of 31 December)

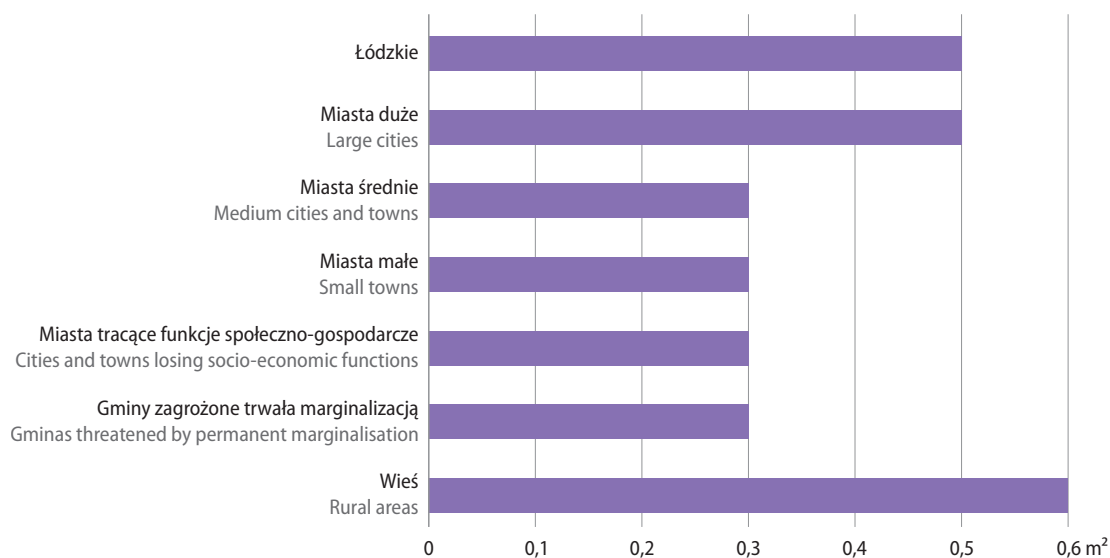
Mapa 61. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2023 r.

Map 61. Number of entities in the national economy registered in the REGON registry per 1000 population in 2023

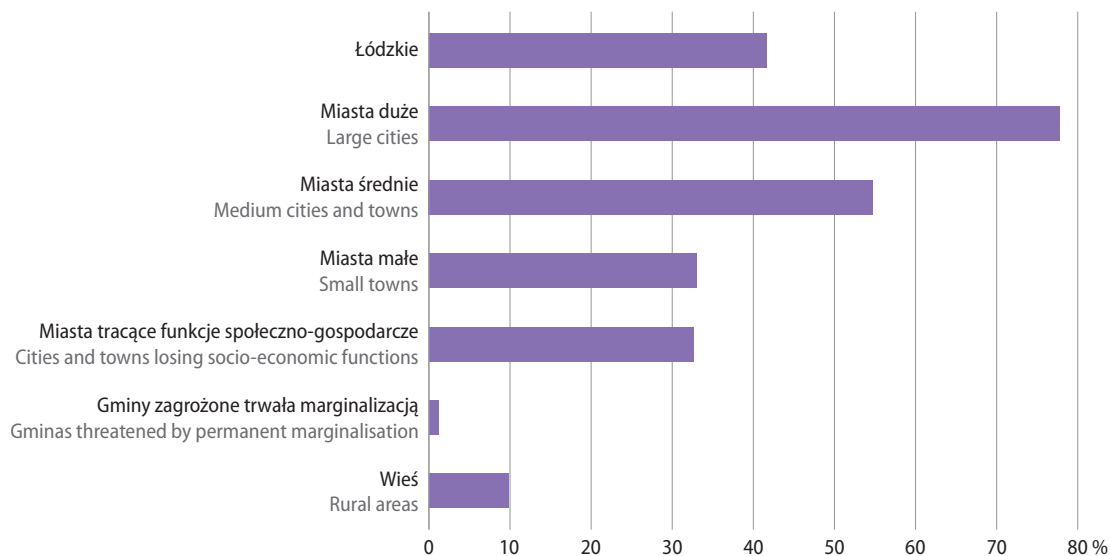
Wykres 89. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 89. Usable floor area of dwellings completed per capita in 2023.

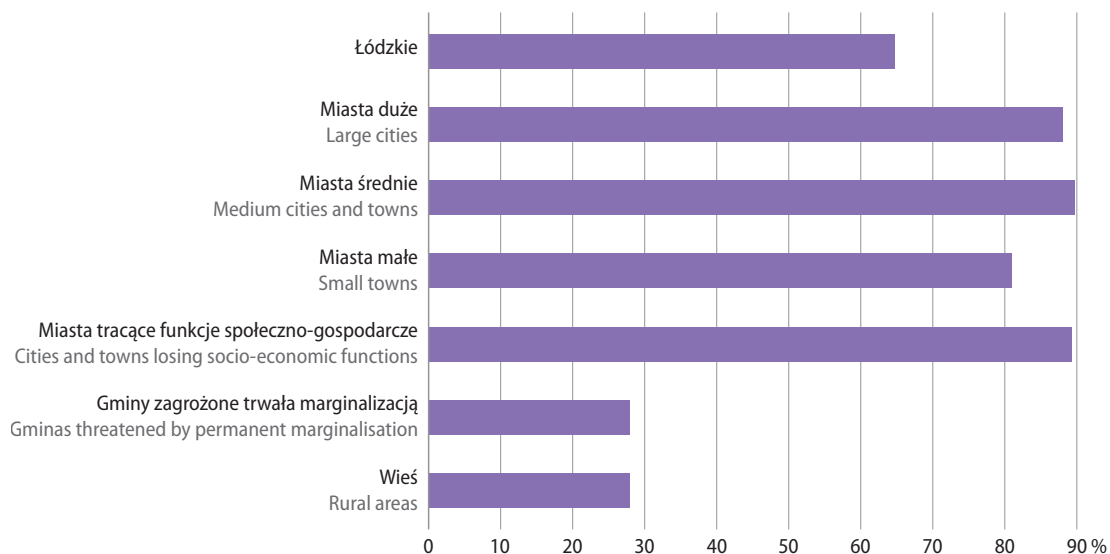
Wykres 90. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 90. Share of population using the gas network in 2023 (as of 31 December)

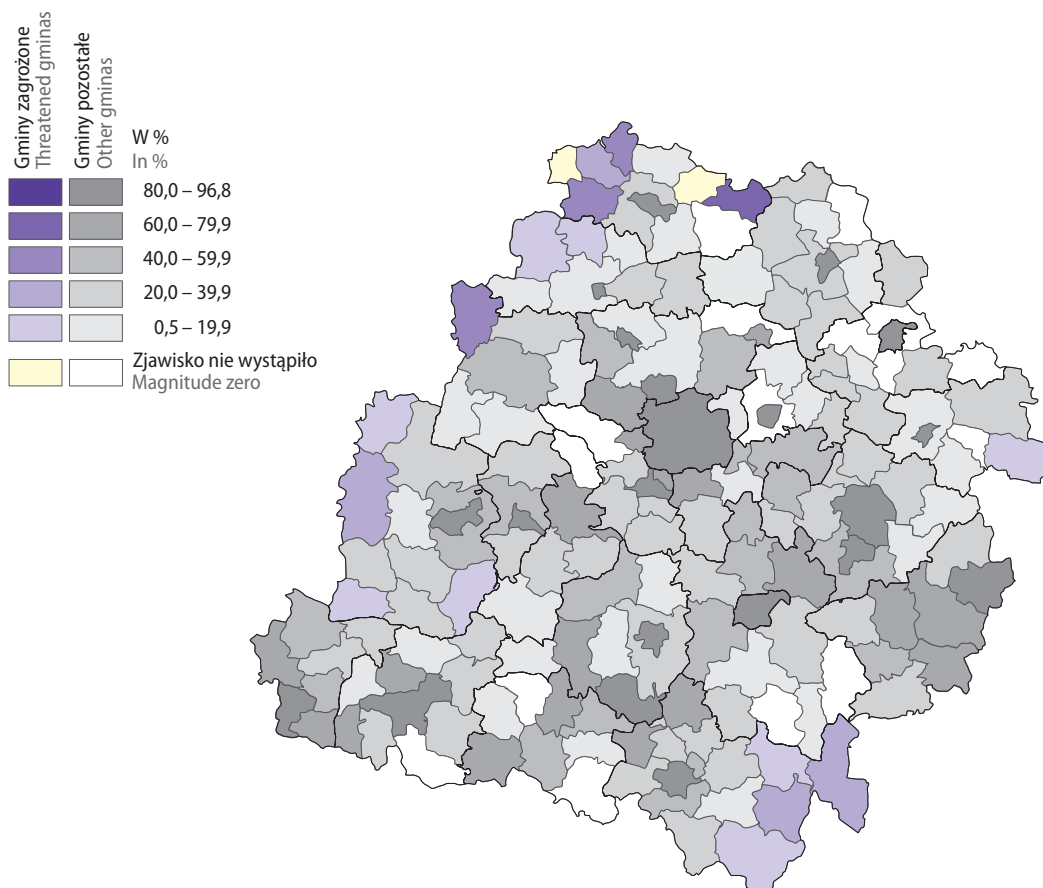

Wykres 91. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 91. Share of population using the sewage network in 2023 (as of 31 December)

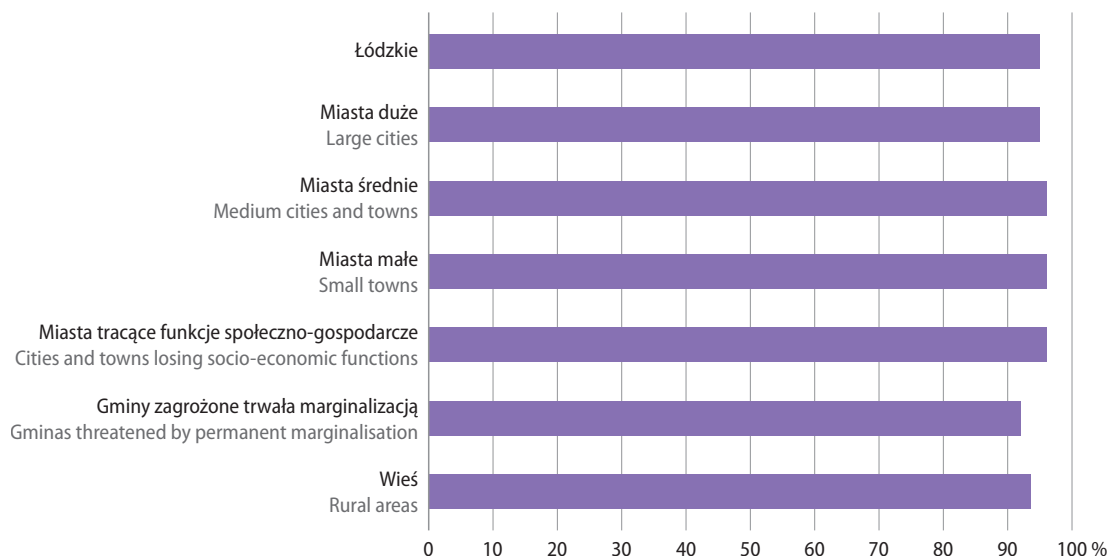
Mapa 62. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Map 62. Share of population using the sewage network in 2023 (as of 31 December)

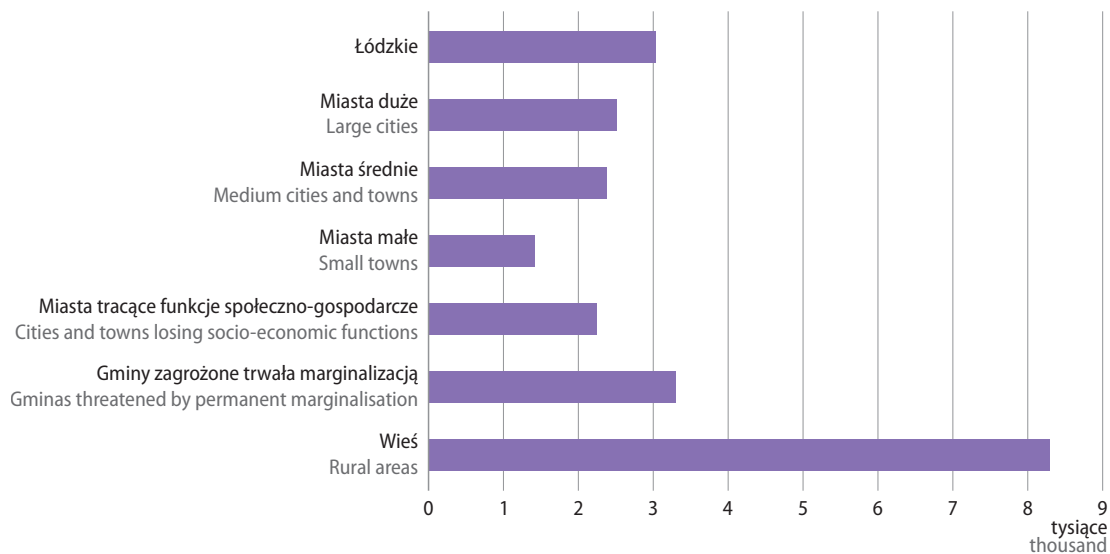
Wykres 92. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 92. Share of population using the water supply network in 2023 (as of 31 December)

Wykres 93. Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 93. Number of people per 1 public pharmacy in 2023 (as of 31 December)

Wykres 94. Liczba ludności na 1 placówkę kultury w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 94. Number of people per 1 cultural institution in 2023 (as of 31 December)

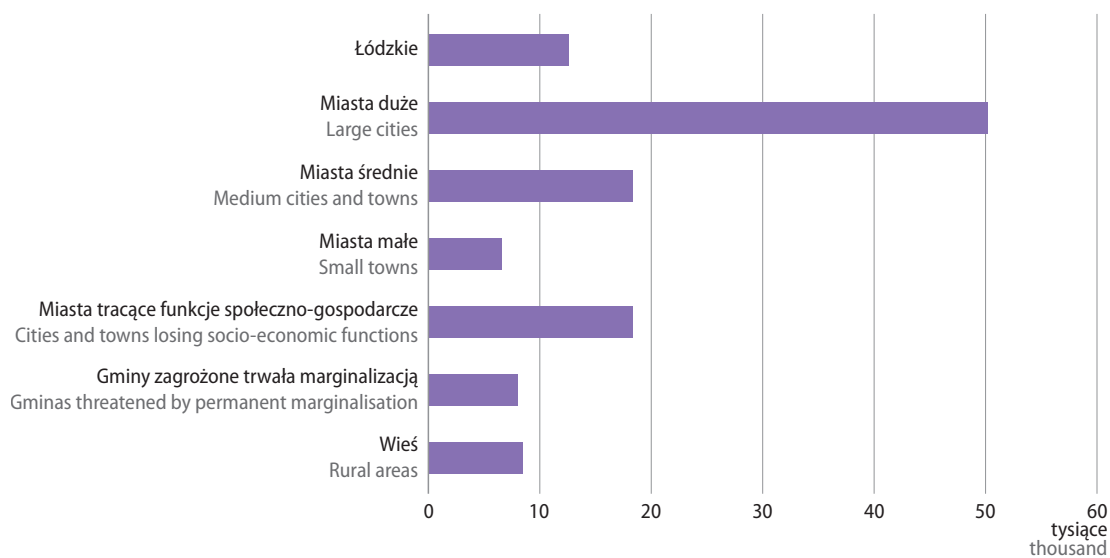
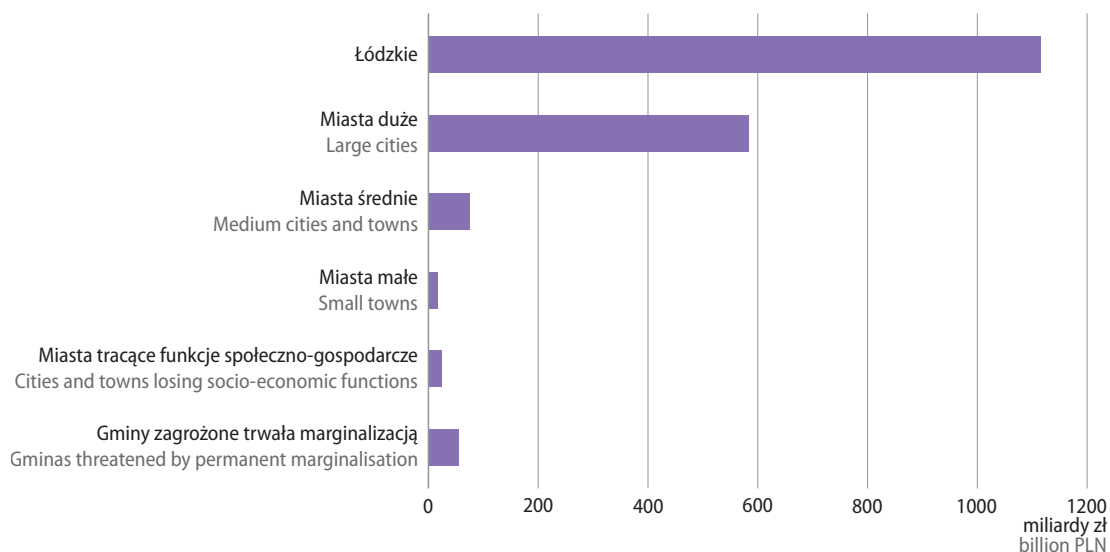
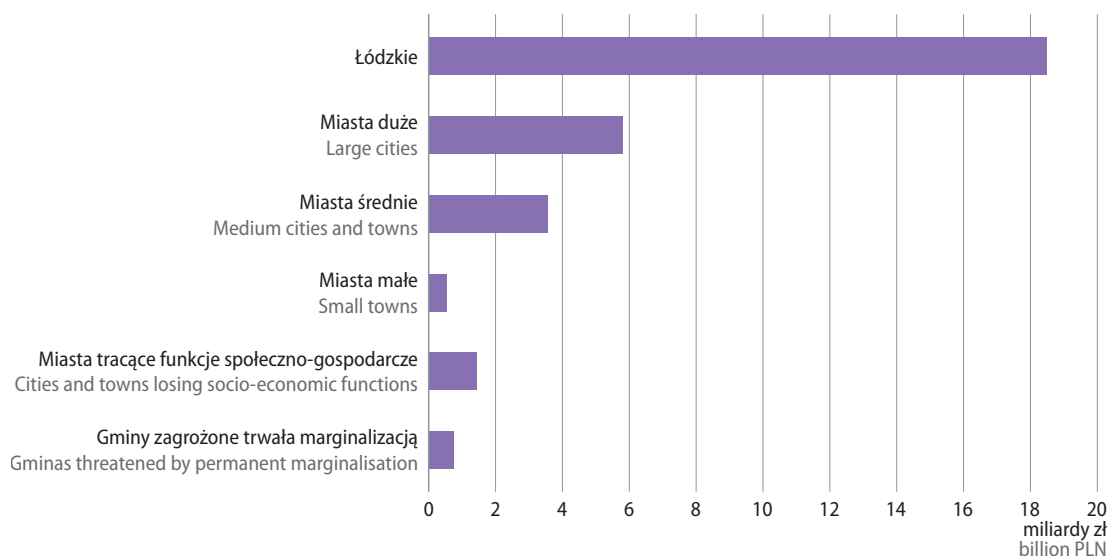
Wykres 95. Dochody gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2023 r.

Chart 95. Income of gminas (including gminas with powiat status) for financing and co-financing EU programs and projects in 2023

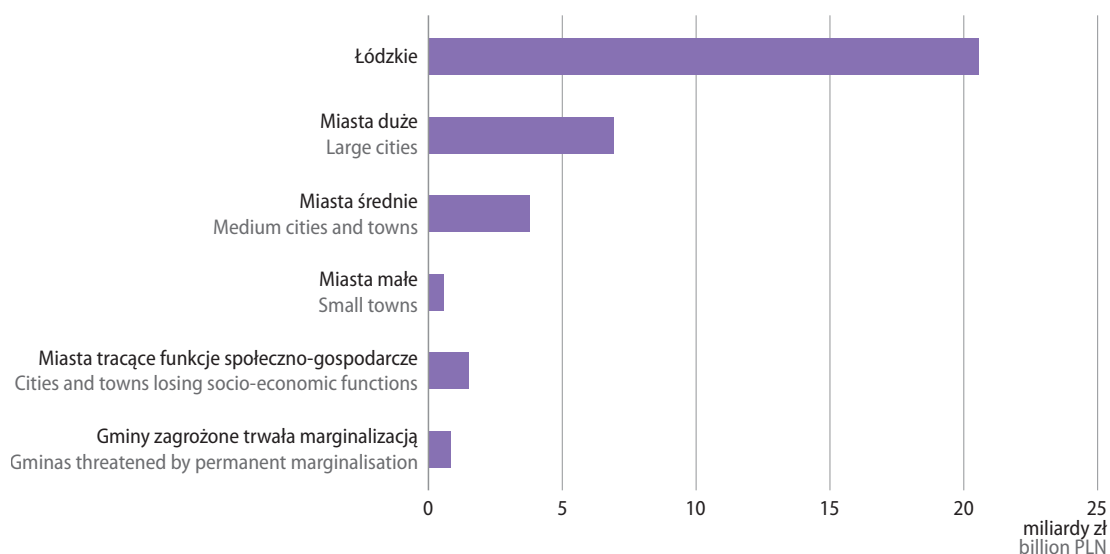
Wykres 96. Dochody gmin i miast na prawach powiatu ogółem w 2023 r.

Chart 96. Total revenue of gminas and cities with powiat status in 2023

Wykres 97. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu ogółem w 2023 r.

Chart 97. Total expenditure of gminas and cities with powiat status in 2023

Mapa 63. Wynik budżetu gmin i miast na prawach powiatu w 2023 r.

Map 63. Result of budget of gminas and cities with powiat status in 2023

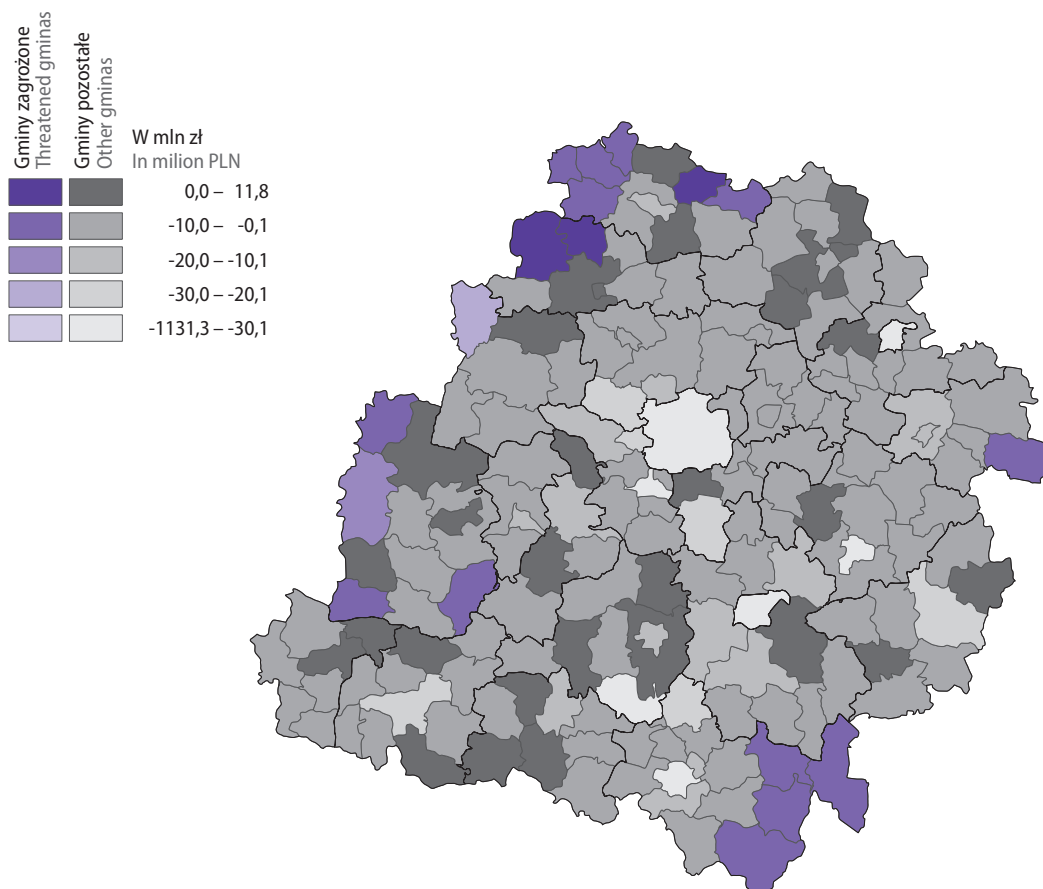
Wykres 98. Powierzchnia objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

Chart 98. Area covered by valid local spatial development plans in 2023 (as of 31 December)

